

Faculteit Taal & Letteren

Studiegebied toegepaste taalkunde of taal- en letterkunde

Master in de journalistiek

De berichtgeving over archeologie in de Belgische Nederlandstalige gedrukte dagbladpers in 2012

Masterproef aangeboden door Ine LEONARD

tot het behalen van de graad van

Master in de journalistiek

Promotor: Rozane DE COCK
Academiejaar 2012 – 2013

Aantal tekens: 220.333
Aantal woorden: 33.066

Voorwoord

Tijdens mijn opleiding archeologie aan de KU Leuven kreeg ik het gevoel dat veel mensen een vertekend beeld hebben van archeologie. Dat kwam vooral tot uiting tijdens mijn stages. Voorbijgangers vroegen mij of er al dinosaurussen waren opgegraven en of er al goud was ontdekt. Ze reageerden bijna stuk voor stuk ontgoocheld als ik hen probeerde uit te leggen hoe de vork nu precies in de steek zit. Archeologen zijn helemaal niet gespecialiseerd in dinosaurussen en de mooiste schat kan wetenschappelijk evenveel waard zijn als de meest ordinaire scherven zolang de context waarin ze werden aangetroffen maar stelselmatig wordt geregistreerd. Zonder context heeft elke vondst, zij het in goud zij het in aardewerk, geen betekenis. Ik vroeg mij dan ook af waar de mensen die vertekende ideeën in verband met archeologie vandaan haalden. Natuurlijk zijn er de films, zoals Indiana Jones. Maar je zou toch vermoeden dat de meerderheid van de mensen verstand genoeg heeft om fictie van de realiteit te onderscheiden. Verschillende enquêtes hebben al aangewezen dat ook de televisie en de geschreven media een niet te onderschatten rol spelen in het verspreiden van informatie over de discipline. Zouden ook kranten, die toch wel mogen worden beschouwd als betrouwbare nieuwsbronnen, een vertekend beeld van archeologie verspreiden? Enkele buitenlandse studies menen van wel, maar hoe zit dat nu in België? Dat is het uitgangspunt van deze masterproef. In dit voorwoord bedank ik graag mijn promotor professor Rozane De Cock. Zij gaf mij immers de mogelijkheid om dit onderwerp te onderzoeken. Ook mijn ouders wil ik graag bedanken voor hun luisterend oor en hun grenzeloos geduld.

Inhoudstafel

Voorwoord	2
Inhoudstafel	3
Inleiding.....	4
Literatuurstudie.....	6
Inhoudsanalyse van de berichtgeving over archeologie.....	12
1. De geselecteerde kranten.....	13
2. Hypotheses	15
3. Resultaten	16
3.1. Aantal, datum, lengte en editie.....	16
3.2. Rubriek, genre, onderwerp en thema.....	22
3.3. Nieuwsbron, instantie, woordvoerder en auteur.....	36
3.4. Archeologische periode en cultuur	42
3.5. Locatie.....	46
3.6. Fouten en stereotypen.....	52
3.7. Onderwerp, identiteit en stereotypen van het beeldmateriaal.....	62
4. Conclusie.....	72
Bevraging van de archeologische instanties in Vlaanderen.....	74
1. Geselecteerde instanties.....	74
1.1. Archeologische overheidsinstellingen.....	74
1.2. Commerciële archeologische bedrijven.....	76
2. Onderzoeksvragen	76
3. Resultaten	77
3.1. Het contact.....	77
3.2. De boodschap	79
3.3. De kennis.....	82
4. Conclusie.....	83
Conclusie	86
Bibliografie.....	88
Bijlagen.....	92

Inleiding

“Archeologie is het bestuderen van overblijfselen en voorwerpen of een ander spoor van menselijk bestaan in het verleden, alsook de bestaansomgeving van de mens, waarvan het behoud en de bestudering bijdragen tot het reconstrueren van de bestaansgeschiedenis van de mensheid en haar relatie tot de natuurlijke omgeving en ten aanzien waarvan opgravingen, ontdekkingen en andere methoden van onderzoek betreffende de mensheid en haar omgeving betekenisvolle bronnen van informatie zijn.” (Onroerend Erfgoeddecreet, 2013, p. 105, 4).

Hoewel archeologie het verleden bestudeert, heeft de discipline toch een maatschappelijke functie. Ze draagt namelijk bij aan de reconstructie van ons verleden en toont hoe de huidige maatschappelijke situatie tot stand is gekomen (Ramos & Duganne, 2000, p. 30-31, Bathurst, 2001, p. 1-2, Scherztler, 2007, p. 192, Holtorf, 2008, p. 178 en Scarre, 2009, p. 25-27). Archeologische resten vormen ook een welgekomen aanvulling voor de geschreven bronnen ter controle van hun geldigheid en betrouwbaarheid.

Aangezien archeologie iedereen aangaat, is een goede communicatie tussen de archeologen en het publiek essentieel (Feder, 1984, p. 525, Ramos & Duganne, 2000, p. 30-31 en Scherzler, 2007, p. 186-188). Die communicatie gebeurt via diverse media: films, televisie- en radioprogramma's, kranten, tijdschriften, webpagina's, sociale media, etc... (Ramos & Duganne, 2000, p. 16-20). Dat heeft tot gevolg dat het beeld van archeologie bij het brede publiek wordt gecreëerd door een complex samenspel van diverse informatiekanalen. Om een idee te krijgen van dit beeld en van de hoeveelheid, de duidelijkheid en de accuraatheid van die berichtgeving, moet een doorsnede worden gemaakt van het volledige medialandschap. Dergelijke onmogelijke onderneming past echter niet binnen de beperkte dimensies van een masterproef, waardoor er bewust werd gekozen om een beperking van het onderzoek tot de berichtgeving over archeologie in de dagbladers.

In Groot-Brittannië, Australië en de Verenigde Staten werd al onderzoek gedaan naar de beeldvorming van archeologie in films en televisieprogramma's (Bathurst, 2000, Paynton, 2002, Hall, 2004, Nichols, 2004, Van Dyke, 2006, Nichols, 2006, Clack & Brittain, 2007, McGeough, 2006, Holtorf, 2008, Sperry, 2008, Tringham, 2009 en Schablitsky & Hetherington, 2012). Er werd ook al gepeild naar wat jongeren en studenten vinden van en verstaan onder archeologie (Balme & Wilson, 2004, Clark, 2008, Colley, 2005, Colley, 2007, Everil & Young, 2012, Feder, 1984, Nichols, 2004, Nichols, 2006, Owen & Steele, 2005 en Ramos & Duganne, 2000). In enkele gevallen werd er ook onderzoek gedaan naar de berichtgeving over archeologie in de kranten (Cannegieter, 1991, Steehouwer, 1992, Van Vyve, 1998, Benz & Liedmeier, 2007 en Salerno, 2009). Uit de meeste studies bleek aan dat de meerderheid van de participanten een positief beeld had over archeologie, maar ook dat er nog heel wat misvattingen bestaan over de discipline. Zo wordt archeologie bijvoorbeeld vaak verward met paleontologie, die zich toespitst op het onderzoek van fossiele planten en dieren (o.a. Ramos & Duganne, 2000, Gathercole et al., 2002 en Nichols, 2006). De bevragingen gaven ook aan dat de media de voornaamste informatiebronnen over archeologie zijn. Films

en televisieprogramma's verspreiden echter een sterk gekleurd beeld van archeologie. Ze associëren de discipline doorgaans met avontuur, schattenjacht en exotische locaties. Kranten en magazines scoorden ook hoog als informatiebron over archeologie. Nochtans bestaat er maar weinig onderzoek naar het beeld dat deze media over archeologie verspreiden. In België beschrijft slechts één werk de berichtgeving over archeologie tussen de Vlaamse kwaliteitskrant *De Standaard* en de Vlaamse magazines *Knack* en *Knack Weekend* (Van Vyve, 1998).

In het eerste deel wordt gewerkt met de berichtgeving over archeologie in de Vlaamse dagbladpers. Er werd voor de dagbladen gekozen omwille van de uitgebreide en toegankelijke databank Mediargus die door de Hogeschool-Universiteit Brussel aan zijn studenten ter beschikking wordt gesteld. Bij het onderzoek werd gewerkt met zowel de kwaliteitskranten *De Tijd*, *De Morgen* en *De Standaard* als de populaire kranten het *Nieuwsblad*, de *Gazet van Antwerpen*, *Het Laatste Nieuws* en *Het Belang van Limburg*. Om het onderzoek in het korte tijdsbestek beheersbaar te maken en toch valabel te houden, werd enkel de berichtgeving over archeologie van het jaar 2012 onderzocht. De artikelen worden aan de hand van een codeboek geanalyseerd. Daar er weinig werken handelen over een inhoudsanalyse van de berichtgeving over archeologie in de dagbladpers, is de structuur van het codeboek voornamelijk gebaseerd op het codeboek van Vyve (1998), op het codeboek van Nichols (2004)¹ en op de codeboeken van inhoudsanalyses die succesvol werden gebruikt bij het onderzoek naar de berichtgeving over andere onderwerpen in dagbladen (o.a. Devroe, 2007, Ryckoort, 2010 en Devos, 2011). Voor elke krant worden de relevante artikelen individueel onderzocht naar o.a. onderwerp, thema, lengte, plaats op de krantenpagina, grootte, pagina, informatiebron, stereotypen en fouten in het artikel. Ook het beeldmateriaal wordt onderzocht. Een aantal aspecten van de artikelen 86, 90, 231, 248, 249, 269, 271, 272, 328, 329, 333, 351, 355, 356, 357, 358, 363, 364, 365, 367, 368, 369, 370, 371, 372 en 373 konden echter niet worden onderzocht omdat hun PDF's niet beschikbaar waren.

In het tweede deel van het onderzoek ligt de klemtoon op de archeologische instanties in Vlaanderen en op hun relatie met de dagbladpers. Om daarover een idee te krijgen werd een korte online bevraging naar de verantwoordelijken van de achtendertig archeologische instanties gestuurd per e-mail. De antwoorden werden vervolgens onderling vergeleken. De bevraging wil nagaan hoeveel vat de archeologische instanties hebben op de berichtgeving over archeologie in Vlaanderen. Aan elke instantie werden dezelfde zes vragen gesteld om de analyse achteraf eenvoudiger te laten verlopen. Alle instanties kregen wel de mogelijkheid opmerkingen toe te voegen als zij vonden dat bepaalde aspecten nog ontbraken of relevant waren voor het onderzoek.

¹ De studie van Nichols (2004) onderzoekt de representatie van archeologie in Australische televisieprogramma's door middel van een inhoudsanalyse.

Literatuurstudie

Zoals in de inleiding al wordt aangehaald, is er in België een gebrek aan onderzoek naar de berichtgeving over archeologie. Dat geldt zowel voor de geschreven pers als voor de audiovisuele media. Ook in het buitenland is dergelijk onderzoek schaars (Cannegieter, 1991; Steehouwer, 1992; Van Vyve, 1998; Benz & Liedmeier 2007; Salerno, 2009). Wél werd er al gepeild naar wat kinderen, jongeren en volwassenen denken over archeologie (Feder, 1984; Pokotylo & Guppy, 1999; Ramos & Duganne, 2000; Balme & Wilson, 2004; Nichols, 2004; Colley, 2005; Owen & Steele, 2005; Nichols, 2006; Colley, 2007; en Clark, 2008).

1. Archeologie en publiek

Om een idee te krijgen van de algemene opinie over archeologie werd in Iers, Noord-Amerikaans, Canadees en Australisch onderzoek gewerkt met een uitgebreide vragenlijst bij uiteenlopende doelgroepen: kinderen (Owen & Steele, 2005), adolescenten, studenten (Feder, 1984; Ramos & Duganne, 2000; Balme & Wilson, 2004; Colley, 2005, 2007 en Clark, 2008) en volwassenen (Ramos & Duganne, 2000 en Paynton, 2002). Uit de enquêtes blijkt telkens weer dat de meerderheid van de ondervraagden archeologie een interessante en maatschappelijk relevante wetenschappelijke discipline vindt. Sommigen zijn er dan ook van overtuigd dat archeologie moet deel uitmaken van het onderwijspakket (Ramos & Duganne, 2000, p. 18 en p. 25 en Colley, 2005, p. 61).

De resultaten geven echter ook aan dat er over archeologie nog heel wat misvattingen bestaan. Zo wordt archeologie vaak verward met paleontologie, de studie van gefossiliseerde dieren en planten, en met geologie, de studie van de vormgevende processen van de aarde (Pokotylo & Guppy, 1999, p. 402, Ramos & Duganne, 2000, p. 11 en p. 30-31, Bathurst, 2001, p. 6, Balme & Wilson, 2004, p. 20-21, Owen en Steele, 2005, p. 66 en Clark, 2008, p. 39-40). Een andere, veelvoorkomende misvattingen zijn dat archeologen uitsluitend zouden graven (Ramos & Duganne, 2000, p. 11 en p. 30, Balme & Wilson, 2004, 20-21 en Owen en Steele, 2005, p. 66-67) en dat archeologie verband zou houden met het bovennatuurlijke of het buitenaardse (Feder, 1984, Balme & Wilson, 2004, p. 23 en Colley, 2005, p. 60). Verder blijkt ook uit een aantal studies dat de bevroegden vaak meer weten over, bijvoorbeeld, het antieke Egypte, de Romeinen en de Oude Grieken dan over de geschiedenis van de lokale inheemse culturen (Balme & Wilson, 2004, p. 23-24 en Colley, 2007, p. 33-36).

Hoewel de kennis inzake archeologie vaak samenhangt met het opleidingsniveau van de bevroegde deelnemers, ligt volgens de onderzoekers het probleem veelal bij het vertekende beeld van of de verkeerde informatie over archeologie die door de media wordt verspreid (Ramos & Duganne, 2000, p. 16-18, Colley, 2005, p. 63, Holtorf, 2007b, p. 51-61 en Clark, 2008, p. 38-39). Het publiek gaat er immers van uit – vooral bij het zien van documentaires en het lezen van artikelen in semiwetenschappelijke magazines – dat het weergegeven beeld van archeologie wetenschappelijk onderbouwd en genuanceerd is (Paynton, 2002, p. 34-36 en McGeough, 2006, p. 185). Een aantal onderzoekers stelt dat een genuanceerd, neutraal beeld van archeologie in de media een illusie is (Scherzler, 2007, p. 190-191 en Holtorf, 2007a, p. 150-151 en 152). De media leveren geen waarheidsgetrouw verhaal, maar publiceren enkel

wat volgens de doelstellingen van het medium nieuwswaardig is. Enkel de ‘nieuwswaardige’ verhalen, zoals een spectaculaire vondst, trekken immers de aandacht van de nieuwsmedia. Ze verweven bovendien de ‘droge’ archeologische feiten te vaak in een spannend verhaal om ze toegankelijker te maken (Bathurst, 2001, p. 3 en 8, Richard, 2004, p. 47-48, Holtorf, 2006, p. 172, Holtorf, 2007a, p. 152, Everill & Young, 2012, p. 61-62). Daardoor is bij het publiek niet de academisch correcte visie van archeologie populair, maar het vertekende beeld van bestsellers en blockbusters (Holtorf, 2007a, p. 149-150).

Sommige archeologen echter denken dat een intense samenwerking met de media het huidige vertekend beeld van archeologie kan rechtzetten door journalisten bij hun artikelen te helpen en door te participeren bij de realisatie van televisieprogramma’s over archeologische onderwerpen. Ze denken dat een frequente en vooral correcte communicatie over het reilen en zeilen in de archeologische sector in eigen land en in het buitenland meebouwt aan een duurzaam draagvlak voor de discipline (Ramos & Duganne, 2000, p. 30-32, Colley, 2005, p. 62-63, Silberman, 2008, p. 174-176 en Holtorf, 2008, p. 177). De archeologen moeten wel leren hun vakjargon achterwege te laten en in een begrijpelijke taal te spreken. Bovendien moeten de archeologen ook leren actief te communiceren met de pers door, bijvoorbeeld, persberichten te versturen (Scherzler, 2007, p. 193-195 en Holtorf, 2007a, p. 151 en 157). Anderen denken aan een tegenactie, georganiseerd vanuit de archeologische sector zelf, die een correct beeld van archeologie moet verspreiden langs alternatieve communicatiekanalen en de nieuwe media (Nichols, 2006, p. 45 en Tringham, 2009, p. 1-12).

2. Onderzoek in verband met archeologie in films en op televisie

De invloed van de populaire media is ook de academische wereld niet ontgaan. Er is dan ook al heel wat onderzoek verricht naar het beeld van archeologie in films, videospellen, romans en televisieprogramma’s (Bathurst, 2000; Paynton, 2002; Hall, 2004; Nichols, 2004; Van Dyke, 2006; Nichols, 2006; McGeough, 2006; Clack & Brittain, 2007; Holtorf, 2008; Sperry, 2008; Tringham, 2009 en Schablitsky & Hetherington, 2012). Er heerst consensus dat de populaire media doorgaans een gekleurd beeld schetsen van archeologie. Archeologie moet boeiend en tegelijk ontspannend zijn. De ‘droge’ feiten worden daarvoor in een spannend verhaal gegoten (Bathurst, 2001, p. 3 en 8, Richard, 2004, p. 47-48, Nichols, 2006, p. 41, Holtorf, 2006, p. 172, Holtorf, 2007a, p. 152, Holtorf, 2008, p. 177, Everill & Young, 2012, p. 61-62). Dat fenomeen wordt in de literatuur ook wel *archaeo-appeal* of *archaeotainment* genoemd (Holtorf, 2006, p. 166-171, Scherzler, 2007, p. 191 en 193). Verder verbinden ook pseudowetenschappelijke media archeologie aan het mystieke of aan folklore (Bathurst, 2001, p. 4 en 6 en Nichols, 2006, p. 43).

Om de discipline aantrekkelijk en toegankelijker te maken, wordt ze vaak geassocieerd met avontuur, schattenjacht en exotische locaties (Holtorf, 2007b, p. 30-44). De klemtoon ligt daardoor te vaak op het graafproces en niet op de interpretatie van de vondsten. De aandacht gaat dus vooral uit naar het graven en het ontdekken maar niet naar hoe die vondsten kunnen worden geïnterpreteerd. Ook het belang van de context – dit is de omgeving waarin de vondsten worden aangetroffen – komt zelden aan bod, terwijl die onontbeerlijk is voor een duurzame interpretatie van het vondstmateriaal (Bathurst, 2001, p. 4, Nichols, 2006, p. 42, Holtorf, 2007b, p. 30-44 en Holtorf, 2008, p. 177). Tevens wordt de discipline zoals gezegd

soms gehuld in mysterie. Vooral televisieprogramma stellen archeologisch onderzoek vaak voor als een zoektocht, waarbij aan het einde van de uitzending alles op zijn plaats valt. Rond die vondst(en) wordt dan een verhaal opgehangen, gebaseerd op het vondstmateriaal, op de vermeende resultaten van de analysemethoden en – vooral – op wat de archeologen en de presentator(en) zelf veronderstellen (Nichols, 2006, p. 41 en 43 en Holtorf, 2007b, p. 30-44).

Niet alleen de discipline wordt op een clichématige manier weergegeven, ook de archeoloog zelf wordt op een vertekende manier in beeld gebracht (McGeough, 2006, p. 176-178). Dit blijkt vooral uit de representatie van archeologen in films. De cliché van oude, wijze geleerde met baard en bril gaat niet op voor televisieprogramma's (Nichols, 2006, p. 42). Deze representatie was anders wel gebruikelijk in de cinemaprenten van de eerste helft van de twintigste eeuw. Archeologen werden toen afgebeeld als hulpeloze, vaak oudere, mannen. Als er al vrouwelijke archeologen in de films voorkwamen, waren ook zij hulpeloos (Hall, 2004, p. 169 en McGeough, 2006, p. 181-182). De archeologen zochten onbewust het gevaar op en moesten daarna worden gered door een niet-archeologische mannelijke hoofdrol (McGeough, 2006, p. 176). De komst van de Indiana Jonestriologie bracht verandering in die passieve rol. Archeologen waren niet langer hulpeloos en oud, maar heldhaftig, jong en viriel. Ze werden zelf de helden van het verhaal en ze kregen ook het statuut van sekssymbool toebedeeld (McGeough, 2006, p. 180-181). Hetzelfde gold ook voor de vrouwelijke archeologen. Een goed voorbeeld daarvan is Lara Croft (Hall, 2004, p. 169). Archeologen werden verder ook stelselmatig geassocieerd met een hoge intelligentie. Zo beschikten ze over een grenzeloze kennis van alle archeologische perioden, culturen, vondsten, levende én dode talen (McGeough, 2006, p. 177). Zowel de mannelijke als de vrouwelijke archeologen waren tevens geëvolueerd naar schattenjagers die, ironisch genoeg, het archeologisch materiaal moesten redden uit de handen van een slechterik – die soms evengoed een archeoloog was – om het daarna zelf te houden of het voor grof geld te verkopen (Hall, 2004, 164-167 en McGeough, 2006, p. 175-176). Daaruit blijkt enerzijds een minimale belangstelling voor de context waarin de archeologische resten werden aangetroffen en anderzijds een grondige misvatting over het eigendomsrecht in verband met de vondsten. Doorgaans is het vondstmateriaal juist niet de eigendom van de archeoloog, maar van het individu of de instantie die de opgraving heeft gefinancierd. Ook is het verkopen van archeologisch materiaal meestal verboden.

De archeologische resten worden evengoed op een vertekende manier voorgesteld. Vooral in filmen zijn de archeologische vondsten schatten omwille van hun waardevolle grondstof, hun historische waarde of hun arbeidsintensieve productieproces (Hall, 2004, p. 164-167). Maar ook in andere media ligt de klemtoon op zeldzame en waardevolle vondsten (Miller, 2010, p. 5-7).

Het 'archeologisch onderzoek' in archeologische films en televisieprogramma's speelt zich bovendien meestal niet af in de eigen achtertuin, maar in een afgelegen plek op een exotisch bestemming, zoals in de woestijn van Egypte of het Nabije Oosten of in het oerwoud van Zuid-Amerika (McGeough, 2006, p. 182-184 en Holtorf, 2007, p. 30-44). Films en televisieprogramma's over archeologie richten zich tevens ook vaak op de meeste bekende en meest tastbare onderwerpen, zoals het faraonische Egypte of het Romeinse rijk. Op die manier

ontstaat er een scheef trekking waarbij een aantal perioden en culturen het scherm domineren. Programma's over de nationale archeologie zijn meestal beperkt omdat ze minder visueel zijn en daardoor minder kijkers lokken (Nichols, 2006, p. 40 en 43). Verder zijn ook de Kelten en de precolumbiaanse culturen populair. Populaire wetenschappelijk boeken gaan ook praktisch altijd over een beperkt aantal (vaak buitenlandse) 'spannende' en gekende archeologische culturen, zoals de Romeinen, de Kelten, de oude Egyptenaren en de Maya's (Bathurst, 2001, p. 7 en Nichols, 2006, p. 43) en de lokale inheemse volkeren of culturen worden vaak weggecijferd (Bathurst, 2001, p. 5).

3. Onderzoek in verband met de berichtgeving over archeologie in kranten

Uit een aantal buitenlandse enquêtes was al gebleken dat mensen hun informatie over archeologie ook vaak halen uit magazines en kranten (Ramos & Duganne, 2000, p. 16-20, Balme & Wilson, 2004, p. 22, Colley, 2005, p. 58,). Hoewel de televisie bijna altijd wordt aangestipt als voornaamste informatiebron (Ramos & Duganne, 2000, p. 16-20 en 31), is ook de rol van magazines en kranten niet te onderschatten bij de verspreiding van informatie over archeologie (Ramos & Duganne, 2000, p. 16-20 en p. 31 en Clark, 2008, 42-43). Toch is er nog maar weinig onderzoek gedaan naar de berichtgeving over archeologie in deze twee media.

Ondanks het internationale imago dat de audiovisuele media doen uitschijnen, is archeologie vooral een *matter of interest* voor de lokale kranten (Holtorf, 2007b, p.45-50). Het meeste archeologisch onderzoek vindt immers plaats op kleine lokale schaal. Desondanks hanteren ook kranten steeds vaker een sensationele aanpak om te berichten over archeologie. Dat 'archaeotainment' ook al zijn intrede heeft gedaan in de geschreven pers uit zich vooral in de koppen die stevast gaan over interessante ontdekkingen, over het oplossen van een mysterie, over het archeologisch onderzoek of over de wetenschappelijk interpretatie van archeologische data. De artikelen zullen bovendien slechts in uitzonderlijke gevallen ingaan op een discussie in de archeologische wereld. Er zal eerder worden bericht over geïsoleerde gebeurtenissen, zoals een opgraving of een vondst. Uit een Zweeds onderzoek naar de berichtgeving over archeologie in de Zweedse en Deense kranten in 1985 bevestigt dat de artikelen een beperkt aantal aspecten van de discipline beklemtonen, zoals de vondsten, het graafproces, de ontsluiting en de interpretatie van het vondstmateriaal. Uit een studie van de berichtgeving over archeologie in de Duitse kranten in 2002 bleek ook dat het beeldmateriaal vaak maar een aantal aspecten in verband met archeologie beklemtoont, zoals het graafproces, de vondsten of de archeologische vindplaatsen. Ook archeologen, met een vondst in hun handen sierden, geregeld het beeldmateriaal bij de artikelen (Holtorf, 2007b, 45-50).

Een onderzoek naar de berichtgeving over paleontologie van de Universiteit van Glasgow bevestigde dat de verwarring tussen paleontologie en archeologie erg prominent is in de geschreven pers. Van 486.610 artikelen van het jaar 2007 gaven slechts 9 % van de artikelen over paleontologie ook correct aan dat ze over paleontologie gingen². De overige 91 % van de artikelen handelden evenzeer over paleontologie maar werden foutief toegeschreven aan twee andere wetenschappelijk disciplines, m.n. antropologie (46 %) en archeologie (45 %) (Clark,

² De artikelen waren afkomstig van de zoekmachine Google News.

2008, p. 42-43). Deze resultaten doen vermoeden dat gelijkaardige fouten ook mogen worden verwacht in de artikelen over archeologie.

Een Nederlands onderzoek, in opdracht van het Archeologisch Informatie Centrum in Leiden, analyseerde de berichtgeving over archeologie in de Nederlandse pers gedurende een periode van twee maanden van 21 november tot 21 december 1990 (Cannegieter, 1991, Steehouwer, 1992 en Vyve, 1998). Er werd gekeken naar de frequentie van de artikelen, het type krant waarin de artikelen waren verschenen en hoe ze archeologie voorstelden. In totaal werden 346 krantenartikelen geanalyseerd. Het onderzoek maakte een onderscheid tussen nationale, regionale en plaatselijke kranten. Die publiceerden respectievelijk gemiddelde 4,7, 2,8 en 2,1 artikelen over archeologie per maand per blad. Er werd geconcludeerd dat de nationale kranten meer aandacht besteedden aan archeologie in hun berichtgeving dan de regionale en plaatselijke kranten. Steehouwer (1992) maakt daarbij de kanttekening dat regionale en plaatselijke kranten samen in beschouwing moeten worden genomen omdat zij pas berichten over archeologie als er in hun regio ook effectief aan archeologie wordt gedaan. In dat geval is er bijna geen verschil tussen het aantal artikelen over archeologie in de nationale kranten en het aantal berichten over archeologie in de regionale/plaatselijke kranten. Uit het onderzoek bleek ook dat er relatief weinig ruimte in de krant aan archeologie wordt besteed. Zo besteedden de landelijke kranten slechts 0,15% van hun redactionele ruimte aan archeologische onderwerpen. Steehouwer vindt dat echter een hoge score is voor een 'marginale' wetenschap zoals archeologie.

Een onderzoek van Belgische bodem vergeleek de berichtgeving over archeologie tussen het dagblad *De Standaard* en de weekbladen *Knack* en *Knack Weekend* over een periode van vijf jaar tussen 1991 en 1995 (Vyve, 1998). De artikelen werden onderzocht aan de hand van een aantal variabelen met betrekking tot het onderwerp, de rubriek, de lengte, de bron, de auteur, de herkomst, de publicatiedatum, de illustraties en de periode. Opvallende resultaten in verband met *De Standaard* waren dat de meerderheid van de artikelen (n=255; 25 %) gingen over een vondst. Ook de artikelen over een archeologische tentoonstelling (n=164; 16 %) en opgravingen (n=133; 13 %) waren relatief goed vertegenwoordigd (Vyve, 1998, p. 147-150). De meeste artikelen over vondstmeldingen waren geconcentreerd in de zomermaanden (juni, juli en augustus). Vyve noemt dit ook wel het *zomerfenomeen* – het in grotere frequentie verschijnen van artikelen over archeologie in de zomermaanden (Vyve, 1998, p. 129). De artikelen over opgravingen verschenen eerder in het najaar (Vyve, 1998, p. 127-135). 42 % van de artikelen was door een auteur ondertekend onder de vorm van initialen of met zijn volledige naam (Vyve, 1998, p. 140).

De voornaamste nieuwsbronnen waren de persagentschappen (27 %), de buitenlandse pers (4 %), wetenschappelijk tijdschriften (4,7 %) en in mindere mate archeologische tijdschriften, maar werden niet stelselmatig expliciet vermeld (Vyve, 1998, p. 140-142). De archeologische artikelen waren gemiddeld 1/16 van een krantenpagina lang. Grotere artikelen gingen voornamelijk over tentoonstellingen en toeristische aangelegenheden (Vyve, 1998, p. 143-144). De helft van de artikelen stond bovendien niet in de cultuur- of wetenschapsrubriek (Vyve, 1998, p.136-139). Verder domineren de artikelen over de Romeinen of over het oude Egypte (Vyve, 1998, p. 159-160). Belgische opgravingen komen minder aan bod en krijgen

ook minder ruimte in de krant. Uitzonderingen zijn een aantal bekende, Belgische archeologische instanties, zoals de sites van Ename, Velzeke en Walraversijde en het museum van Tongeren. Verder was ook de archeologie van de middeleeuwen goed vertegenwoordigd (Vyve, 1998, p. 156-157). Van alle artikelen gingen er 235 (23 %) over België. Vyve (1998, p. 151) merkt echter op dat die bijna uitsluitend betrekking hebben op Vlaanderen. Volgens Vyve (1998, p. 158) worden ook stelselmatig archeologische termen gehanteerd in de kop om aan te zetten tot lezen, zoals piramide, romeins, mummie, schatkamer, oudste, vondst van de eeuw, enzovoort. In verband met het illustratiemateriaal bevatte 67,3 % van de artikelen geen beeldmateriaal (Vyve, 1998, p. 145-146). Het gaat dan vooral over kleine tot zeer kleine stukjes. Van de geïllustreerde artikelen bevat 77 % één foto, kaart of tekeningen.

Inhoudsanalyse van de berichtgeving over archeologie

Om, zoals vooropgesteld in de titel van deze masterproef, de berichtgeving over archeologie in de Vlaamse dagbladers inhoudelijk te kunnen duiden, wordt er gebruik gemaakt van een inhoudsanalyse. Aangezien er weinig tot geen onderzoek over dergelijk onderwerp bestaat, is gekozen voor een systematisch-kwantificeerbare analyse uit te voeren. Daarbij ligt de klemtoon op de beschrijving van de berichtgeving en de vergelijking van die berichtgeving tussen de populaire kranten en de kwaliteitskranten in Vlaanderen. De artikelen zijn de waarnemingseenheden en de kranten de onderzoekseenheden. Het is de bedoeling om een uitspraak te doen over de berichtgeving over archeologie van de diverse Vlaamse kranten aan de hand van de gepubliceerde artikelen én het beeldmateriaal in die kranten (Neuendorf, 2002, p. 13-14).

Om een algemeen idee te krijgen over de berichtgeving over archeologie in Vlaanderen wordt allereerst aan de hand van de geringe bestaande literatuur, een aantal hypotheses gedefinieerd (Neuendorf, 2002, p. 99-102, 107-111). Om die hypotheses te kunnen toetsen aan de data, wordt er vervolgens een codeboek of codefiche opgesteld, waarin de hypotheses worden vertaald in variabelen (zie bijlage x) die verband houden met de kranten, de artikelen en het beeldmateriaal (Neuendorf, 2002, p. 132-137). De variabelen met betrekking tot de kranten zijn de datum van uitgave, de krantnaam, het type krant (kwaliteits- of populaire) en de regio van uitgave – indien het om een regionale editie gaat. De variabelen met betrekking tot de artikelen zijn de rubriek, het genre, het onderwerp, het thema, de grootte van het artikel, de lengte van het artikel, de nieuwsbron, de woordvoerders, de archeologische cultuur, de periode, de locatie, de stereotypen en de fouten. De variabelen met betrekking tot het beeldmateriaal zijn de aan- of afwezigheid van beeldmateriaal, het aantal beelden, de grootte van de beelden, het onderwerp, de identiteit en het geslacht van de afgebeelde personen en de visuele stereotypen (Neuendorf, 2002, p. 95-107).

Voor die variabelen worden vervolgens indicatoren en indien nodig antwoordcategorieën geformuleerd. De variabelen hebben vooral betrekking op de manifeste inhoud van de krant, de artikelen en het beeldmateriaal, aangezien er geen onderzoek wordt gedaan naar de toon van de artikelen of de persoonlijke inbreng van de journalist (Neuendorf, 2002, p. 95-107).

De populatie is hier de gedrukte berichtgeving over archeologie in de voornaamste dagbladen in Vlaanderen (Neuendorf, 2002, p. 74-76). Initieel werd de berichtgeving over archeologie in de Vlaamse kranten over een periode van vijf jaar voorzien als steekproef voor het onderzoek maar al snel bleek dat een onhaalbare kaart. Het aantal artikelen was te groot, waardoor het bereik werd teruggebracht tot de artikelen van de gedrukte Vlaamse dagbladen van het jaar 2012. Ondanks de nauwe band tussen de begrippen archeologie en (onroerend) erfgoed werd in deze masterproef enkel onderzoek gevoerd naar de krantenartikelen die handelen over archeologie (zie inleiding). Daar werd bewust voor gekozen om het aantal artikelen te beperken (Neuendorf, 2002, p. 83-88). Voor de selectie van de artikelen werd gewerkt met de zoektermen archeologie, archeoloog en archeo*. De artikelen zijn allemaal afkomstig uit de databank *Mediargus*.

Aangezien er zeer weinig werken handelen over de berichtgeving in verband met archeologie in dagbladpers, is de structuur van het codeboek grotendeels gebaseerd op de codeboeken van inhoudsanalyses die succesvol werden aangewend bij onderzoek naar de berichtgeving over andere onderwerpen in dagbladen (o.a. Devroe, 2007, Ryckoort, 2010 en Devos, 2011). Ook werd er gekeken naar het codeboek van Vyve (1998) en het codeboek van Nichols (2004), waarmee een inhoudsanalyse werd uitgevoerd op de documentaires over archeologie op de Australische televisie. Het coderen van de artikelen gebeurde deels elektronisch en deels op papier. De artikelen zelf werden afgedrukt, gelezen en geëvalueerd aan de hand van het codeboek. Nadat ook de variabelen waren gedefinieerd in het statistische programma SPSS, werden de resultaten ingegeven in het programma.

1. De geselecteerde kranten

Uit de literatuur blijkt dat de media een belangrijke rol spelen in de beeldvorming over archeologie bij het publiek. Een stelselmatig uitzenden van een vertekend beeld van de discipline kan dus verregaande gevolgen hebben. Een kritische evaluatie van die berichtgeving is aldus zeker niet redundant. Het volledig doorlichten van het medialandschap is echter een Sisyfusarbeid. In de huidige moderne maatschappij verdwijnt een boodschap in een mum van tijd in een eindeloze communicatie-oceaan. Dat is ook voor archeologische boodschappen niet anders. Als een archeoloog zijn verhaal doet, zal het op duizend en een verschillende manieren het publiek bereiken. Zo kan archeologie aan bod komen in kranten, magazines, stripverhalen, films, tv- en radioprogramma's, advertenties, blogs en andere webpagina's. Elk van deze kanalen draagt in zich de kracht om een welbepaald beeld van archeologie op te hangen. Om het ijs te breken richt deze masterproef zich op het medium van de kranten. Deze masterproef wil daarmee een eerste stap zetten in de richting van een volwaardige *status quaestionis* over de beeldvorming van archeologie in de media in Vlaanderen.

Omdat in deze masterproef de archeologische berichtgeving in de Vlaamse kranten wordt onderzocht, is het van belang om bij die kranten stil te staan. Ook het krantenlandschap in Vlaanderen is groot. Er zijn landelijke kranten en er zijn regionale kranten. Kranten die dagelijks verschijnen en kranten die wekelijks of maandelijks verschijnen. Er zijn kranten die zich toespitsen op een wijk, een gemeente, een provincie of een intra- of interprovinciale regio. Er zijn kranten die een nationale uitgave hebben én regionale edities verspreiden. En er zijn papieren en digitale kranten. Er zijn met andere woorden veel soorten kranten maar in deze masterproef wordt de krantenpopulatie beperkt tot de zeven grote Vlaamse dagbladen, waarvan dagelijks een papieren versie verschijnt.

De onlinenieuwsberichtgeving, de lokale streekkranten of de lokale week- en maandbladen worden met andere woorden niet onderzocht. Daarvoor is bewust gekozen om de omvang van de masterproef binnen de perken te houden. Een dergelijk onderzoek zou echter interessante resultaten kunnen opleveren in verband met berichtgeving over archeologie (Scherlzer, 2007, p. 194 en Holtorf, 2008, p. 177). Volgens het nieuwe Onroerend Erfgoeddecreet, goedgekeurd

door het Vlaamse Parlement op 3 juli 2013, moet er in Vlaanderen archeologische onderzoek³ gebeuren bij alle grootschalige bouwprojecten wanneer ze gelegen zijn op een beschermde archeologische site⁴, wanneer de ingreep in de bodem meer dan 100 m² bedraagt en het project deels of volledig gelegen is in een archeologische zone⁵ of wanneer de ingreep in de bodem meer dan 1000 m² bedraagt en het project volledig gelegen is buiten een archeologische zone (Onroerend Erfgoeddecreet, 2013, p. 114-115). Omdat dergelijk onderzoek de projectontwikkelaar(s), de aannemers, de omwonenden en de gemeente direct aangaat, bestaat de kans dat het de lokale pers haalt. De hoeveelheid aan lokale week- of maandbladen zou echter de omvang van de masterproef te groot maken.

De kranten werden mede zo gekozen omwille van de uitgebreide en toegankelijke databank Mediargus die de Hogeschool-Universiteit Brussel aan zijn studenten ter beschikking stelt.

Onder de kwaliteitskranten worden *De Morgen*, *De Standaard* en *De Tijd* verstaan. Tot de populaire kranten worden *Het Laatste Nieuws*, het *Nieuwsblad*, de *Gazet van Antwerpen* en *Het Belang van Limburg* gerekend. De politieke, economische en sociale achtergrond van de kranten is voor deze masterproef niet zo van belang (Verleyen, 2005, p. 5-9). Belangrijk is wel het onderscheid tussen populaire en kwaliteitskranten en tot welke mediabedrijven de onderzochte kranten behoren. Ook speelt natuurlijk het ‘thema’ en het doelpubliek van de krant een rol bij de keuze van het onderwerp en de manier waarop bepaalde onderwerpen aan het publiek worden voorgesteld. De dichotomie tussen kwaliteitskranten of referentiekranen en populaire kranten of massakranten is er gekomen omdat ze zich zijn gaan richten tot verschillende doelgroepen. Daardoor was het nodig om de inhoud van de krant aan te passen aan die doelgroepen. Kwaliteitskranten leveren meer (duiding bij) politiek, economisch en buitenlands nieuws, terwijl populaire kranten bij voorkeur berichten over sport, binnenlands nieuws en wetenswaardigheden over bekende personen (Conboy, 2007a, p.30-31). Het onderscheid weerspiegelt zich ook in de bronvermelding. Terwijl de namen van de redacteurs in een kwaliteitskrant in een colofon terug te vinden zijn, speelt dergelijke bronvermelding bij de populaire kranten niet zo een grote rol. Ook de lay-out van de kranten verschilt. Zo stralen kwaliteitskranten rust uit en is de vormgeving sober en stijlvol. Toch zijn ook zij met de jaren kleurrijker geworden. (Verleyen, 2005, p.42). Daardoor vindt al een eerste selectie plaats, waarbij de krant beslist welk nieuws zij aan de lezer gaat aanbieden. Bovendien halen maar weinig nieuwsfeiten alle kranten. En zelfs bij het nieuws dat het meerderendeel van de kranten haalt, zullen verschillen merkbaar zijn, precies omdat er wordt geschreven voor een bepaald doelpubliek (Conboy, 2007a, p. 30-50).

Bepaalde kranten zullen tevens hun nieuws selecteren aan de hand van ‘het thema’ van de krant. *De Tijd* is daarvan een mooi voorbeeld. Veel artikelen handelen over economisch-financiële onderwerpen. Natuurlijk is er nog steeds ruimte voor andere onderwerpen, maar die

³ Een archeologisch onderzoek houdt volgens Art. 2.1.9 van het Onroerend Erfgoeddecreet het gebruik van technieken en methoden in waarmee archeologische sites, archeologische zones of delen ervan worden opgespoord en onderzocht met inbegrip van archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen.

⁴ Een beschermde archeologische site is volgens Art. 2.1.18 van het Onroerend Erfgoeddecreet een archeologische site die voorlopig of definitief beschermd is.

⁵ Een archeologische zone is volgens Art. 2.1.11 van het Onroerend Erfgoeddecreet een zone waar op basis van waarnemingen en wetenschappelijke argumenten onderbouwd kan worden dat ze met hoge waarschijnlijkheid archeologische waarde heeft.

zijn toch in de minderheid of ze zijn subtiel toch gelinkt met het overkoepelende thema (Verleyen, 2005, p. 112-115).

De verschillende Vlaamse kranten maken deel uit van diverse mediabedrijven. *De Tijd* (Uitgeverij *Tijd* nv), *De Morgen* (Uitgeverij *De Morgen* nv) en *Het Laatste Nieuws* (Uitgeverij *Aurex* nv) zijn geconcentreerd binnen het mediabedrijf *De Persgroep* (Verleyen, 2005, p. 95-107). *De Gazet van Antwerpen* (Verleyen, 2005, p. 86-89) en *Het Belang van Limburg* (Verleyen, 2005, p. 81-85) vallen onder het mediaconcern *Concentra* (Verleyen, 2005, p. 78-79). *De Standaard* en het *Nieuwsblad* maken deel uit van het mediabedrijf *Corelio* dat dan op haar beurt deel uitmaakt van de Vlaamse Uitgeversmaatschappij (VUM) (Verleyen, 2005, p. 65-72). Onlangs kondigde dit mediabedrijf echter een fusie aan met het mediabedrijf *Concentra*. Hoewel de kranten van één welbepaalde mediabedrijf mikken op verschillende doelgroepen, is er wel onderling contact tussen de verschillende redacties. Dat scheidt het vermoeden dat bepaalde artikelen worden gedeeld binnen één mediabedrijf.

2. Hypotheses

Aan de hand van de bovenstaande literatuurstudie is het mogelijk een aantal werkhypotheses te formuleren.

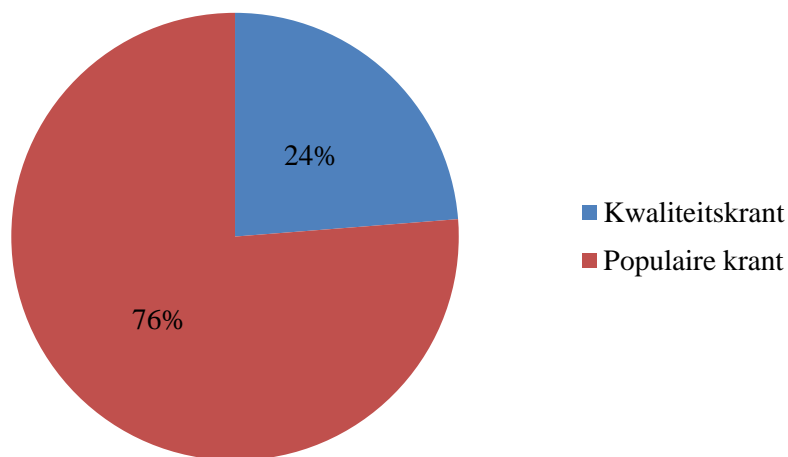
1. Archeologie komt vooral aan bod in de regionale edities van de kranten.
2. De artikelen die handelen over archeologisch onderzoek allerhande in Vlaanderen zijn voornamelijk artikelen in populaire kranten.
3. De artikelen die handelen over archeologisch onderzoek allerhande in het buitenland zijn voornamelijk artikelen in kwaliteitskranten.
4. De artikelen handelen eerder over archeologisch onderzoek op een exotische bestemming dan over lokaal archeologisch onderzoek.
5. De meeste artikelen worden gepubliceerd tijdens de zomermaanden (zomerfenomeen), en het kleinste aantal tijdens de winter- en de lentemaanden.
6. In de zomer gaan de meeste artikelen over vondsten in België.
7. In de herfst gaan de meeste artikelen over opgravingen in Zuid-Europa.
8. De meeste artikelen over archeologie in België gaan over Vlaanderen.
9. Artikelen over archeologie in het algemeen krijgen weinig ruimte in de krant.
10. Artikelen over archeologie in Vlaanderen krijgen weinig ruimte in de krant.
11. De artikelen handelen vooral over het Romeinse Rijk.
12. De artikelen handelen vooral over het faraonische Egypte.
13. De artikelen handelen over uitheemse culturen ten nadele van de inheemse.
14. De artikelen benadrukken het graafproces en handelen (bijna) niet over de context.
15. De artikelen benadrukken de vondsten en handelen (bijna) niet over de context.
16. Archeologisch onderzoek wordt geassocieerd met het oplossen van een raadsel.
17. De archeologen in de artikelen worden voorgesteld als helden of sekssymbolen.
18. De artikelen sterken het idee dat archeologisch onderzoek duur is.
19. De artikelen sterken het idee dat archeologisch onderzoek tijdrovend is.
20. Het beeldmateriaal benadrukt de exotische bestemming.
21. Het beeldmateriaal benadrukt het graafproces.
22. Het beeldmateriaal benadrukt de vondsten.

3. Resultaten

3.1. Aantal, datum, lengte en editie

In totaal werden er in 2012 766 artikelen geschreven over archeologie. 32 artikelen verschenen in het tweevoud (26 artikelen)⁶ of in het drievoud (6 artikelen)⁷ in verschillende regionale bijlagen van eenzelfde dag. Het totaal aantal onderzochte artikelen komt daardoor op 804 artikelen. Omdat de duplicaten volledig hetzelfde zijn als het originele bericht, wordt enkel het originele bericht in beschouwing genomen. Van alle kranten werden zowel de artikelen verschenen in de nationale uitgave als die verschenen in de regionale edities onderzocht.

Figuur 1: de procentuele weergave van het aantal artikelen over archeologie in 2012 per kranttype

584 artikelen (76,2 % van 766 artikelen) werden gepubliceerd in een populaire krant. 182 (23,8 % van 766) in een kwaliteitskrant (zie figuur 1 en bijlage 3.3.1). De meeste artikelen (242 artikelen; 31,6 % van 766 artikelen) verschenen in *Het Laatste Nieuws* (zie figuur 2 en bijlage 3.3.1). Op de tweede en derde plaats staan het *Nieuwsblad* (20,5 % van 766 artikelen) en *De Standaard* (14 % van 766 artikelen), op de hielen gevolgd door de *Gazet van Antwerpen* (13,6 % van 766 artikelen). De bijdragen van *Het Belang van Limburg* en *De Morgen* bedragen 81 (10,6 % van 766 artikelen) en 65 artikelen (8,5 % van 766 artikelen). Slechts 10 artikelen (1,3 % van 766 artikelen) komen uit *De Tijd*.

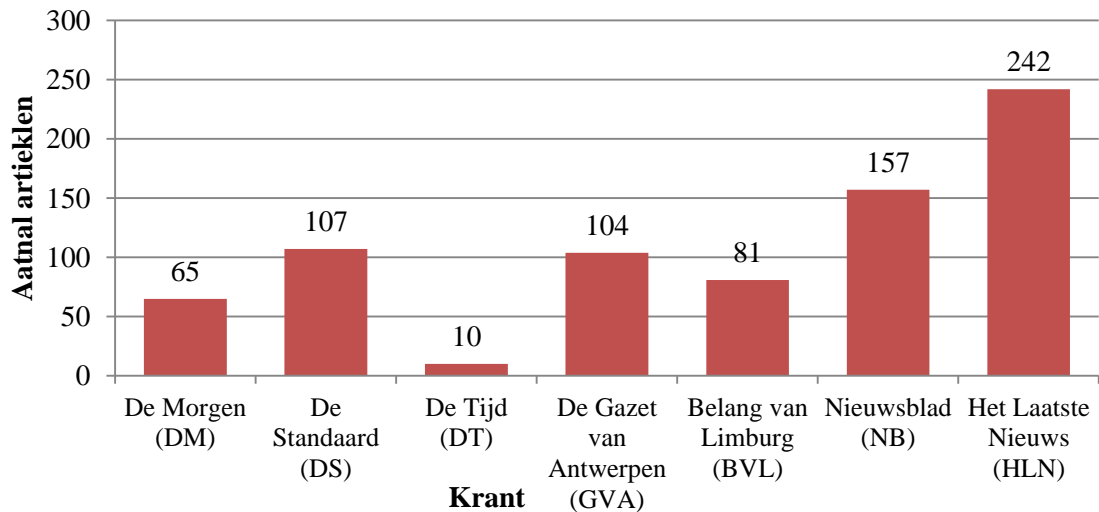
Het aantal artikelen per krant per dag ligt vrij dicht bij elkaar (zie figuur 3 en bijlage 3.3.1). Enkel het aantal artikelen verschenen op een maandag en op een zaterdag wijken sterk af. Terwijl er 58 artikelen (7,6 % van 766 artikelen) verschenen op een maandag, werden 230 artikelen (30 % van 766 artikelen) gepubliceerd op een zaterdag. Ook het aantal artikelen per maand ligt dicht bij elkaar (zie figuur 4 en bijlage 3.3.1). Met 41 artikelen (5,4 % van 766 artikelen) en 52 artikelen (6,8 % van 766 artikelen) scoren de maanden oktober en januari het laagst. Met 85 artikelen (11,1 % van 766 artikelen) en 83 artikelen (10,8 % van 766 artikelen)

⁶ Het gaat om artikelen 376, 377, 386, 397, 421, 446, 527, 533, 545, 562, 563, 569, 573, 574, 578, 598, 610, 616, 660, 668, 707, 708, 714, 717, 740 en 764.

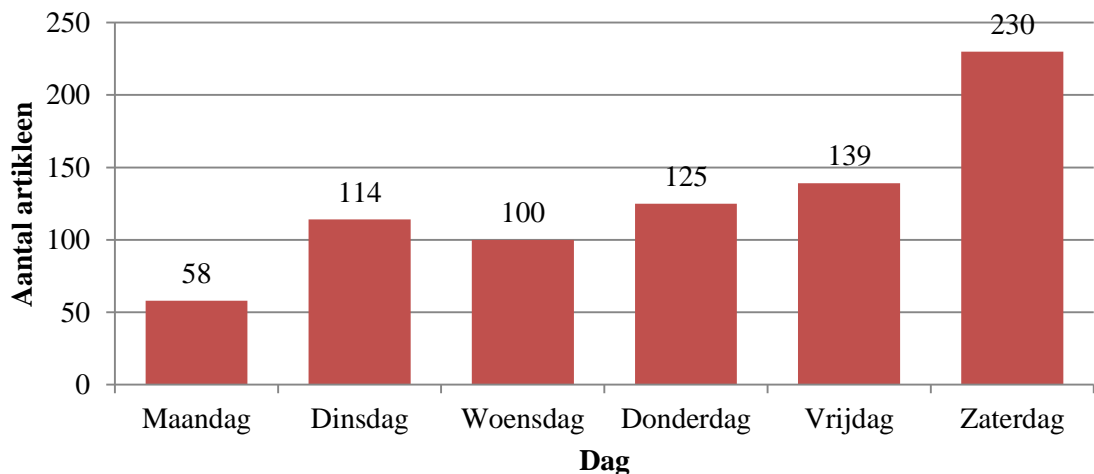
⁷ Het gaat om artikelen 211, 250, 252, 257, 259 en 278.

scoren de maanden april en juli het hoogst. Terwijl er tussen het aantal artikelen per maand en het aantal artikelen per krantype bestaat geen significant verband, zijn het aantal artikelen per maand en het aantal artikelen per uitgave wel significant verbonden (bijlage 3.3.1). Van alle artikelen sieren slechts 5 (0,65% van 766 artikelen) een voorpagina.

Figuur 2: het aantal artikelen over archeologie in 2012 per krant

Figuur 3: het aantal artikelen over archeologie in 2012 per dag

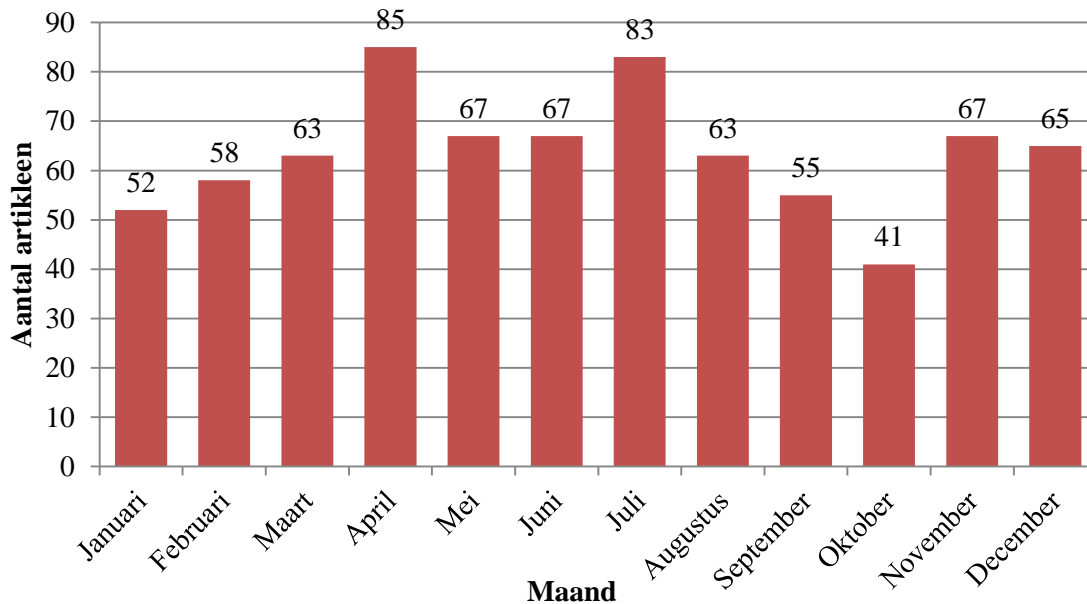

De artikelen verschenen gemiddeld op pagina 27. Een artikel verscheen op pagina 120 (zie bijlage 3.3.1). 113 artikelen (14,8 % van 766 artikelen) staan in de linkerbovenhoek van de krantenpagina. 125 artikelen (16,3 % van 766 artikelen) in de rechterbovenhoek. Het aantal artikelen in de rechter- en linkeronderhoek en centraal rechts en links op de pagina bedraagt ongeveer 74 stuks (9,7 % van 766 artikelen). 43 artikelen (5,6 % van 766 artikelen) staan centraal onderaan en in het midden van de pagina. Opvallend weinig artikelen (15 artikelen; 2 % van 766 artikelen) staan centraal bovenaan de krantenpagina. Daar 27 artikelen⁸ (3,5 % van

⁸ artikelen 86, 90, 231, 248, 249, 269, 271, 272, 328, 329, 333, 351, 355, 356, 357, 358, 363, 364, 365, 367, 368, 369, 370, 371, 372 en 373

766 artikelen) niet beschikbaar waren in de onlinedatabank, is ook niet geweten waar ze zich op de krantenpagina bevonden.

Figuur 4: het aantal artikelen over archeologie in 2012 per maand

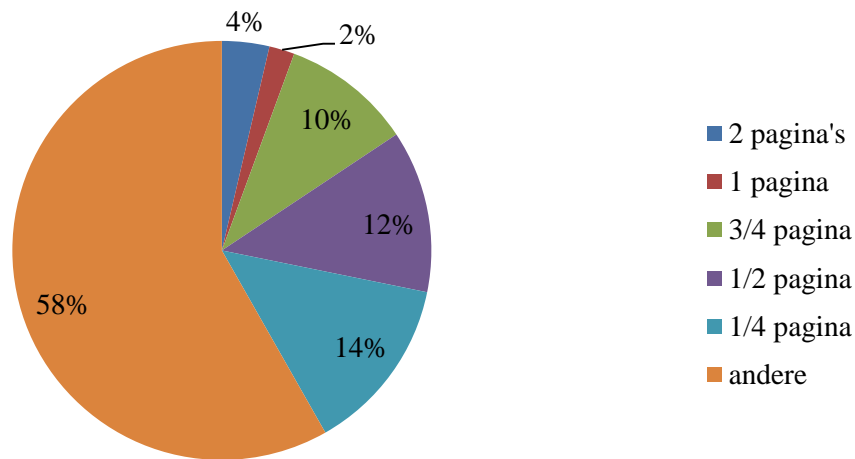

ARTIKELGROOTTE

104 artikelen (13,6 % van 766 artikelen) beslaan $\frac{1}{4}$ van een krantenpagina. 96 artikelen (12,5 % van 766 artikelen) nemen de helft van een pagina in beslag en 77 artikelen (10 % van 766 artikelen) bezetten $\frac{3}{4}$ van een pagina. De meeste artikelen ($n=446$; 58,2 % van 766 artikelen) meten echter minder dan $\frac{1}{4}$ pagina. Uitzonderlijk nemen de artikelen 1 pagina ($n=15$; 2 % van 766 artikelen) of 2 pagina's ($n=28$; 3,7 % van 766 artikelen) in beslag (zie figuur 5 en bijlage 3.3.1). De meeste artikelen kleiner dan $\frac{1}{4}$ van een krantenpagina staan in de artikelen van de regionale kranten (351 artikelen; 78,7 % van 446 artikelen). De grootste artikelen staan voornamelijk in de kwaliteitskranten (19 artikelen; 67,9 % van 28 artikelen). Er bestaan tevens een significant verband tussen de grootte van de artikelen en het kranttype (zie bijlage 3.3.1). In verhouding tot het aantal artikelen per kranttype, staan er gemiddeld meer artikelen kleiner dan $\frac{1}{4}$ van een krantenpagina in de populaire kranten (60,1 % van 584 artikelen) dan in de kwaliteitskranten (85 artikelen; 52,2 % van 182 artikelen). De grootste artikelen staan verhoudingsgewijs dan weer eerder in de kwaliteitskranten (10,4 % van 182 artikelen) dan in de populaire kranten (9 artikelen; 1,5 % van 584 artikelen). De meeste artikelen kleiner dan $\frac{1}{4}$ van een krantenpagina staan verder ook in de regionale edities (322 artikelen; 72,2 % van 446). De grootste artikelen staan op hun beurt vooral in de nationale uitgaven (24 artikelen; 85,7 % van 28 artikelen). Ook tussen de grootte van de artikelen en de uitgave bestaat een significant verband (zie bijlage 3.3.1). In verhouding van het aantal artikelen per uitgave, komen de kleinste artikelen eerder uit een regionale editie (62,6 % van 514 artikelen) dan uit een nationale uitgave (124 artikelen; 49,2 % van 252 artikelen). De grootste artikelen komen verhoudingsgewijs dan weer eerder uit een nationale uitgave (9,5 % van 252 artikelen) dan uit een regionale editie (4 artikelen; 0,8 % van 514 artikelen).

De meeste artikelen kleiner dan $\frac{1}{4}$ van een krantenpagina staan in *Het Laatste Nieuws* (179 artikelen; 74 % van 242 artikelen). De meeste artikelen op 2 pagina's staan in *De Standaard* (12 artikelen; 11,2 % van 107 artikelen). Ook de meeste artikelen van $\frac{3}{4}$ krantenpagina (22 artikelen; 20,6 % van 107 artikelen) staan in *De Standaard*. De *Gazet van Antwerpen* (n=15; 14,4 % van 104 artikelen), *Het Belang van Limburg* (n=13; 16 % van 81 artikelen) en het *Nieuwsblad* (n=16; 10,2 % van 157 artikelen) bevatten eveneens een aantal artikelen van $\frac{3}{4}$ krantenpagina groot. Toch zijn voor alle kranten de meeste artikelen kleiner dan $\frac{1}{4}$ pagina (DM = 38 artikelen (58,4 % van 65 artikelen); DS = 51 artikelen (47,7 % van 107 artikelen); DT = 6 artikelen (60 % van 10 artikelen); GVA = 62 artikelen (59,6 % van 104 artikelen); BVL = 39 artikelen (48,1 % van 81 artikelen); NB = 71 artikelen (45,2 % van 157 artikelen); HLN = 179 artikelen (74 % van 242 artikelen) (zie bijlage 3.3.1).

Figuur 5: de procentuele weergave van de grootte van de artikelen over archeologie in 2012

Het kortste artikel telt 29 woorden (*De Standaard*), het langste 1942 woorden (*De Morgen*) (zie bijlage 3.3.1). De gemiddelde lengte, uitgedrukt in het gemiddeld aantal woorden, bij de kwaliteitskranten bedraagt circa 450 woorden: 470,77 (*De Morgen*), 345,71 (*De Standaard*) en 586,70 (*De Tijd*). Het gemiddelde bij de populaire kranten schommelt eerder rond 250 woorden: 235,51 (*Gazet van Antwerpen*), 291,78 (*Belang van Limburg*), 270,03 (*Nieuwsblad*) en 226,46 (*Het Laatste Nieuws*). Het gemiddeld aantal woorden van de artikelen van de regionale kranten verschilt bovendien significant van het gemiddeld aantal woorden van de artikelen in een kwaliteitskrant (zie bijlage 3.3.1). Ook het verschil tussen het gemiddeld aantal woorden van de artikelen uit een nationale uitgave verschilt significant van het gemiddeld aantal woorden van de artikelen uit een regionale editie (zie bijlage 3.3.1). Hoewel er slechts 10 artikelen uit *De Tijd* komen, zijn zij gemiddeld het langst. Er is dan ook een significant verschil in lengte tussen de artikelen van *De Tijd* en alle andere kranten met uitzondering van *De Morgen*. Ook *De Morgen* verschilt significant van alle andere kranten, met uitzondering van *De Tijd*, in lengte. *De Standaard* verschilt op haar beurt significant van alle kranten behalve het *Nieuwsblad* en *Het Belang van Limburg*. *De Gazet van Antwerpen* verschilt significant van alle kwaliteitskranten maar niet van alle populaire kranten. Hetzelfde geldt ook voor *Het Laatste Nieuws*. Het *Nieuwsblad* verschilt enkel significant met *De Tijd* en *De Morgen* (zie tabel 1).

Tabel 1: De significante verschillen tussen het gemiddeld aantal woorden per krant in 2012, aangestipt in een lichtere kleur⁹.

		Mean Difference	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
					Lower Bound	Upper Bound
De Morgen	De Standaard	125,059*	38,089	,020	10,13	239,99
	De Tijd	-115,931	82,273	,937	-345,18	113,32
	De Gazet van Antwerpen	235,260*	38,296	,000	119,61	350,91
	Belang van Limburg	178,991*	40,333	,000	56,55	301,44
	Nieuwsblad	200,737*	35,724	,000	94,59	306,88
	Het Laatste Nieuws	244,306*	33,837	,000	146,25	342,37
De Standaard	De Morgen	-125,059*	38,089	,020	-239,99	-10,13
	De Tijd	-240,990*	80,091	,014	-456,00	-25,98
	De Gazet van Antwerpen	110,201*	33,352	,021	8,80	211,60
	Belang van Limburg	53,933	35,672	,945	-54,27	162,13
	Nieuwsblad	75,678	30,363	,231	-16,22	167,58
	Het Laatste Nieuws	119,247*	28,119	,000	35,43	203,06
De Tijd	De Morgen	115,931	82,273	,937	-113,32	345,18
	De Standaard	240,990*	80,091	,014	25,98	456,00
	De Gazet van Antwerpen	351,190*	80,190	,000	135,46	566,92
	Belang van Limburg	294,922*	81,183	,001	72,40	517,45
	Nieuwsblad	316,668*	78,994	,000	110,44	522,89
	Het Laatste Nieuws	360,237*	78,159	,000	162,10	558,38
De Gazet van Antwerpen	De Morgen	-235,260*	38,296	,000	-350,91	-119,61
	De Standaard	-110,201*	33,352	,021	-211,60	-8,80
	De Tijd	-351,190*	80,190	,000	-566,92	-135,46
	Belang van Limburg	-56,268	35,893	,924	-165,19	52,65
	Nieuwsblad	-34,522	30,622	,998	-127,14	58,10
	Het Laatste Nieuws	9,047	28,399	1,000	-75,49	93,58
Belang van Limburg	De Morgen	-178,991*	40,333	,000	-301,44	-56,55
	De Standaard	-53,933	35,672	,945	-162,13	54,27
	De Tijd	-294,922*	81,183	,001	-517,45	-72,40
	De Gazet van Antwerpen	56,268	35,893	,924	-52,65	165,19
	Nieuwsblad	21,746	33,135	1,000	-77,67	121,16
	Het Laatste Nieuws	65,315	31,091	,470	-26,02	156,65
Nieuwsblad	De Morgen	-200,737*	35,724	,000	-306,88	-94,59
	De Standaard	-75,678	30,363	,231	-167,58	16,22
	De Tijd	-316,668*	78,994	,000	-522,89	-110,44
	De Gazet van Antwerpen	34,522	30,622	,998	-58,10	127,14
	Belang van Limburg	-21,746	33,135	1,000	-121,16	77,67
	Het Laatste Nieuws	43,569	24,821	,815	-31,46	118,60
Het Laatste Nieuws	De Morgen	-244,306*	33,837	,000	-342,37	-146,25
	De Standaard	-119,247*	28,119	,000	-203,06	-35,43
	De Tijd	-360,237*	78,159	,000	-558,38	-162,10
	De Gazet van Antwerpen	-9,047	28,399	1,000	-93,58	75,49
	Belang van Limburg	-65,315	31,091	,470	-156,65	26,02
	Nieuwsblad	-43,569	24,821	,815	-118,60	31,46

⁹ Om na te gaan of er significante verschillen bestaan tussen het gemiddeld aantal woorden per krant werd een ANOVA-test uitgevoerd met de optie post-hoc-test *Gabriels* aangestipt. F bedroeg 13,269, df=765 en p=<0,05.

De bovenstaande bevindingen bevestigen de volgende hypothese:

10. Artikelen over archeologie krijgen in het algemeen weinig ruimte in de krant.

Er werden in totaal 804 artikelen gepubliceerd over archeologie in 2012. Dat waren ongeveer 2,2 artikelen per dag. Verdeeld over zeven kranten was dat nog maar 0,31 artikel per dag per krant. Een aantal kranten beschikt bovendien over diverse regionale edities naast hun nationale uitgave. Zo beschikt *De Standaard* over vijf regionale edities, m.n. Antwerpen, Limburg, Oost-Vlaanderen, Vlaams-Brabant en West-Vlaanderen. *De Gazet van Antwerpen* heeft naast zijn nationale uitgave zes regionale edities, m.n. Metropool Noord, Metropool Stad, Metropool Zuid, Kempen, Mechelen en Dender & Waas. *Het Belang van Limburg* heeft er zeven: Genk, Hasselt, Lommel, Tongeren, Sint-Truiden, Maasmechelen en Beringen. *Het Nieuwsblad* heeft er zestien: Antwerpen, Brussel-Noordrand, Denderstreek, Gent, Kempen, Kortrijk-Waregem-Menen, Leiestreek, Leuven-Hageland, Limburg, Mechelen-Lier, Oostkust, Pajottenland, Roeselare-Tielt-Izegem, Vlaamse Ardennen, Waasland en Westhoek. *Het Laatste Nieuws* heeft er tussentwintig: Antwerpen, Brabant-Hageland, De Ring-Brussel, Dendermonde, Denderstreek, Gent-Eeklo-Deinze, Gent-Wetteren-Lochristi, Kempen, Leiestreek, Leuven-Brabant, Limburg, Mandelstreek, Mechelen-Lier, Middenkust, Oostkust, Pajottenland, Vlaamse Ardennen, Waasland, Westhoek en Westkust. *De Tijd* en *De Morgen* hebben geen regionale edities. Alles in beschouwing, verschenen er in 2012 dagelijks per uitgave of editie 0,04 artikelen over archeologie¹⁰. 58 % van de artikelen is kleiner dan een ¼ van een krantenpagina en de gemiddelde lengte van de artikelen bedraagt 285,6 woorden, wat ongeveer overeenstemt met een halve A4. Ondanks het grote aantal artikelen, bevestigen deze cijfers toch de eerste hypothese.

EDITIE

552 artikelen (68,7 % van 804 artikelen), waarvan 514 originele berichten en 38 duplicaten, verschenen in een regionale editie. 252 artikelen (31,3 % van 804 artikelen) zijn nationaal verschenen. 140 artikelen (76,9 % van 182) uit de kwaliteitskranten komen uit een nationale uitgave. 42 artikelen (23,1 % van 182) in de kwaliteitskranten staan in een regionale editie. Aangezien geen enkel artikel van *De Morgen* en *De Tijd* uit een regionale editie komt, om de eenvoudige reden dat die kwaliteitskranten geen regionale uitgaven hebben, komen alle 42 berichten van de kwaliteitskranten uit een regionale editie van *De Standaard*. 472 artikelen (80,8 % van 584 artikelen) van de populaire kranten verschenen in een regionale editie. 112 artikelen (19,2 % van 584 artikelen) werden gepubliceerd in een nationale uitgave (zie bijlage 3.3.1). Opvallend genoeg verscheen de meerderheid van de artikelen (60 artikelen; 74,1 % van 81 artikelen) van *Het Belang van Limburg* in de nationale uitgave.

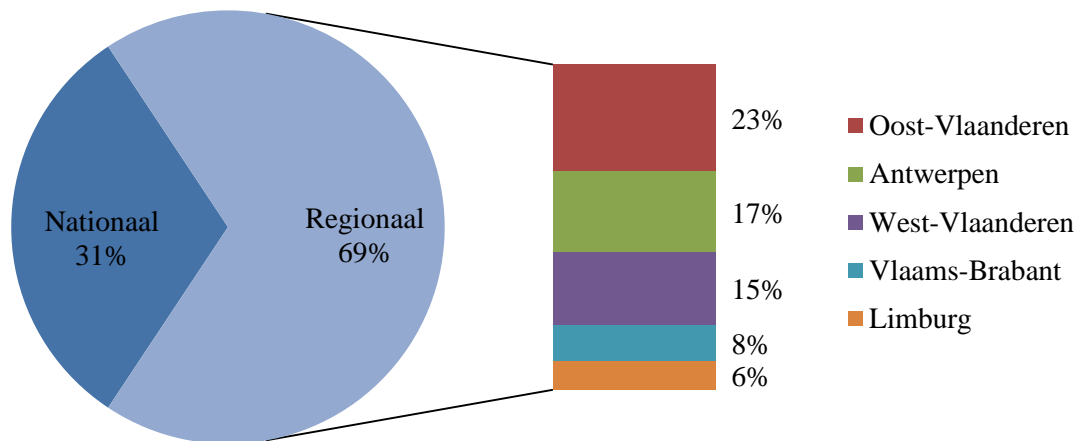
Hoewel de verspreidingsgebieden van de kranten niet altijd overeenstemmen, is het toch mogelijk om een aantal populaire gebieden te isoleren¹¹. De meeste artikelen werden in een Oost-Vlaamse editie gepubliceerd (181 artikelen; 22,5 % van 804 artikelen). Ook de edities

¹⁰ 804 artikelen verdeeld over 365 dagen komt overeen met 2,2 artikelen per dag; 2,2 verdeeld over 7 nationale en 54 regionale uitgaven geeft 0,04 artikelen per dag per uitgave.

¹¹ Om de edities te onderzoeken werden wel de dubbele artikelen in beschouwing genomen. De percentages zijn dan ook berekend in verhouding tot het totaal aantal onderzochte artikelen (n=804).

van de provincies Antwerpen (138 artikelen; 17,2 % van 804 artikelen) en West-Vlaanderen (123 artikelen; 15,3 % van 804 artikelen) doen het goed. De provincies Vlaams-Brabant (62 artikelen; 7,7 % van 804 artikelen) en Limburg (48 artikelen; 6 % van 804 artikelen) hinken achterop (zie figuur 6 en bijlage 3.3.1). De 38 dubbele artikelen verschenen allemaal in een regionale editie maar werden niet verder onderzocht.

Figuur 6: de procentuele weergave van het aantal artikelen over archeologie in 2012 per uitgave, gegroepeerd volgens de provincies

De bovenstaande bevindingen bevestigen de volgende hypothese:

1. *Archeologie komt vooral aan bod in de regionale edities van de kranten.*

Meer dan de helft van de artikelen verscheen in een regionale editie, wat het vermoeden sterkt dat archeologie vooral een regionale aangelegenheid is.

3.2. Rubriek, genre, onderwerp en thema

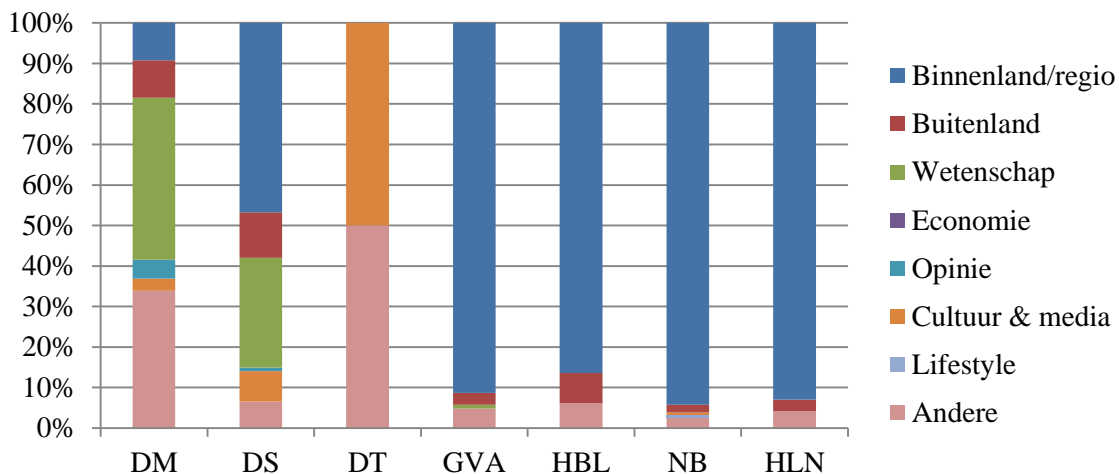
RUBRIEK

594 artikelen (77,5 % van 766 artikelen) verschenen in de rubriek *Binnenland of regio*. 56 artikelen (7,3 % van 766 artikelen) verschenen in de rubriek *Wetenschap*, 37 artikelen (4,8 % van 766 artikelen) in de rubriek *Buitenland* en 16 artikelen (2,1 % van 766 artikelen) in de rubriek *Cultuur & media*. 58 artikelen (7,5 % van 766 artikelen) verschenen in een ‘andere’ rubriek. Dat wil zeggen dat de artikelen niet in één van de vooraf gedefinieerde rubrieken werden gepubliceerd of dat de rubriek waarin het artikel staat niet kon worden teruggevonden. De 5 overige artikelen (0,7 % van 766 artikelen) werden gepubliceerd in de rubrieken *Opinie* en *Lifestyle*. Op artikel 278 uit de *Gazet van Antwerpen* na, verschenen alle artikelen in de rubriek *Wetenschap* in *De Morgen* (26 artikelen; 46,6 % van 56 artikelen) en *De Standaard* (29 artikelen; 53,4 % van 56 artikelen). De meeste artikelen (538 artikelen; 90,6 % van 594 artikelen) in de rubriek *Binnenland/regio* verschenen in een populaire krant. 225 artikelen (41,8 % van 538 artikelen; 93 % van 242 artikelen) daarvan verschenen in *Het Laatste*

Nieuws, 148 (27,5 % van 538 artikelen; 94,3 % van 157 artikelen) in het *Nieuwsblad*, 95 (17,7 % van 538 artikelen; 91,3 % van 104 artikelen) in de *Gazet van Antwerpen* en 70 (13 % van 538 artikelen; 86,4 % van 81 artikelen) in *Het Belang van Limburg*. De meeste artikelen in de rubriek *Buitenland* (12 artikelen; 32,4 % van 37 artikelen; 11,2 % van 107 artikelen) staan in *De Standaard* (zie figuur 7 en bijlage 3.3.2).

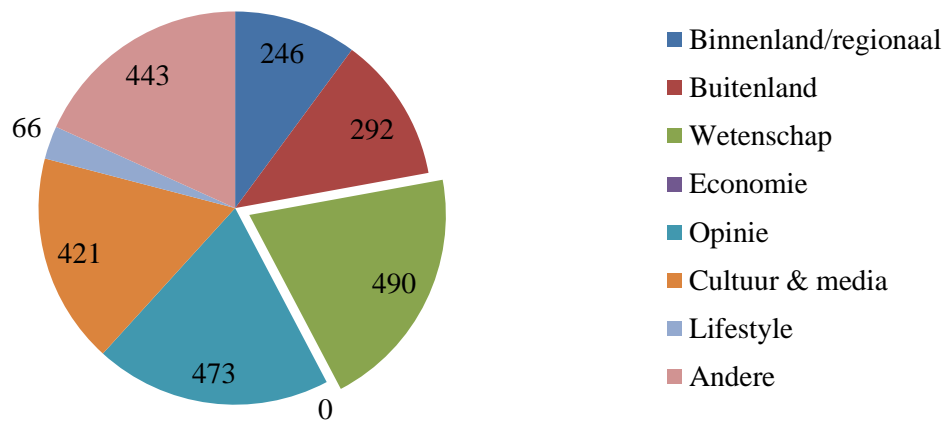
Van alle artikelen in de rubriek *Binnenland/regio* verschenen er 93 in een nationale uitgave (15,7 % van 594 artikelen) en 501 in een regionale editie (84,3 % van 594 artikelen). Op artikel 278 in de *Gazet van Antwerpen* na, verschenen alle artikelen in de rubriek *Wetenschap* in een nationale uitgave. Ook alle artikelen in de rubrieken *Opinie* (4 artikelen) en *Cultuur & Media* (16 artikelen) werden gepubliceerd in een nationale uitgave. De artikelen in de rubriek *Buitenland* verschenen gemiddeld op pagina 14 van de krant. De artikelen in de rubriek *Wetenschap* staan gemiddeld op pagina 32.

Figuur 7: de procentuele weergave van het aantal artikelen over archeologie in 2012 per rubriek per krant

De artikelen onder de rubrieken *Wetenschap* en *Binnenland/regio* zijn de grootste. Acht wetenschapsartikelen (1,4 % van 56 artikelen) zijn twee pagina's lang, zes (1,1 % van 56 artikelen) één pagina lang en 12 (21,4% van 56 artikelen) meten $\frac{3}{4}$ van een krantenpagina. Acht binnenlandse of regionale artikelen (1,3 % van 594 artikelen) zijn ook twee pagina's lang, vijf (0,8 % van 594 artikelen) zijn één pagina lang, 52 (8,8 % van 594 artikelen) meten $\frac{3}{4}$ van een krantenpagina en 90 (15,2 % van 594 artikelen) meten $\frac{1}{2}$ van een krantenpagina. De meerderheid van de artikelen (446 artikelen; 58,2 % van 766 artikelen) is echter kleiner dan $\frac{1}{4}$ krantenpagina. Een aantal artikelen van 'andere' rubrieken (10 artikelen; 17,2 % van 58 artikelen) zijn ook vrij groot (zie bijlage 3.3.2). De artikelen in de rubriek *Wetenschap* zijn het langst met gemiddeld 490 woorden. Verder tellen de artikelen in de rubrieken *Opinie* en *Cultuur & Media* respectievelijk gemiddeld 473 en 421 woorden. De artikelen in de rubrieken *Buitenland* en *Binnenland/regio* zijn het kortst met gemiddeld 292 en 246 woorden. Het gemiddeld aantal woorden van de artikelen in een 'andere' rubriek bedraagt 443 (zie figuur 8 en bijlage 3.3.2).

Figuur 8: het gemiddeld aantal woorden per artikel per rubriek in 2012

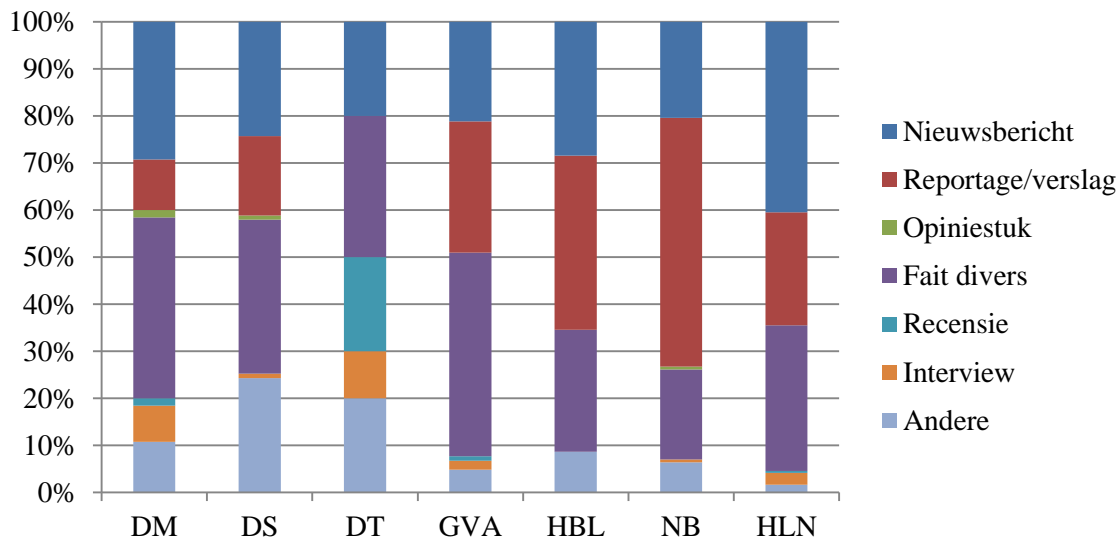
GENRE

De meeste artikelen over archeologie zijn fait divers (234 artikelen; 30,5 % van 766 artikelen), reportages/verslagen (225 artikelen; 29,4 % van 766 artikelen) of nieuwsberichten (222 artikelen; 29 % van 766 artikelen). Achterop hinken de interviews (16 artikelen; 2,1 % van 766 artikelen); de recensies (5 artikelen; 0,7 % van 766 artikelen) en de opiniestukken (3 artikelen; 0,4 % van 766 artikelen). 61 artikelen (8 % van 766 artikelen) verschenen als een ‘andere’ genre, zoals aankondigingen, achtergrondverhalen en nieuwsanalyses. Van alle genres verschenen vooral de reportages/verslagen (175 artikelen; 77,8 % van 225 artikelen), de fait divers (n=172; 73,5 % van 234 artikelen) en de nieuwsberichten (140 artikelen; 63,1 % van 222 artikelen) in een regionale editie. De opiniestukken (3 artikelen; 100 % van 16 artikelen), de recensies (4 artikelen; 80 % van 5 artikelen) en de artikelen van een ‘ander’ genre (43 artikelen; 70,5 % van 61 artikelen) staan doorgaans in een nationale uitgave. Evenveel interviews werden gepubliceerd in een regionale editie (8 artikelen) als uit een nationale uitgave (8 artikelen).

De meeste reportages/verslagen verschenen in een populaire krant (200 artikelen; 88,9 % van 225 artikelen). In verhouding tot het totale aantal artikelen per kranttype, bevatten de populaire kranten (200 artikelen; 34,2 % van 584 artikelen) meer reportages/verslagen dan de kwaliteitskranten (25 artikelen; 13,7 % van 182 artikelen). Hoewel er in de populaire kranten (171 artikelen; 73,1 % van 234 artikelen) meer fait divers over archeologie staan dan in de kwaliteitskranten (63 artikelen; 26,9 % van 234 artikelen), verschenen verhoudingsgewijs toch de meeste fait divers in een kwaliteitskrant (63 artikelen; 34,6 % van 182 artikelen) en niet in een populaire krant (171 artikelen; 29,3 % van 584 artikelen). Van alle kranten komen de meeste fait divers uit de *Gazet van Antwerpen* (45 artikelen; 19,2 % van 234 artikelen; 43,3 % van 104 artikelen), *De Standaard* (35 artikelen; 15 % van 234 artikelen; 32,7 % van 107 artikelen) en *De Morgen* (25 artikelen; 10,7 % van 234 artikelen; 38,5 % van 65 artikelen). De meeste reportages/verslagen staan op hun beurt in het *Nieuwsblad* (83 artikelen; 36,9 % van 225 artikelen 52,9 % van 157 artikelen) en *Het Belang van Limburg* (30 artikelen; 13,3 % van 225 artikelen; 37 % van 81 artikelen). *Het Laatste Nieuws* telt dan weer de meeste

nieuwsberichten (98 artikelen; 44,1 % van 222 artikelen; 40,5 % van 242). De meeste artikelen van een ‘ander’ genre (26 artikelen; 42,6 % van 61 artikelen; 24,3 % van 107 artikelen) verschenen in *De Standaard* (zie figuur 9 en bijlage 3.3.2). Voor alle genres staan de artikelen gemiddeld op pagina 27. Opiniestukken staan gemiddeld op pagina 21. Interviews op pagina 33.

Figuur 9: het aantal artikelen per genre per krant in percentage in 2012.

De reportages/verslagen zijn het grootst. 17 artikelen (7,6 % van 225 artikelen) zijn twee pagina's lang, 50 artikelen (22,2 % van 225 artikelen) beslaan $\frac{3}{4}$ van een krantenpagina, 71 artikelen (31,6 % van 225 artikelen) beslaan de helft van een krantenpagina en 50 artikelen (22,2 % van 225 artikelen) beslaan $\frac{1}{4}$ van een krantenpagina. Logischerwijs zijn de fait divers het kortst. Alle artikelen van dit genre zijn kleiner dan $\frac{1}{4}$ pagina. Opvallend is ook het grote aantal artikelen kleiner dan $\frac{1}{4}$ van een krantenpagina voor het genre nieuwsbericht (161 artikelen; 72,5 % van 222 artikelen). De interviews (\bar{x} =823 woorden) en de recensies (\bar{x} =670 woorden) tellen gemiddeld de meeste woorden. De reportages/verslagen, opiniestukken en de artikelen van een ‘ander’ genre zijn gemiddeld 455 woorden lang. De kortste artikelen zijn de fait divers (\bar{x} =106 woorden) en de nieuwsberichten (\bar{x} =243 woorden).

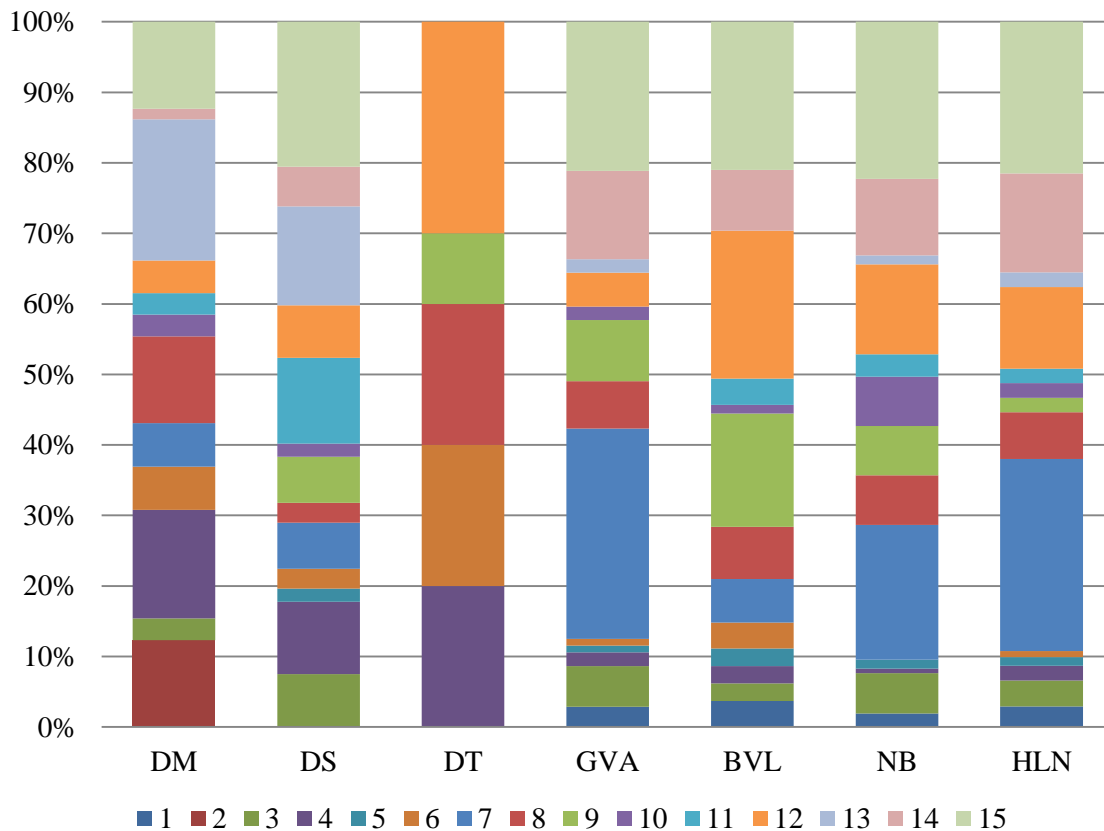
ONDERWERP

In totaal werden er veertien onderwerpscategorieën gedefinieerd: *geïsoleerde vondsten binnenland*, *geïsoleerde vondsten buitenland*, *archeologische vondsten op een binnenlandse vindplaats*, *archeologische vondsten op een buitenlandse vindplaats*, *ontdekking van een binnenlandse archeologische vindplaats*, *ontdekking van een buitenlandse archeologische vindplaats*, *archeologie als voedingsbodemp voor conflict*, *archeologie als toeristische trekpleister*, *archeologie als inspiratiebron*, *archeologische theorie en methode*, *tentoonstellingen of expo's*, *interpretaties van archeologische data allerhande*, *een*

archeologisch onderzoek bij een geplande ingreep in de bodem en archeologisch vooronderzoek bij een geplande ingreep in de bodem (zie bijlage 2)¹².

610 artikelen (79,6 % van 766 artikelen) gaan over een van de onderwerpen uit de vooraf gedefinieerde lijst. De meeste artikelen gaan over *archeologisch onderzoek bij een geplande ingreep in de bodem* (143 artikelen; 23,4 % van 610 artikelen), bijvoorbeeld artikel 300 ‘Archeologisch onderzoek voor De Spelver II’ (BVL). 84 artikelen handelen dan weer over *tentoonstellingen en andere museuminitiatieven* (13,7 % van 610 artikelen), bijvoorbeeld artikel 68 ‘Expo in Berlijn over Amarna-tijd’ (DS). 78 artikelen gaan over *archeologisch vooronderzoek bij een geplande ingreep in de bodem* (12,7 % van 610 artikelen), zoals artikel 390 ‘Archeologisch vooronderzoek op tracé Ring’ (NB). 53 artikelen (8,7 % van 610 artikelen) handelen over *archeologie als voedingsbodem voor conflict*, bijvoorbeeld artikel 35 ‘650.000 euro kosten en 6 maanden ellende voor een zootje scherven’ (DM) en 46 artikelen (7,5 % van 610 artikelen) gaan over *archeologie als toeristische trekpleister*, zoals artikel 183 ‘De mooiste Mayaruïnes’ (GVA). Slechts 10 artikelen (1,6 % van 610 artikelen) handelen over *de ontdekking van een binnenlandse site*, bijvoorbeeld artikel 253 ‘Mol van Liezele vindt verloren trouwring met metaaldetector na 45 jaar in akker’ (GVA), en amper 8 artikelen (1,3 % van 610 artikelen) gaan over *buitenlandse geïsoleerde vondsten*, bijvoorbeeld artikel 42 ‘Terug naar de trechterbekertijd’ (DM) (zie bijlage 3.3.2).

Figuur 10: de procentuele weergave van het aantal artikelen over archeologie in 2012 per onderwerp per krant

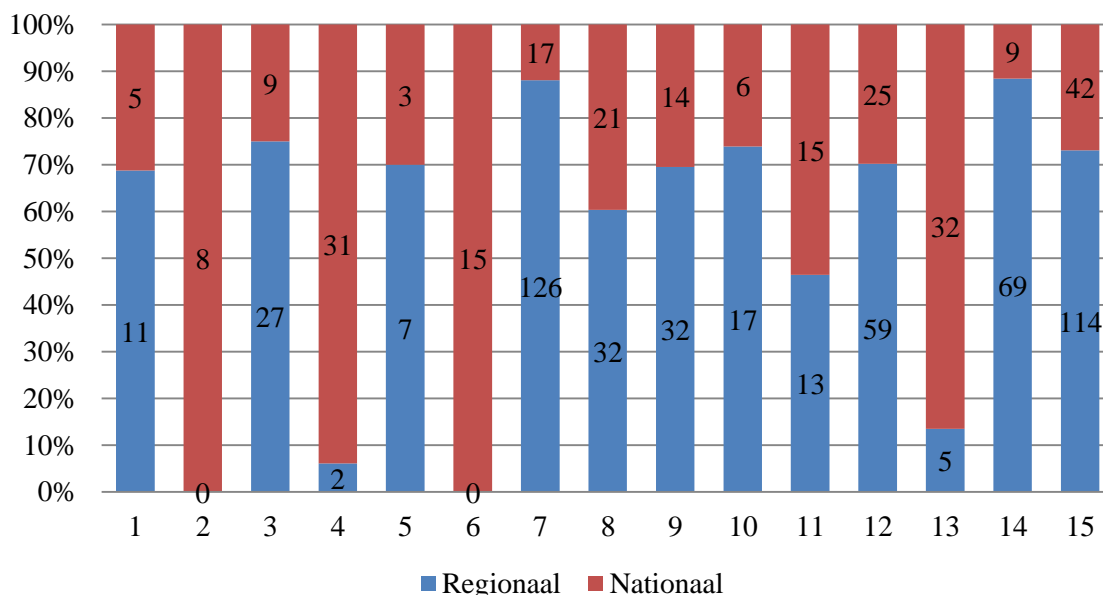

¹² Voor de grafieken wordt aan elk onderwerp een cijfer toegekend om de leesbaarheid ervan te verhogen. Om verwarring te vermijden worden dezelfde codes als in het codeboek gehanteerd (zie bijlage 1.13).

156 artikelen (20,4 % van 766 artikelen) handelen niet over een van de veertien op voorhand geformuleerde onderwerpen. Zij gaan daarentegen over *de restauratie* (20 artikelen) en *de reconstructie* (10 artikelen) van een *archeologisch relict*, zoals artikel 368 ‘Onderzoek naar restauratie Neanderthalsite’ (NB), over *projecten van een archeologische instantie* (18 artikelen), zoals artikel 274 ‘Website voor Archeologische Dienst Waasland’ (GVA), over *de bescherming van een archeologisch relict* (15 artikelen), bijvoorbeeld artikel 699 ‘Kasteelsite wordt beschermd als archeologische zone’ (HLN), over *de sluiting of sloop van een archeologisch relict* (13 artikelen), bijvoorbeeld artikel 420 ‘Historische muur aan Vaartkom al afgebroken’ (NB), over subsidies (9 artikelen), zoals artikel 298 ‘Provincie geeft 650.000 euro aan erfgoedprojecten’ (BVL), over *archeologische depots* (7 artikelen), zoals artikel 171 ‘Regionaal erfgoeddepot komt er’ (DS) of over *een kunstroof* (7 artikelen), zoals artikel 5 ‘Griekse politie lost roof archeologische schatten op’ (DM) (zie bijlage 3.3.2).

Vooraf *De Morgen* (10 artikelen; 15,4 % van 65 artikelen) en *De Standaard* (11 artikelen; 10,3 % van 107 artikelen) bevatten artikelen over een *archeologische vondst op een archeologische vindplaats buitenland*. Ook het onderwerp *interpretatie van archeologische data* scoort goed bij in *De Morgen* (13 artikelen; 20 % van 65 artikelen) en *De Standaard* (15 artikelen; 14 % van 107 artikelen). De *Gazet van Antwerpen* (31 artikelen; 29,8 % van 104 artikelen), het *Nieuwsblad* (30 artikelen; 19,1 % van 157 artikelen) en *Het Laatste Nieuws* (66 artikelen; 27,3 % van 242 artikelen) publiceerden echter een groot aantal artikelen over *archeologisch onderzoek bij geplande ingreep in de bodem* (zie figuur 10 en bijlage 3.3.2).

Figuur 11: de procentuele weergave van het aantal artikelen over archeologie in 2012 per onderwerp per uitgave

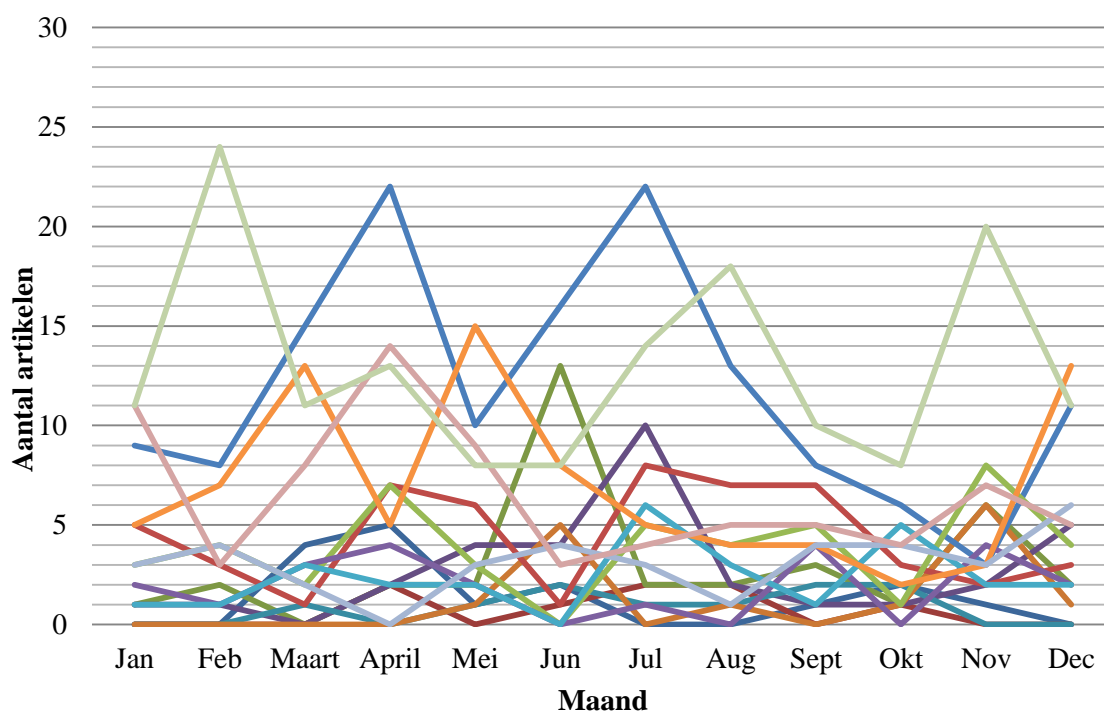

De artikelen over een ontdekking van een *archeologische vindplaats in het buitenland* (15 artikelen; 100 %), over een *geïsoleerde vondst in het buitenland* (8 artikelen; 100 %), over een *archeologische vondst op een buitenlandse vindplaats* (31 artikelen; 93,9 % van 33 artikelen) en over een *interpretatie van archeologische data* (32 artikelen; 86,5 % van 37 artikelen) verschenen overwegend in een nationale uitgave. De artikelen over *archeologisch onderzoek*

bij een geplande ingreep in de bodem (126 artikelen; 88,1 % van 143 artikelen), over een *geïsoleerde binnenlandse archeologische vondst* (11 artikelen; 68,8 % van 16 artikelen), over een *archeologische vondst op een binnenlandse vindplaats* (27 artikelen; 75 % van 36 artikelen), over een *ontdekking van een binnenlandse vindplaats* (7 artikelen; 70 % van 10 artikelen), over *archeologie als voedingsbodem voor conflict* (34 artikelen; 64,2 % van 53 artikelen), over *archeologie als toeristische trekpleister* (30 artikelen; 65,2 % van 46 artikelen), over *archeologie als inspiratiebron* (18 artikelen; 78,3 % van 23 artikelen), over *tentoonstellingen en andere museuminiciatieven* (59 artikelen; 70,2 % van 84 artikelen) en over *archeologisch vooronderzoek bij geplande ingreep in de bodem* (69 artikelen; 88,5 % van 78 artikelen) verschenen dan weer doorgaans in een regionale editie (zie figuur 11 en bijlage 3.3.2). Er bestaat bovendien een significant verband tussen het onderwerp en het kranttype en tussen het onderwerp en de uitgave (bijlage 3.3.2).

Voor alle onderwerpen samen zijn 446 artikelen (58,2 % van 610 artikelen) kleiner dan $\frac{1}{4}$ van een krantenpagina. Slechts 10 artikelen over *archeologische onderzoek bij geplande ingreep in de bodem* (1,6 % van 610 artikelen) is $\frac{3}{4}$ krantenpagina groot, 22 artikelen (3,6 % van 610 artikelen) zijn een halve krantenpagina groot en 19 artikelen (3,1 % van 610 artikelen) zijn $\frac{1}{4}$ krantenpagina groot. Het onderwerp *archeologie als voedingsbodem voor conflict* telt nog 11 artikelen (1,8 % van 610 artikelen) van een halve krantenpagina groot. Over het onderwerp *tentoonstellingen en museuminiciatieven* zijn er weer 11 artikelen (1,8 % van 610 artikelen) van $\frac{3}{4}$ krantenpagina groot en 13 artikelen (2,1 % van 610 artikelen) van $\frac{1}{4}$ krantenpagina groot. De artikelen over de *interpretatie van archeologische data* en over de *ontdekking van een binnenlandse archeologische vindplaats* zijn het langst met gemiddeld 466 en 416 woorden. De artikelen over een *geïsoleerde archeologische vondst in het buitenland*, over een *archeologisch vooronderzoek bij een geplande ingreep in de bodem* en over een *ontdekking van een buitenlandse archeologische vindplaats* zijn het kortst met gemiddeld 139, 214 en 216 woorden. De artikelen over *ontdekking van een buitenlandse archeologische vindplaats* en over *archeologische theorie & methode* staan gemiddeld op pagina 14 en pagina 19. De berichten over *tentoonstellingen en andere museuminiciatieven*, *geïsoleerde binnenlandse archeologische vondsten* en *archeologie als inspiratiebron* staan dan weer op pagina 31, 33 en 36. De overige artikelen staan gemiddeld op pagina 27.

Figuur 12: het aantal artikelen over archeologie in 2012 per onderwerp per maand

- Geïsoleerde archeologische vondst binnenland
- Geïsoleerde archeologische vondst buitenland
- Archeologische vondst op archeologische site binnenland
- Archeologische vondst op archeologische site buitenland
- Ontdekking archeologische site binnenland
- Ontdekking archeologische site buitenland
- Archeologisch onderzoek bij geplande ingreep in de bodem
- Archeologie als voedingsbodem voor conflict
- Archeologie als toeristische trekpleister
- Archeologie als inspiratiebron
- Archeologische theorie & methode
- Tentoonstelling of museumaangelegenheden
- Interpretatie archeologische data
- Archeologisch vooronderzoek bij geplande ingreep in de bodem
- Andere

De artikelen over *archeologisch onderzoek bij een geplande ingreep in de bodem* zijn in alle maanden vrij goed vertegenwoordigd. De meeste artikelen daarover verschenen echter in de zomermaanden (51 artikelen; 35,7 % van 143 artikelen) juni (16 artikelen), juli (22 artikelen) en augustus (13 artikelen) en in de lentemaanden (47 artikelen; 32,9 % van 143 artikelen) maart (15 artikelen), april (22 artikelen) en mei (10 artikelen). Ook de artikelen over *tentoonstellingen en museuminitiatieven* verschenen vooral in het de lentemaanden (41 artikelen; 48,8 % van 84 artikelen) maart (13 artikelen), april (5 artikelen), mei (15 artikelen) en juni (8 artikelen). De artikelen over dit onderwerp kenden echter ook een piek in december (13 artikelen; 15,4 % van 84 artikelen). De artikelen over *archeologische vondsten op een binnenlandse archeologische site* (juni; 13 artikelen; 36,1 % van 36 artikelen) en

archeologische vondsten op een buitenlandse site (juli; 10 artikelen; 30,3 % van 33 artikelen) piekten in de zomer. De artikelen over *archeologisch vooronderzoek bij een geplande ingreep in de bodem* piekten in de maand januari (11 artikelen) en in de maand april (14 artikelen). De artikelen over *archeologie als voedingsbodem voor conflict* haalden vooral de kranten in de lentemaanden (13 artikelen; 24,5 % van 53 artikelen) april (7 artikelen) en mei (6 artikelen) en in de zomermaanden (22 artikelen; 41,5 % van 53 artikelen) juli (6 artikelen), augustus (9 artikelen) en september (7 artikelen) (zie figuur 12 en bijlage 3.3.2).

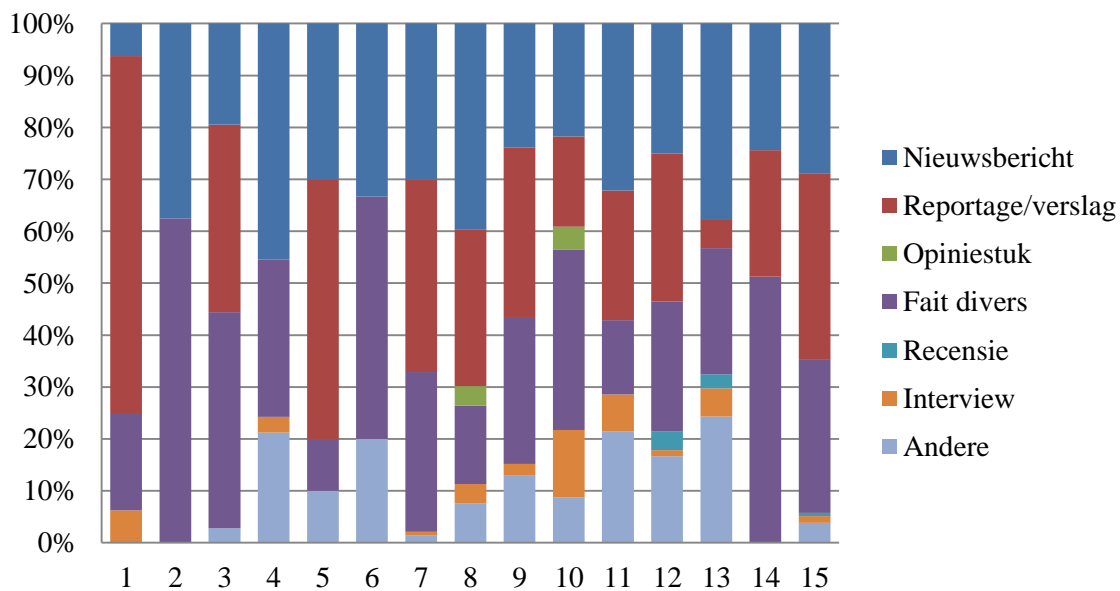
Hoewel in elke maand ongeveer evenveel artikelen verschenen over een ‘ander’ onderwerp, springen de maanden februari (24 artikelen), augustus (18 artikelen) en november (20 artikelen) ertussenuit. De artikelen van februari gaan voornamelijk over *projecten van een archeologische instantie* (6 artikelen), de *bescherming van een archeologisch relict* (4 artikelen) en het *archeologisch depot* (4 artikelen). De artikelen van augustus handelen verder overwegend over de *sloop, sluiting of het verdwijnen van een archeologisch relict* (6 artikelen). De artikelen van november gaan dan weer vooral over *kunstroof* (4 artikelen), de *reconstructie van een archeologisch relict* (3 artikelen) en de *restauratie van een archeologisch relict* (3 artikelen) (bijlage 3.3.2).

De meeste artikelen over *een archeologisch onderzoek bij een geplande ingreep in de bodem* (139 artikelen; 97,2 % van 143 artikelen) staan in de rubriek *Binnenland/regio*. Ook de artikelen over *geïsoleerde binnenlandse archeologische vondsten* (16 artikelen; 100%), *archeologisch vooronderzoek bij een geplande ingreep in de bodem* (76 artikelen; 97,4 % van 78 artikelen), *archeologische vondsten op een binnenlandse archeologische site* (35 artikelen; 97,2 % van 36 artikelen), *tentoonstellingen en andere museuminiatieven* (73 artikelen; 86,9 % van 84 artikelen), *archeologie als inspiratiebron* (17 artikelen; 73,9 % van 23 artikelen), *archeologische theorie & methode* (18 artikelen; 64,3 % van 28 artikelen) en *archeologie als voedingsbodem voor conflict* (36 artikelen; 67,9 % van 53 artikelen) verschenen vooral in de rubriek *Binnenland/regio*. Opvallend genoeg behoren ook de artikelen over *archeologie als toeristische trekpleister* bij die groep. 35 artikelen (76,1 % van 46 artikelen) staan in de rubriek *Binnenland/regio*. Het gaat dan vooral om uitnodigingen of verslagen van een (begeleide) rondwandeling op een archeologische site, zoals artikel 205 ‘Archeologiepad ligt klaar’ (GVA), artikel 310 ‘Rendierjagersite geopend’ (BVL), artikel 480 ‘Belangstelling voor middeleeuwse ovens’ (NB) en artikel 590 ‘Opgravingen Jules Persynplein lokken veel kijklustigen’ (HLN). Ook 130 artikelen over ‘andere’ onderwerpen verschenen in de rubriek *Binnenland/regio*. Dat zijn voornamelijk artikelen (91 artikelen; 70 %) over de *ontsluiting van een archeologisch project of relict* (bijlage 3.3.2).

De meeste artikelen zijn nieuwsberichten, reportages of verslagen en fait divers. De artikelen over *archeologische vondst op een buitenlandse vindplaats* (15 artikelen; 45,5 % van 33 artikelen), *archeologie als voedingsbodem voor conflict* (21 artikelen; 39,6 % van 53 artikelen), *interpretatie archeologische data* (14 artikelen; 37,8 % van 37 artikelen) en *archeologische theorie & methode* (9 artikelen; 32,1 % van 28 artikelen) zijn doorgaans nieuwsberichten. De meeste artikelen over *geïsoleerde binnenlandse archeologische vondsten* (11 artikelen; 68,8 % van 16 artikelen), *de ontdekking van een binnenlandse archeologische vindplaats* (5 artikelen; 50 % van 10 artikelen), *archeologisch onderzoek bij een geplande*

ingreep in de bodem (53 artikelen; 37,1% van 143 artikelen), *archeologie als toeristische trekpleister* (15 artikelen; 32,6 % van 46 artikelen) en *tentoonstellingen en andere museuminitiatieven* (24 artikelen; 28,6 % van 84 artikelen) zijn vooral reportages of verslagen. De artikelen over *geïsoleerde buitenlandse archeologische vondsten* (5 artikelen; 62,5 % van 8 artikelen), *archeologisch vooronderzoek bij een geplande ingreep in de bodem* (40 artikelen; 51,3 % van 78 artikelen), *de ontdekking van een buitenlandse archeologische vindplaats* (7 artikelen; 46,7 % van 15 artikelen), *archeologische vondsten op een binnenlandse vindplaats* (15 artikelen; 41,7 % van 36 artikelen) en *archeologie als inspiratiebron* (8 artikelen; 34,8 % van 23 artikelen) zijn voornamelijk fait divers (zie figuur 13 en bijlage 3.3.2).

Figuur 13: de procentuele weergave van het aantal artikelen over archeologie in 2012 per onderwerp per genre

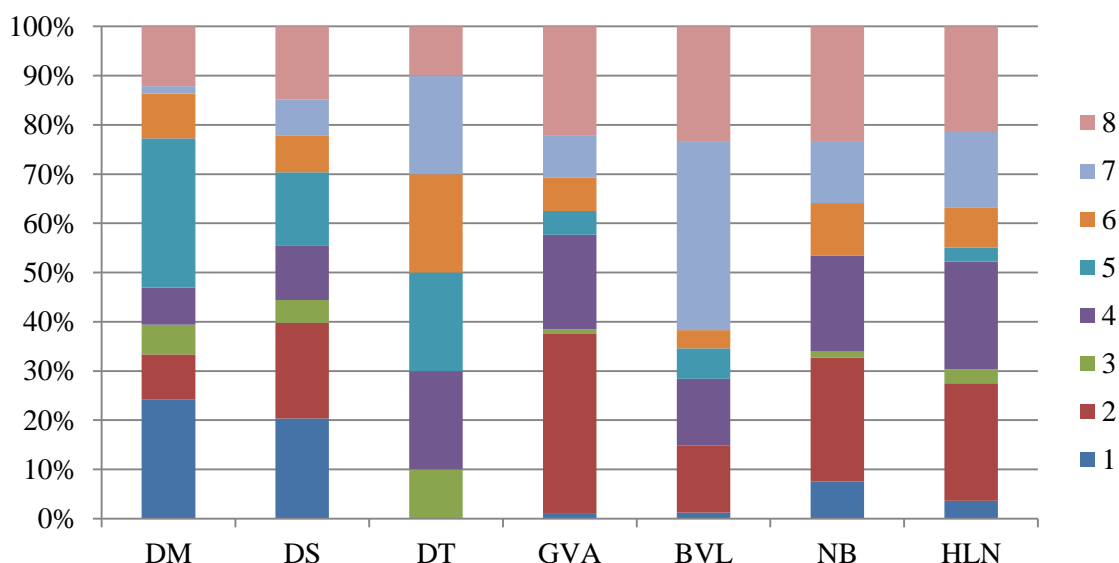
56 artikelen (35,9 % van 156 artikelen) over een ‘ander’ onderwerp zijn reportages. Het gaat dan overwegend over de *herbestemming van een archeologisch relict* (5 artikelen, 14,3 % van 56 artikelen), de *restauratie van een archeologisch relict* (9 artikelen; 16 % van 56 artikelen), de *sloop, sluiting of het verdwijnen van een archeologisch relict* (7 artikelen; 12,5 % van 56 artikelen) en de *bescherming van een archeologisch relict* (7 artikelen; 12,5 % van 56 artikelen).

THEMA

Vervolgens werden alle artikelen opgedeeld volgens thema¹³. Er werden in totaal acht thema’s op voorhand gedefinieerd: *interpretatieve aangelegenheden i.v.m. archeologie*, *methodologische aangelegenheden i.v.m. archeologie*, *juridische aangelegenheden i.v.m. archeologie*, *vondst binnenland*, *vondst buitenland*, *beleidsaangelegenheden i.v.m. archeologie* en *museale aangelegenheid i.v.m. archeologie* (zie bijlage 2).

¹³ Voor de grafieken wordt aan elk onderwerp een cijfer toegekend om de leesbaarheid ervan te verhogen. Om verwarring te vermijden worden dezelfde codes als in het codeboek gehanteerd (zie bijlage 1.14).

Figuur 14: de procentuele weergave van het aantal artikelen over archeologie in 2012 per thema per krant

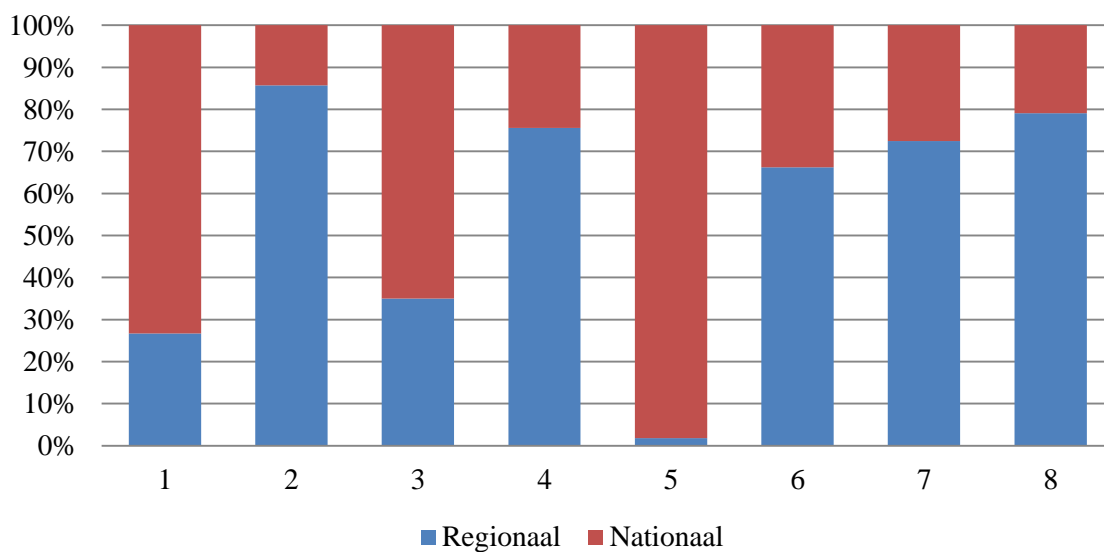

Het thema *methodologische aangelegenheden i.v.m. archeologie* bevat voornamelijk artikelen over *archeologische vondsten op een binnenlandse archeologische site* (10 artikelen; 27,7 % van 36 artikelen), *archeologisch onderzoek bij een geplande ingreep in de bodem* (60 artikelen; 42 % van 143 artikelen), *archeologie als voedingsbodem voor conflict* (20 artikelen, 37,7 % van 53 artikelen), *archeologische theorie & methode* (17 artikelen; 60,7 % van 28 artikelen) en *archeologisch vooronderzoek bij een geplande ingreep in de bodem* (52 artikelen; 66,7 % van 78 artikelen). Het thema *vondst binnenland* bevat echter meer artikelen over *archeologische vondsten op een binnenlandse archeologische site* (18 artikelen, 50 % van 36 artikelen) en *archeologisch onderzoek bij een geplande ingreep in de bodem* (61 artikelen; 42,7 % van 143 artikelen). Het thema *interpretatieve aangelegenheden i.v.m. archeologie* bevat de meeste artikelen over de *interpretatie van archeologische data* (27 artikelen; 72,9 % van 37 artikelen). Ook het thema *museale aangelegenheden i.v.m. archeologie* bevat de meeste artikelen over tentoonstellingen en museuminitiatieven (65 artikelen; 77,4 % van 84 artikelen) (bijlage 3.3.2).

De meeste artikelen sluiten aan bij de thema's *methodologische aangelegenheden i.v.m. archeologie* (182 artikelen; 23,8 % van 766 artikelen), *vondst(en) in het binnenland* (135 artikelen; 17,6 % van 766 artikelen) en *museale aangelegenheden i.v.m. archeologie* (109 artikelen; 14,2 % van 766 artikelen). Opnieuw volstonden de zeven vooraf gedefinieerde thema's niet want 134 artikelen (17,5 % van 766 artikelen) vielen onder een 'ander' thema. Die gingen voornamelijk over de *ontsluiting van een archeologisch project of relict* (101 artikelen; 75,4 % van 134 artikelen), over *commerciële aangelegenheden i.v.m. archeologie* (18 artikelen; 13,4 % van 134 artikelen), *amateurarcheologie* (7 artikelen; 5,2 % van 134 artikelen). Vooral de artikelen van de populaire kranten (132 artikelen; 22,6 % van 584 artikelen) passen niet in de vooropgestelde thema's. De kwaliteitskranten *De Morgen* (16 artikelen; 24,6 % van 65 artikelen) en *De Standaard* (22 artikelen; 20,6 % van 107 artikelen) tellen statistisch meer artikelen over het thema *interpretatieve aangelegenheden i.v.m.*

archeologie dan alle populaire kranten. De *Gazet van Antwerpen* (38 artikelen; 36,5 % van 104 artikelen), het *Nieuwsblad* (40 artikelen; 25,5 % van 157 artikelen) en *Het Laatste Nieuws* (59 artikelen; 24,4 % van 242 artikelen) tellen dan weer de meeste artikelen die vallen onder het thema *methodologische aangelegenheden i.v.m. archeologie*. Ook de artikelen over *binnenlandse vondsten* zijn beter vertegenwoordigd in de populaire kranten (116 artikelen; 85,9 % van 135 artikelen) dan in de kwaliteitskranten (19 artikelen; 14,1 % van 135 artikelen). Omgekeerd, zijn er meer artikelen in de kwaliteitskranten (38 artikelen; 69,1 % van 55 artikelen) die gaan over *buitenlandse vondsten* dan in de populaire kranten (17 artikelen, 30,9 % van 55 artikelen) (zie figuur 14 en bijlage 3.3.2).

Figuur 15: de procentuele weergave van het aantal artikelen over archeologie in 2012 per thema per uitgave

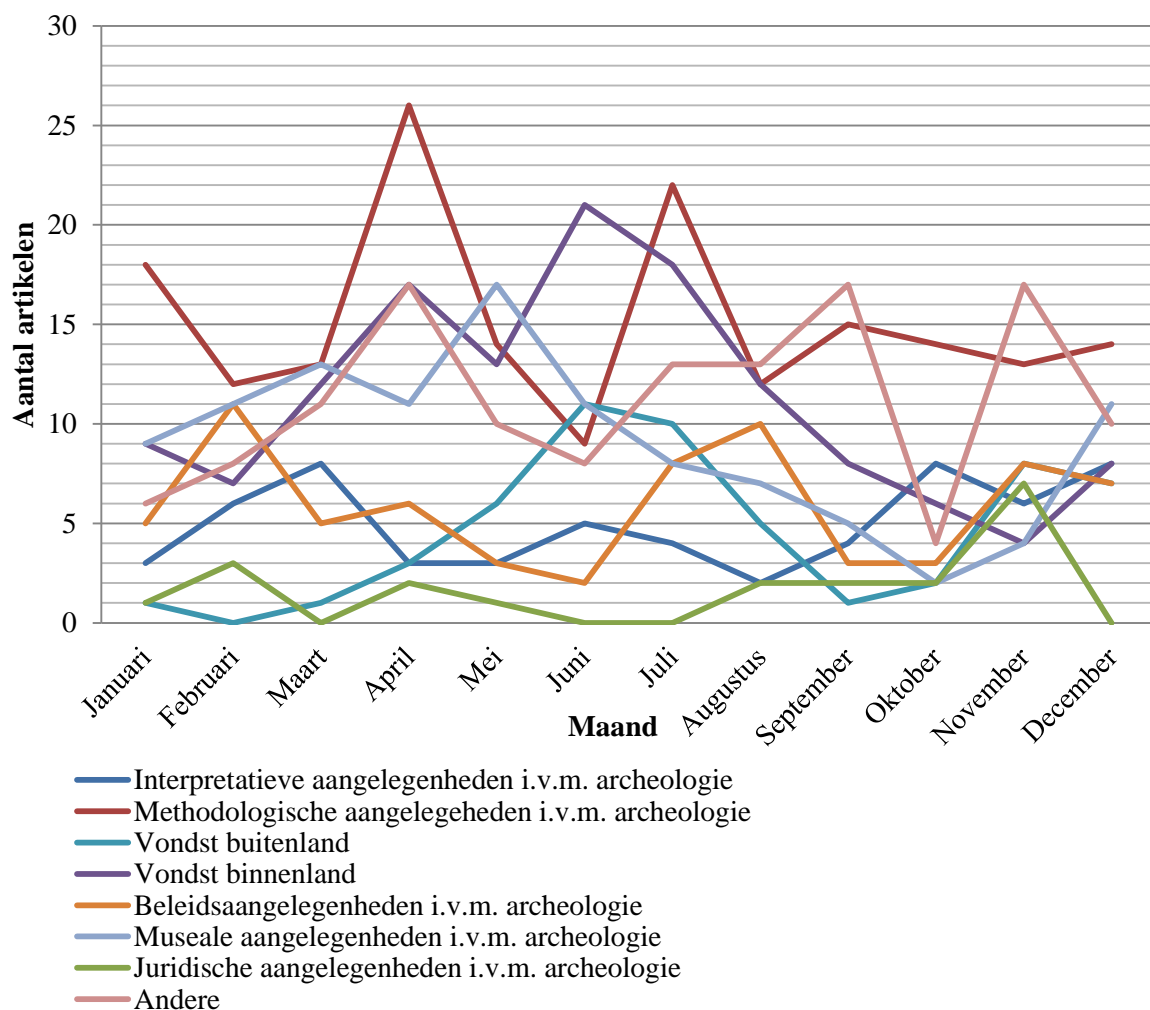

De meeste artikelen over *methodologische aangelegenheden i.v.m. archeologie* verschenen in een regionale editie (156 artikelen; 85,7 % van 182 artikelen). Ook de meeste artikelen over *binnenlandse vondsten* (102 artikelen; 75,6 % van 135 artikelen) en *museale aangelegenheden i.v.m. archeologie* (79 artikelen; 72,4 % van 109 artikelen) verschenen in een regionale editie. De artikelen over *interpretatieve aangelegenheden i.v.m. archeologie* (44 artikelen; 73,3 % van 60 artikelen) en *buitenlandse vondsten* (54 artikelen; 98,2 % van 55 artikelen) verschenen voornamelijk in een nationale uitgave (zie figuur 15 en bijlage 3.3.2). De meeste artikelen over een ‘ander’ thema (106 artikelen van 79,1 % van 134 artikelen) verschenen dan weer in een regionale editie.

In alle maanden scoorde het thema *methodologische aangelegenheden i.v.m. archeologie* redelijk hoog. De meeste artikelen over dat thema verschenen echter in de maanden januari (18 artikelen), april (26 artikelen) en juli (22 artikelen). De meeste artikelen over het onderwerp *archeologisch onderzoek bij geplande ingreep in de bodem*, d.i. opgravingen, verschenen in de maanden maart (15 artikelen), april (22 artikelen), mei (10 artikelen), juni (16 artikelen), juli (22 artikelen) en augustus (13 artikelen). De meeste artikelen over *archeologisch vooronderzoek bij geplande ingreep in de bodem* verschenen in de maanden januari (11 artikelen) en maart (14 artikelen). Artikelen over *binnenlandse vondsten* waren het

talrijkst in de maand juni (13 artikelen) en de maand juli (10 artikelen). Een ander thema dat het goed deed, is dat van *vondst buitenland*. De meeste artikelen van dit thema verschenen in de maanden april (17 artikelen), juni (21 artikelen) en juli (18 artikelen). *Museale aangelegenheden i.v.m. archeologie* kwam frequent voor als thema van de artikelen in de voorjaarsmaanden februari (11 artikelen), maart (13 artikelen), april (11 artikelen), mei (17 artikelen) en juni (11 artikelen). De artikelen specifiek over het onderwerp tentoonstellingen en museuminitiatieven piekten in maart (13 artikelen), mei (15 artikelen) en december (13 artikelen). Het thema *beleidsaangelegenheden i.v.m. archeologie* kende een piek in februari (11 artikelen) en in augustus (10 artikelen). Het thema *vondst binnenland* piekte dan weer in juni (11 artikelen) en in juli (10 artikelen). Een aantal ‘andere’ thema’s piekten in maart (11 artikelen), april (17 artikelen), mei (10 artikelen), juli (13 artikelen), augustus (13 artikelen), september (17 artikelen), november (17 artikelen) en december (10 artikelen). Het ging dan vooral over artikelen over de *ontsluiting van een archeologisch relict of project* (zie figuur 16 en bijlage 3.3.2).

Figuur 16: het aantal artikelen over archeologie in 2012 per thema per maand

De meeste artikelen van alle thema’s zijn kleinere dan ¼ van een krantenpagina. Van alle artikelen zijn die over het thema *interpretatieve aangelegenheden i.v.m. archeologie* het

langst met een gemiddelde van 421 woorden. Op de tweede en derde plaats staan de artikelen over *beleidsaangelegenheden i.v.m. archeologie* ($\bar{x}=333$) en de artikelen over een ‘andere’ thema’s ($\bar{x}=311$). De artikelen over *methodologische aangelegenheden i.v.m. archeologie* zijn het kortst en tellen gemiddeld 236 woorden. De artikelen over *juridische aangelegenheden i.v.m. archeologie* staan gemiddeld op pagina 16. De artikelen over *museale aangelegenheden i.v.m. archeologie* en een ‘ander’ thema staan op pagina 31. De overige artikelen staan gemiddeld op pagina 25.

Deze bovenstaande bevindingen bevestigen de volgende hypothesen:

2. *De artikelen die handelen over archeologisch onderzoek allerhande in Vlaanderen zijn voornamelijk artikelen in populaire kranten.*
3. *De artikelen die handelen over archeologisch onderzoek allerhande in het buitenland zijn voornamelijk artikelen in kwaliteitskranten.*

De verklaring daarvoor heeft vooral te maken met de doelstellingen van de kranten en de aard van archeologie in Vlaanderen. Lokaal archeologisch onderzoek maakt het grootste deel uit van de Vlaamse archeologie. Wetenschappelijk onderzoek en internationale projecten zijn veelal beperkt tot de universiteiten en een aantal museale instellingen. Door de lokale aard van het archeologisch onderzoek in Vlaanderen wordt het zelden opgepikt door nationale kranten. Tenzij de resultaten van het onderzoek een grote nieuwsaarde hebben. Regionale kranten pikken dergelijke verhalen sneller op omdat die het doelpubliek aanspreken. Het project grijpt immers plaats in de regio waarover de regionale editie verslag uitbrengt.

De bovenstaande bevindingen bevestigen de volgende hypothesen niet volledig:

5. *De meeste artikelen worden gepubliceerd tijdens de zomermaanden en de minste tijdens de winter- en de lentemaanden.*
6. *De meeste artikelen in de zomer gaan over vondsten in België.*
7. *De meeste artikelen in de herfst gaan over opgravingen in Zuid-Europa.*

De meeste artikelen verschenen in de zomermaand juli, wat overeenstemt met de eerste hypothese, maar bijna net zo veel artikelen verschenen in de lentemaand april, wat niet congrueert met die hypothese. De lage score van de wintermaand januari komt dan weer wel overeen met de eerste hypothese. Het feit dat de artikelen over de vondsten in het binnenland, d.i. België, vooral in de zomermaanden juni en juli verschenen, bevestigt dit resultaat de tweede hypothese. De verdeling van de artikelen over *methodologische aangelegenheden* is minder duidelijk aangezien de drie pieken verdeeld zijn over de winter, de lente en de zomer. Artikelen over opgravingen verschenen eerder in het voorjaar en in de zomer. Artikelen over archeologisch vooronderzoek verschenen in de winter en het vroege voorjaar. Artikelen over vondsten in het buitenland verschenen in het voorjaar en in de zomermaanden juni en juli. Om uit te maken of de artikelen over opgravingen in de herfstmaanden vooral handelden over een opgraving in Zuid-Europa moet de locatie vermeld in de artikelen nog worden onderzocht (zie 3.5. Locatie). De resultaten doen tevens uitschijnen dat het ontsluiten van archeologische relictten of projecten het hele jaar door plaatsvindt en de berichtgeving erover dus ook. Museale aangelegenheden, zoals tentoonstellingen en museuminitiatieven, haalden vooral de

dagbladers in het (vroeg) voorjaar. Ook de maand december scoorde echter hoog in verband met dit onderwerp.

De bovenstaande bevindingen ontkrachten de volgende hypothese:

13. De artikelen handelen over uitheemse culturen ten nadele van de inheemse.

Uit de artikelen over binnenlandse archeologische onderwerpen versus artikelen over buitenlandse archeologische onderwerpen blijkt geen duidelijke voorkeur van de kranten voor een berichtgeving over binnenlandse of buitenlandse archeologische onderwerpen. De meeste artikelen over geïsoleerde archeologische vondsten (16 artikelen; 66,7 %) gingen over België en meer bepaald over Vlaanderen. Ongeveer evenveel artikelen handelden over vondsten op archeologische vindplaatsen in België (36 artikelen; 52,2 %) als over vondsten op buitenlandse vindplaatsen (33 artikelen; 47,8 %). Hetzelfde kan ook worden gesteld voor de artikelen over ontdekkingen van archeologische vindplaatsen in binnen- (10 artikelen; 40 %) en buitenland (15 artikelen; 60 %). Toch verhullen ook de overige onderwerpen een subtiele voorkeur voor België en meer bepaald voor Vlaanderen. Zo hebben, bijvoorbeeld, 138 artikelen (96,5 %) van de 143 over archeologisch onderzoek bij een geplande ingreep in de bodem betrekking op Vlaanderen. Dat wil zeggen dat de artikelen dus inheemse archeologie niet verloochenden in functie van buitenlandse projecten. Opvallend is bovendien het grote aantal, dat betrekking heeft op Vlaanderen (588 artikelen; 76,8 %) in vergelijking met het aantal artikelen over België (605 artikelen; 79 %; zie 3.5. Locatie).

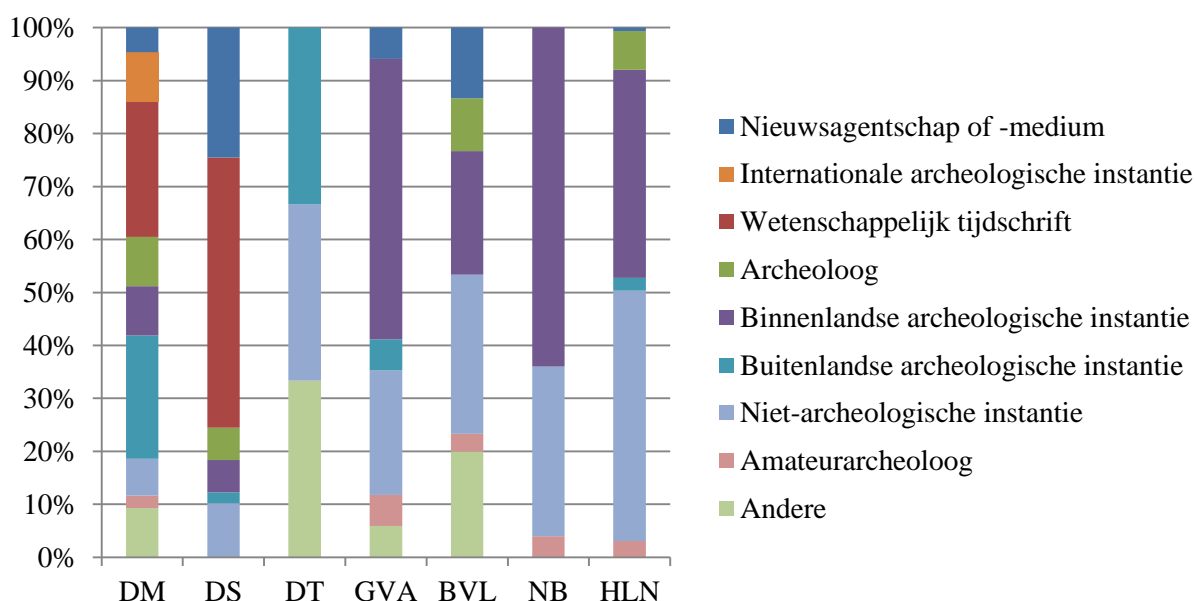
3.3. Nieuwsbron, instantie, woordvoerder en auteur

NIEUWSBRON

In totaal werden er negen nieuwsbronnen op voorhand gedefinieerd: *een nieuwsagentschap of –medium, een wetenschappelijk tijdschrift, een archeoloog (als de instantie niet wordt vernoemd), een binnenlandse archeologische instantie, een buitenlandse archeologische instantie, een internationale archeologische instantie, een niet-archeologische instantie en een amateurarcheoloog* (zie bijlage 2).

In 293 artikelen (38,3 % van 766 artikelen) wordt minstens één nieuwsbron expliciet vermeld. In totaal worden 330 nieuwsbronnen vermeld. Dat zijn gemiddeld 1,1 nieuwsbronnen per artikel. Van alle kranten worden de meeste nieuwsbronnen (163 vermeldingen; 49,4 % van 330 vermeldingen) vermeld in *Het Laatste Nieuws*. Op de tweede en derde plaatsen staan *De Standaard* (49 vermeldingen; 14,8% van 330 vermeldingen) en *De Morgen* (43 vermeldingen; 13 % van 330 vermeldingen). *Het Belang van Limburg* (30 vermeldingen; 9,1 % van 330 vermeldingen), het *Nieuwsblad* (25 vermeldingen; 7,6 % van 330 vermeldingen), de *Gazet van Antwerpen* (17 vermeldingen; 5,2 % van 330 vermeldingen) en *De Tijd* (3 vermeldingen; 0,9 % van 330 vermeldingen) sluiten het rijtje (zie figuur 17 en bijlage 3.3.3).

Figuur 17: het aantal expliciet vermelde nieuwsbronnen per krant in procent

Twee nieuwsbronnen steken met kop en schouders boven de andere uit, m.n. de binnenlandse archeologische instanties (103 vermeldingen; 31,2 % van 330 vermeldingen) en de niet-archeologische instanties (107 vermeldingen; 32,4 % van 330 vermeldingen). Buitenlandse archeologische instanties komen voornamelijk aan bod in *De Morgen* (10 vermeldingen; 23,3 % van 43 vermeldingen). Wetenschappelijk tijdschriften (36 artikelen; 10,9 %) worden op hun beurt geregeld aangehaald als nieuwsbron in *De Morgen* (11 vermeldingen; 25,6 % van 43 vermeldingen) en in *De Standaard* (25 vermeldingen; 51 % van 49 vermeldingen). De populaire kranten geven dan weer de voorkeur aan binnenlandse archeologische instanties als voornaamste nieuwsbron (96 vermeldingen; 40,9 % van 235 vermeldingen). De niet-archeologische instanties (77 vermeldingen; 47,2 % van 163 vermeldingen) zijn dan weer de uitverkoren nieuwsbron voor *Het Laatste Nieuws* (bijlage 3.3.3).

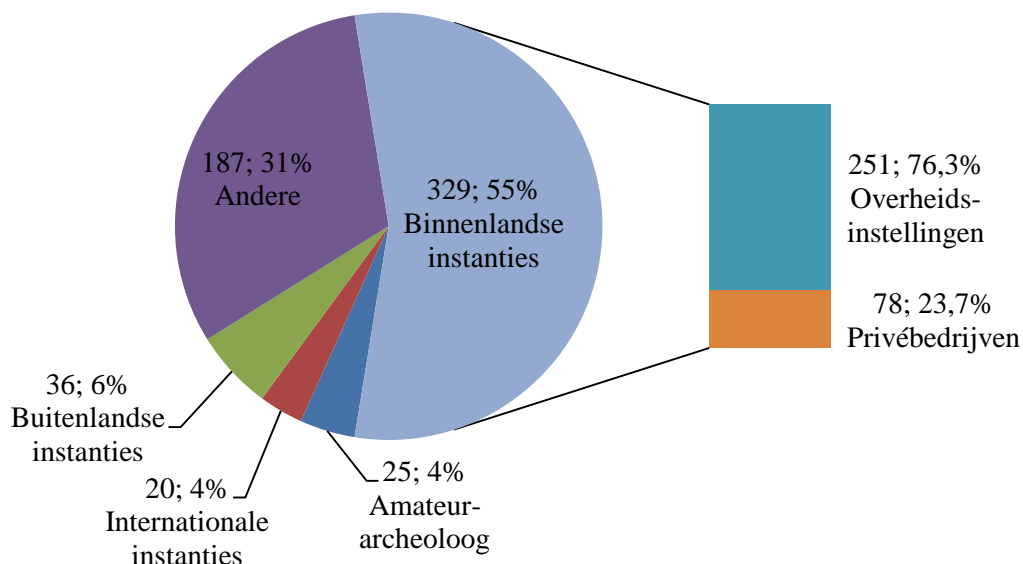
Voor bijna alle onderwerpen worden de nieuwsbronnen vaker niet vermeld dan dat ze wel worden vermeld. Enkel voor het onderwerp *archeologie als een voedingsbodem voor conflict* bevatten 54,5 % van 293 artikelen met minstens één expliciete bronvermelding. Ook voor zowat alle thema's zijn het aantal artikelen met een expliciete bronvermelding in de minderheid. Enkel de artikelen over *interpretatieve aangelegenheden i.v.m. archeologie* met een bronvermelding (37 artikelen; 61,7 % van 60 artikelen) zijn talrijker dan de artikelen zonder een bronvermelding.

INSTANTIES

In 486 artikelen (63,4 % van 766 artikelen) wordt minstens één archeologische instanties expliciet vermeld (zie figuur 18 en bijlage 3.3.3). In totaal worden er 597 instanties in de artikelen vermeld (gemiddeld 1,2 archeologische instantie per artikel; 597 vermeldingen voor 486 artikelen), waarvan 251 binnenlandse archeologische overheidsinstellingen (42 %

van 597 vermeldingen) en 78 binnenlandse commerciële archeologische bedrijven (13,1 % van 597 vermeldingen). 187 vermeldingen (31,3 % van 597 vermeldingen) gaan over een ‘andere’ instanties. Dat zijn dan vooral musea of heemkringen (zie bijlage 3.3.3). In 38 artikelen van *De Morgen* (58,4 % van 65 artikelen) wordt minstens één archeologische instantie expliciet vermeld. Voor *De Standaard* bedraagt dit 89 artikelen (83,2 % van 107 artikelen) en voor *De Tijd* 9 artikelen (90 % van tien artikelen). Bij de populaire kranten vermeldt de *Gazet van Antwerpen* in 77 artikelen (74 % van 104 artikelen) expliciet de naam van een archeologische instantie. Voor *Het Belang van Limburg* zijn dat 64 artikelen (79 % van 81 artikelen), voor het *Nieuwsblad*, 113 artikelen (72 % van 157 artikelen) en voor *Het Laatste Nieuws* 207 artikelen (85,5 % van 242 artikelen).

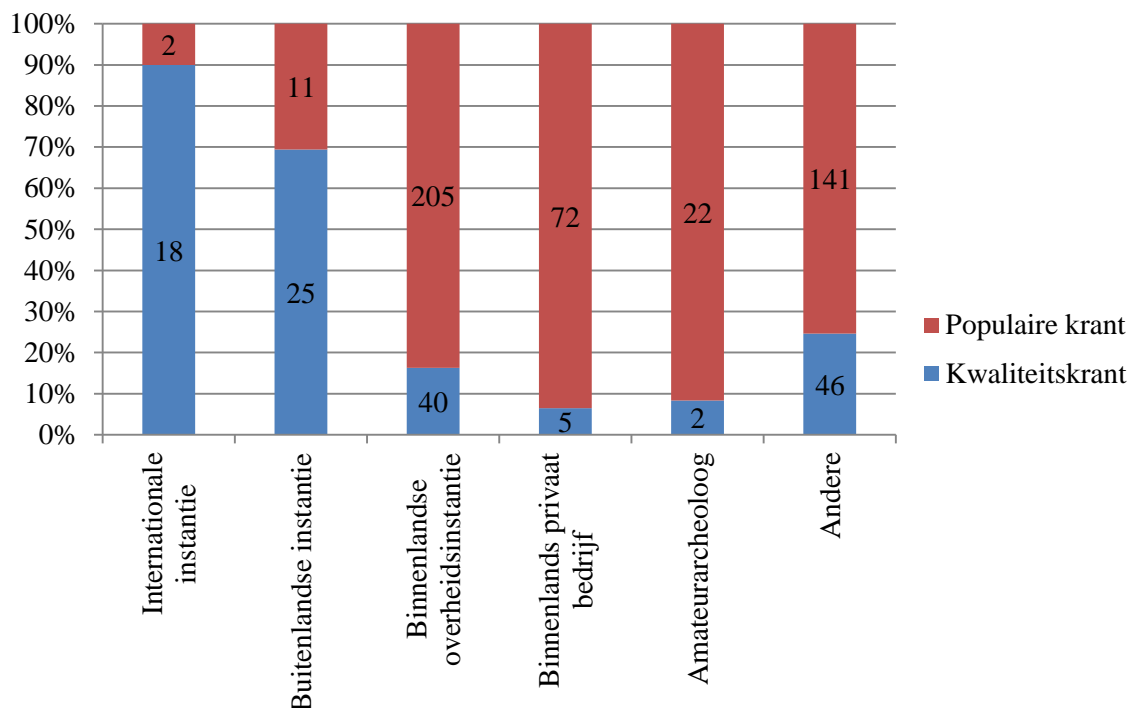
Figuur 18: het aantal vermelde archeologische instanties in artikelen over archeologie in 2012

Van alle instanties wordt het Agentschap voor Onroerend Erfgoed het meest vermeld (54 vermeldingen; 7 % van). Op een tweede en derde plaats staan de Archeologische Dienst Waasland (ADW) in Sint-Niklaas met 29 vermeldingen (3,8 %) en het Gallo-Romeins Museum in Tongeren met 25 vermeldingen (3,3 %) (zie bijlage 3.3.3). Ook de archeologische eenheid van de KU Leuven (24 vermeldingen; 3,1 %), de intergemeentelijke archeologische dienst ARCHEO7 (22 vermeldingen; 2,9 %), de archeologische stadsdienst Antwerpen (21 vermeldingen; 2,7 %) en de archeologische eenheid van de UGent (20 vermeldingen; 2,6 %) doen het goed. SOLVA is het eerste commerciële bedrijf in de lijst met 19 vermeldingen (2,5 %). Er wordt ook 36 keer (4,7 %) naar een buitenlandse instantie verwezen en 25 keer (3,3 %) wordt er over een amateurarcheoloog gesproken. Het valt op dat 187 keer (24,4 %) een ‘andere’ instantie wordt vermeld. De lijst van ‘andere’ instanties is echter erg divers. Van alle ‘andere’ instanties wordt het Provinciale Erfgoedcentrum in Ename (11 vermeldingen; 1,4 %) en het Provinciaal Archeologisch Museum in Velzeke (10 vermeldingen; 1,3 %) het meest vermeld (zie bijlage 3.3.3).

149 artikelen met minstens één vermelding van een archeologische instantie (30,7 % van 486 artikelen) komen uit een nationale uitgave. 337 artikelen met minstens één vermelding van een archeologische instanties (69,3 % van 486 artikelen) komen uit een regionale editie. In verhouding tot het aantal artikelen per uitgave, staan er meer artikelen met minstens één vermelding van een archeologische instantie in de artikelen uit een regionale editie (65,5 % van 514 artikelen) dan in de artikelen uit een nationale uitgave (59,1 % van 252 artikelen). Er bestaat echter geen significant verband tussen de artikelen met minstens één vermelding van een archeologische cultuur en de uitgave (zie bijlage 3.3.3). 372 artikelen van de populaire kranten (76,5 % van 486 artikelen) bevatten minstens één vermelding van een archeologische instantie. In totaal komen 461 archeologische instanties (77,2 % van 597 vermeldingen) aan bod in de artikelen van de populaire kranten. 114 artikelen van de kwaliteitskranten (23,5 % van 486 artikelen) bevatten 136 vermelding van een archeologische instantie (22,8 % van 597 vermeldingen) (zie figuur 19 en bijlage x). Dat is gemiddeld 1,2 instanties per artikel voor zowel de kwaliteitskranten en als de populaire kranten. Er bestaan echter geen significant verband tussen de artikelen met minstens één vermelding van een archeologische cultuur en het kranttype (zie bijlage 3.3.3).

Figuur 19: procentuele weergave van het aantal artikelen over archeologie in 2012 met minstens één vermelding van een archeologische instantie per kranttype

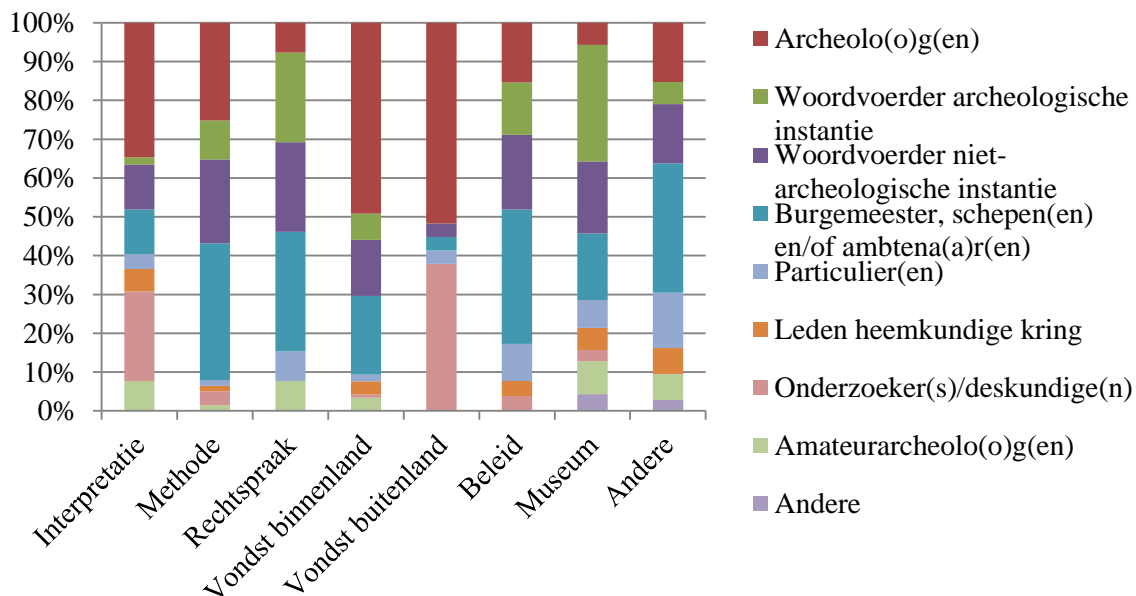
Ongeveer evenveel buitenlandse en internationale instanties (43 vermeldingen; 5,6 % van 136 vermeldingen) als van Vlaamse (45 vermeldingen; 6,1 % van 136 vermeldingen) worden in de artikelen van de kwaliteitskranten vermeld. Het aantal vermeldingen van binnenlandse instanties (285 vermeldingen; 97,2 % van 461 vermeldingen) in de artikelen van de populaire kranten is veel groter dan het aantal vermeldingen van buitenlandse en internationale

instanties (13 vermeldingen; 2,8 % van 461 vermeldingen). De meeste vermeldingen van een internationale instantie (18 vermeldingen; 90 % van 20 vermeldingen) en een buitenlandse instantie (25 vermeldingen; 69,4 % van 36 vermeldingen) staan in een kwaliteitskrant. De vermeldingen van een binnenlandse archeologische overheidsinstelling (205 vermeldingen; 83,7 % van 251 vermeldingen), een binnenlands archeologisch commercieel bedrijf (72 vermeldingen; 93,5 % van 78 vermeldingen), een amateurarcheoloog (22 vermeldingen; 91,7 % van 25 vermeldingen) en een ‘andere’ instantie (141 vermeldingen; 78,1 % van 187 vermeldingen) staan voornamelijk in een populaire krant (zie figuur 19). Ondanks het grote aantal ‘andere’ instanties (141 vermeldingen; 23,6 % van 597 vermeldingen) staan er toch verhoudingsgewijs in de populaire kranten (30,6 % van 461 vermeldingen) minder ‘andere’ instanties dan in de kwaliteitskranten (46 vermeldingen; 33,8 % van 136 vermeldingen).

Voor de meeste onderwerpen wordt er in meer dan de helft van de artikelen minstens één archeologische instantie bij naam genoemd. Alleen voor het onderwerp *archeologie als voedingsbodem voor conflict* wordt er in meer dan de helft van de artikelen geen enkele archeologische instantie bij naam genoemd (zie bijlage x). Voor alle thema’s is het aantal artikelen met minstens één expliciete vermelding van een archeologische instantie groter dan het aantal artikelen zonder.

WOORDVOERDER

Figuur 20: de procentuele weergave van het aantal personen die aan het woord worden gelaten in de artikelen over archeologie in 2012 per thema

In zowat alle artikelen is de journalist aan het woord (zie bijlage 3.3.3). 17 artikelen (2,2 %) zijn niet van de hand van een journalist maar van die van particulieren, onderzoekers en woordvoerders van archeologische en niet-archeologische instanties. In totaal komen er 1335 personen expliciet aan bod, waarvan 749 journalisten, verantwoordelijk voor het schrijven van het artikel. De overige 586 personen (43,9 % van 1335 personen) zijn vooral

archeologen (165 personen; 28,2 % van 586 personen) en burgemeesters, schepenen of ambtenaren (149 personen; 25,4 % van 586 personen). Verder komen ook woordvoerders van niet-archeologische (97 personen; 16,6 % van 586 personen) en van archeologische instanties (60 personen; 4,5 % van 586 personen), onderzoekers en deskundigen (33 personen; 2,5 % van 586 personen), particulieren (33 personen; 2,5 % van 586 personen), amateurarcheologen (24 personen; 1,8 % van 586 personen) en voorzitters/leden van een heemkring (19 personen; 1,4 % van 586 personen) aan bod (zie bijlage 3.3.3). Aangezien slechts zes ‘andere’ personen (0,8 % van 586 personen) in de artikelen aan het woord worden gelaten, waren de vooraf gedefinieerde categorieën dus goed gekozen.

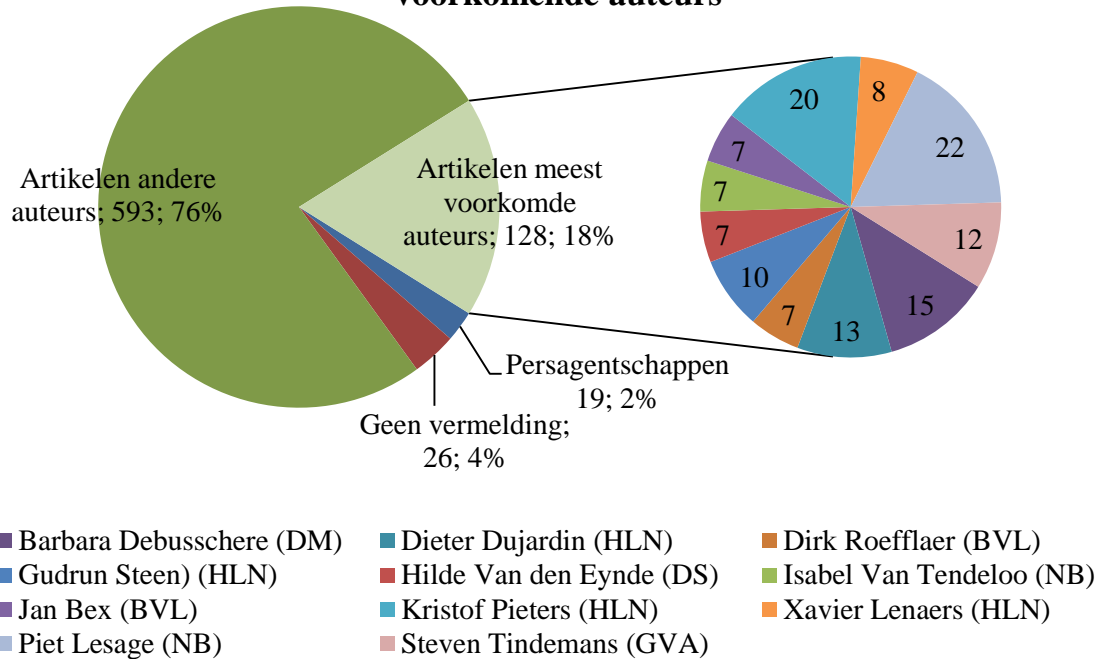
Archeologen worden het vaakst aan het woord gelaten in de artikelen over *binnenlandse vondsten* (58 personen; 37,4 % van 155 personen) en in de artikelen over *methodologische aangelegenheden i.v.m. archeologie* (35 personen; 22,5 % van 139 personen). Woordvoerders van een archeologische instantie worden daarentegen het meest aan het woord gelaten in artikelen over *museale aangelegenheden i.v.m. archeologie* (21 personen; 35 % van 60 personen). Burgemeesters, schepenen en ambtenaren (49 personen; 33,1 % van 148 personen) en niet-archeologische woordvoerders (30 personen; 31,3 % van 96 personen) komen het meeste aan bod in de artikelen over *methodologische aangelegenheden i.v.m. archeologie*. Het aantal archeologische woordvoerders is voor dit thema beperkt tot veertien (slechts 9 % van alle 155 archeologische woordvoerders en 10,1 % van alle 139 personen die aan bod komen in de artikelen over *methodologische aangelegenheden i.v.m. archeologie*. Onderzoekers en deskundigen komen vooral aan bod in artikelen over *buitenlandse vondsten* (11 personen; 33,3 % van 33 personen) en over de *interpretatie van archeologische data* (12 personen; 36,4 % van 33 personen). *Particulieren* (15 personen; 45,5 % van 33 personen), *amateurarcheologen* (7 personen; 29,2 % van 24 personen) en *voorzitters/leden van een heemkring* (7 personen; 31,8 % van 22 personen) komen vooral aan bod in de artikelen over een ‘ander’ thema, zoals het thema *amateurarcheologie* en *ontsluiting van een archeologisch relict* (zie figuur 20¹⁴ en zie bijlage 3.3.3).

AUTEUR

3,4 % van de artikelen (26 artikelen van 766 artikelen) zijn niet ondertekend door een journalist, 2,5 % van de artikelen (19 artikelen van 766 artikelen) zijn telexen, al dan niet licht herschreven, van een persagentschap, zoals AFP (3 artikelen), AP (4 artikelen) en BELGA (11 artikelen). 721 artikelen (94,6 % van 766 artikelen) werden wel ondertekend door een auteur met zijn of haar volledige naam of onder de vorm van initialen. De auteurs voor de berichtgeving over archeologie zijn erg uiteenlopend. In totaal schreven 350 auteurs over archeologie in 2012 verspreid over 721 artikelen. Dat is omgerekend gemiddeld slechts twee artikelen per auteur. Auteurs die vaker over archeologie schrijven zijn Piet Lesage (*Nieuwsblad*; 22 artikelen; 3,1 % van 721 artikelen), Kristof Pieters (*Het Laatste Nieuws*; 20 artikelen; 2,8 % van 721 artikelen), Barbara Debusschere (*De Morgen*; 15 artikelen; 2,1 % van 721 artikelen) en Dieter Dujardin (*Het Laatste Nieuws*; 13 artikelen; 1,8 % van 721 artikelen) (zie figuur 21 en zie bijlage 3.3.3).

¹⁴ Om een duidelijker beeld te krijgen van het aandeel van elke woordvoerder werd de journalist weggelaten omdat die bijna alle artikelen terugkomt.

Figuur 21: de auteurs verantwoordelijk voor de artikelen over archeologie in 2012 en het aantal artikelen per meest voorkomende auteurs

Van de auteurs die in 2012 het meest over archeologie hebben geschreven schreven er vier vaker over hetzelfde thema. Dieter Dujardin (46,2 % van zijn artikelen), Piet Lesage (27,3 % van zijn artikelen) en Steven Tindemans (50 % van zijn artikelen) schreven alle drie zes keer over *archeologisch onderzoek bij een geplande ingreep in de bodem*. Kristof Pieters schreef zelfs elf keer over dit onderwerp (55 % van zijn artikelen). Barbara Dubusschere schreef dan weer zeven artikelen (46,7 % van haar artikelen) over *een archeologische vondst op een buitenlandse archeologische site* (zie bijlage 3.3.3). Ook de rubriek is voor een aantal auteurs vaak dezelfde. Zonder uitzondering staan alle artikelen van Barbara Debusschere en Hilde Van den Eynde in de rubriek *Wetenschap*. De andere auteurs schreven, op enkele artikelen na, steeds voor de rubriek *Binnenland/regio* (zie bijlage 3.3.3). In verband met het genre schreef alleen Barbara Debusschere voornamelijk fait divers. De artikelen van de overige auteurs zijn meer verdeeld over de verschillende genres (zie bijlage 3.3.3).

3.4. Archeologische periode en cultuur

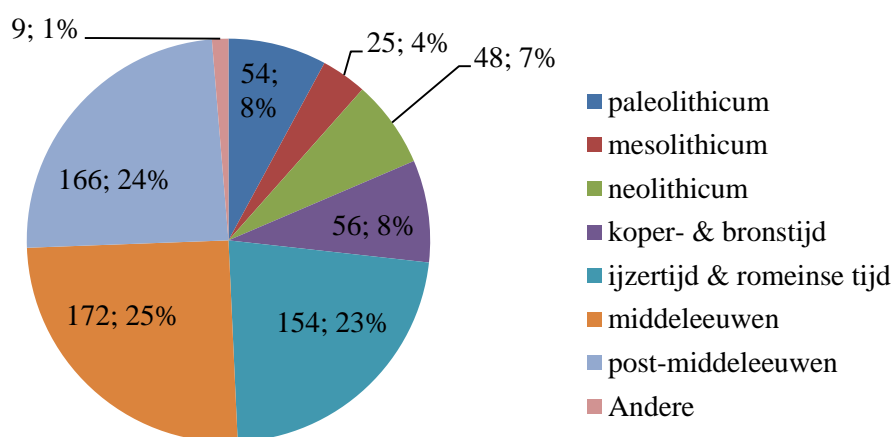
PERIODE

Er werden in totaal zeven archeologische perioden gedefinieerd: het paleolithicum (2,5 miljoen tot 11.000 jaar geleden (j.g.), het mesolithicum (11.000 tot 10.000/8.000 j.g.), het neolithicum (10.000/8.000 tot 5.000/4.000 j.g.), de koper- en bronstijd (5.000/4.000 tot 2.500 j.g.), de ijzertijd en de Romeinse tijd (2.500 tot 1.500 j.g.), de middeleeuwen (1.500 tot 500 j.g.) en de post-middeleeuwse periode (500 j.g. tot heden) (zie bijlage 1). Ook hier werd een 'andere'-categorie gedefinieerd.

In 502 artikelen (65,5 % van 766 artikelen) wordt er ten minste één periode expliciet vermeld bij naam of uitgedrukt in jaartallen (zie bijlage 3.3.4). Zowel bij de kwaliteitskranten (138

artikelen; 75,8 % van 182 artikelen) als de populaire kranten (364 artikelen; 62,3 % van 584 artikelen) is te zien dat in meer dan de helft van de artikelen minstens één archeologische periode wordt vermeld. Al vermelden de kwaliteitskranten vaker minstens één archeologische periode dan de populaire kranten. Er bestaat dan ook een significant verband tussen de artikelen met minstens één vermelding van een archeologische periode en het kranttype (zie bijlage 3.3.4). 190 artikelen met minstens één vermelding van een archeologische cultuur (75,4 % van 252 artikelen), komen uit een nationale uitgave. Voor de regionale edities zijn dat er 312 (60,7 % van 514 artikelen). Ook tussen de artikelen met minstens één vermelding van een archeologische periode en de uitgave bestaat een significant verband (zie bijlage 3.3.4).

Figuur 22: het aantal vermelde archeologische perioden in de artikelen over archeologie in 2012

Er wordt in totaal 684 archeologische perioden vermeld. De archeologische perioden, die het vaakst voorkomen, zijn de middeleeuwen (172 vermeldingen; 25,1 % van 684 vermeldingen), de postmiddeleeuwen (166 vermeldingen; 24,3 % van 684 vermeldingen) en de ijzertijd en de Romeinse tijd (154 vermeldingen; 22,5 % vermeldingen). De overige archeologische perioden worden allemaal circa 53 vermeld (7,7 % van 684 vermeldingen), behalve het mesolithicum. Die periode wordt slechts 25 keer vermeld (3,7 % van 684 vermeldingen) (zie figuur 22 en bijlage 3.3.4). Ongeveer hetzelfde patroon is ook te zien in de verdeling van de artikelen met minstens één vermelding van een archeologische periode onder de verschillende kranten (zie bijlage 3.3.4).

De bovenstaande bevindingen bevestigen de volgende hypothese niet volledig:

11. De artikelen handelen vooral over het Romeinse Rijk.

De meeste artikelen gaan niet over de ijzertijd en Romeinse tijd maar over de middeleeuwen en de postmiddeleeuwen. De archeologische periode van de ijzertijd en de Romeinse periode komt op een derde plaats. Het verschil met de eerst volgende archeologische periode is echter zo groot – 100 vermeldingen – dat de hypothese toch opgaat.

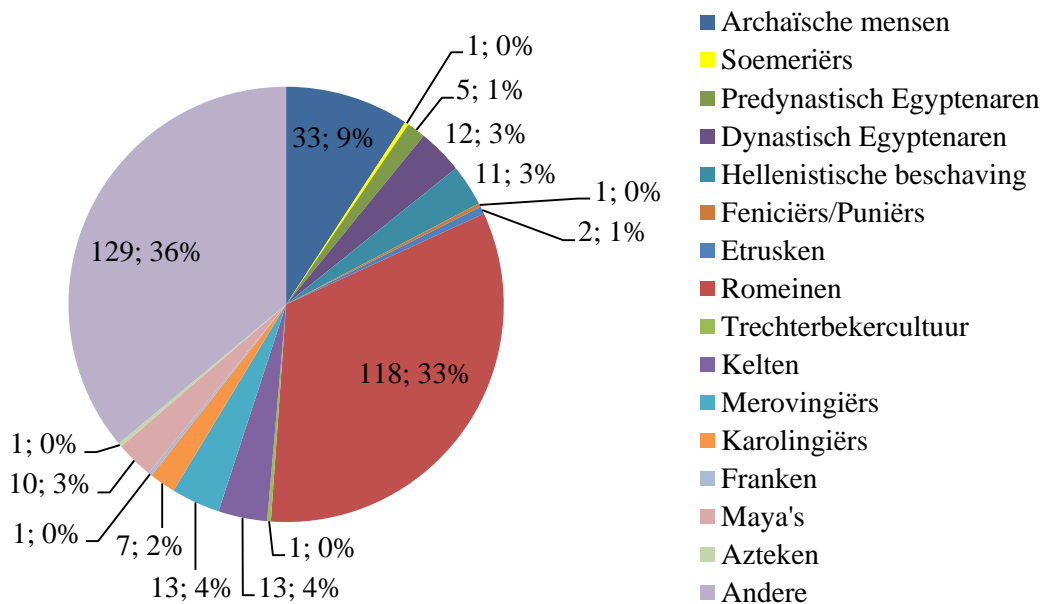
De bovenstaande bevindingen ontkrachten de volgende hypothese:

12. De artikelen handelen vooral over het faraonische Egypte.

Het faraonisch Egypte of ook wel de Dynastische periode dateert van 3.000 voor Christus tot het jaar 0. Die periode valt met andere woorden ongeveer samen met de koper- en bronstijd en een deel van de ijzertijd en de Romeinse periode. Aangezien slechts 56 vermeldingen gingen over de koper- en bronstijd gaat de bovenstaande hypothese niet op.

CULTUUR

Figuur 23: het aantal vermeldingen van een archeologische cultuur in de artikelen over archeologie in 2012

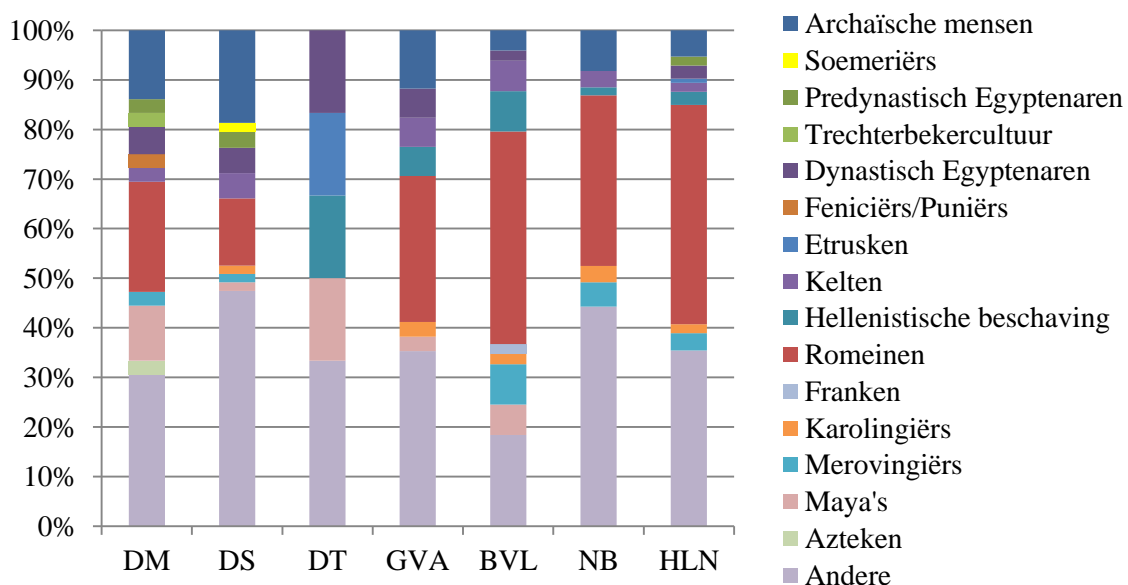

Er werden in totaal 36 archeologische culturen op voorhand gedefinieerd en één 'andere'-antwoordcategorie (zie bijlage 1). De resultaten geven duidelijk aan dat de lijst te uitgebreid is. 16 op voorhand gedefinieerde culturen komen in geen enkel artikel aan bod. 304 artikelen (39,7 % van 766 artikelen) vermelden minstens één archeologische cultuur, 219 artikelen (72 % van 304 artikelen) bij de populaire kranten en 85 artikelen (28 % van 304 artikelen) bij de kwaliteitskranten. In verhouding tot het aantal artikelen per kranttype, vermelden wel meer artikelen van de kwaliteitskranten (85 artikelen; 46,7 % van de 182 artikelen) een archeologische cultuur dan de artikelen van de populaire kranten (219 artikelen; 37,5 % van 584 artikelen). Er bestaat dan ook een significant verband tussen de artikelen met minstens één vermelding van een archeologische cultuur en het kranttype (zie bijlage 3.3.4). 123 artikelen (40,5 % van 304 artikelen) met minstens één vermelding van een archeologische cultuur staan in een nationale uitgave. 181 artikelen (59,5 % van 304 artikelen) met minstens één vermelding van een archeologische cultuur staan in een regionale editie. In verhouding tot het aantal artikelen per uitgave, staan er meer artikelen met minstens één vermelding van een archeologische cultuur in een nationale uitgave (48,8 % van 252 artikelen) dan in een regionale editie (35,2 % van 514 artikelen). Ook voor de artikelen met

minstens één vermelding van een archeologische cultuur en de uitgave bestaat een significant verband (zie bijlage 3.3.4).

Alle artikelen bevatten samen 358 vermeldingen van een archeologische cultuur, 101 in de artikelen uit de kwaliteitskranten en 257 in de artikelen van de populaire kranten (zie bijlage 3.3.4). Elk artikel met minstens één vermelding van een archeologische cultuur staan gemiddeld 1,3 archeologische culturen. De Romeinse cultuur komt met 118 vermeldingen (33 % van 358 vermeldingen) het meest aan bod. Toch gaat geen enkel artikel uit *De Tijd* over de Romeinen. Er wordt verder ook gesproken over archaische mensensoorten, zoals *Homo erectus* en *Homo neanderthalensis* (33 vermeldingen; 9,2 % van 358 vermeldingen). De faraonische Egyptische beschaving, de Hellenistisch beschaving, de Merovingiërs, de Maya's en de Kelten worden gemiddeld 11 keer vermeld (3,1 % van 358 vermeldingen) (zie figuur 23). Er worden, in verhouding tot het aantal vermeldingen van een archeologische cultuur per kranttype, meer archaische mensen-soorten vermeld in de kwaliteitskranten (16 vermeldingen; 15,8 % van 101 vermeldingen) dan in de populaire kranten (17 vermeldingen; 6,6 % van 257 vermeldingen). De Romeinse cultuur wordt daarentegen vaker vermeld in de populaire kranten (102 vermeldingen; 39,7 % van 257 vermeldingen) dan in de kwaliteitskranten (16 vermeldingen; 15,8 % van 101 vermeldingen) (zie figuur 24 en bijlage 3.3.4).

Figuur 24: de procentuele weergave van het aantal vermeldingen van archeologische culturen in de artikelen over archeologie in 2012 per krant

Culturen, zoals de Soemeriërs, de Feniciërs, de Trechterbekercultuur en de Azteken, worden doorgaans enkel vermeld in de kwaliteitskranten. Ondanks de uitgebreide lijst van culturen, zijn er toch nog 129 vermeldingen (36 % van 358 vermeldingen) van ‘andere’ culturen. Die ‘andere’ culturen houden vooral verband met de Eerste Wereldoorlog (31 vermeldingen; 8,7 % van 358 vermeldingen), met de Tweede Wereldoorlog (7 vermeldingen; 1,9 % van 358 vermeldingen) en met de Spaanse Furie (9 vermeldingen; 1,2 % van 358 vermeldingen) (zie bijlage 3.3.4). Hoewel de meeste vermeldingen van ‘andere’ culturen in de kwaliteitskranten

(47 vermeldingen; 46,5 % van 101 vermeldingen) staan, komt echter de meest vermelde ‘andere’ cultuur – de Eerste Wereldoorlog – vooral aan bod in de populaire kranten (28 vermeldingen; 11 % van 257 vermeldingen). De Tweede Wereldoorlog komt daarentegen het meest aan bod in de kwaliteitskranten (zie bijlage 3.3.4).

De bovenstaande bevindingen bevestigen de volgende hypothese:

11. De artikelen handelen vooral over het Romeinse Rijk.

De meeste vermelde archeologische cultuur is zonder twijfel de Romeinse cultuur. Ook in de grote verzameling ‘andere’ archeologische culturen is geen enkele cultuur zo goed vertegenwoordigd als die van de Romeinse cultuur. De bovenstaande hypothese wordt met andere woorden bevestigd.

De bovenstaande bevindingen ontkrachten de volgende hypothese:

12. De artikelen handelen vooral over het faraonische Egypte.

13. De artikelen handelen over uitheemse culturen ten nadele van de inheemse.

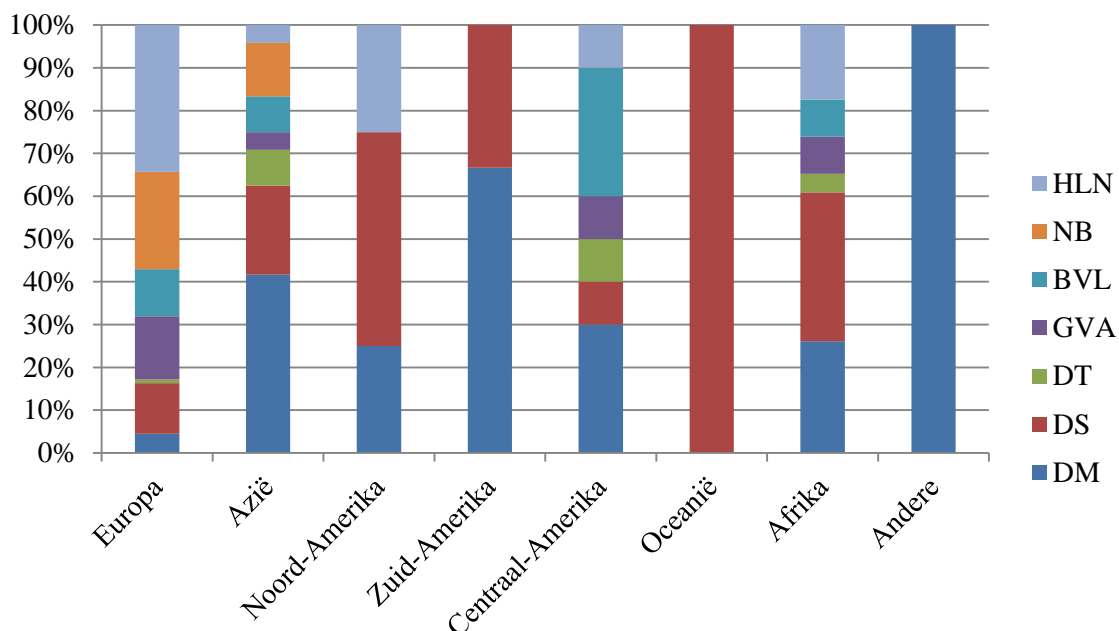
12 van 304 vermeldingen van een archeologische cultuur gaan over het faraonisch Egyptische beschaving. In vergelijking met de Romeinen (118 vermeldingen) en zelfs in vergelijking met de archaische mensensoorten (33 vermeldingen) is dat bijzonder weinig. De hypothese dat de Egyptische cultuur ten tijden van de farao's de Vlaamse kranten zou domineren, gaat niet op. Hoewel er weliswaar een aantal uitheemse culturen aan bod komen, zoals de Soemeriërs (1 vermelding), de Azteken (1 vermelding), de Etrusken (2 vermeldingen) en de Feniciërs (1 vermelding), zijn hun vermeldingen in de kranten erg beperkt. De Maya's (10 vermeldingen) lijken een uitzondering, maar deze cultuur kreeg in het jaar 2012 uitzonderlijk veel aandacht omwille van de heisa rond het aflopen van de Mayakalender en het daaraan gekoppeld einde van de wereld. De vermeldingen van inheemse archeologische culturen, zoals de Romeinen (n=118), de Kelten (13 vermeldingen), de Merovingiërs (13 vermeldingen) en de Karolingiërs (7 vermeldingen) zijn talrijker. De veronderstelling, dat de berichtgeving over archeologie in Vlaamse kranten de inheemse archeologische culturen zou benadelen, is ongeldig.

3.5. Locatie

Van 743 artikelen wordt op de een of andere manier een welbepaalde locatie kenbaar gemaakt. In 5 gevallen blijft die lokalisering beperkt tot de brede ruimtelijke situering van de continenten. In 738 artikelen wordt ook het land van de locatie gegeven. Er is duidelijk een dominantie van de artikelen die handelen over een locatie in Europa (676 artikelen; 88,3 % van 743 artikelen). Op een tweede en derde plaats staan Azië (24 artikelen; 3,1 % van 743 artikelen) en Afrika (23 artikelen; 3 % van 743 artikelen). De meeste artikelen die handelen over een Europese locatie gaan eigenlijk over een locatie in België (605 artikelen; 89,5 % van 676 artikelen). Andere ‘veelvoorkomende’ landen zijn Egypte (15 artikelen; 2 % van 738 artikelen), Italië (15 artikelen; 2 % van 738 artikelen), het Verenigd Koninkrijk (12 artikelen; 1,6 % van 738 artikelen) en Turkije (10 artikelen; 1,3 % van 738 artikelen). Van alle

Belgische locaties komen Antwerpen (30 artikelen; 5 % van 605 artikelen), Tongeren (26 artikelen; 4,3 % van 605 artikelen), Leuven (22 artikelen; 3,6 % van 605 artikelen), Gent (16 artikelen; 2,6 % van 605 artikelen), Mechelen (16 artikelen; 2,6 % van 605 artikelen), Ieper (14 artikelen; 2,3 % van 605 artikelen) en Velzeke (12 artikelen; 2 % van 605 artikelen) het meest terug. Van 581 artikelen in de populaire kranten (78,2 % van 743 artikelen) wordt een plaatsbepaling gegeven. Voor de kwaliteitskranten zijn dat er 162 (21,8 % van 743 artikelen). In verhouding tot het aantal artikelen per kranttype, staan er minder artikelen zonder duidelijke plaatsbepaling in de populaire kranten (3 artikelen; 0,5 % van 584 artikelen) dan in de kwaliteitskranten (20 artikelen; 11 % van 182 artikelen). Er bestaat ook een significant verband tussen de artikelen met een plaatsbepaling en het kranttype (zie bijlage 3.3.5). 231 artikelen met een plaatsbepaling staan in een nationale uitgave (31,1 % van 743 artikelen). In de populaire kranten zijn dat er 512 (68,9 % van 743 artikelen). In verhouding tot het aantal artikelen per uitgave, staan de meeste artikelen met een plaatsbepaling in de regionale edities (99,6 % van 514 artikelen) en niet in de nationale uitgaves (91,7 % van 252 artikelen). Er bestaat tevens een significant verband tussen de artikelen met een plaatsbepaling en de uitgave (zie bijlage 3.3.5). Hoewel een aantal artikelen uit *De Morgen* gaan over een Aziatische locatie (10 artikelen; 15,4 %), handelen ook hier de meerderheid van de artikelen over Europa (30 artikelen; 46,2 %) (zie figuur 25 en bijlage 3.3.5). De meeste artikelen over een Europese locatie (509 artikelen; 75,3 %) verschenen in een regionale editie. De meeste artikelen over een andere locatie (64 artikelen; 95,5 %) verschenen in een nationale uitgave.

Figuur 25: de procentuele weergave van het aantal artikelen over archeologie in 2012 per locatie per krant

Alle onderwerpen en thema's hebben bovendien hoofdzakelijk betrekking op een Europese locatie. Zelfs de onderwerpen *archeologische vondst op een buitenlandse archeologische site* (19 artikelen; 18,4 % van 67 artikelen, d.i. de som van alle artikelen over een niet-Europese locatie), *ontdekking van een buitenlandse archeologische site* (8 artikelen; 11,9 % van 67 artikelen) hebben weinig betrekking op een niet-Europese locatie. Het thema *vondst*

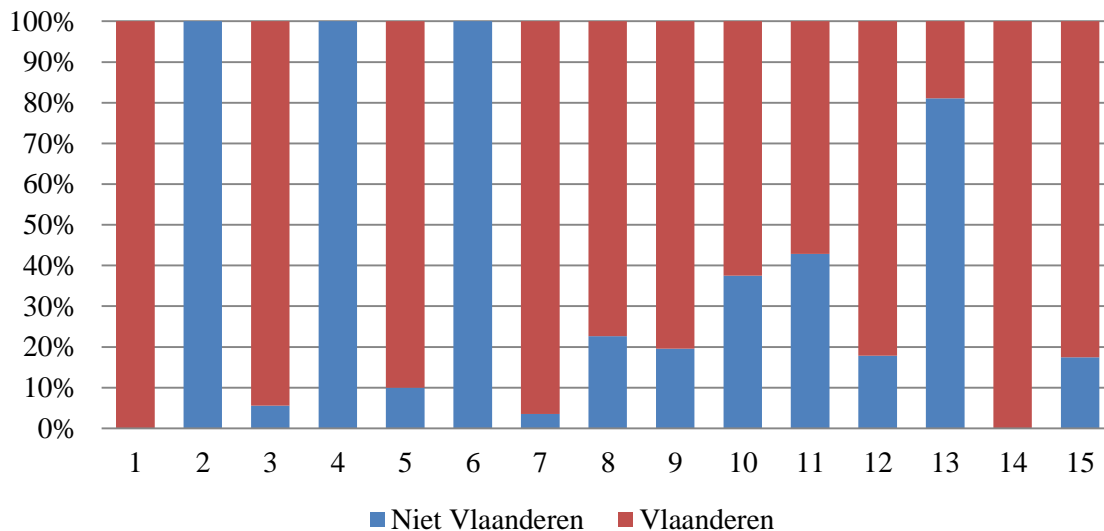
buitenland telt nog de meeste artikelen (26 artikelen; 38,8 % van 67 artikelen) over een niet-Europese locatie. Ook praktisch alle rubrieken hebben betrekking op een Europese locatie. Alleen de rubriek *Buitenland* (18 artikelen; 48,6 % van 37 artikelen) en *Wetenschap* (21; 45,7 % van 56 artikelen) tellen een aantal artikelen over een niet-Europese locatie. 10 nieuwsberichten (4,5 % van 222 artikelen) gaan over een Afrikaanse locatie en evenveel fait divers (4,3 % van 234 artikelen) handelen over een Aziatische locatie. De artikelen over een Europese locaties zijn echter niet het langst. Ze tellen gemiddeld 259 woorden. De kortste artikelen gaan over Noord-Amerika (\bar{x} =182 woorden). De langste artikelen gaan over Oceanië (\bar{x} =463 woorden), Zuid-Amerika (\bar{x} =470 woorden), Centraal-Amerika (\bar{x} =778 woorden) en een ‘andere’ locatie. Die ‘andere’ locatie is de maan. Het gaat hier om het artikel 54 ‘Red de maan’ in *De Morgen*.

588 artikelen gaan over Vlaanderen. Dat is 76,8 % van alle artikelen over archeologie, 87 % van alle artikelen over een Europese locatie en 97,2 % van alle artikelen over een Belgische locatie. Van alle kranten staan de meeste artikelen over Vlaanderen (530 artikelen; 90,1 % van 588 artikelen) in de populaire kranten. In de kwaliteitskranten handelen 58 artikelen (9,8 % van 588) over een Vlaamse locatie. In verhouding tot het aantal artikelen per kranttype, staan de meeste artikelen eveneens in de populaire kranten (90,8 % van 588 artikelen) en niet in de kwaliteitskranten (31,9 % van 182 artikelen). Er is bovendien een significant verband tussen de artikelen over een Vlaamse locatie en het kranttype (zie bijlage 3.3.5). Dat er trouwens nog 31,9 % van de artikelen uit een kwaliteitskrant over Vlaanderen gaan, is vooral te danken aan *De Standaard*, die 86,2 % van de artikelen over een Vlaamse locatie (50 artikelen) levert. 88 artikelen over een Vlaamse locatie komen uit een nationale uitgave (15 % van 588 artikelen). 500 artikelen over een Vlaamse locatie staan in een regionale editie (85 % van 588 artikelen). In verhouding tot het aantal artikelen per uitgave, komen de meeste artikelen over een Vlaamse locatie uit een regionale editie (97,3 % van 514 artikelen) en niet uit een nationale uitgave (34,9 % van 252 artikelen). Er bestaat ook een significant verband tussen de artikelen over een Vlaamse locatie en de uitgave (zie bijlage 3.3.5). De artikelen over Vlaanderen staan gemiddeld op pagina 29. De artikelen over een niet-Vlaamse locatie op pagina 23. De artikelen over een Vlaamse locatie (\bar{x} =245) zijn bovendien gemiddeld meer dan 150 woorden korter dan de artikelen over een niet-Vlaamse locatie (\bar{x} =419). De grootste artikelen (18 artikelen; 64,3 % van 28 artikelen) gaan meestal niet over Vlaanderen, de kleinste artikelen ($n=357$; 80 % van 446 artikelen) dan weer wel.

Alle artikelen over *een geïsoleerde binnenlandse vondst* en *een archeologisch vooronderzoek bij een geplande ingreep in de bodem* hebben betrekking op Vlaanderen. 34 artikelen (94,4 % van 36 artikelen) over een *archeologische vondst op een binnenlandse archeologische site* en 9 artikelen (90 % van 10 artikelen) over de *ontdekking van een binnenlandse archeologische vindplaats* hebben betrekking op Vlaanderen. Ook de meeste artikelen over een *archeologisch onderzoek bij een geplande ingreep in de bodem* (138 artikelen; 96,5 % van 143 artikelen) hebben betrekking op Vlaanderen. De onderwerpen omtrent buitenlandse archeologische aangelegenheden hebben geen betrekking op Vlaanderen. De artikelen over *tentoonstellingen en andere museuminitiatieven* (69 artikelen; 82,1 % van 84 artikelen) hebben dan weer wel betrekking op Vlaanderen. Artikelen over *interpretaties van archeologische data allerhande*

(30 artikelen; 81,1 % van 37 artikelen) hebben meestal geen betrekking op Vlaanderen (zie figuur 26 en bijlage 3.3.5).

Figuur 26: de procentuele weergave van het aantal artikelen over archeologie in 2012 in Vlaanderen per onderwerp

Ook de meeste artikelen over het thema *binnenlandse vondsten* (126 artikelen; 93,3 % van 135 artikelen) en *methodologische aangelegenheden i.v.m. archeologie* (168 artikelen; 92,8 % van 182 artikelen) gaan over Vlaanderen. De overige 6,7 % van de artikelen over dat thema gaan over Brussel en Wallonië. De artikelen over *beleidsaangelegenheden i.v.m. archeologie* (58 artikelen; 81,7 % van 71 artikelen) en over *museale aangelegenheden i.v.m. archeologie* (95 artikelen; 87,2 % van 109 artikelen) hebben evengoed vooral betrekking op Vlaanderen. De artikelen over de thema's *interpretatieve aangelegenheden i.v.m. archeologie*, *juridische aangelegenheden i.v.m. archeologie* en *buitenlandse vondsten* gaan dan weer minder of niet over Vlaanderen.

De meeste artikelen over *methodologische aangelegenheden i.v.m. archeologie* in Vlaanderen werden in de wintermaand januari (17 artikelen; 10,1 % van 168 artikelen) en de lentemaand april (23 artikelen; 13,7 % van 168 artikelen) en in de zomermaand juli (19 artikelen; 11,3 % van 168 artikelen) gepubliceerd. De meeste artikelen over *vondsten binnenland* in Vlaanderen verschenen in de voorjaarsmaanden maart (12 artikelen; 9,5 % van 126 artikelen), april (17 artikelen, 13,5 % van 126 artikelen) en mei (12 artikelen, 9,5 % van 126 artikelen) en in de zomermaanden juni (18 artikelen; 14,3 % van 126 artikelen); juli (15 artikelen; 11,9 % van 126 artikelen) en augustus (12 artikelen; 9,5 % van 126 artikelen). De meeste artikelen over *museale aangelegenheden i.v.m. archeologie* verschenen dan weer in februari (10 artikelen; 10,5 % van 95 artikelen), maart (12 artikelen; 12,6 % van 95 artikelen), mei (14 artikelen; 14,7 % van 95 artikelen), juni (10 artikelen van 95 artikelen) en december (10 artikelen; 10,5 % van 95 artikelen) (zie bijlage 3.3.5).

De bovenstaande bevindingen bevestigen de volgende hypotheses:

2. *De artikelen die handelen over archeologische onderwerpen in België/Vlaanderen zijn voornamelijk artikelen van populaire kranten.*
3. *De artikelen die handelen over archeologisch onderzoek allerhande in het buitenland zijn voornamelijk artikelen in kwaliteitskranten.*
6. *De meeste artikelen in de zomer gaan over vondsten in België.*
8. *De meeste artikelen over archeologie in België gaan over Vlaanderen.*

De veronderstelling, dat de meeste artikelen over een archeologisch onderwerp in België of in Vlaanderen vooral verschijnen in de populaire kranten, klopt. 88,9 % (538 van 584 artikelen) van de 605 artikelen over België en 90,1 % (530 van 584 artikelen) van de 588 artikelen over Vlaanderen verschenen immers in een populaire krant.

De meeste artikelen over een niet-Belgische locatie verschenen dan weer in de kwaliteitspers. Van 743 artikelen met een locatievermelding gaan er slechts 138 (18,6 %) niet over België. 95 artikelen (68,8 % van 138 artikelen) over locaties buiten België staan de kwaliteitskranten. Voor de populaire pers zijn dat slechts 43 artikelen (31,2 % van 138 artikelen). Bovendien maken die 95 artikelen een groter deel uit van het totale aantal artikelen uit een kwaliteitskrant (52,2 % van 182 artikelen) dan de 43 artikelen uit een populaire krant (7,4 % van 584 artikelen). Dat wil dus zeggen dat ook de tweede hypothese opgaat.

Ook de hypothese, dat de meeste artikelen in de zomer over vondsten in België gaan, klopt. Nochtans verschenen van alle seizoenen werden de meeste artikelen in de lente (215 artikelen; 28,1 % van 766 artikelen) gepubliceerd en staat het aantal artikelen verschenen in de zomer (213 artikelen; 27,8 % van 766 artikelen) staan op de tweede plaats. De winter- (175 artikelen; 22,8 % van 766 artikelen) en de herfstmaanden (163 artikelen; 21,3 % van 766 artikelen) vervolledigen het rijtje. In de zomer verschenen echter wel de meeste artikelen over een *binnenlandse vondst* (51 artikelen; 37,7 % van 135 artikelen), waarvan er 48 artikelen (82,4 %) handelen over een locatie in België. In de lente verschenen 42 artikelen (31,1 % van 135 artikelen) over een *binnenlandse vondst* en met een expliciete vermelding van een locatie in België. Er verschenen, in verhouding tot het aantal artikelen per maand, daarentegen wel meer artikelen over *methodologische aangelegenheden i.v.m. archeologie* in België in de herfst (40 artikelen; 24,5 % van 163 artikelen¹⁵) dan in de lente (50 artikelen; 23,3 % van 215 artikelen) en in de zomer (37 artikelen; 17,4 % van 213 artikelen).

Dat de meeste artikelen over België eigenlijk over Vlaanderen handelen, blijkt eveneens uit de resultaten. 97,2 % (588 artikelen) van 605 artikelen over België gaan immers uitsluitend over Vlaanderen.

De bovenstaande bevindingen bevestigen de volgende hypothesen niet volledig:

7. *De meeste artikelen in de herfst gaan over opgravingen in Zuid-Europa.*
10. *De artikelen over archeologie in België krijgen weinig ruimte in de krant.*

Dat de artikelen, gepubliceerd in de herfst vooral over opgravingen in Zuid-Europa zouden gaan, kan niet helemaal worden weerlegd. De meeste artikelen in de herfst gaan immers over

¹⁵ d.i. de som van de artikelen in de herfstmaanden september, oktober en november.

methodologische aangelegenheden i.v.m. archeologie (42 artikelen; 25,8% van 163 artikelen). Nochtans gaan slechts 33 artikelen (20,2 % van 163 artikelen) in de herfst over archeologisch onderzoek (17 artikelen; 10,4 % van 163 artikelen) of archeologisch vooronderzoek (16 artikelen; 9,8 % van 163 artikelen). De meeste artikelen over archeologisch onderzoek en vooronderzoek verschenen in de zomermaanden (63 artikelen; 29,6 % van 213 artikelen) en de lentemaanden (78; 36,3 % van 215 artikelen). Alle artikelen over archeologisch onderzoek en vooronderzoek in de zomer (63) en in de lente (78) gaan echter over België. Slechts in één artikel in de herfst speelde het archeologisch onderzoek zich af in het buitenland. Dat artikel ging echter niet over een locatie in Zuid-Europa, maar over een locatie in Groot-Brittannië.

Ook de hypothese, dat de artikelen over archeologie in België te weinig ruimte in de krant zouden krijgen, kan niet geheel worden tegengesproken. Aangezien 79 % van de artikelen over archeologie gaat over België, kan worden geconcludeerd dat de hypothese niet klopt. De artikelen over archeologie in België scoren echter met een gemiddelde lengte van 250 woorden onder de gemiddeld lengte van alle artikelen met een locatievermelding (\bar{x} =416 woorden). Zelfs de gemiddelde mediaan (382 woorden) van het aantal woorden per artikel is hoger dan de mediaan van de artikelen over België (202 woorden). Tevens zijn de artikelen met betrekking op een Belgische locatie, in verhouding tot het aantal artikelen per locatie, kleiner dan de artikelen met betrekking op een niet-Belgische locatie. Terwijl 239 artikelen over België (39,5 % van 605 artikelen) groter zijn dan of gelijk zijn aan $\frac{1}{4}$ van een krantenpagina, zijn 70 artikelen¹⁶ (50,7 % van 138 artikelen) over een niet-Belgische locatie groter dan of gelijk aan $\frac{1}{4}$ van een krantenpagina. Er worden dus weliswaar relatief veel artikelen gepubliceerd over archeologie in België maar de ruimte die ze krijgen in de kranten is beperkt.

De bovenstaande bevindingen ontkrachten de volgende hypothese:

4. *De artikelen handelen eerder over archeologische onderwerpen op een exotische bestemming dan over lokaal archeologisch onderzoek.*

De stelling dat de meeste artikelen zouden gaan over een exotische bestemming is onwaar. Dat de artikelen vooral zouden handelen over archeologische onderwerpen op een exotische bestemming dan over lokale aangelegenheden blijkt niet uit de resultaten. Als zelfs Europa als een exotische bestemming wordt beschouwd, gaat nog altijd 79 % van de artikelen over België. Als zelfs Wallonië en Brussel als een exotische bestemming worden aangezien, gaat nog steeds 76,8 % van de artikelen over Vlaanderen.

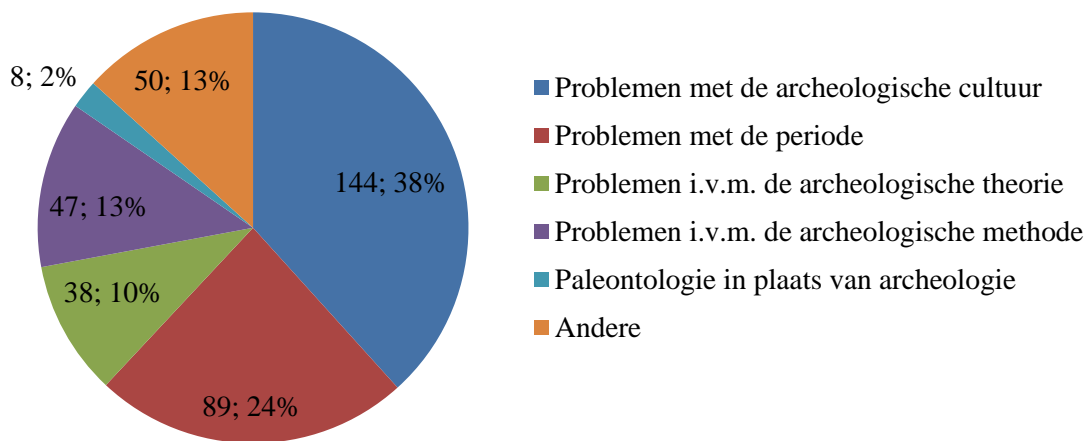
¹⁶ 366 van de 605 artikelen over België zijn kleiner dan $\frac{1}{4}$ van een krantenpagina. 239 artikelen over België zijn dus groter dan of gelijk aan $\frac{1}{4}$ van een krantenpagina. Aangezien 605 van de 743 artikelen die een locatie vermelden over België gaan, gaan nog 138 artikelen over een niet-Belgische locatie. Van alle artikelen per brede geografische locatie zijn er 434 kleiner dan $\frac{1}{4}$ van een krantenpagina. 366 artikelen daarvan gaan over België, de overige 68 niet. Aangezien 68 artikelen over een niet-Belgische locatie kleiner zijn dan $\frac{1}{4}$ van een krantenpagina, zijn 70 van de 138 artikelen groter dan of gelijk aan $\frac{1}{4}$ van een krantenpagina.

3.6. Fouten en stereotypen

FOUTEN

Om te onderzoeken of er in de artikelen fouten staan in verband met archeologie werden in totaal vijf soorten fouten op voorhand geformuleerd: *problemen met de archeologische cultuur*, *problemen met de archeologische periode*, *problemen in verband met de archeologische theorie*, *problemen in verband met de archeologische methode* en *het verwarren van archeologie met paleontologie* (zie bijlage 3.3.6). Er werd ook een ‘andere’-categorie voorzien. Het aantal categorieën werd bewust beperkt gehouden om niet teveel in detail te treden en om toestanden zoals bij de archeologische culturen te vermijden.

Figuur 27: het aantal fouten in de artikelen over archeologie in 2012

305 artikelen (39,8 % van 766 artikelen) bevatten minstens één fout over archeologie. In totaal werden er 377 fouten gemaakt (gemiddeld 1,24 fouten per artikel). 102 artikelen met minstens één fout (33,4 % van 305 artikelen) verschenen in een nationale uitgave en 201 artikelen met minstens één fout in een regionale editie (66,1 % van 305 artikelen). In verhouding tot het aantal artikelen per uitgave, staan de meeste artikelen met minstens één fout in een nationale uitgave (40,5 %; 102 van 252 artikelen) en niet in een regionale editie (39,1 %; 201 van 514 artikelen). Er is ook een significant verband tussen de uitgave en de artikelen met minstens één fout (zie bijlage 3.3.6). 86 artikelen van de kwaliteitskranten (47,3 % van 182 artikelen) bevatten tenminste één fout. Bij de populaire kranten zijn dat er 219 artikelen (37,5 % van 584 artikelen). Er is bovendien een significant verband tussen het aantal artikelen met minstens één fout en het kranttype (zie bijlage 3.3.6). Er worden het meeste fouten gemaakt tegen de archeologische cultuur (144 fouten; 38,2 % van 377 fouten). Het gaat dan doorgaans over het bewust weglaten van de betrokken cultuur. Een reden daarvoor is dat de lezers niet vertrouwd zijn met de archeologische cultuur of dat de journalisten denken dat het doelpubliek van hun medium de archeologische cultuur niet kennen. Verder wordt in het artikel van sommige vondsten wel de archeologische cultuur vermeld en van andere niet,

bijvoorbeeld artikel 455 ‘Archeologische vondsten ontdekt langs Posterijstraat’¹⁷ uit het *Nieuwsblad*. Andere fouten bestaan in het leggen van misplaatste verbanden tussen de archeologische cultuur en het heden, zoals in artikel 233 ‘Oer-Vlaming van 6.500 jaar gevonden’¹⁸ in de *Gazet van Antwerpen*. Er is sprake van fouten tegen de archeologische periode (89 fouten; 23,6 % van 377 fouten) wanneer ze wordt weggelaten, ze vaagweg wordt omschreven als metaaltijden of steentijden, zoals in artikel 280 ‘Archeologische vondsten’ in *De Gazet van Antwerpen*, of er een verkeerde archeologische periode staat, zoals in artikel 591 ‘Rituele grafputten uit ijzertijd blootgelegd’¹⁹ in *Het Laatste Nieuws*.

In totaal werden er verder 47 fouten (12,5 % van 377 fouten) gemaakt in de artikelen tegen de archeologische methode. Het gaat dan vooral over het achterwege laten van het graafproces bij artikelen over archeologisch (voor)onderzoek (6 fouten; 12,8 % van 47 fouten), zoals artikel 63 ‘Gesneuvelde Amerikaanse soldaat na 67 jaar gerepatrieerd’²⁰ in *De Morgen*, of over het te simplistisch voorstellen van een archeologisch (voor)onderzoek (41 artikelen; 87,2 % van 47 fouten), zoals artikel 656 ‘Archeologen vinden theater van Shakespeare’ in *Het Laatste Nieuws*²¹. Fouten tegen de archeologische theorie (38 fouten; 10 % van 377 fouten) zijn fouten tegen de bestaande archeologische overeenkomsten in de academische wereld, zoals artikel 270 ‘Ontdekt voorwerp wijst op beschaving 20.000 jaar geleden’²² in de *Gazet van Antwerpen*, of te verregaande of verkeerde interpretaties van de archeologische data, zoals artikel 428 ‘Museum blij met vondst van tweeduizend jaar oude munt’²³ in het *Nieuwsblad*. Acht keren (2,1 % van 377 fouten) wordt archeologie nog verkeerdelijk geïnterpreteerd als paleontologie. Een goed voorbeeld daarvan is artikel 12 ‘Zwarte handel in dinosaurusbotten opgerold’ in *De Morgen* (zie figuur 27 en bijlage 3.3.6).

51 fouten (13,5 % van 377 fouten) komen niet overeen met één van de vooropgestelde foutcategorieën (zie bijlage 3.3.6). De meest voorkomende ‘andere’ fout is de promotie van amateurarcheologie (20 artikelen; 6,5 % van 305 artikelen), zoals in artikel 253 ‘Mol van Liezele’ vindt verloren trouwring met metaaldetector na 45 jaar in akker’²⁴ in de *Gazet van*

¹⁷ **Artikel 455** Terwijl de muurresten worden toegeschreven aan de Romeinen, wordt de archeologische cultuur verantwoordelijk voor de kogelpot niet vermeld.

¹⁸ **Artikel 233** 6.500 jaar geleden bestond Vlaanderen nog niet en dus ook geen ‘oer-Vlamingen’.

¹⁹ **Artikel 591** Het artikel spreekt over putten die dateren van 2.400 jaar voor Christus. De redactie voegt er zelf aan toe dat de resten dateren uit de ijzertijd, maar die gaat in de Lage Landen pas van start omstreeks 700 voor Christus. Waarschijnlijk had er moeten staan 2.400 jaar geleden of 400 voor Christus.

²⁰ **Artikel 63** Het artikel gaat over een Amerikaanse archeoloog die in België het lichaam haar nonkel die sneuvelde tijdens de Tweede Wereldoorlog komt opgraven. De klemtoon van het artikel ligt op de vondsten. Over het archeologisch onderzoek zelf wordt weinig tot niets gezegd.

²¹ **Artikel 656** In het artikel wordt het archeologische onderzoek herleidt tot het ontdekken door de archeologen van een aantal sporen.

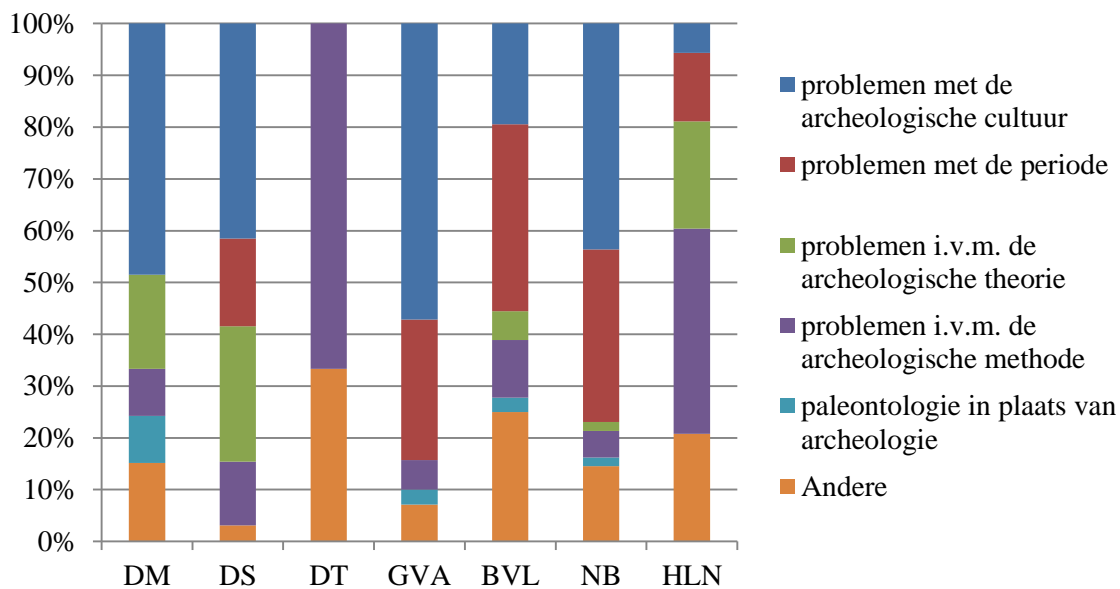
²² **Artikel 270** In het artikel worden 20.000 jaar oude werktuigen toegeschreven aan de Neanderthalers die echter 30.000 jaar geleden uitstierven. Waarschijnlijk bedoelden de archeologen dat de vondsten zeker ouder zijn dan 20.000 jaar omdat ze zich onder een bodemlaag bevinden die is afgezet tijdens de laatste ijstijd omstreeks 20.000 jaar geleden en dus niet dat de werktuigen 20.000 jaar oud zijn.

²³ **Artikel 428** In het artikel wordt gesproken over de vondst van een gouden muntstuk en de implicaties ervan voor de geschiedenis van de streek. Zo wordt er beweerd dat de streek welvarend moet zijn geweest maar er wordt niet genuanceerd dat één muntstuk weinig representatief is om de economische welvarendheid van de streek 2.000 jaar geleden te schetsen.

²⁴ **Artikel 253** Een amateurarcheoloog met een metaaldetector vindt tijdens een van zijn illegale detectie-excursies de trouwring van een lokaal koppel terug. Dat de man actief naar archeologisch erfgoed speurt, kan

Antwerpen. Er wordt over amateurarcheologie gesproken zonder daarbij te nuanceren dat het verzamelen van archeologisch vondstmateriaal als particulier verboden is en dat elke archeologische vondst moet worden aangegeven bij het Agentschap van Onroerend Erfgoed (Onroerend Erfgoeddecreet, 2013, p. 113). Bovendien handelen een groot deel van die artikelen over het particulier gebruik van een metaaldetector. Ook dat is enkel toegestaan in Vlaanderen onder een aantal voorwaarden (Onroerend Erfgoeddecreet, 2013, p. 110). Verder komt er in 17 artikelen (5,5 % van 305 artikelen) een archeoloog aan het woord of wordt de naam van een archeoloog vermeld, maar wordt er niet nader gespecificeerd tot welke archeologische instantie die archeoloog behoort. Artikel 131 ‘Archeologen vinden geen poortgebouw’²⁵ in *De Standaard* is daarvan een voorbeeld.

Figuur 28: de procentuele weergave van het aantal fouten in de artikelen over archeologie in 2012 per krant

Bij de kwaliteitskranten komen de meeste artikelen met minstens één fout uit *De Morgen* (31 artikelen; 47,7 % van 65 artikelen) en *De Standaard* (52 artikelen; 48,6 % van 107 artikelen). Bij de populaire kranten komen de meeste artikelen met minstens één fout uit het *Nieuwsblad* (117 artikelen; 74,5 % van 157 artikelen) en de *Gazet van Antwerpen* (70 artikelen; 67,3 % van 104 artikelen). Uit *Het Belang van Limburg* (30 artikelen; 37 % van 81 artikelen), *De Tijd* (3 artikelen; 30 % van 10 artikelen) en *Het Laatste Nieuws* (49 artikelen; 20,2 % van 242 artikelen) komen de minste artikelen met minstens één fout.

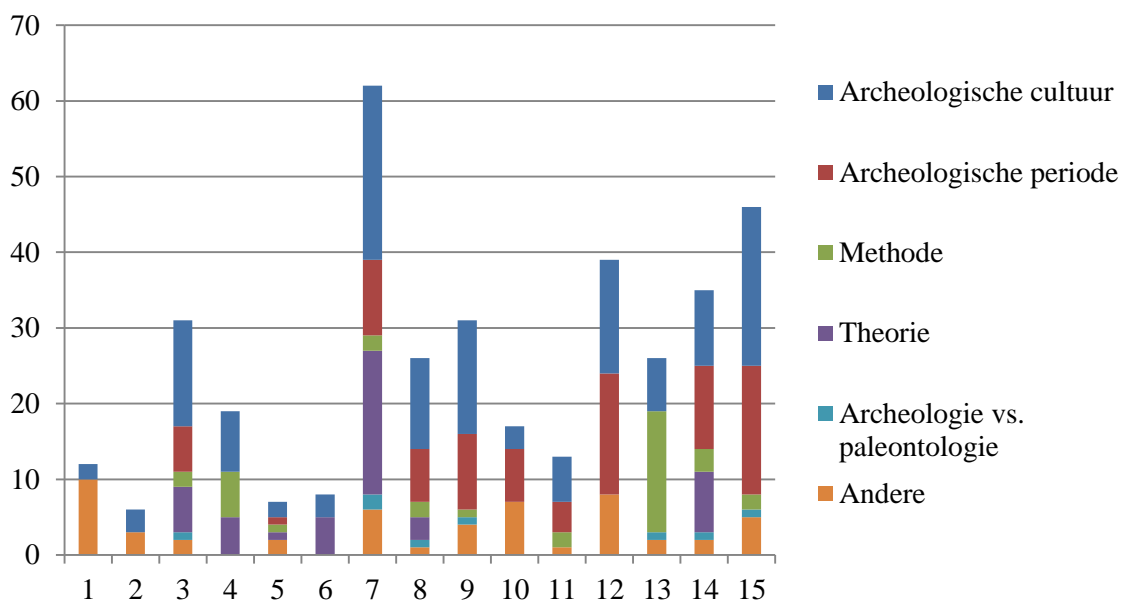
85 artikelen van de kwaliteitskranten bevatten samen 26,7 % (101 fouten; van 377 fouten) van alle fouten. 219 artikelen van de populaire kranten bevatten dan weer samen 276 fouten (73,2 % van 377 fouten). De artikelen van *De Morgen* verwarren het vaakst archeologie met paleontologie (3 fouten op 31 artikelen). *Het Belang van Limburg* maakt de meeste fouten (13

worden afgeleid uit zijn bijnaam ‘de mol van Liezele’. Hoewel het doelbewust zoeken en verzamelen van archeologisch erfgoed als particulier is echter verboden, wordt dit niet vermeld in het artikel.

²⁵ **Artikel 313** Het artikel laat archeoloog Bert Acke aan het woord, één van de archeologen verantwoordelijk voor het archeologisch onderzoek, maar vermeld niet dat hij werkt voor het archeologisch bedrijf *Group Monument of Monument Vandekerckhove nv*.

fouten op 30 artikelen) tegen de archeologische periode, zoals artikel 317 ‘Tijdreizen door de lucht’²⁶ (BVL). *De Gazet van Antwerpen* maakt dan weer de meeste fouten (40 fouten op 49 artikelen) tegen de archeologische cultuur, bijvoorbeeld artikel 204 ‘Archeologen vinden vuursteen en walvis’²⁷ (GVA). *Het Laatste Nieuws* bevat op haar beurt de meeste fouten (21 fouten op 90 artikelen) tegen de archeologische methode, bijvoorbeeld artikel 676 ‘Bommenwerper uit WOII opgegraven’²⁸ (HLN). *De Standaard* slaat de bal het vaakst mis (16 fouten op 52 artikelen) in verband met de archeologische theorie (zie figuur 28 en b zie bijlage 3.3.6). Het gaat dan vooral over het kritiekloos overnemen van wetenschappelijke onderzoeksresultaten, bijvoorbeeld artikel 97 ‘Neanderthalers dokterden met kruiden’²⁹ (DS).

Figuur 29: het aantal fouten in de artikelen over archeologie in 2012 per onderwerp

54 artikelen (17,8 % van 304) met minstens één fout gaan over *archeologisch onderzoek bij een geplande ingreep in de bodem*. Ook in de 31 artikelen over *tentoonstellingen en andere museuminitiatieven* (10,2 % van 304), 29 artikelen over *archeologisch vooronderzoek bij een geplande ingreep in de bodem* (9,5 % van 304) en 25 artikelen over *archeologische vondsten op buitenlandse archeologische sites* (8,2 % van 376) staat minstens één fout. Verder bevatten ook 35 artikelen over een ‘ander’ onderwerp minstens één fout (11,5 % van 376 artikelen).

²⁶ **Artikel 217** Er wordt gesproken over de eerste landbouwers omstreeks 7.000 voor Christus, maar dat zou 7.000 jaar geleden of 5.000 voor Christus moeten zijn. 9.000 jaar geleden waren er in België nog geen landbouwers.

²⁷ **Artikel 204** De voornaamste vondsten van een archeologisch onderzoek worden in het artikel opgesomd, maar van geen enkel van die vondsten wordt een archeologische cultuur vermeld.

²⁸ **Artikel 676** Er wordt gesproken over de opgraving van een Engels oorlogsvliegtuig, maar het archeologisch onderzoek komt niet aan bod. Alleen over de interventie van DOVO wordt gesproken voor het onschadelijk maken van de springtuigen op de vindplaats.

²⁹ **Artikel 97** Het artikel gaat over de microscopische resten van de kruiden kamille en duizendblad in de tanden van een aantal neanderthalertanden. Er wordt vrijwel onmiddellijk geconcludeerd dat neanderthalers plantaardig voedsel aten of experimenteerden met kruiden uit medicinale overwegingen. Er wordt echter niet genuanceerd dat de bevindingen niet zomaar gelden voor alle neanderthalers die ooit hebben geleefd maar enkel voor de individuen van wie de tanden werden onderzocht.

Dat zijn dan vaak de artikelen over de *sluiting, sloop of het verdwijnen van een archeologisch relict* (7 artikelen; 2,3 % van 304) en de *bescherming van een archeologisch relict* (6 artikelen; 2 %).

De meeste fouten in de artikelen over *archeologisch onderzoek bij een geplande ingreep in de bodem* zijn tegen de archeologische cultuur (23 fouten; 6,1 % van 376) en de archeologische theorie (19 fouten; 5 % van 376). Een verklaring voor de fouten tegen de archeologische cultuur is dat de journalisten tijdens de graafwerken langsgaan bij de veldarcheologen en eerder vragen naar wat ze hebben gevonden. De archeologen geven dan een snelle stand van zaken maar kunnen op dat moment vaak nog niet zeggen over welke archeologische cultuur het gaat waardoor die dan ook niet in het artikel zal staan. De fouten tegen de *archeologische theorie* zijn hier vooral voorbarige interpretaties van de archeologische data vooraleer die grondig kunnen worden geanalyseerd, bijvoorbeeld artikel 307 ‘Archeologen hopen op mooie vondsten op het Hoeneveldje’ (BVL). De meeste fouten tegen de archeologische methode (16; 4,2 % van 376 fouten) staan in de artikelen over de *interpretatie van archeologische data*. Een reden daarvoor houdt mogelijk verband met het te simplistisch voorstellen van het onderzoek verantwoordelijk voor de data, waarop de interpretatie is gebaseerd. De meeste fouten tegen de archeologische periode (16 fouten; 4,2 % van 376 fouten) staan in de artikelen over *tentoonstellingen en andere museuminitiatieven*. Een verklaring daarvoor is dat artikelen over *tentoonstellingen en andere museuminitiatieven* vooral gaan over archeologische vondsten en niet over archeologische theorieën of onderzoekstechnieken. Het hoge aantal fouten tegen de archeologische cultuur (15 fouten; 4 % van 376 fouten) en het ontbreken van fouten tegen de archeologische theorie en de archeologische methode ondersteunen die verklaring.

De artikelen over een ‘ander’ onderwerp bevatten vooral fouten tegen de archeologische cultuur (21 fouten; 5,6 % van 376 fouten) en tegen de archeologische periode (17 fouten; 4,5 % van 376 fouten). Voornamelijk de artikelen over de *sluiting, sloop of het verdwijnen van een archeologisch relict* zondigen tegen de archeologische cultuur (6 fouten; 1,6 % van 376 fouten). De artikelen over de *herbestemming van een archeologisch relict* bevatten de meeste fouten tegen de archeologische periode (4 fouten; 1 % van 376 fouten).

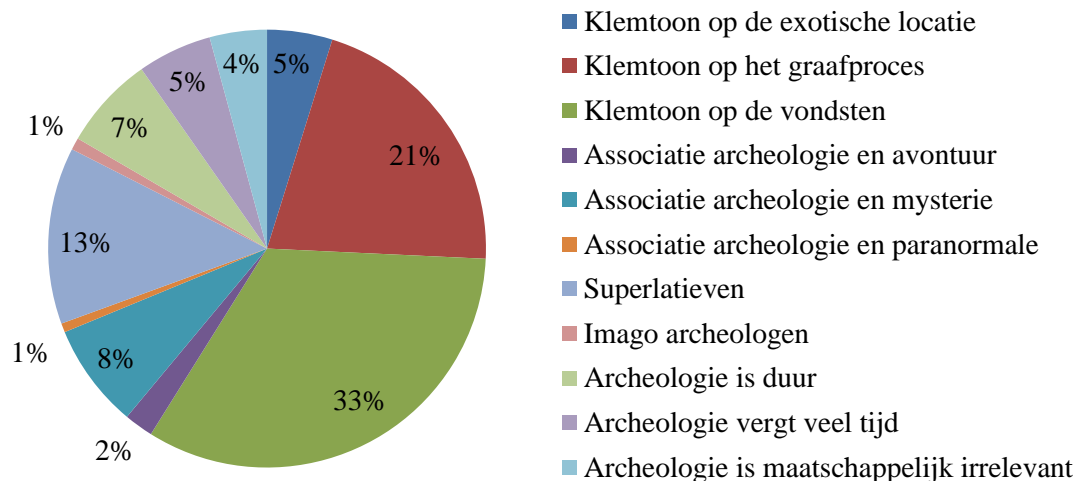
117 artikelen (38,5 % van 304 artikelen) met minstens één vermelding van een archeologische cultuur bevatten minstens één fout (38,5 % van 304 artikelen). 208 artikelen (41,4 % van 502 artikelen) met minstens één vermelding van een archeologische periode bevatten minstens één fout (68,4 % van 304 artikelen). Er is geen significant verband tussen de artikelen met minstens één fout en de artikelen met minstens één vermelding van een archeologische cultuur enerzijds en de artikelen met minstens één vermelding van een archeologische periode anderzijds (zie bijlage 3.3.6).

STEREOTYPEN

In totaal werden er aan de hand van de bestaande literatuur elf clichés gedefinieerd in verband met de locatie, het graafproces, de vondsten, het imago van de discipline, het imago van de archeologen en het imago van archeologie in Vlaanderen (zie bijlage 3.3.6). Er werd ook opnieuw een ‘andere’-categorie voorzien omdat er tijdens het inbrengen van de data nog een aantal stereotypen in de vooraf gedefinieerde lijst ontbraken.

641 artikelen (83,7 % van 766 artikelen) bevatten minstens één clichématige voorstelling van archeologie. In artikel 512 ‘Stenen leger uit de ijzertijd’ uit het *Nieuwsblad* staan zelfs zeven stereotypen. De meeste stereotypen staan in de artikelen van *De Tijd* (22 stereotypen op 10 artikelen), in die uit *De Standaard* (225 stereotypen op 107 artikelen), in die van *Het Laatste Nieuws* (505 stereotypen op 242 artikelen) en in die van de *Gazet van Antwerpen* (209 stereotypen op 104 artikelen). Het aantal stereotypen in *De Morgen* verschilt significant van het aantal stereotypen in de artikelen van *De Standaard*, de *Gazet van Antwerpen*, het *Nieuwsblad* en *Het Laatste Nieuws*. Het aantal stereotypen in de berichten van *De Standaard*, de *Gazet van Antwerpen*, het *Nieuwsblad* en *Het Laatste Nieuws* verschilt dan weer alleen maar significant met het aantal stereotypen in de artikelen van *De Morgen*. Het aantal stereotypen in de berichten van *De Tijd* en *Het Belang van Limburg* verschillen dan weer niet significant van die uit de overige kranten (zie bijlage 3.3.6).

Figuur 30: de procentuele weergave van de clichés in de artikelen over archeologie in 2012

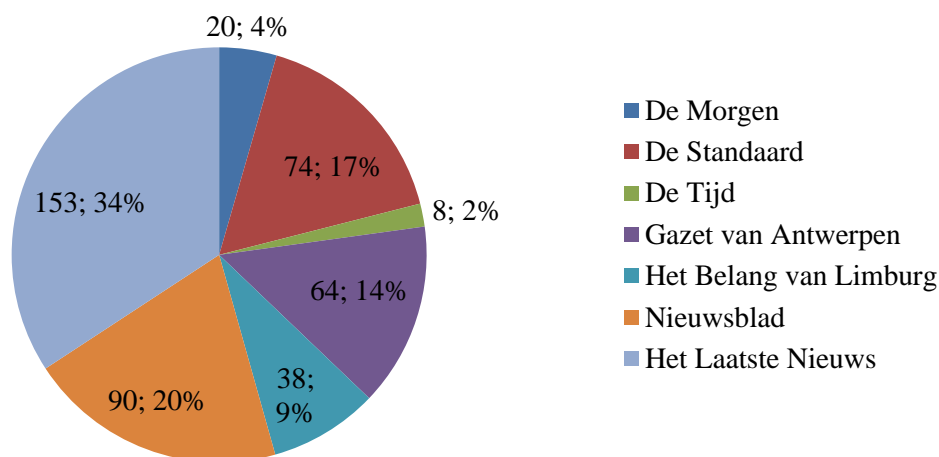

146 artikelen met minstens één stereotype voorstelling van archeologie verschenen in een kwaliteitskrant (22,8 % van 640 artikelen). 494 artikelen verschenen in een populaire krant (77,2 % van 640 artikelen). In verhouding tot het aantal artikelen per kranttype staan bijna evenveel artikelen met minstens één cliché in een populaire krant (84,6 % van 584 artikelen) als in een kwaliteitskrant (80,2 % van 182 artikelen). Er bestaat dan ook geen significant verband tussen de artikelen met minstens één stereotype en het kranttype (zie bijlage 3.3.6). 431 artikelen met minstens één stereotype representatie van archeologie staan in een regionale editie (67,3 % van 640 artikelen). De overige 209 artikelen met minstens één cliché staan in een nationale uitgave (32,5 % van 640 artikelen). In verhouding tot het aantal artikelen per uitgave, staan er wederom ongeveer evenveel artikelen met minstens één stereotype in een nationale uitgave (82,9 % van 252 artikelen) als in een regionale editie (83,9 % van 514 artikelen). Er bestaat ook geen significant verband tussen de artikelen met minstens één stereotype en de uitgave (zie bijlage 3.3.6).

In verhouding tot het aantal artikelen per krant, bevat *De Tijd* de meeste artikelen met minstens één stereotype (9 artikelen; 90 % van 10 artikelen). Op de tweede en derde plaats staan de artikelen van de *Gazet van Antwerpen* (93 artikelen; 89,4 % van 104 artikelen) en die van *De Standaard* (91 artikelen; 85 % van 107 artikelen). In *De Morgen* (46 artikelen; 70,8 % van 65 artikelen) staan de minste artikelen met minstens één cliché (zie bijlage 3.3.6).

Het meest voorkomende cliché is de overaccentuering van de vondsten (447 artikelen; 58,4 % van 640 artikelen), bijvoorbeeld artikel 188 ‘7 grafurnen ontdekt’³⁰ (GVA). Op de tweede plaats staat de stereotype waarbij het graafproces overmatig in de kijker wordt geplaatst (282 artikelen; 36,8 % van 640 artikelen), zoals artikel 218 ‘Archeologisch onderzoek gestart’ (GVA). Ook het aantal artikelen met overmatig veel superlatieven is vrij hoog (176 artikelen; 23 % van 640). Dat komt goed naar voren in artikel 537 ‘Oudste boot ter wereld in PAM’³¹ (HLN). De overige stereotypen komen minder vaak terug in de artikelen (zie figuur 30).

Figuur 31: het aantal artikelen over archeologie in 2012 met een overaccentuering van de archeologische vondsten per krant

65 artikelen (8,5 % van 766 artikelen) beklemtonen de exotische locatie. Een goed voorbeeld van deze stereotype is artikel 6 ‘Archeologen ontdekken 3.000 jaar oude graven’³² (DM). Vooral de kwaliteitskranten zetten deze stereotype in de verf (26 artikelen; 14,3 % van 182 artikelen). Bij de populaire kranten komt de stereotype in 39 artikelen voor (6,7 % van 584 artikelen). 32,3 % van de artikelen met dergelijke stereotype staan in *De Standaard* (21 65 artikelen). 282 artikelen (36,8 % van 766 artikelen) beklemtonen het graafproces. Vooral de populaire kranten (245 artikelen; 84,8 % van 282 artikelen) zondigen het vaakst tegen dit cliché, zoals in artikel 218 ‘Archeologisch onderzoek gestart’ (GVA). Ook in verhouding tot het aantal artikelen per kranttype, staat dit cliché het vaakst in een artikel van een populaire

³⁰ **Artikel 188** De heemkring van Zoersel pakt uit met zeven bronstijdurnen die tijdens een lokale opgraving werden ontdekt. Over het archeologisch onderzoek of de context waarin de urnen werden aangetroffen, wordt niet gesproken.

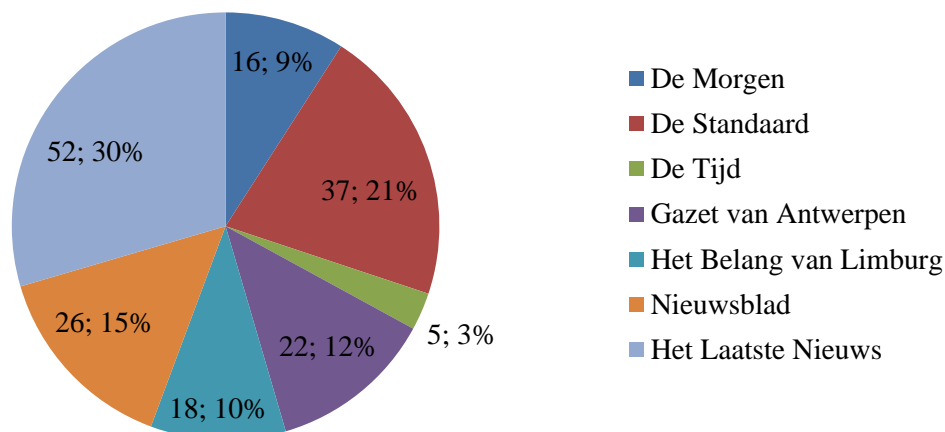
³¹ **Artikel 537** De replica van een 3.500 jaar oude boot gevonden bij werken in Dover in 1992 wordt tijdelijke tentoongesteld in het Provinciaal Museum van Ename.

³² **Artikel 6** De ontdekking van 3.000 jaar oude graven is op zich niets wereldschokkends. Toch haalt het nieuws de krant omdat de opgraving gebeurde in Pakistan.

krant (42 % van 584 artikelen t.o.v. 20,3 % van 182 artikelen). Er bestaat ook een significant verband tussen de artikelen die het graafproces beklemtonen en het kranttype (zie bijlage 3.3.6). In verhouding tot het aantal artikelen per krant, overaccentueren de artikelen van de *Gazet van Antwerpen* het graafproces het vaakst (48 artikelen; 46,2 % van 104 artikelen) (zie bijlage 3.3.6).

Alle kranten maken zich schuldig aan het beklemtonen van de vondsten (zie figuur 31) maar de populaire kranten (345 artikelen; 59,1 % van 584 artikelen) doen dat nog net iets meer dan de kwaliteitskranten (102 artikelen; 56 % van 182 artikelen). *De Tijd* (8 artikelen; 80 % van 10 artikelen), *De Standaard* (74 artikelen; 69,2 van 107 artikelen) en *Het Laatste nieuws* (153 artikelen; 63,2 % van 242 artikelen) tellen de meeste artikelen met een overaccentuering van de vondsten. 19 artikelen (2,5 % van 766 artikelen) associëren archeologie met avontuur. Een voorbeeld van zo een cliché staat in artikel 213 ‘Wandeling langs Schelde gaat Indiana Jones achterna’ (GVA). 104 artikelen verbinden archeologie met het oplossen van een mysterie of ontrafelen van een raadsel. Een mooi voorbeeld van dergelijk cliché staat in artikel 148 ‘Het mysterie opgelost’ (DS). Op *De Tijd* na (4 artikelen; 40 % van 10 artikelen) telt *De Standaard* opnieuw de meeste artikelen met dit cliché (28 artikelen; 26,1 % van 107 artikelen). Slechts 9 artikelen associëren archeologie met het bovennatuurlijke of het buitenaardse. *De Morgen* telt de meeste artikelen met dergelijk cliché. Artikel 530 ‘Archeologen ontdekken 'buitenaardse' schedels’ (HLN) is daarvan een goed voorbeeld.

Figuur 32: het aantal artikelen over archeologie in 2012 met een overmatig superlatievengebruik per krant

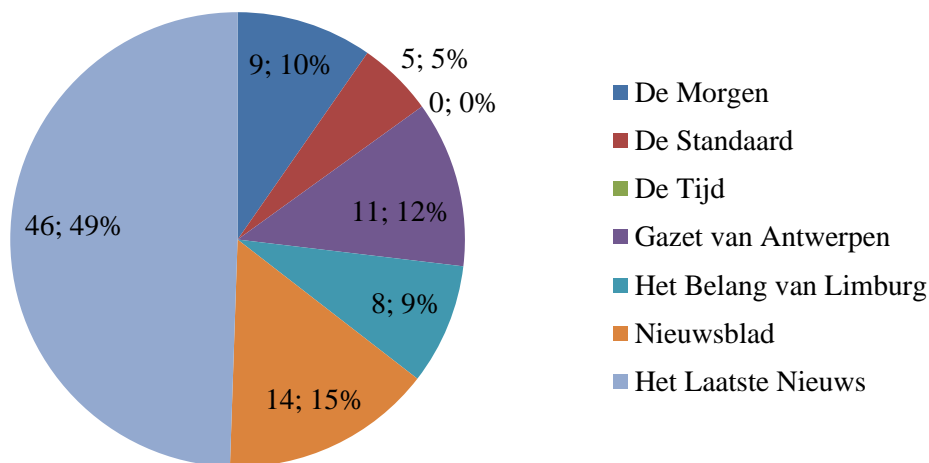

176 bevatten overmatig veel superlatieven (zie figuur 32), zoals artikel 88 ‘De oudste vesting van Europa’ (DS). In verhouding tot het aantal artikelen per kranttype, worden in de berichten van de kwaliteitskranten (58 artikelen; 31,8 % van 182 artikelen) meer overdadig veel superlatieven gehanteerd dan in de artikelen van de populaire kranten (108 artikelen; 18,5 % van 584 artikelen). Er is dan ook een significant verband tussen de artikelen met veel superlatieven en het kranttype (zie bijlage x). In verhouding tot het aantal artikelen per krant, spannen *De Tijd* (5 artikelen; 50 % van 10 artikelen) en *De Standaard* (37 artikelen; 32,7 %) voor dit cliché wederom de kroon. Verder worden archeologen slechts in 1,6 % van de

artikelen (12 van 766 artikelen) voorgesteld als helden of als sekssymbolen. Het gaat dan bovendien vaak over artikelen die direct verwijzen naar Indiana Jones, bijvoorbeeld artikel 15 ‘De zweep erop’ (DM).

93 artikelen (12,1 % van 766 artikelen) beweren dat archeologie duur is (zie figuur 33), zoals artikel 666 ‘Archeologisch onderzoek kost een pak geld’ (HLN). 74 artikelen (9,7 % van 766 artikelen) beweren dan weer dat archeologie tijdrovend is, artikel 222 ‘Opgravingen vertragen bouw woningen’ (GVA). 39 artikelen (5,1 % van 766 artikelen) beweren dat archeologie duur én tijdrovend is. 13,5 % van de artikelen (79 van 584 artikelen) van de populaire kranten beweert dat archeologie veel geld kost. De artikelen van *Het Laatste Nieuws* beklemtonen het ‘hoge’ kostenplaatje (46 artikelen; 19 % van 242 artikelen) en de ‘lange’ duur van het archeologisch onderzoek (35 artikelen; 14,5 % van 242 artikelen) het meest. 57 artikelen (7,4 % van 766) doen uitschijnen dat archeologie maatschappelijk onbelangrijk is, bijvoorbeeld artikel 240 ‘Oudste petroleumsite van de haven gaat onder de sloophamer’ (GVA).

Figuur 33: het aantal artikelen over archeologie in 2012 die beweren dat archeologie duur is per krant

145 artikelen (22,7 %) bevatten een ‘andere’ cliché in verband met archeologie (zie bijlage 3.3.6). 40 artikelen (5,2 % van 640 artikelen) bevatten de stereotype dat er altijd iets moet worden gevisualiseerd om archeologie interessant te maken. Een mooi voorbeeld daarvan is artikel 164 ‘Terril wordt omgevormd tot avonturenberg’³³ (DS). In 34 artikelen (5,3 % van 640 artikelen) wordt archeologie afgeschilderd als een verplichte hindernis voor elke bouwheer, zoals artikel 403 ‘Archeoloog onderzoekt Chirolein’ (NB). Verder wordt archeologie in 14 artikelen (2,2 % van 640 artikelen) met *reanactment* vereenzelvigd, zoals in artikel 412 ‘Begrafnisritueel uit honderd jaar voor Christus’³⁴ (NB), ook zijn in 12 artikelen

³³ **Artikel 164** Om het interesse van de mijnsite van Beringen te hernieuwen, wordt het omgevormd in een recreatiegebied/pretpark. Een aantal elementen van het industrieel archeologisch erfgoed worden in het project opgenomen.

³⁴ **Artikel 412** Om het archeologisch onderzoek af te sluiten wordt een ijzertijd grafritueel geëvoceerd. In het kader van de aanleg van een begraafplaats werd het terrein archeologisch onderzocht. Tijdens de graafwerken

(1,9 % van 640 artikelen) archeologen speurneuzen, bijvoorbeeld artikel 127 ‘Op zoek naar een verloren stad’ (DS), en worden in 11 artikelen (1,7 % van 640 artikelen) onenigheid over theorieën en interpretaties in de verf gezet. Een goed voorbeeld daarvan is artikel 53 ‘Discussie over 'oudste vuur' verhit vooral de gemoederen’ (DM).

In 447 artikelen met minstens één vermelding van een archeologische periode staat minstens één stereotype (89 % van 502 artikelen). In 269 artikelen met minstens één vermelding van een archeologische cultuur staat minstens één stereotype (88,5 % van 304 artikelen). In 271 artikelen met minstens één fout staat ook minstens één stereotype (88,9 % van 305 artikelen). Er bestaat een significant verband tussen de artikelen met minstens één stereotype en de artikelen met minstens één vermelding van een archeologische periode (zie bijlage 3.3.6), de artikelen met minstens één vermelding van een archeologische cultuur (zie bijlage 3.3.6) en de artikelen met minstens één fout (zie bijlage 3.3.6).

De bovenstaande bevindingen bevestigen de volgende hypotheses:

14. De artikelen benadrukken het graafproces en spreken (bijna) niet over de context.

15. De artikelen benadrukken de vondsten en spreken (bijna) niet over de context.

447 artikelen beklemtonen de vondsten. 282 artikelen zetten het graafproces in de kijker. In beide gevallen wordt de context, waarin de archeologische activiteiten plaatsvinden en de vondsten worden aangetroffen, achterwege gelaten of erg beknopt omschreven. 240 artikelen (31,3 % van 766 artikelen) beklemtonen beiden (zie bijlage 3.3.6). 207 artikelen (27 % van 766 artikelen) benadrukken alleen de vondsten en 42 artikelen (5,5 % van 766 artikelen) alleen het graafproces. In totaal beklemtonen dus 489 artikelen of de vondsten, of het graafproces of beiden. Daar dat omgerekend 63,8 % van alle artikelen over archeologie vertegenwoordigt, klopt de hypothese dat de artikelen het graafproces of de vondsten benadrukken en bijna niet handelen over de archeologische context.

De bovenstaande bevindingen bevestigen de volgende hypotheses niet volledig:

16. Archeologisch onderzoek wordt geassocieerd met het oplossen van een raadsel.

17. De artikelen promoten het idee dat archeologisch onderzoek duur is.

18. De artikelen promoten het idee dat archeologisch onderzoek tijdrovend is.

104 artikelen (13,6 % van 766 artikelen) associëren archeologie met het oplossen van een mysterie of het ontrafelen van een raadsel. Dat is al een vrij hoog aantal artikelen maar niet hoog genoeg om te kunnen besluiten dat archeologie in de berichtgeving daarmee stelselmatig wordt geassocieerd. Hetzelfde kan worden gezegd van de clichématige veronderstellingen dat archeologie kostelijk en tijdrovend zou zijn. 93 (12,1 % van 766 artikelen) en 74 artikelen (9,7 % van 766 artikelen) promoten het idee dat archeologie veel geld kost of veel tijd vergt. 39 artikelen stellen dat archeologie én veel geld kost én veel tijd vergt (zie bijlage 3.3.6). Dat betekent dat 128 artikelen³⁵ (16,7 % van 766 artikelen) beweren dat archeologie kostelijk is,

werden de resten gevonden van een ijzertijdgrafveld. De evocatie is een rituele overgang tussen de twee begraafplaatsen.

³⁵ (93 artikelen + 74 artikelen) – 39 artikelen. De artikelen die beweren dat archeologie én veel geld kost én lang zitten immers vervat in die 93 en 74 artikelen.

lang duurt of duur is én veel geld kost. Dat is echter nog niet voldoende om te besluiten dat de berichtgeving over archeologie stelselmatig zondigt tegen deze stereotypen. Het is mogelijk dat de bovenstaande clichés bezig zijn aan een opmars in de berichtgeving over archeologie in de Vlaamse kranten. Om daarover echter uitsluitsel te krijgen, moet de berichtgeving over archeologie in 2012 worden bekeken in het kader van een analyse van de berichtgeving over archeologie in de Vlaamse kranten over verschillende jaren.

De bovenstaande bevindingen ontkrachten de volgende hypothese:

9. *De archeologen in de artikelen worden voorgesteld als helden of sekssymbolen.*

Slechts 1,6 % van de artikelen stelt archeologen voor als helden of sekssymbolen. Deze representatie mag aldus erg populair zijn in de wereld van de films, ze is dus niet gangbaar in die van de gedrukte nieuwsmedia. De hypothese dat archeologen in de artikelen worden voorgesteld als helden of sekssymbolen is dus onwaar.

3.7. Onderwerp, identiteit en stereotypen van het beeldmateriaal

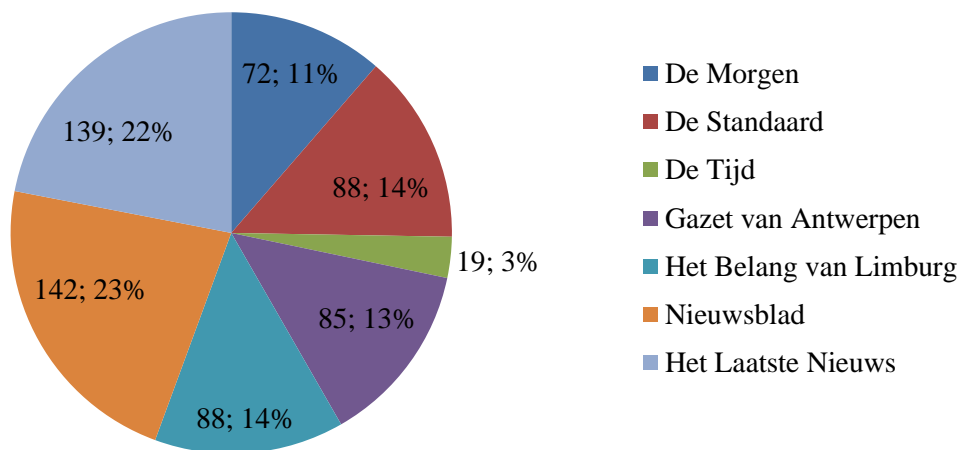
AANTAL BEELDEN

410 artikelen (53,5 %) bevatten in totaal 633 beelden. Twee artikelen bevatten zelfs negen beelden (0,5 % van 410 artikelen). 287 artikelen (70 % van 410 artikelen) worden echter vergezeld van één beeld (37,6 %). In totaal staat er beeldmateriaal in 100 artikelen van de kwaliteitskranten (24,4 % van 410 artikelen) en 310 artikelen van de populaire kranten (75,6 % van 410 artikelen). De meeste artikelen met minstens één beeld staan in het *Nieuwsblad* (104 artikelen; 66,2 % van 157 artikelen). Ook *De Morgen* (39 artikelen; 60 % van 65 artikelen) en *De Tijd* (6 artikelen; 60 % van 10 artikelen) scoren hoog. *Het Laatste Nieuws* (117 artikelen; 48,3 % van 242 artikelen) en de *Gazet van Antwerpen* (47 artikelen; 45,2 % van 104) scoren dan weer iets minder goed.

In het *Nieuwsblad* staan ook de meeste beelden (142 beelden; 22,4 % van 633 beelden) en in *De Tijd* de minste (19 beelden; 3 % van 633 beelden) (zie figuur 34 en bijlage 3.3.7). Toch staan gemiddeld de meeste beelden per artikel in *De Tijd* (3,2 beelden per artikel; 19 beelden op 6 artikelen). In *De Morgen* staan er gemiddeld 1,8 beelden per artikel (72 beelden op 39 artikelen). In *De Standaard* is dat maar gemiddeld 1,6 beelden per artikel (88 beelden op 55 artikelen). Hoewel 454 beelden in de populaire kranten staan (71,7 % van 633 beelden), tellen de artikelen in de kwaliteitskranten, in verhouding tot het aantal beelden per kranttype, toch meer beelden (179 beelden voor 100 artikelen; gemiddeld 1,8 beeld per artikel) dan de populaire kranten (454 beelden voor 310 artikelen; gemiddeld 1,5 beeld per artikel). Van de populaire kranten tellen de artikelen van *Het Belang van Limburg* de meeste beelden (2,1 beelden per artikel; 88 beelden op 42 artikelen). Het *Nieuwsblad* (142 beelden voor 104 artikelen; gemiddeld 1,4 beelden per artikel) en *Het Laatste Nieuws* (139 beelden voor 117 artikelen; gemiddeld 1,2 beelden per artikel) tellen op hun beurt het kleinste aantal beelden per artikel. Zowel het aantal beelden in de artikelen van *De Morgen*, als het aantal beelden in de berichten van *De Tijd* en in de artikelen van *Het Belang van Limburg* verschillen

significant van het aantal beelden in *Het Laatste Nieuws*. *De Tijd* verschilt verder ook significant van het aantal beelden in *De Standaard*, de *Gazet van Antwerpen* en het *Nieuwsblad* (zie bijlage 3.3.7).

Figuur 34: het aantal beelden bij de artikelen over archeologie in 2012 per krant

157 artikelen met minstens één beeld (38,3 % van 410 artikelen) verschenen in een nationale uitgave. De overige 253 artikelen (61,7 % van 410 artikelen) staan in een regionale editie. 328 beelden (51,8 % van 633 beelden) staan in de artikelen verschenen in een regionale editie. 305 beelden (48,2 % van 633 beelden) verschenen in een nationale uitgave. Er staan omgerekend echter gemiddeld 1,3 beelden per artikel in een nationale uitgave en gemiddeld 1,2 beelden per artikel in een regionale editie. Er bestaat tevens een significant verband tussen het aantal artikelen met minstens één beeld en de uitgave waarin ze zijn verschenen (zie bijlage 3.3.7) én de artikelen met minstens één beeld verschilt significant tussen de nationale uitgaven en de regionale edities (zie bijlage 3.3.7).

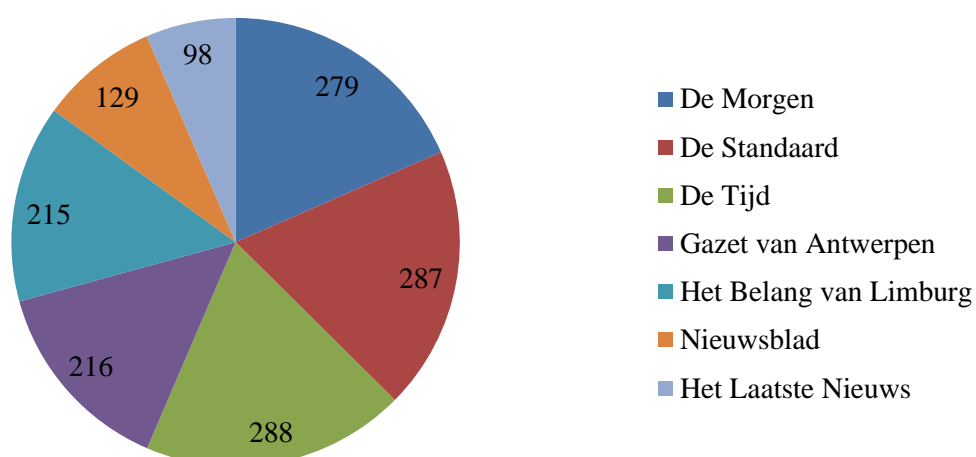
De artikelen over *de ontdekking van een buitenlandse site* (16 beelden op 7 artikelen; gemiddeld 2,3 beelden per artikel) en over *archeologie als toeristische trekpleister* (52 beelden op 26 artikelen; gemiddeld 2 beelden per artikel) bevatten het meeste beeldmateriaal. Verder zijn er gemiddeld 1,9 beelden per artikel over *tentoonstellingen en museuminitiatieven* (89 beelden voor 48 artikelen), 1,8 beelden per artikel over een *archeologische vondst op een buitenlandse archeologische site* (42 beelden voor 23 artikelen) en 1,7 beelden per artikel over de *interpretatie van archeologische data* (34 beelden voor 20 artikelen). De artikelen over *archeologisch vooronderzoek bij een geplande ingreep in de bodem* (1,2 beelden per artikel; 32 beelden voor 27 artikelen) en over *geïsoleerde binnenlandse archeologische vondsten* (1 beeld per artikel; 7 beelden voor 7 artikelen) bevatten gemiddeld het minste beeldmateriaal per artikel. In de artikelen over de resterende onderwerpen staan gemiddeld 1,4 beelden per artikel.

112 artikelen kleiner dan $\frac{1}{4}$ van een krantenpagina bevatten minstens één beeld. De overige 298 artikelen met minstens één beeld zijn groter dan $\frac{1}{4}$ van een krantenpagina. Er is ook een significant verschil tussen de grootte van de artikelen met minstens één beeld en de artikelen zonder beelden. De artikelen van een halve pagina (155 beelden; 24,4 % van 633 beelden) en van $\frac{3}{4}$ van een krantenpagina (130 beelden; 30,5 % van 633 beelden) tellen de meeste beelden. Gemiddeld tellen de artikelen die twee pagina's beslaan de meeste beelden per artikel (3,7 beelden; 99 beelden voor 27 artikelen) en de artikelen kleiner dan $\frac{1}{4}$ van een krantenpagina de minste beelden per artikel (1,04 beelden; 116 beelden voor 112 artikelen). De fait divers bevatten doorgaans het minste beeldmateriaal (24 artikelen; 10,3 % van 234 artikelen) van alle genres, de reportages/verslagen het meeste (216 artikelen; 96 % van 225 artikelen). Voor de nieuwsberichten is het aantal artikelen met minstens één beeld (103 artikelen; 46,4 % van 222 artikelen) ongeveer gelijk aan het aantal artikelen zonder beelden (119 artikelen; 53,6 % van 222 artikelen). Ook voor de rubriek *Binnenland/regio* zijn er bijna evenveel artikelen met minstens één beeld (299 artikelen; 50,3 % van 594 artikelen) als artikelen zonder beelden (295 artikelen; 49,7 % van 594 artikelen).

GROOTTE BEELDEN

In totaal werd van 626 beelden (99 % van 633 beelden) de oppervlakte gemeten. De limiet van het aantal beelden, dat zou worden onderzocht, werd op voorhand gelegd op zes beelden per artikel. Zes artikelen bevatten uiteindelijk meer dan zes beelden. De gemiddelde grootte van alle (gemeten) beelden bedraagt 115,68 cm². Het kleinste (gemeten) beeld meet 1,56 cm² en het grootste (gemeten) beeld 1391,13 cm² (zie bijlage 3.3.7). De totale oppervlakte van al het (gemeten) beeldmateriaal bedraagt gemiddeld 176 cm² (zie bijlage 3.3.7).

Figuur 35: de gemiddelde totale oppervlakte van het beeldmateriaal per krant

Hoewel de totale oppervlakte van het beeldmateriaal van de kwaliteitskranten (28.405,14 cm²) kleiner is dan de totale oppervlakte van het beeldmateriaal van de populaire kranten (44.008,4 cm²), is de gemiddelde oppervlakte van de beelden van de kwaliteitskranten (\bar{x} =283,92 cm²)

toch groter dan de gemiddelde oppervlakte van het beeldmateriaal van de populaire kranten ($\bar{x}=142,16 \text{ cm}^2$). Er bestaat dan ook een significant verschil tussen de gemiddelde totale oppervlakte van het beeldmateriaal van de artikelen in de kwaliteitskranten en de gemiddelde totale oppervlakte van de artikelen in de populaire kranten (zie bijlage 3.3.7). De gemiddelde totale oppervlakte verschilt ook significant tussen de artikelen verschenen in een nationale uitgave ($\bar{x}=247,74 \text{ cm}^2$) en de artikelen verschenen in een regionale uitgave ($\bar{x}=132,67 \text{ cm}^2$) (zie bijlage 3.3.7).

Van alle kranten is de gemiddelde oppervlakte van het beeldmateriaal het kleinst bij *Het Laatste Nieuws* ($97,89 \text{ cm}^2$) en het grootst bij *De Standaard* ($287,35 \text{ cm}^2$) en *De Tijd* ($287,73 \text{ cm}^2$). De gemiddelde totale oppervlakte van de beelden in de artikelen van *Het Laatste Nieuws* verschilt dan ook significant van de gemiddelde totale oppervlakte van de beelden in de artikelen van alle andere kranten, behalve die van de beelden in de artikelen van *De Tijd*. Er is dan ook een significant verschil tussen de gemiddelde totale oppervlakte van het beeldmateriaal in *De Morgen* en die van het beeldmateriaal in het *Nieuwsblad* en van het beeldmateriaal in *De Standaard* en die van het beeldmateriaal in het *Nieuwsblad* (zie bijlage 3.3.7).

Zoals te verwachten staan de grootste beelden bij de artikelen van twee pagina's ($\bar{x}=708,18 \text{ cm}^2$) en de kleinste beelden bij de artikelen kleiner dan $\frac{1}{4}$ van een krantenpagina ($\bar{x}=56,32 \text{ cm}^2$).

ONDERWERP

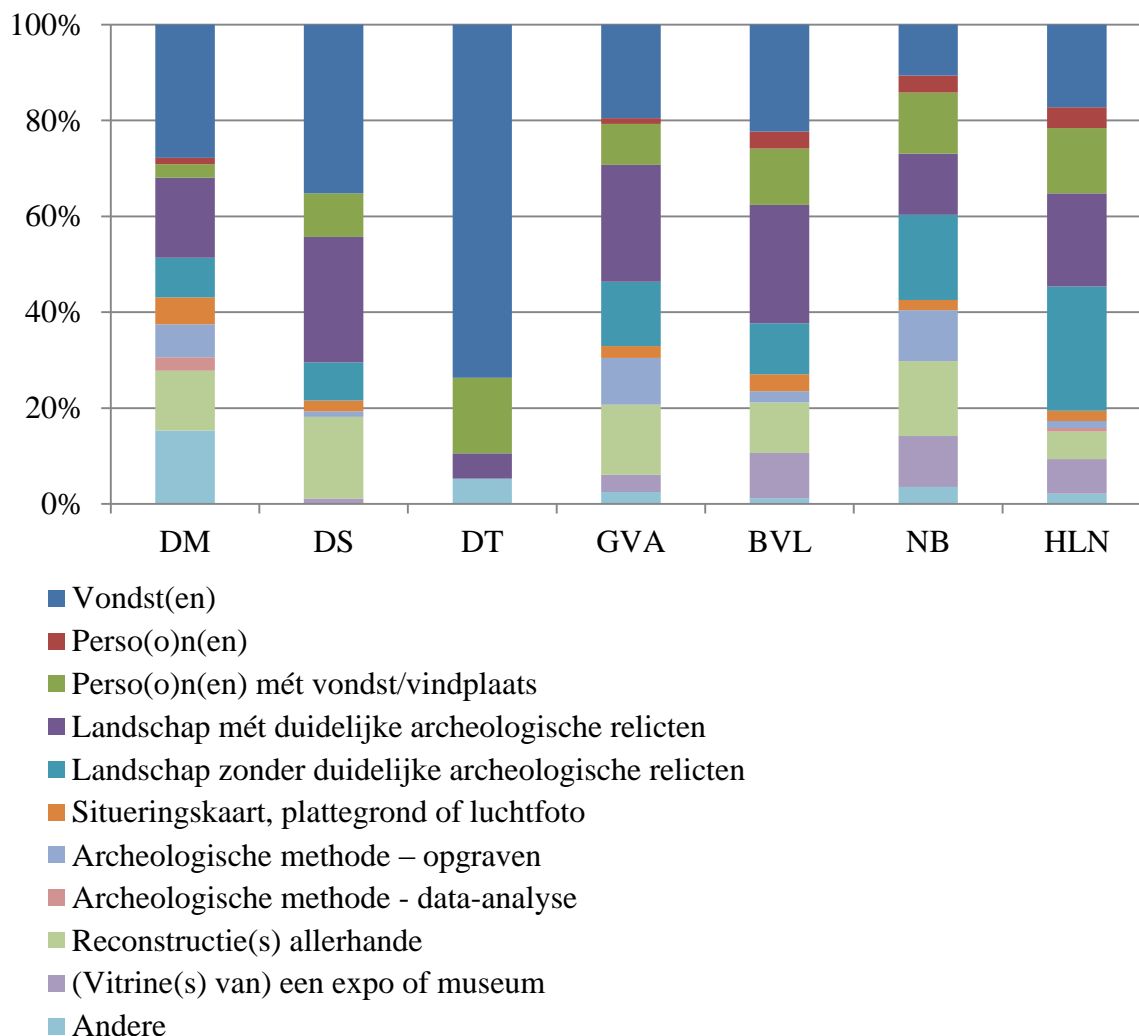
Van het beeldmateriaal werd ook het onderwerp onderzocht. Er werden in totaal werden tien mogelijke onderwerpen op voorhand geformuleerd: *de vondst(en)*; *(een) perso(o)n(en)*; *(een) perso(o)n(en) mét (een) vondst(en)*; *een landschap mét (een) duidelijk archeologisch(e) relict(en)*; *een landschap zonder (een) duidelijk archeologisch(e) relict(en)*; *een situeringskaart, plattegrond of luchtfoto*; *een archeologische opgraving*; *een analyse van archeologisch materiaal*; *een reconstructie(s) allerhande en (een) vitrine(s) van een expo of een museum*.

De meeste beelden (139 beelden; 22,2 % van 626 beelden) gaan over *(een) vondst(en)*, bijvoorbeeld artikel 270 'Ontdekt voorwerp wijst op beschaving 20.000 jaar geleden' (GVA). 122 beelden (19,5 %) gaan dan weer over *een landschap mét (een) duidelijk archeologisch(e) relict(en)*, bijvoorbeeld artikel 10 'Reuzenbeelden op Paaseiland 'waggelden' naar hun plaats' (DM). Verder gaan 94 beelden (15 % van 626 beelden) over een landschap zonder duidelijke archeologische relict(en), bijvoorbeeld artikel 603 'Opgravingen op Jules Persynplein luiden dorpskernvernieuwing in' (HLN). 75 beelden (12 % van 626 beelden) tonen allerhande reconstructies. Het gaat dan om schilderijen, bijvoorbeeld artikel 176 'Archeologen vinden mogelijk skelet Mona Lisa' (DT), om maquettes, bijvoorbeeld artikel 439 'Wilrijkenaar bouwt maquette oude Rome' (NB) of om een 3D-model, bijvoorbeeld artikel 501 'Bouw derde vleugel aan PAM gestart' (NB). 67 beelden (10,7 % van 626 beelden) tonen (een) perso(o)n(en) met (een) vondst(en) in zijn handen of met een vindplaats of opgraving op de achtergrond, bijvoorbeeld artikel 328 '3.000 unieke vondsten bij opgravingen Mottekamp' (BVL). Het onderwerp *archeologische methode – data-analyse* wordt slechts in drie beelden

(0,5 %) afgebeeld, bijvoorbeeld artikel 3 ‘Dode Zeerollen na 2.000 jaar online’ (DM) (zie bijlage 3.3.7).

65 beelden over (een) vondst(en) verschenen in de kwaliteitskranten (46,8 % van 139 artikelen). 74 beelden over dit onderwerp verschenen in de populaire kranten (53,2 % van 139 artikelen). Toch verschenen er gemiddeld meer beeldmateriaal over (een) vondst(en) in een kwaliteitskrant (36,3 % van 179 beelden) dan in een populaire krant (16,6 % van 447 beelden). 328 beelden over (een) vondst(en) verschenen in de kwaliteitskranten (46,8 % van 139 artikelen). 74 beelden over dit onderwerp verschenen in de populaire kranten (53,2 % van 139 artikelen). Toch verschenen er gemiddeld meer beeldmateriaal over (een) vondst(en) in een kwaliteitskrant (36,3 % van 179 beelden) dan in een populaire krant (16,6 % van 447 beelden) (zie bijlage 3.3.7).

Figuur 36: de procentuele weergave het aantal beelden per onderwerp van de beeld van de artikelen over archeologie in 2012 per krant

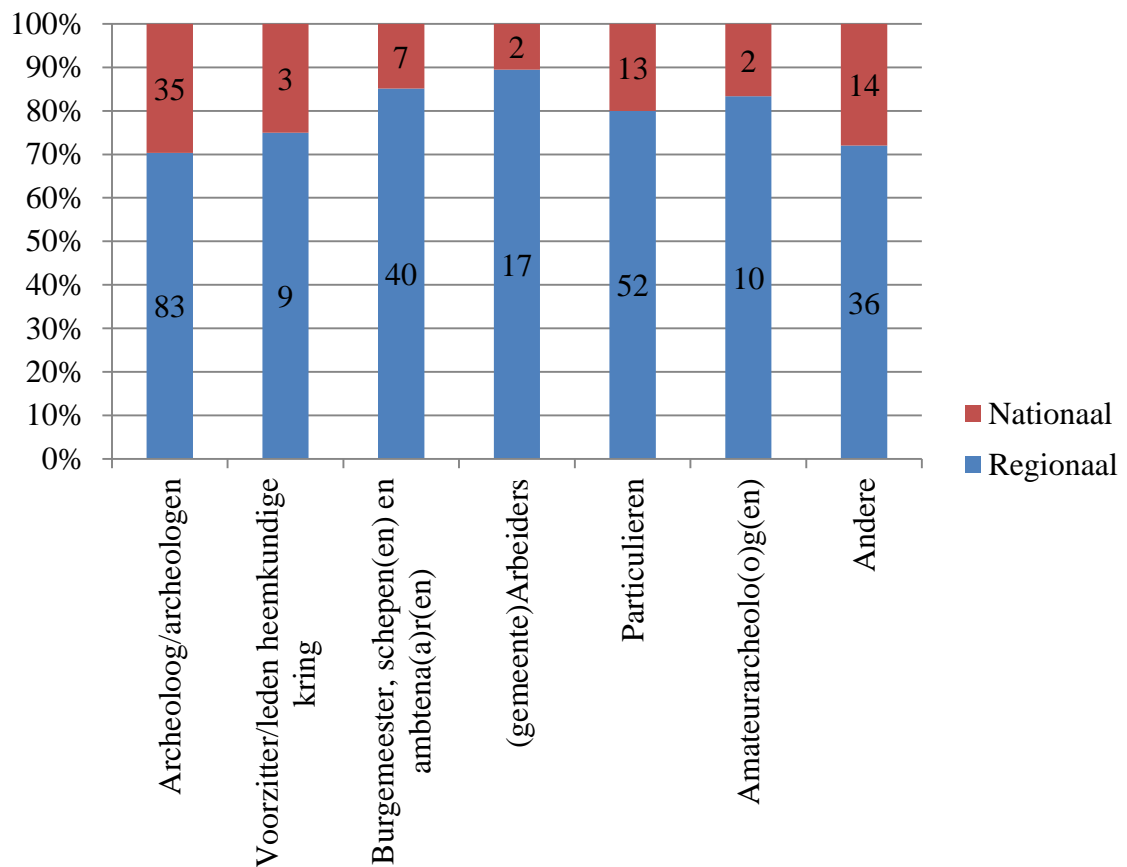
De Tijd (14 beelden; 73,7 %) en *De Standaard* (31 beelden; 35,2 %) bevatten de meeste beelden over (een) vondst(en). *De Standaard* (23 beelden; 26,1 %) bevat ook het meeste

beelden over een landschap mét (een) duidelijk archeologisch(e) relict(en). Het Laatste Nieuws bevat de meeste situeringskaarten, plattegronden of luchtfoto's (36 beelden; 25,9 %). Het aantal beelden over een landschap mét (een) duidelijk archeologisch(e) relict(en) is ongeveer hetzelfde bij de kwaliteitskranten (36 beelden; 20,1 %) als bij de populaire kranten (86 beelden; 19,2 %). Dat geldt eveneens voor de beelden over (een) reconstructie(s) allerhande (kwaliteitskranten: 24 beelden; 13,4 %; en populaire kranten: 51 beelden; 11,4 %) (zie figuur 36 en bijlage 3.3.7). 11 beelden (15,3 %) van *De Morgen* kwamen niet overeen met de vooropgestelde lijst van onderwerpen. Deze beelden zijn foto's van een persoon, bijvoorbeeld artikel 17 'Held busramp zat tijd in Turkse cel voor diefstal' (DM) en van boekcovers, bijvoorbeeld artikel 39 'Plasten de Romeinse mannen zittend of staand?' (DM). Bij de overige kranten bleef het aantal 'andere' onderwerpen beperkt.

ACTOREN

Van alle beelden werden ook de identiteit van de actoren onder loep genomen. Er werden in totaal zes mogelijke identiteiten op voorhand geformuleerd: (*een*) archeolo(o)g(en); *een* voorzitter/leden van een heemkring; burgemeester, schepen(en) en ambtena(a)r(en), (gemeente)arbeiders, particulieren en amateurarcheolo(o)g(en).

Figuur 37: de procentuele weergave van het aantal actoren in het beeldmateriaal van de artikelen over archeologie in 2012 per uitgave

251 artikelen bevatten beeldmateriaal met minstens één actor (32,8 % van 766 artikelen; 61,2 % van 410 artikelen). 157 artikelen bevatten beeldmateriaal zonder actoren (20,8 % van 410 artikelen). 211 artikelen (84,1 % van 251 artikelen) met beeldmateriaal met minstens één actor staan in een populaire krant. 40 artikelen (15,9 % van 251 artikelen) met beeldmateriaal met minstens één actor staan in een kwaliteitskrant. De populaire kranten (211 artikelen; 36,1 % van 584 artikelen) bevatten in verhouding meer beeldmateriaal met minstens één actor dan de kwaliteitskranten (40 artikelen; 22 % van 182 artikelen). 188 artikelen met beeldmateriaal met minstens actor staan in een regionale editie (74,9 % van 251 artikelen). 63 artikelen met beeldmateriaal met minstens één actor verschenen dus in een nationale uitgave (25,1 % van 251 artikelen). In verhouding verscheen het meeste beeldmateriaal met minstens één actor in een regionale editie (36,6 %; 188 van 514 artikelen) dan in een nationale uitgave (25 %; 63 van 252 artikelen). Er bestaat bovendien een significant verband tussen het aantal artikelen met minstens één actor en de uitgave (zie figuur 37 en bijlage 3.3.7). Ook tussen het aantal artikelen met minstens één actor en het kranttype bestaat een significant verband (zie bijlage 3.3.7). Van alle kranten bevat het beeldmateriaal van het *Nieuwsblad* de meeste beelden met minstens één actor (78,8 %; 82 van 104 artikelen). In *De Standaard* staan daarentegen de minst artikelen met beeldmateriaal met minstens één actor (30,9 %; 17 van 55 artikelen).

In totaal konden 323 actoren worden geïdentificeerd. 47 actoren van de geïdentificeerde actoren (20,3 % van 323 actoren) sieren de beelden van de kwaliteitskranten. 276 actoren (85,4 % van 323 actoren) staan in het beeldmateriaal van de populaire kranten (zie bijlage 3.3.7). Aangezien 40 artikelen van de kwaliteitskranten en 211 artikelen van de populaire kranten minstens één actor bevatten, staan er in verhouding meer actoren in de artikelen van de populaire kranten (gemiddeld 1,3 actoren; 276 voor 211 artikelen) dan in de artikelen van de kwaliteitskranten (gemiddeld 1,18 actoren; 47 actoren voor 40 artikelen). 247 geïdentificeerde actoren staan in het beeldmateriaal van een regionale editie (76,5 % van 323 actoren). De overige 76 actoren sieren dus het beeldmateriaal van een nationale uitgave (23,5 % van 323 actoren). In verhouding staan er bijna evenveel actoren in het beeldmateriaal van de artikelen van de regionale editie (gemiddeld 1,3 actoren per artikel; 247 actoren voor 188 artikelen) als in de artikelen van de nationale uitgave (gemiddeld 1,2 actoren; 76 actoren voor 63 artikelen) (zie bijlage 3.3.7).

De meeste actoren in het beeldmateriaal van de artikelen zijn archeolo(o)g(en) (118 actoren; 36,5 % van 323 actoren). Ook de particulieren (65 actoren; 20,1 % van 323 actoren) en de burgemeesters, schepenen en ambtenaren (47 actoren; 14,6 % van 323 actoren) komen vaak terug in de beelden. Opvallend zijn er ook 50 ‘andere’ actoren (zie bijlage 3.3.7). De meeste daarvan staan in de beelden van de artikelen van het *Nieuwsblad* (56 % van 50 actoren) en van de artikelen van *De Morgen* (11 actoren; 22 % van 50 actoren). Er werd echter geen indicator voorzien om ‘andere’ actoren te onderzoeken. De archeologen komen vooral terug het beeldmateriaal van *Het Laatste Nieuws* (28,8 %; 34 actoren van 118 actoren) en van het *Nieuwsblad* (28 %; 33 actoren van 118 actoren). In verhouding tot het aantal beelden met minstens één actor per krant, staan de meeste archeologen echter in *De Tijd* (3 archeologen in twee artikelen) en *Het Belang van Limburg* (16 archeologen in 25 artikelen). In *De Standaard* staan gemiddeld de minste archeologen per artikel (6 archeologen voor 17 artikelen). De burgemeesters, schepenen en ambtenaren komen op hun beurt het vaakst terug in het

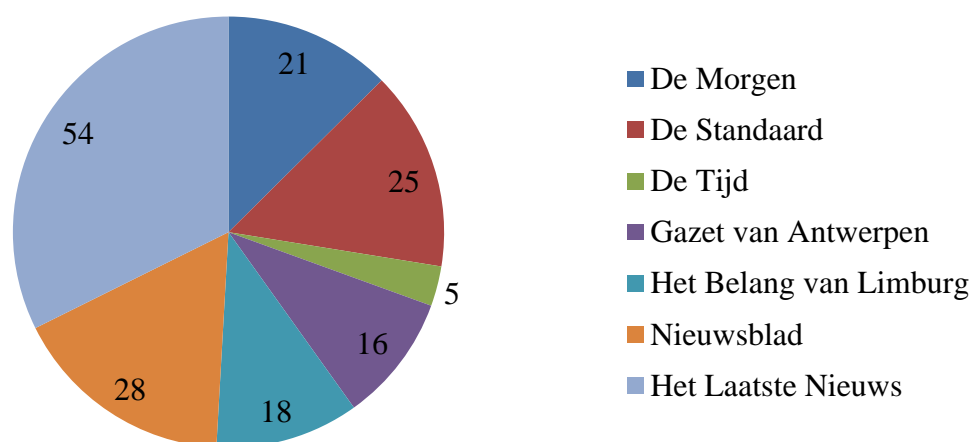
beeldmateriaal van *Het Laatste Nieuws* (20 actoren; 42,6 % van 47 actoren) en van het *Nieuwsblad* (16 actoren; 34 % van 47 actoren). In verhouding tot het aantal artikelen met beeldmateriaal met minstens één actor worden de burgemeesters, schepenen en ambtenaren vooral afgebeeld in *Het Laatste Nieuws* (20 burgemeesters, schepenen en ambtenaren voor 74 artikelen). De particulieren staan dan weer vooral in het beeldmateriaal van het *Nieuwsblad* (24 actoren; 36,9 % van 65 actoren), van *Het Laatste Nieuws* (18 actoren; 27,7 % van 65 actoren) en van de *Gazet van Antwerpen* (10 actoren; 15,4 % van 65 actoren). In verhouding tot het aantal artikelen met beeldmateriaal met minstens één actor worden de particulieren echter vooral afgebeeld in het beeldmateriaal van de *Gazet van Antwerpen* (10 particulieren voor 30 artikelen) (zie bijlage 3.3.7).

STEREOTYPEN

Tot slot werd in de beelden de beelden ook gezocht naar visuele stereotypen. Aan de hand van de beschikbare literatuur werden in totaal alle beelden werd ook de actor(en) onder loep genomen. Er werden in totaal werden drie mogelijke visuele stereotypen op voorhand gedefinieerd: *wordt er vooral aandacht besteed aan de exotische locatie?*; *wordt er vooral aandacht besteed aan het graafproces?*; *wordt er vooral aandacht besteed aan de vondsten?*. Omdat sommige beelden bevatten echter visuele stereotypen die niet overeenstemmen met één van de vooraf geformuleerde stereotypen, werd er ook een categorie *andere stereotypen* voorzien.

331 artikelen bevatten minstens één visueel stereotype (43,2 % van 766 en 80,7 % van 410 artikelen). 79 artikelen bevatten geen visuele stereotypen (19,3 % van 410 artikelen). In totaal staan er 495 visuele stereotypen in de artikelen (gemiddeld 1,5 visueel stereotypen per artikel; 495 visuele stereotypen voor 331 artikelen). Het beeldmateriaal van artikel 211 ‘De oude muur onder de Leien’ (GVA) telt zelfs negen visuele stereotypen. De meerderheid van de artikelen met minstens één beeld bevat één stereotype (219 artikelen; 66,2 % van 331). 84 artikelen bevatten beeldmateriaal met twee stereotypen (25,4 % van 331 artikelen). Het beeldmateriaal van 15 artikelen bevat drie stereotypen (4,5 % van 331 artikelen). De meest voorkomende visuele stereotype houdt verband met de vondsten (167 artikelen). In 91 artikelen wordt vervolgens het graafproces in overdreven de kijker geplaatst. Tot slot zetten de beelden van slechts 15 artikelen een exotische locatie in de verf. 161 artikelen bevatten echter een ander stereotype, zoals de drang om iets te visualiseren om archeologie interessant te maken (119 artikelen; 73,9 %), bijvoorbeeld artikel 546 ‘Grafheuvel herrijst in Edegem’ (HLN), het stelselmatig tonen van topstukken (19 artikelen; 11,8 %), bijvoorbeeld artikel 374 ‘Replica prehistorische boot pront in Ename’ (NB) en de associatie van archeologie als wetenschappelijke discipline met *reanactment* (13 artikelen; 8,1 %), zoals in artikel 103 ‘Doe-het-zelven op zijn middeleeuws’ (DS).

Figuur 38: het aantal beelden met een overaccentuering van het vondstmateriaal per krant

256 artikelen (77,3 % van 331 artikelen) met minstens één visueel stereotype staan in een populaire krant 75 artikelen (22,7 % van 331 artikelen) met minstens één visueel stereotype staan in een kwaliteitskrant. 124 artikelen (37,6 % van 331 artikelen) met minstens één visueel stereotype staan in een nationale uitgave. 207 artikelen (62,5 % van 331 artikelen) met minstens één visueel stereotype staat in een regionale editie. Terwijl er relatief bijna evenveel artikelen met minstens één visueel stereotype in de kwaliteitskranten (41,2 % van 182 artikelen) staan als in de populaire kranten (43,8 % van 584 artikelen) (zie bijlage 3.3.7), verschenen er toch meer artikelen met minstens één visueel stereotype in een regionale editie (81,8 % van 253 artikelen) dan in een nationale uitgave (79 % van 157 artikelen) (zie bijlage 3.3.7). Hoewel er geen significant verschil is tussen het gemiddeld aantal artikelen met minstens één visueel stereotype van de kwaliteitskranten en de populaire kranten, is er wel een significant verschil tussen het gemiddeld aantal artikelen met de visuele stereotype dat het vondstmateriaal beklemtoont tussen de kwaliteitskranten en de populaire kranten (zie bijlage 3.3.7). Ook het gemiddeld aantal artikelen met een visueel stereotype dat het graafproces beklemtoont verschilt significant tussen de kwaliteitskranten en de populaire kranten. Enkel het gemiddeld aantal artikelen waarin het beeld materiaal het graafproces overmatig in de kijker plaats verschilt significant tussen de nationale uitgaven en de regionale edities (zie bijlage 3.3.7).

Van alle kranten staan de berichten met minstens één beeld én minstens één visuele stereotype in *Het Laatste Nieuws* (102 artikelen; 87,2 % van 117 artikelen), in *De Tijd* (5 artikelen; 83,3 % van 6 artikelen) en in *Het Belang van Limburg* (35 artikelen; 83,3 % van 42 artikelen). De artikelen met beeldmateriaal dat het vondstmateriaal beklemtoont staan vooral in *Het Laatste Nieuws* (54 artikelen; 32,3 % van 167 artikelen), *De Standaard* (25 artikelen; 15 % van 167 artikelen) en *De Morgen* (21 artikelen; 12,6 % van 167 artikelen). Toch tellen *De Tijd* (5 artikelen; 100 %) en *De Morgen* (21 artikelen; 84 % van 25 artikelen) en niet *Het Laatste Nieuws* (54 artikelen; 52,9 % van 102 artikelen) de meeste artikelen met beelden die het

vondstmateriaal beklemtoont, in verhouding tot het aantal artikelen met minstens één visueel stereotype per krant (zie figuur 38). De meeste artikelen met beelden die het graafproces accentueren staan in *Het Laatste Nieuws* (28 artikelen; 30,8 % van 91 artikelen en) en het *Nieuwsblad* (23 artikelen; 25,3 %). Naar verhouding met het aantal artikelen met beeldmateriaal met minstens één visuele stereotype per krant staan de meeste berichten met beelden die het graafproces beklemtonen, in de *Gazet van Antwerpen* (16 artikelen; 44,4 % van 36 artikelen). Het aantal artikelen met beeldmateriaal dat een exotische locatie beklemtoont is meer gelijk verdeeld over alle kranten (zie bijlage 3.3.7).

303 artikelen (39,6 % van 766 artikelen) met minstens één stereotype bevatten ook beeldmateriaal met minstens één visuele stereotype. Bovendien bestaat er een significant verband tussen het gemiddeld aantal artikelen met minstens één stereotype én het gemiddeld aantal artikelen met beelden met minstens één visueel stereotype. De p-waarde bedraagt immers 0,000 en is dus lager als het significantieniveau 0,05 (zie bijlage 3.3.7).

Deze bovenstaande bevindingen bevestigen de volgende hypothesen niet volledig:

21. *Het beeldmateriaal benadrukt het graafproces.*
22. *Het beeldmateriaal benadrukt de vondsten.*

Van 633 beelden gaan 139 over vondsten. Omgerekend, 22 % van al het beeldmateriaal. Van 633 beelden brengen 33 beelden uitsluitend het graafproces in beeld. Dat is omgerekend slechts 5,2 % van alle beelden. Deze resultaten doen uitschijnen dat het beeldmateriaal noch het graafproces noch de vondsten beklemtoont. Het graafproces en het vondstmateriaal komen echter ook terug het beeldmateriaal over andere onderwerpen. Het onderwerp personen met (een) vondst(en) of met een vindplaats op de achtergrond, bijvoorbeeld, levert bijvoorbeeld nog 67 beelden met óf een vondst óf een vindplaats. Verder gaan nog 122 en 94 beelden over respectievelijk het landschap mét en zonder duidelijke archeologische relictten. Er werd echter geen onderscheid gemaakt tussen de aard van die archeologische relictten, waardoor die zowel vondsten als opgravingen konden zijn. In totaal gaan dus 455 beelden over opgravingen of vondsten. Dat is omgerekend 71,9 % van al het beeldmateriaal. In dat opzicht kloppen de hypothesen. Wanneer er echter wordt gekeken naar de visuele stereotypen dan blijkt dat 167 beelden het vondstmateriaal extra in de verf. Dat betekent dus dan 26,4 % van alle beelden het vondstmateriaal overaccentueren. Slechts 91 beelden of 14,4 % van alle beelden plaatsen het graafproces in de kijker. In dat opzicht kloppen de hypothesen niet volledig. Er zijn dus wel beelden die het vondstmateriaal en het graafproces extra beklemtonen, maar ze overheersen niet.

Deze bovenstaande bevindingen ontkrachten de volgende hypothesen:

20. *Het beeldmateriaal benadrukt de exotische bestemming.*

Slechts 15 beelden zetten een exotische locatie in de verf. Dat is dus slechts 2,4 % van al het beeldmateriaal. De hypothese dat het beeldmateriaal dus de exotische bestemming benadrukt klopt niet.

4. Conclusie

De resultaten van de inhoudsanalyse van de berichtgeving over archeologie in 2012 in de Vlaamse kranten konden vijf van de tweeëntwintig hypothesen ontkrachten en acht van de tweeëntwintig hypothesen bevestigen. Negen van de hypothesen konden noch volledig worden weerlegd noch ten volle worden aangenomen.

Een aantal vaststellingen die in de beschikbare literatuur aan bod kwamen, golden niet voor de berichtgeving over archeologie in Vlaamse kranten. Zo zetten ze geen exotische locaties overdreven in de verf en maakten ze van de archeologen geen helden of sekssymbolen. Tevens werd archeologie niet stelselmatig beschouwd als een mysterie dat diende te worden opgelost. De berichtgeving negeerde de inheemse archeologische culturen niet en ook de artikelen over het Egypte ten tijden van de farao's bleven beperkt. Dat zijn echter zaken waartegen vooral de audiovisuele media zondigen. Een aantal bevindingen uit de buitenlandse studies die de berichtgeving over archeologie in de geschreven media onderzochten, kwamen ook terug in de berichtgeving van de Vlaamse kranten. Zo gingen de artikelen overwegend over de Romeinse cultuur en lag de klemtoon van de artikelen vaak op het vondstmateriaal en het graafproces. De artikelen én het beeldmateriaal schonken zelfs te vaak te veel aandacht aan de vondsten en aan het graafproces, waardoor te weinig aandacht uitging naar de archeologische context, die nochtans onontbeerlijk is voor een gegronde interpretatie van de archeologische data.

In totaal werden er 766 (originele) artikelen over archeologie in 2012 in de Vlaamse kranten gepubliceerd. Dat lijkt veel maar die artikelen zijn meestal korter dan ¼ krantenpagina en het zijn vaak fait divers. Ze prijken bovendien maar uitzonderlijk op de voorpagina. Archeologie komt duidelijk wel aan bod, maar haalt eigenlijk nooit echt prominent de krant. De overgrote meerderheid van de artikelen gaat bovendien over Vlaanderen. Daardoor is het net als andere aspecten van het maatschappelijk leven geregeld het onderwerp van de kranten. Het is echter geen onderwerp waarmee ze willen uitpakken of krantenkopers denken te verleiden. Dat blijkt eveneens uit de enorm grote verzameling auteurs van archeologische berichten. Slechts acht van 725 auteurs schreven meer dan zes keren over archeologie in het afgelopen jaar. Geen enkel van hen schreef echter meer dan tweeëntwintig keren over een archeologisch onderwerp. Er mag met andere woorden worden aangenomen dat niemand onder de auteurs gespecialiseerd is in de discipline, wat opnieuw het vermoeden sterkt dat archeologie in de Vlaamse kranten veeleer wordt beschouwd als een bijzaak.

Tenzij het om een 'spectaculaire' vondsten gaat. *De Tijd* illustreert die vaststelling nog het beste van alle kranten. De krant publiceerde in 2012 slechts tien artikelen over archeologie. Dat bescheiden aantal is mogelijk te wijten aan het feit dat ze niet beschikt over regionale edities en daardoor dus weinig regionaal nieuws oppikt. Het heeft vermoedelijk meer te maken met het thema van de krant. Ze bericht vooral over economisch-financiële aangelegenheden en dat is archeologie duidelijk niet. In de weekendbijlage van de krant is er echter wel ruimte voor cultureel en wetenschappelijk nieuws. 40 % van de artikelen stonden dan ook in de weekendeditie. Wanneer het echter gaat over een 'spectaculaire' archeologische gebeurtenis, zoals de ontdekking van de oudste stad van Europa of het graf van Da Vinci's Mona Lisa, maakt ook *De Tijd* redactionele ruimte vrij voor archeologisch nieuws. *De Tijd* is

echter niet de enige krant die dat doen. Alle Vlaamse kranten maken zich schuldig aan het overdadig berichten over vondsten. De tekst beklemtoont de vondsten en ook bij de beelden zijn ze het favoriete onderwerp, al dan niet in de handen van een archeoloog. De vooral de 'spectaculaire' vondsten de kranten halen, blijkt uit de vele superlatieven in de artikelen.

De grote hoeveelheid artikelen over Vlaanderen en het feit dat de meeste artikelen uit *Het Laatste Nieuws* en het *Nieuwsblad* komen, bevestigt bovendien het vermoeden dat archeologie vooral een *matter of interest* is voor lokale kranten. Archeologie in Vlaanderen is immers meestal een regionale aangelegenheid. Zo moeten bijna alle grootschalige bouwprojecten, publiek of privaat, bij wet worden voorafgegaan door archeologisch vooronderzoek. Sommige terreinen moeten nadien deels of zelfs volledig worden opgegraven. Omwille van de beperkte impact van dergelijke projecten trekken ze eerder de aandacht van de lokale gedrukte pers dan van de nationale kranten. De projecten zijn immers interessant voor de lokale dagbladen omdat ze directe gevolgen kunnen hebben op de mensen, lees lezers, in het gebied errond. Dat een groot aandeel van de artikelen gaat over archeologisch voor- of vervolgonderzoek bij een geplande ingreep in de bodem bevestigt deze veronderstelling. Dat *Het Laatste Nieuws* en het *Nieuwsblad* het meest over archeologie hebben bericht, is dan ook niet verwonderlijk. Ze beschikken immers over het grootste aanbod regionale edities.

Net als twintig jaar geleden is de berichtgeving over archeologie een zomerfenomeen. Toch blijkt ook uit de resultaten dat er ook veel wordt bericht over archeologie in de lente. Dat er in januari de minste artikelen over archeologisch onderzoek zijn verschenen, heeft mogelijk te maken met het weer. Wanneer er sneeuw ligt of als de grond bevroren is, kan er immers geen archeologisch onderzoek worden uitgevoerd.

Bevraging van de archeologische instanties in Vlaanderen

Naast een inhoudsanalyse van de krantenartikelen over archeologie in 2012 in Vlaanderen, wordt ook gepeild naar de relatie tussen de Vlaamse kranten en de archeologische instanties. Omwille van het grote aantal belanghebbenden binnen het archeologische veld, 38 instanties, en de uiteenlopende aard van de verwachte antwoorden werd geopteerd voor een online bevraging bestaande uit zes open vragen. In de vragenlijst wordt gepeild naar de contacten tussen de kranten en de instanties, naar de frequentie van die contacten, naar de tevredenheid van de archeologische instanties over de artikelen in verband met hun archeologische projecten, naar de mening van de instanties over de oprechtheid en de kennis van de journalisten en naar het onderwerp van de vragen van de journalisten. Er werd bewust niet gekozen voor diepte-interviews, omdat die te veel tijd zouden vergen. Om te zorgen voor enige diepgang werd beklemtoond dat de archeologische instanties genuanceerd mochten antwoorden. Er werd ook in plaats voorzien voor eventuele opmerkingen, suggesties of aanvullingen.

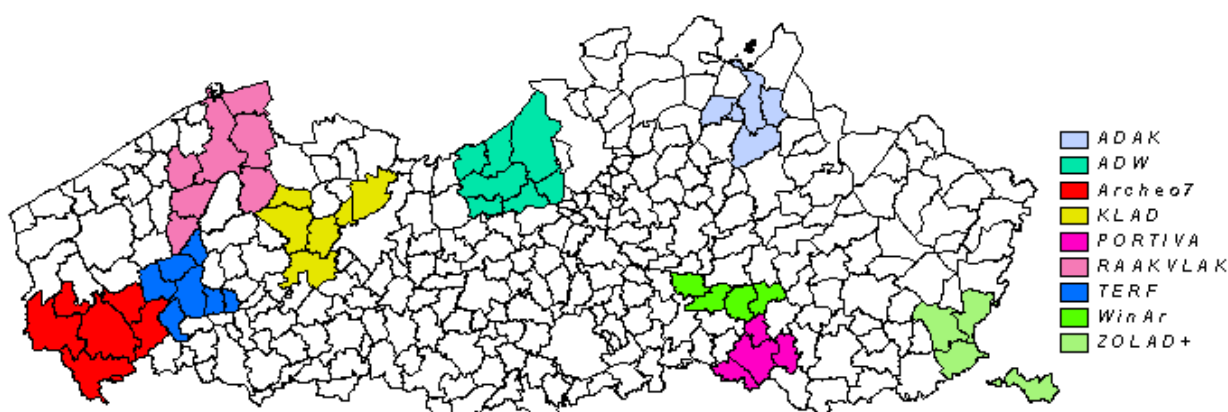
1. Geselecteerde instanties

Communicatie over archeologie is ook deels de verantwoordelijkheid van de Vlaamse archeologische instanties zelf. De laatste jaren is er in het archeologische veld in België veel veranderd. Sinds een aantal jaren is de archeologische sector gecommmercialiseerd. Dat wil zeggen dat archeologisch onderzoek niet langer uitsluitend mag worden uitgevoerd door een archeologische overheidsinstelling. De commercialisering van archeologie in Vlaanderen heeft er bovendien toe geleid dat overheidsinstellingen vaak geen archeologisch onderzoek meer uitvoeren, maar zich eerder richten op het beleid en de ontsluiting van de discipline in Vlaanderen. Dat zijn verplichtingen die niet tot het takenpakket behoren van de commerciële archeologische bedrijven en de universiteiten, maar wel essentieel zijn voor een goede verstandhouding in Vlaanderen.

1.1. Archeologische overheidsinstellingen

Het archeologisch beleid en dito onderzoek en ontsluiting wordt niet georganiseerd op Belgisch niveau, maar is een zaak van de Gemeenschappen, de provincies en ook van een aantal lokale overheden, zoals een stad of een aantal samenwerkende gemeenten. Zowel de Vlaamse Gemeenschap, de Waalse Gemeenschap als het Brussel Hoofdstedelijk Gewest beschikken over een archeologische dienst. Die dienst heet in Vlaanderen het Agentschap Onroerend Erfgoed (zie bijlage 4). In Wallonië is dat *l'institut du Patrimoine Wallon* (zie bijlage 4). Zoals de namen doen vermoeden, valt archeologie onder het overkoepelende begrip onroerend erfgoed. De archeologische dienst van het Brussel Hoofdstedelijk Gewest maakt geen deel uit van de dienst erfgoed, maar hoort bij het departement Monumenten en Landschappen (Lodewijckx, 2012).

Figuur 39: Een overzicht van de intergemeentelijke archeologische diensten in Vlaanderen³⁶.

Daarnaast zou ook elke provincie moeten beschikken over een archeologische dienst. Dat is echter niet zo voor de provincie West-Vlaanderen (Sophie Muyllaert, persoonlijk mededeling, 8 november 2012). In dat geval worden archeologische projecten dan doorgegeven aan lokale overheidsinstanties of lokale commerciële bedrijven. Opnieuw vallen de provinciale diensten vaak onder de cel Erfgoed. Verder beschikken ook sommige steden over een archeologische dienst. Enkele voorbeelden zijn Maaseik, Dendermonde, Gent, Mechelen en Antwerpen (zie bijlage 1). Ook Leuven zou beschikken over een archeologische dienst, al bestaat die enkel op papier (Lodewijckx, 2012).

Tevens zijn ook de intergemeentelijke archeologische diensten een belangrijke speler binnen het archeologische landschap (zie figuur 39). Met de steun van de Vlaamse Gemeenschap kunnen (buur)gemeenten samen een archeologische dienst oprichten die het archeologisch beleid, beheer en het onderzoek op gemeentelijk niveau garandeert (Lodewijckx, 2012). Het zijn soms eenmansdiensten (Tim Vanderbeken, persoonlijke mededeling, 29 oktober 2012). In totaal zijn er officieel negen diensten in Vlaanderen: de archeologische dienst voor de Antwerpse Kempen (ADAK) voor de gemeenten Baarle-Hertog, Beerse, Kasterlee, Oud-Turnhout, Turnhout en Vosselaar; de archeologische dienst Waasland (ADW) voor de gemeenten Sint-Gillis, Beveren, Kruibeke, Sint-Niklaas, Stekene, Temse en Waasmunster; de intergemeentelijke archeologische dienst uit de zuidelijke Westhoek (Archeo7) voor de gemeenten Poperinge, Vleteren, Zonnebeke, Langemark-Poelkapelle, Mesen, Heuvelland en Ieper; de Kale-Leie archeologische dienst (KLAD) voor de gemeenten Lovendegem, Aalter, Evergem, Knesselare, Deinze en Nevele; de interlokale vereniging archeologie (PORTIVA) voor de gemeenten Glabbeek, Tienen, Hoegaarden en Linter; de interlokale vereniging voor archeologie in Brugge en Ommeland (RAAKVLAK) voor de stad Brugge en de gemeenten Beernem, Damme, Jabbeke, Knokke-Heist, Torhout en Zedelgem; Projectvereniging (BIE/RADAR) voor de gemeenten Staden, Lichtervelde, Izegem, Hooglede, Ingelmunster,

³⁶ De projectvereniging TERF is onlangs veranderd in projectvereniging BIE. De intergemeentelijke onroerende erfgoeddienst IOED-TERF is ook onlangs veranderd in RADAR (Willem Hantson, persoonlijke mededeling, 12 november 2012)

Moorslede en Roeselare; de Wingense Archeologische Dienst (WinAr) voor de gemeenten Bekkevoort, Tielt-Winge, Rotselaar en Holsbeek; en de inter-gemeentelijke projectvereniging voor onroerend erfgoed (ZOLAD+) voor de gemeenten Bilzen, Lanaken, Voeren en Riemst (zie bijlage 4).

Elke dienst staat in voor het archeologisch beleid, de ontsluiting van de archeologische projecten en eventueel voor het archeologisch onderzoek in zijn eigen geografisch afgebakend gebied in Vlaanderen. De invulling en uitvoering van deze taken wordt bepaald door het Onroerend Erfgoeddecreet van 17 juli 2013 dat gebaseerd is op het vorige decreet van 30 juni 1993 houdende de bescherming van het archeologisch patrimonium en de Europese richtlijnen beschreven in het verdrag van La Valletta of het Verdrag van Malta. In de wetgeving en de Europese richtlijnen wordt weinig gezegd over communicatie en contact met de pers. Wel wordt er gesproken over de invulling van de discipline zelf, de werkwijze, de mentaliteit en de ontsluiting. Het artikel betreffende de ontsluiting, of ook wel de manier waarop archeologie naar het brede publiek moet worden gecommuniceerd, is geen eenduidig verhaal, waardoor de uitwerking en toepassing ervan ook niet uniform is. Dat zorgt ervoor dat elke archeologische instantie eigen regels en normen hanteert in verband met zijn communicatie met het brede publiek.

1.2. Commerciële archeologische bedrijven

Commerciële archeologische bedrijven worden steeds belangrijkere spelers in het archeologische veld. Deze bedrijven zijn niet verbonden met de Vlaamse overheid in tegenstelling tot alle voorgaande instanties. Dat wil echter niet zeggen dat ze niet gebonden zijn aan de Vlaamse wetgeving en de Europese richtlijnen (Lodewijckx, 2012 en “Vlaamse ondernemers in archeologie”, 2008, p. 1). De voornaamste commerciële archeologische bedrijven zijn Condor Archaeological Research, All-Archeo bvba, Groep Monument, Archebo bvba, Aron bvba, Archeologie en Erfgoed, Studiebureau Archeologie, BAAC Vlaanderen, Fenikx bvba, Ruben Willaert bvba, Ghent Archaeological Team, Antea Group nv en TriHArch Onderzoek en Advies (zie bijlage 4).

Een aantal universiteiten in Vlaanderen, zoals de VUB in Brussel, de UGent in Gent en de KU Leuven in Leuven, beschikken over een archeologische onderzoekseenheid (zie bijlage 4). Slechts een aantal leden van die eenheden staan in voor de universitaire opleiding archeologie. Het meerderendeel van het academisch personeel doet aan archeologisch onderzoek, al dan niet in het kader van een (post)doctoraatstudie.

Er wordt niet ingegaan op de organisaties Erfgoed Vlaanderen, Herita, de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen en Monumentenwacht Vlaanderen omdat die meer gespecialiseerd zijn in onroerend erfgoed dan in archeologie (Lodewijckx, 2012).

2. Onderzoeksvragen

Er kunnen geen hypotheses worden opgesteld omdat er te weinig literatuur over het onderwerp bestaat. Uit de beschikbare literatuurstudie blijkt dus heel duidelijk dat er een groot gebrek is aan onderzoek naar de relatie tussen de archeologische instanties en de pers. Het onderzoek in deze masterproef wil aldus de basis leggen voor verder onderzoek. Omdat

de klemtoon van de bevraging vooral ligt op het contact tussen de archeologische instanties in Vlaanderen en de Vlaamse kranten, de algemene tevredenheid van de archeologische instanties over de journalistieke artikelen in verband met hun projecten en de oprechtheid en de kennis van de journalisten vanuit het standpunt van de archeologische instanties, werden de onderstaande onderzoeksvragen ontwikkeld:

1. *Hoeveel contact hebben de archeologische instanties in Vlaanderen met de kranten.*
2. *Zijn de archeologische instanties in Vlaanderen tevreden over het journalistieke eindresultaat.*
3. *Hebben de archeologische instanties in Vlaanderen het gevoel dat journalisten werken met een verborgen agenda.*
4. *Zijn de archeologische instanties in Vlaanderen tevreden over de kennis van de journalisten over archeologie.*

3. Resultaten

In november 2012 werd er een onlinebevraging gestuurd naar 38 archeologische instanties in Vlaanderen. Daarvan vulden 34 instanties (89,5 %) – 21 overheidsdiensten (61,8 %) en 13 commerciële archeologische bedrijven (38,2 %) – de bevraging in. Sommige instanties antwoordden beknopt op de vragen, anderen genuanceerd. De meeste instanties waren enthousiast over het onderzoek en wilden op de hoogte blijven van de resultaten. In één enkel geval werd gemeld dat het communiceren met de pers voor commerciële archeologische instanties verboden is en de bevraging aldus zinloos was. Het bedrijf in kwestie had echter in 2012 de pers tweemaal te woord gestaan. Bovendien klopte hun standpunt over communicatie met de pers niet volledig. Voor commerciële bedrijven is het zo, maar dit geldt evengoed voor overheidsinstanties die werken voor een particulier, dat er bij de opgravingsvergunning – d.i. tevens het contract tussen de archeologische instantie en de bouwheer – voorwaarden kunnen worden geformuleerd in verband met de communicatie over het project. Een bouwheer kan echter de communicatie niet volledig verbieden.

3.1. Het contact

Er werd de instanties expliciet gevraagd of ze contact hadden met de populaire pers enerzijds en de kwaliteitspers anderzijds. Daarbij werd echter niet verwezen naar populair of kwaliteit, maar de namen van de verschillende kranten werden vermeld. De vragen waren aldus de volgende:

Wordt u gecontacteerd door De Standaard, De Morgen of De Tijd? Zo ja, hoe vaak?

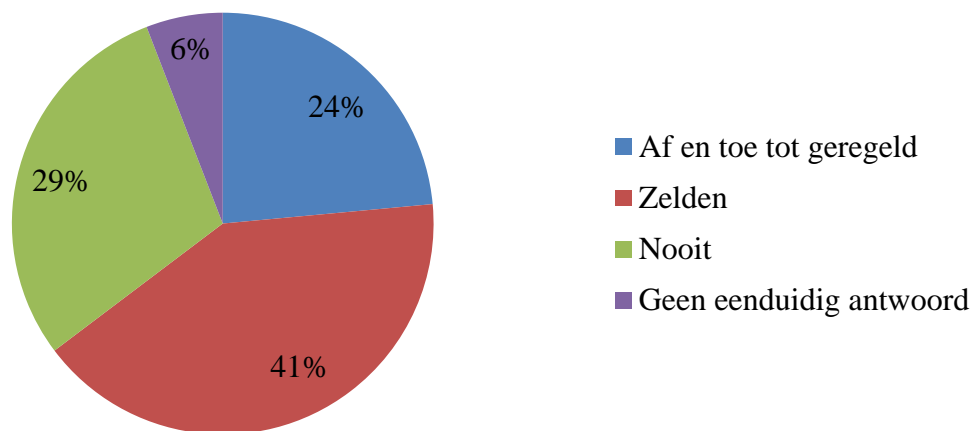
Wordt u gecontacteerd door het Nieuwsblad, de Gazet van Antwerpen, Het Belang van Limburg of Het Laatste Nieuws? Zo ja, hoe vaak?

De helft van de archeologische instanties (17 instanties) gaf aan dat zowel de populaire als de kwaliteitskranten uit zichzelf geen contact zoeken maar veeleer reageren op persberichten die de instanties zelf eerst versturen. 44,1 % van de bevrageden (n=15) gaf bovendien aan dat journalisten pas langskomen als het om een bijzondere archeologische aangelegenheid gaat,

zoals een spectaculaire vondst, een grootschalige opgraving of een conflictsituatie. De meeste archeologische instanties geven aan dat ze contact hebben met de populaire pers. Het aandeel dat echter contact heeft met de kwaliteitskranten is beperkter. 29,4 % van de instanties (10 instanties) heeft naar eigen zeggen nooit contact met de kwaliteitspers. Dat is slechts het geval voor één instantie (2,9 %) voor de populaire pers. 23,5 % van de instanties (8 instanties) heeft af en toe tot geregeld³⁷ contact met de kwaliteitspers. 41,2 % van de instanties (14 instanties) heeft dus zelden³⁸ contact met de kwaliteitspers (zie figuur 40). 58,8 % van de instanties (20 instanties) heeft daarentegen af en toe tot geregeld contact met de populaire pers. Slechts bij 26,5 % van de instanties (9 instanties) was er zelden contact. In verband met het contact met de kwaliteitspers gaf 5,9 % van de instanties (2 instanties) geen eenduidig antwoord. Voor de populaire pers was dat 11,8 % van de instanties (4 instanties) (zie figuur 41).

69,2 % van de commerciële archeologische bedrijven (9 instanties) communiceert zelden tot nooit met de kwaliteitskranten. Dat geldt ook voor 61,9 % van de overheidsinstellingen (13 instanties). 76,9 % van de commerciële archeologische bedrijven (10 instanties) geeft aan af en toe tot geregeld contact te hebben met de populaire kranten. Voor de overheidsinstellingen bedraagt dit 57,1 % (12 instanties).

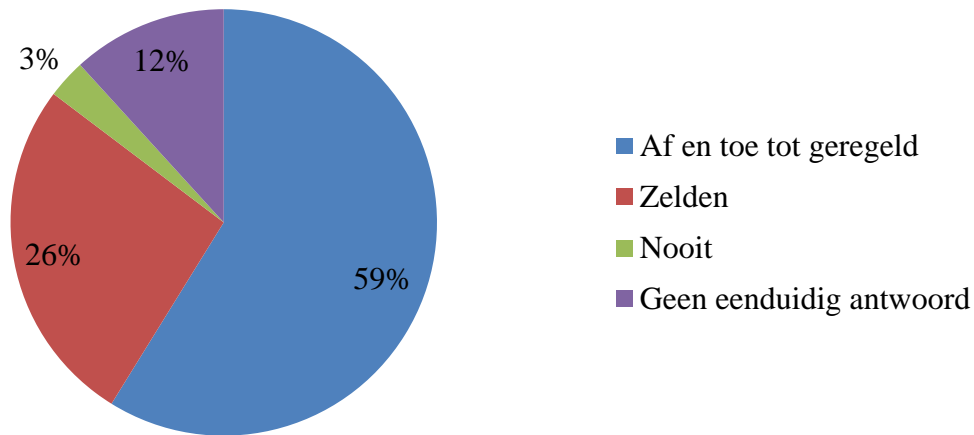
Figuur 40: contact tussen de kwaliteitskranten en de archeologische instanties in Vlaanderen

³⁷ Het was niet eenvoudig om een absoluut cijfer te formuleren voor de frequentie van het contact met de kranten omdat de instanties daar zelf niet erg duidelijk over waren. Ze spraken zelf eerder in relatieve hoeveelheden. Voor de bevraging had een instantie *af en toe tot geregeld* contact met de pers – journalisten, lokale correspondenten of persmedewerkers – vanaf meer dan 3 contactmomenten – schriftelijk of mondeling – per jaar.

³⁸ Het was niet eenvoudig om een absoluut cijfer te formuleren voor de frequentie van het contact met de kranten omdat de instanties daar zelf niet erg duidelijk over waren. Ze spraken zelf eerder in relatieve hoeveelheden. Voor de bevraging had een instantie *zelden* contact met de pers – journalisten, lokale correspondenten of persmedewerkers – vanaf minder dan 3 contactmomenten – schriftelijk of mondeling – per jaar.

Figuur 41: contact tussen de populaire kranten en de archeologische instanties in Vlaanderen

Het antwoord op de eerste onderzoeksvraag is met andere woorden niet eenduidig. Enerzijds hebben de archeologische instanties in Vlaanderen weinig contact met de kwaliteitspers. 70,6 % van de instanties (24 instanties) heeft zelden tot nooit contact met *De Standaard*, *De Tijd* of *De Morgen*. Anderzijds is soms tot geregeld contact tussen de archeologische instanties en de journalisten van de populaire kranten. 58,8 % van de instanties (20 instanties) heeft af en toe tot geregeld contact met de populaire kranten. Het gaat dan overwegend over commerciële archeologische bedrijven (76,9 %; 10 instanties).

3.2. De boodschap

Vervolgens kregen de instanties een aantal vragen die moesten peilen naar hun inhoudelijke tevredenheid over de journalistieke artikelen in verband met hun projecten en de houding van de journalisten tijdens het vergaren van informatie voor die artikelen³⁹. Ook werd gepeild naar het onderwerp van de vragen die de journalisten stellen. De vragen waren de volgende:

Wordt volgens u de gecommuniceerde boodschap door de journalisten duidelijk weergegeven?

Ondervindt u soms dat journalisten met een agenda/een bepaald vooroordeel langskomen met als doel van u een bevestiging te krijgen?

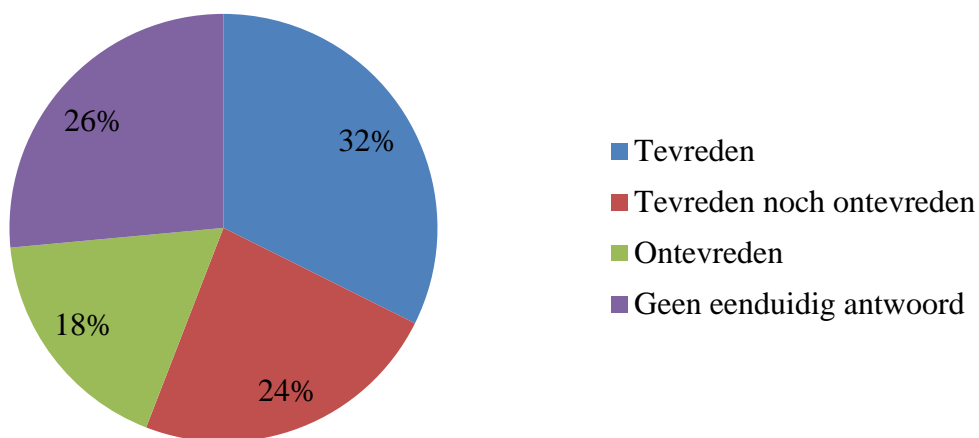
Wordt er vooral gevraagd naar a) lokale projecten, b) internationale projecten of c) conflictsituaties i.v.m. archeologie?

32,4 % van de instanties (11 instanties) is tevreden over het journalistieke artikel in verband met hun projecten. 17,6 % (6 instanties) is ontevreden en 23,5 % (8 instanties) heeft zowel al

³⁹ Er werd geen onderscheid gemaakt tussen de artikelen van een populaire krant en de artikelen van een kwaliteitskrant.

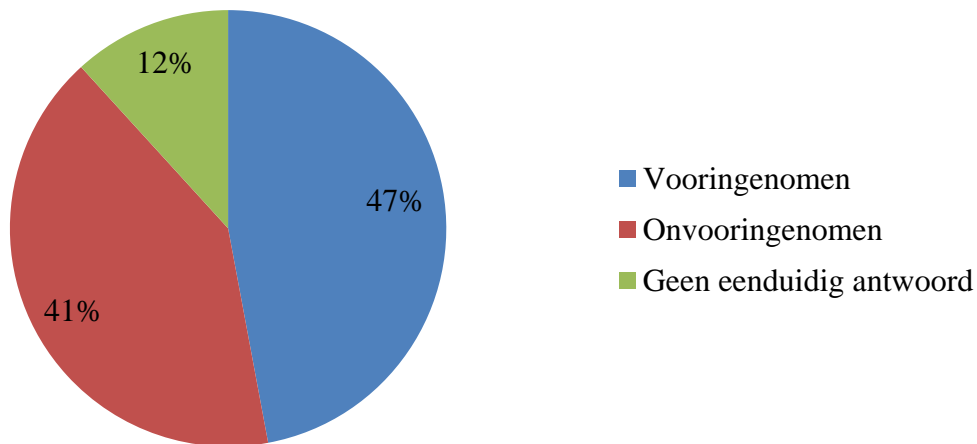
een negatieve als een positieve ervaring gehad. Opvallend veel instanties (9 instanties; 26,5 %) spreken zich niet uit over de kwaliteit van de artikelen (zie figuur 42). Zeven van de dertien bevroegde commerciële bedrijven (58,8 %) hebben al eens een negatieve ervaring gehad met de pers. Voor de overheidsinstanties zijn dat er maar zes van de 21 (28,6 %). De instanties geven zelf aan dat de kwaliteit van een artikel afhankelijk is van diverse factoren. Zo zullen volgens hen de journalisten op een andere manier berichten afhankelijk van het onderwerp, de invalshoek, de mate waarin archeologie de journalist interesseert en het persbericht.

Figuur 42: de tevredenheid van de archeologische instanties met de artikelen over hun projecten

De instanties storen zich vooral aan verregaande vereenvoudigingen en veralgemeningen, fouten, wilde speculaties en sensationele verwoordingen of titels. Ook vinden ze het erg als de klemtoon van het gesprek wordt verschoven of als hen woorden in de mond worden gelegd die ze zelf niet hebben uitgesproken. Dergelijke fouten beschouwt 47,1 % van de instanties (16 instanties) als een vorm van vooringenomenheid. 41,2 % van de instanties denkt daarentegen dat journalisten geen een ‘verborgen’ agenda hebben. 11,8 % van de instanties (4 instanties) bevestigt noch ontkent het feit dat journalisten vooringenomen zouden zijn (zie figuur 43). 15,2 % van de instanties (5 instanties) denkt dat een vooringenomen attitude van een journalist afhankelijk is van zijn eigen persoonlijkheid of van het medium waarvoor hij of zij werkt. Vooral commerciële archeologische instanties vinden dat journalisten vooringenomen zijn. 69,2 % van hen (9 instanties) vindt dat journalisten werken met een verborgen agenda. 23,1 % van de commerciële bedrijven (3 instanties) gelooft dat journalisten oprecht zijn. 47,6 % van archeologische overheidsinstellingen (10 instanties) daarentegen denkt dat journalisten oprecht zijn. 38,1 % (8 instanties) denkt van niet.

Figuur 43: de oprechtheid van de journalisten volgens de archeologische instanties in Vlaanderen

Deze resultaten leveren wederom een genuanceerd antwoord de volgende onderzoeksvragen:

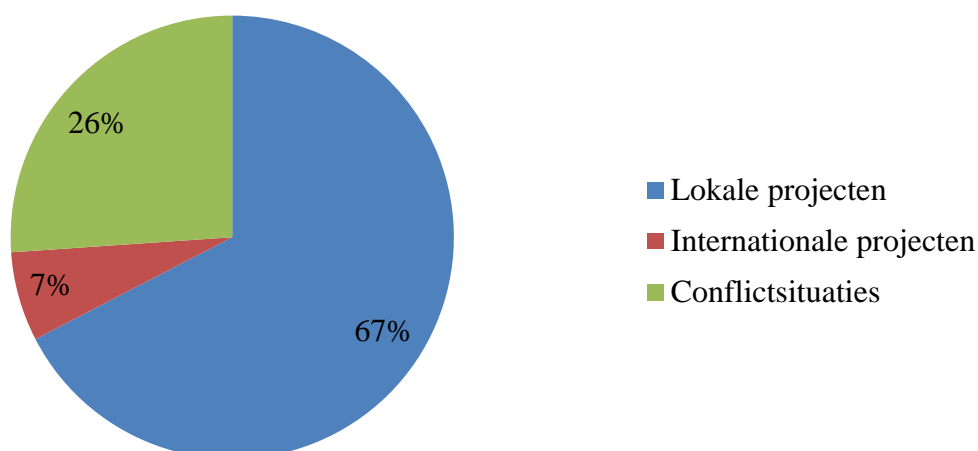
1. Archeologische instanties in Vlaanderen zijn ontevreden over het journalistieke eindresultaat.

Hoewel 32,4 % van de instanties aangeeft tevreden te zijn over het artikel in verband met hun projecten, is nog steeds 17,6 % ontevreden én heeft 23,5 % al eens een slechte ervaring gehad met de kranten. Dat wil zeggen dat 41,2 % van de instanties (14 instanties) al eens ontevreden is geweest over een artikel over een van hun projecten. Toch moet een onderscheid worden gemaakt tussen de archeologische overheidsinstellingen en de archeologische commerciële bedrijven. Terwijl slechts 28,6 % van de archeologische overheidsinstanties (6 instanties) aangeven ontevreden te zijn geweest of al eens een negatieve ervaring te hebben gehad met de kranten, is 58,8 % van de archeologische commerciële bedrijven (7 instanties) ontevreden of heeft al eens een negatieve ervaring gehad met de kranten.

2. Archeologische instanties in Vlaanderen hebben het gevoel dat journalisten werken met een verborgen agenda.

47,1 % van de archeologische instanties in Vlaanderen vindt de journalisten vooringenomen, 41,2 % van de instanties zegt het omgekeerde. De sector is over het onderwerp *verborgen agenda* duidelijk verdeeld. Toch moet ook hier een onderscheid worden gemaakt tussen de archeologische instanties. Terwijl 69,2 % van de archeologische commerciële bedrijven ervan overtuigd is dat sommige journalisten vooringenomen zijn, denkt slechts 38,1 % van de archeologische overheidsinstellingen dat sommige journalisten werken volgens een verborgen agenda.

Figuur 44: het onderwerp van de vragen van de journalisten

De instanties worden voornamelijk gepolst naar hun lokale projecten. 91,2 % van hen (31 instanties) beaamt dat. Slechts 8,8 % van de instanties (3 instanties) krijgt soms vragen over internationale projecten. Die instanties zijn dan ook de archeologische eenheden van de universiteiten van Leuven (KU Leuven) en van Gent (Ugent) – de VUB heeft de bevraging niet beantwoord – die internationale projecten lopende hebben, en het Gallo-Romeins museum van Tongeren dat geregeld tentoonstellingen houdt over internationale archeologische onderwerpen of projecten. 35,3 % van de instanties (12 instanties) krijgt soms vragen over conflictsituaties in de archeologie (zie figuur 44). Opvallend is dat 23,5 % van de instanties bij de vraag of ze ooit worden gecontacteerd door journalisten over conflictsituaties in verband met archeologie, zoals een polemische opgraving, de mediagekte vermelden rond de veelbesproken opgraving op het toenmalige Fochplein in Leuven in 2010. Volgens hen hebben de negatieve uitspraken van burgemeester Louis Tobback toen het maatschappelijk draagvlak voor archeologie in Vlaanderen zware klappen toegebracht. Sommigen hebben naar eigen zeggen sedertdien zelfs hun houding tegenover de pers aangepast en zijn voorzichtiger geworden.

3.3. De kennis

Tot slot werd er ook gepeild naar wat de archeologische instanties in Vlaanderen vinden van de kennis van de journalisten over archeologie⁴⁰. De vraag was de volgende:

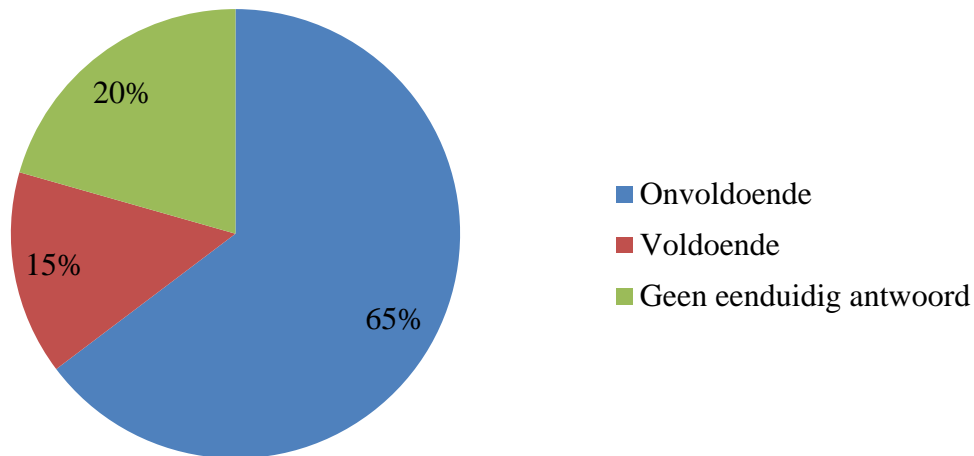
Beschikken journalisten volgens u over te weinig of juist voldoende (archeologische) achtergrondkennis?

Volgens 64,7 % van de instanties (22 instanties) weten de journalisten weinig of niets over archeologie. 14,7 % van de instanties (5 instanties) vindt de kennis van de journalisten voldoende en 20,5 % (7 instanties) spreekt zich daarover niet uit (zie figuur 45). 23,5 % van de instanties vindt het echter niet nodig dat de journalisten kennis hebben van archeologie. Ze

⁴⁰ Er werd geen onderscheid gemaakt tussen de artikelen van een populaire krant en de artikelen van een kwaliteitskrant.

vinden het juist hun taak om de boodschap zo duidelijk en concreet mogelijk uit te dragen. 14,7 % van de instanties geeft bovendien ook nog aan dat niet elke journalist geïnteresseerd is in archeologie, wat volgens hen bijdraagt aan de beperkte tot zelfs onbestaande kennis erover. 69,2 % van de commerciële archeologische bedrijven en 69,1 % van archeologische overheidsinstanties vindt de kennis van de journalisten over archeologie ondermaats.

Figuur 45: de archeologische kennis van de journalisten volgens de archeologische instanties in Vlaanderen

De meeste archeologische instanties, zowel de overheidsinstellingen als de commerciële bedrijven, in Vlaanderen vinden de kennis van de journalisten over archeologie ondermaats. De resultaten leveren dus een eenduidig negatief antwoord op de onderzoeksvraag of de archeologische instanties in Vlaanderen tevreden zijn over de kennis van de journalisten.

4. Conclusie

De resultaten van de bevraging bij vierendertig archeologische instanties in Vlaanderen geven aan dat de relatie tussen de kranten en de archeologische instanties in Vlaanderen duidelijk niet zwart-wit is. Als er, in het geval van de eerste onderzoeksvragen, enkel wordt gekeken naar het contact met de krant in het algemeen, heeft de helft van de instanties zelden tot nooit contact met de kranten. Bijna 60 % van de instanties nuanceert dit echter door te stellen dat ze af en toe tot geregeld contact hebben met de populaire kranten. Het belabberde contact met de kwaliteitskranten – slechts 23,5 % zegt af en toe tot geregeld contact te hebben met de kwaliteitspers – zorgt voor een vertekend beeld over het contact.

Een mogelijk verklaring voor het feit dat archeologische instanties in Vlaanderen meer contact hebben met de populaire kranten dan met de kwaliteitspers is de lokale aard van de discipline zelf. Archeologie in Vlaanderen bestaat uit drie grote onderdelen: beleid, onderzoek en ontsluiting. Het beleid richt zich vooral op het in goede banen leiden van het archeologisch onderzoek, het beschermen en beheren van (1) het gekende archeologische erfgoed door er een beschermd statuut aan te geven, er onderhouds- en restauratiepremies aan toe te kennen en depots op te richten, en (2) van het ongekende archeologische erfgoed door archeologische

zones af te baken en archeologisch onderzoek voor te schrijven bij grootschalige ingrepen in de bodem. Het archeologisch onderzoek bestaat uit prospecties, opgravingen en de verwerking van de verzamelde gegevens. De ontsluiting houdt dan weer de publiekswerking in. Dat wil zeggen dat initiatieven op getouw worden gezet om archeologische onderwerpen en projecten aan het publiek voor te stellen en op die manier een draagvlak voor de discipline te creëren. De drie onderdelen bestrijken heel Vlaanderen en gaat het alle populaire én kwaliteitskranten aan. In werkelijkheid hebben de onderdelen onderzoek en ontsluiting eerder betrekking op kleinere geografische zones in Vlaanderen. Omdat vooral de populaire kranten verschillende regionale edities hebben, is de kans daarom veel groter dat zij een archeologisch onderzoek of ontsluitingsinitiatief oppikken. De resultaten van zo een onderzoek of het succes van zo een initiatief moeten een redelijke omvang hebben om de aandacht van de kranten te trekken zonder regionale edities. Het toeval wil dat de meeste kranten zonder regionale edities kwaliteitskranten zijn, waardoor het contact daarmee beperkter is. De resultaten van de vraag over het onderwerp van de vragen van de journalisten bevestigt dit vermoeden. 91,2 % van de vragen gaan over lokale projecten.

Dat de relatie tussen kranten en archeologische instanties in Vlaanderen niet zwart-wit is, blijkt ook uit de resultaten van de vragen over de journalistieke artikelen. Hoewel 32,4 % van de instanties verklaart tevreden te zijn over de artikelen in verband met hun projecten, heeft 41,2 % van de instanties toch al een negatieve ervaring gehad met de krant. 42,9 % van hen is zelfs ronduit ontevreden over de artikelen. Het onderscheid tussen de archeologische overheidsinstelling en de commerciële archeologische bedrijven is hier echter belangrijk. 58,8 % van de archeologische commerciële bedrijven heeft al eens een negatieve ervaring met de krant gehad. Voor de archeologische overheidsinstellingen bedraagt dit percentage slechts 28,6 %. De kwaliteit van de berichtgeving hangt nauw samen met de oprechtheid van de journalisten. Sommige fouten die de kwaliteit van het artikel schaden, zijn volgens 47,1 % van de instanties geen toeval, maar het resultaat van doelbewuste keuzes door de journalisten. Opnieuw is het onderscheid tussen de archeologische overheidsinstelling en de archeologische commerciële bedrijven van belang. 38,1 % van de overheidsinstelling denkt niet dat sommige journalisten vooringenomen zijn of werken met een verborgen agenda. 69,2 % van de commerciële bedrijven denkt daarentegen van wel.

Een verklaring voor deze resultaten ligt mogelijk in de situatie waarin de archeologische instanties in contact treden met de kranten. De archeologische overheidsinstanties staan overwegend in voor het beleid en de ontsluiting. De archeologische commerciële bedrijven nemen het onderzoek voor hun rekening. Dat wil zeggen dat de bedrijven journalisten over de vloer krijgen met vragen over prospecties en opgravingen. De overheidsinstellingen krijgen eerder vragen over beleidsaangelegenheden, zoals het nieuwe Erfgoeddecreet, en over archeologische initiatieven, zoals tentoonstellingen. Aangezien archeologisch onderzoek soms omwille van diverse redenen de bouwwerken vertraagt of de kostprijs verhoogt, kan dat resulteren in frustratie bij de belanghebbenden. Die kunnen dan de (lokale) pers daarover inlichten, waarna de journalisten langskomen op het terrein en de archeologen om een verklaring vragen voor de vertraging of het hoge kostenplaatje. Met ontevreden bouwheren krijgen de meeste overheidsinstellingen echter niet afrekenen. Zij communiceren vaker over een nieuwe publicatie, over een inhuldiging van een beschermd monument of over een

nieuwe tentoonstelling. Dat zijn allemaal ‘positieve’ onderwerpen, waardoor ook de berichtgeving daarover positief zal zijn. Nochtans zouden bouwheren hun klachten over het archeologisch onderzoek veeleer moeten richten aan de instanties verantwoordelijk voor het beleid. Het is immers hun taak om de bouwheren te informeren over het archeologisch onderzoek op hun verkaveling. Op dat moment is er nog voldoende tijd om het archeologisch onderzoek in de bouwplanning op te nemen en worden onverwachte moeilijkheden vermeden. Dat gebeurt thans nog niet omdat bouwheren niet weten dat ze daarvoor bij die instanties terecht kunnen. De bouwheren worden enkel geconfronteerd met het commercieel archeologisch bedrijf dat het onderzoek uitvoert. Zij zijn daardoor vaak de schietschijf van aangelegenheden waarover zij geen uitspraken kunnen/mogen doen.

Zelfs in verband met de kennis van de journalisten over archeologie is het verdict tweeledig. Hoewel 64,7 % van de instanties, bedrijven én overheidsinstellingen, vindt dat de journalisten te weinig weten over archeologie, beseffen sommige onder hen wel dat een uitgebreide kennis bij de journalisten een pluspunt is maar geen vereiste. Niet alle journalisten interesseren zich voor het onderwerp. Bovendien is het onbegonnen werk om alle journalisten een archeologieopleiding te geven. Ze moeten immers vaak in honderd en één verschillende vakgebieden thuis zijn waardoor een dergelijke onderneming een onhaalbare kaart is. De archeologische instanties vinden dan ook dat zichzelf als instantie verantwoordelijk zijn voor een verstaanbare en duidelijke communicatie over archeologie, zodat de ontoereikende kennis van de journalisten geen handicap wordt voor de kwaliteit van hun artikelen.

Conclusie

De bevindingen in de bovenstaande masterproef scheppen het vermoeden dat de berichtgeving over archeologie in Vlaanderen niet bepaald vlot en correct loopt. Ze bevat veel stereotypen, visueel en tekstueel, en er worden ook nog heel wat fouten gemaakt. Dat is ook de Vlaamse archeologische sector niet ontgaan. De archeologische instanties fronsen dan ook soms de wenkbrauwen bij het lezen van de berichten over hun projecten. Nochtans investeren verschillende onder hen in een goede communicatie met de pers. Sommigen verspreiden zelfs persberichten. De binnenlandse archeologische instanties zouden daardoor allicht de favoriete nieuwsbron van de Vlaamse dagbladen moeten zijn. Toch werden ze maar 330 keer bij naam genoemd en slechts 103 keren aangeduid als nieuwsbron. 225 keer wordt er een archeoloog of een woordvoerder van een archeologische instantie aan het woord gelaten. Nochtans ging 76,8 % van de artikelen over archeologische aangelegenheden in Vlaanderen! Dat de binnenlandse archeologische instanties niet zo gegeerd zijn door de kranten, ondervinden de instanties zelf ook. 70,6 % van de archeologische instanties heeft zelden tot nooit contact met de kwaliteitskranten. Toch heeft nog de helft van de instanties af en toe tot regelmatig contact met de populaire kranten. De archeologische instanties beschouwen echter dat contact met de populaire kranten als regelmatig beschouwd vanaf drie contactmomenten per jaar! Het zijn bovendien doorgaans de commerciële bedrijven die contact hebben met de kranten. En laat net die archeologische instanties het minst vertegenwoordigd zijn van alle binnenlandse instanties in de berichtgeving over archeologie. Slechts 23,7 % van de binnenlandse instanties zijn commerciële archeologische bedrijven.

Dat de archeologische instanties eerder contact hebben met de populaire dagbladen dan met de kwaliteitskranten bevestigt opnieuw dat archeologie vooral een *matter of interest* is voor de lokale kranten. De instanties gaven ook aan dat de kwaliteitskranten pas interesse vertonen als er zich bijzondere archeologie gebeurtenissen voordoen, zoals een ‘spectaculaire’ vondst, een grootschalig onderzoek of een langdurige of kostelijke opgraving. Die vaststelling wordt ook weerspiegeld in de berichtgeving. 63,8 % van de artikelen beklemtonen het vondstmateriaal, het graafproces of beiden. 16,7 % van de berichten propageert het idee dat archeologie duur is, lang duurt of beiden. Aangezien doorgaans commerciële archeologische bedrijven voor het archeologische onderzoek verantwoordelijk zijn, is het dus niet volledig onbegrijpelijk dat vooral zij ontevreden zijn over de berichten in verband met archeologie. Ze storen zich aan de foute jaartallen, aan de wilde speculaties en aan het sensationele woordgebruik. 23 % van de artikelen bulkt dan ook van de superlatieven en in maar liefst 39,8 % van de artikelen staat ten minste één fout.

De helft van de archeologische instanties denkt dat sommige fouten, zoals het verschuiven van de klemtoon of het in de mond leggen van woorden, bewuste keuzes zijn van de journalisten en betwijfelt dan ook hun oprechtheid. Vooral de commerciële archeologische bedrijven denken dat journalisten werken met een verborgen agenda. De meeste fouten, tegen de archeologische cultuur of tegen de archeologische periode bijvoorbeeld, wijten 64,7 % van de archeologische instanties aan de gebrekkige kennis van de journalisten. Dat geen enkele journalist gespecialiseerd is in archeologie, blijkt ook uit het feit dat er 725 auteurs in 2012 de archeologische berichtgeving voor hun rekening namen. Niemand schreef meer dan tweeën-

twintig artikelen over een archeologisch onderwerp. Bovendien schreven die enkele auteurs vaak over hetzelfde onderwerp. De archeologische instanties beseffen wel dat archeologie een kleine niche is in het wetenschappelijke veld en dat onmogelijk iedereen uit zichzelf ervan op de hoogte kan zijn. 23,5 % van de archeologische instanties vindt dan ook dat een actieve en concrete communicatie met publiek en met de pers deel moet uitmaken van hun takenpakket. Er is echter duidelijk nog veel werk aan de winkel om de berichtgeving over archeologie op het juiste spoor te zetten, maar de ingesteldheid van de instanties is positief. Nu is het alleen maar hopen dat ook de journalisten open staan voor verbetering.

Bibliografie

- Balme, J. & M. Wilson. (2004). Perceptions of Archaeology in Australia amongst educated young Australians. *Australian Archaeology* 58, 19-24.
- Bathurst, R. (2000). Keeping Up With the Jones's: Addressing Aspects of Archaeological Representation. *Archaeological Representation* 14, 1-10.
- Benz, M. & A. Liedmeier (2007). Archaeology and the German Press. In Clack, T. & M. Brittain (Eds). *Archaeology and the Media* (pp. 154-172). Walnut Creek: Left Coast Press.
- Billiet, J., & Waeye, H. (Eds.) (2006). *Een samenleving onderzocht. Methoden van sociaal-wetenschappelijk onderzoek*. Antwerpen: De Boeck.
- Cannegieter, A. (1991). Archeologie in de krant : een onderzoek naar archeologie in de Nederlandse kranten van 21 november tot 22 december 1990. Leiden: AIC.
- Clack, T. & M. Brittain (2007). Introduction. In Clack, T. & M. Brittain (Eds). *Archaeology and the Media* (pp. 11-66). Walnut Creek: Left Coast Press.
- Clark, N. (2008). The public perception of paleontology in Scotland: "archaeologists dig dinosaurs". In J. Trythall (Ed.) *Sea to Sand: Proceedings of the 2007 Moray Society Conference*. Moray Society (pp. 38-48). Moray, UK: Elgin Museum.
- Colley, S. (2005). 'Consumer Choice' and Public Archaeology in and beyond the Academy. *Australian Archaeology* 61, 56-63.
- Colley, S. (2007). Public Benefits of Archaeology: Results from a Student Questionnaire. *Australian Archaeology* 65, 31-36.
- Conboy, M. (2007). *The language of the news*. Londen: Routledge.
- de Forges, A., Verheijen, F., Arrouays, D., Blanchart, E. & M. Bernoux (2010) Soil in Comic Strips and Cartoons. In Landa, E. & C. Feller (Eds.) *Soil and Culture* (pp.439-452). New York: Springer.
- Devos, L. (2011). *De Kerk in het Nieuws. Vergelijkende Inhoudsanalyse in Vlaamse Kranten tussen 2008-2010* [masterproef]. Leuven: KU Leuven
- Devroe, I. (2007) *Gekleurd Nieuws? De Voorstelling van Etnische Minderheden in het Nieuws in Vlaanderen. Context, Methodologische Aspecten en Onderzoeksresultaten* [masterproef]. Gent: Universiteit Gent.
- Everil, P. & P. Young (2012) Archaeological Working Conditions and Public Perceptions. In M. Rochman & J. Flatman (Eds.) *Archaeology in Society: It's Relevance in the Modern World* (pp. 57-63). New York: Springer.
- Feder, K. (1984). Irrationality and Popular Archaeology. *American Antiquity* 49 (3), 525-541.

- Flatman, J. (2012). Conclusion: The Contemporary Relevance of Archaeology – Archaeology and the Real Word? In M. Rochman & J. Flatman (Eds.) *Archaeology in Society: It's Relevance in the Modern World* (pp. 291-303). New York: Springer.
- Gathercole, P., Stanley, J. & N. Thomas (2002). Archaeology and the Media: Cornwall Archaeological Society – Devon Archaeological Society joint Symposium. *Cornish Archaeology 41-42* (3), 149-160.
- Hall, M. (2004). Romancing the Stones: Archaeology in Popular Cinema. *European Journal of Archaeology 7* (2), 159-176.
- Holtorf, C. (2006). Experiencing Archaeology in the Dream Society. In I. Russell (Ed.) *Images, Representations and Heritage. Moving beyond Modern Approaches to Archaeology* (pp. 161-175). New York: Springer.
- Holtorf, C. (2007a). Can You Hear Me at the Back? Archaeology, Communication and Society. *European Journal of Archaeology 10*, 2-3, 149-165.
- Holtorf, C. (2007b). *Archaeology is a Brand! The Portrayal of Archaeology in Contemporary Popular Culture. Opportunity or Obstacle for Profession Archaeologists?* Oxford: Archaeopress.
- Holtorf, C. (2008). TV Archaeology is Valuable Storytelling. *Near Eastern Archaeology 71* (3), 176-178.
- Joffe, A. (2006). Archaeology and the Media. *Social Science and Modern Society 43* (6). 71-76.
- Lodewijckx, M. (2012). *Archeologisch Management. Wetgeving en Deontologie* [cursus]. Leuven: KU Leuven.
- McGeough, K. (2006). Heroes, Mummies, and Treasure: Near Eastern Archaeology in the Movies. *Near Eastern Archaeology 69* (3-4), 174-185.
- Miller, H. (s.a.) Archaeology in the Media. *The Post Hole 12*, 5-7.
- Mrozowski, S. (2012) Pragmatism and the Relevancy of Archaeology for Contemporary Society. In M. Rochman & J. Flatman (Eds.) *Archaeology in Society: It's Relevance in the Modern World* (pp. 239-256). New York: Springer.
- Neuendorf, K.A. (2002). *The content analysis guidebook*. London: Sage.
- Nichols, S. (2004). *Out of the Box: Popular Notions of Archaeology in Documentary Programs on Australian Television* [masterproef]. Queensland: University of Queensland.
- Nichols, S. (2006). Out of the Box: Popular Notions of Archaeology in Documentary Programs on Australian Television. *Australian Archaeology 63*, 35-45.
- Owen, T. & J. Steele (2005). Perceptions of Archaeology amongst Primary School Aged Children, Adelaide, South Australia. *Australian Archaeology 61*, 64-70.

- Owens, S. (2002). It's Good to Talk. *Embo Reports* 3 (8), 709-711.
- Paynton, C. (2002). Public Perception and "Pop Archaeology": A Survey of Current Attitudes towards Televised Archaeology in Britain. *The SAA Archaeological Record*, 33-35.
- Pettigrew, R. & S. Babachandran (2012) The "Other" Meaning of Value in Archaeology: The Uncomfortable Topics of Money, Looting, and Artifacts of Questionable Origin. In M. Rochman & J. Flatman (Eds.) *Archaeology in Society: It's Relevance in the Modern World* (pp. 123-137). New York: Springer.
- Ramos, M. & D. Duganne. (2000). Exploring Public Perceptions and Attitudes about Archaeology. *Society for American Archaeology*.
- Richards, J. (2004). Archaeology as a Media Experience. *Vé Seminari Arqueologia I Esenyament Barcelona 25-27 Treballs d'Arqueologia* 10, 47-54.
- Ryckoort, J. (2010). *Voorverpakt Nieuws in de Vlaamse Populaire Kranten* [masterproef]. Leuven: KU Leuven.
- Salerno, V. (2009). "Popularization" of Archaeology in the Argentinian Newspapers: Social Representation and Education. In Lemaitre, S. & C. Shall (Eds.) *How do the Media represent Archaeology, what is at Stake?* (pp. 47-56) Brussel: Musées Royaux d'Art et d'Histoire.
- Schablitsky, J. & N. Hetherington (2012) Archaeology on the Screen. In M. Rochman & J. Flatman (Eds.) *Archaeology in Society: It's Relevance in the Modern World* (pp. 139-152). New York: Springer.
- Scherzler, D. (2007). Journalists and Archaeologists: Notes on Dealing Constructively with the Mass Media. *European Journal of Archaeology* 10 (2-3), 185-206.
- Silberman, N. (2008). Still not Ready for Primetime. *Near Eastern Archaeology* 71 (38), 174-176.
- Smith, G. (2006). The Role of Archaeology in Presenting the Past to the Public. In I. Russell (Ed.) *Images, Representations and Heritage. Moving beyond Modern Approaches to Archaeology* (pp. 123-137). New York: Springer.
- s.n. (2013). *Onroerend Erfgoeddecreet*. Brussel: Vlaams Parlement.
- Sperry, J. (2008). 'Giant Strides' in Documentaries, 'Ascents' in Archaeology: Nautical Archaeology's Relationship with and Place within Popular Culture. *The International Journal of Nautical Archaeology* 37 (2), 335-346.
- Steehouwer, K. (1992) Archeologie in de krant. Een onderzoek herschreven. *Archeologie en publiek* 3 (1), 10-15.
- Tringham, R. (2009). Making the Most of the Medium of Film to Create Alternative Narratives about the Past and its Investigation. In Lemaitre, S. & C. Shall (Eds.) *How do the*

Media represent Archaeology, what is at Stake? (pp. 21-30) Brussel: Musées Royaux d'Art et d'Histoire.

Van Vyve, F. (1998). *Archeologie en Media: een Analyse over de Redenen Waarom Archeologie in de Media aan Bod Komt en een Verkenning van deze Media. Archeologie in de Pers: een Kwantitatieve Analyse over hetgeen Verschijnt in een Vlaamse Krant (De Standaard) en een Vlaams weekblad (Knack en Knack Weekend)* [masterproef]. Gent: UGent.

Verleyen, T. (2005). *PVM – Printmedia in Vlaanderen*. Wolters Plantyn: Mechelen.

Bijlagen

Bijlage 1: codeboek

ANALYSENIVEAU 1: DE KRANTEN

1. Referentienummer

- Het unieke nummer van elk onderzocht origineel artikel – dubbele artikelen kregen geen apart referentienummer.
- Doel: vergemakkelijkt het onderzoekwerk tijdens de analyse.
- Voor de variabele *Referentienummer* bestaat er één indicator *Referentienummer* waarvoor er geen antwoordcategorieën zijn geformuleerd omdat elk artikel een uniek nummer krijgt toebedeeld.

2. Datum

- De datum waarop de krant met minstens één artikel over archeologie is verschenen.
- Doel: uitmaken of er patronen zijn in verband met het tijdstip waarop artikelen over archeologie verschijnen.
- De variabele *Datum* is opgedeeld in drie indicatoren: *Dag*, *Maand*, *Jaar*.
- Voor de indicator *Dag* (numeriek) werden zeven antwoordcategorieën geformuleerd:
 - 1 = maandag
 - 2 = dinsdag
 - 3 = woensdag
 - 4 = donderdag
 - 5 = vrijdag
 - 6 = zaterdag
 - 7 = zondag
- Voor de indicator *Maand* (numeriek) werden twaalf antwoordcategorieën geformuleerd:
 - 1 = januari
 - 2 = februari
 - 3 = maart
 - 4 = april
 - 5 = mei
 - 6 = juni
 - 7 = juli
 - 8 = augustus
 - 9 = september
 - 10 = oktober
 - 11 = november
 - 12 = december
- Voor de indicator *Jaar* (numeriek) werden geen antwoordcategorieën geformuleerd omdat er slechts één jaar, nl. 2012, werd onderzocht.

3. Kranten naam

- De naam van de krant waarin minstens één artikel over archeologie is verschenen.
- Doel: de verschillende kranten met elkaar vergelijken.

- Voor de variabele *Krantennaam* werd één indicator *Krantennaam* (numeriek) gebruikt, waarvoor zeven antwoordcategorieën werden geformuleerd.
 - 1 = De Morgen
 - 2 = De Standaard
 - 3 = De Tijd
 - 4 = Gazet van Antwerpen
 - 5 = Belang van Limburg
 - 6 = Nieuwsblad
 - 7 = Het Laatste Nieuws

4. Kranttype

- Is de krant een populaire krant en spreekt het aldus een breed publiek aan, of een kwaliteitskrant die zich vooral richt op het hogeropgeleide deel van de bevolking?
- Doel: de populaire kranten met de kwaliteitskranten vergelijken.
- Voor de variabele *Kranttype* werd één indicator *Type* (numeriek) gebruikt, waarvoor twee antwoordcategorieën werden geformuleerd.
 - 1 = kwaliteitskrant
 - 2 = populaire krant

5. Regio

- Gaat het om een regionale editie of om de nationale uitgave?
- Doel: regionale edities met de nationale uitgave vergelijken.
- Voor de variabele *Regio* werden vier indicatoren gebruikt: *Regio*, *Regio1*, *Regio2*, *Regio3*
- Voor de indicator *Regio* (numeriek) werden twee antwoordcategorieën geformuleerd. Die moeten antwoorden op de vraag is de krant de nationale uitgave?
 - 0 = nee
 - 1 = ja
- Voor de indicatoren *Regio1*, *Regio2*, *Regio3* (nominaal) werden geen antwoordcategorieën geformuleerd. De regionale editie moet per artikel voor elke krant voluit worden ingegeven. Daarvoor werd bewust gekozen omdat de regionale edities van de Vlaamse kranten niet altijd even goed overeenstemmen.

ANALYSENIVEAU 2: DE ARTIKELEN

6. Kop

- De titel van het artikel over archeologie
- Doel: nagaan of het artikel in het oog moet springen door de woordkeuze in de kop.
- Voor de variabele *Kop* werd één indicator *Kop* (nominaal) gebruikt. Er werden geen antwoordcategorieën geformuleerd omdat de kop voor elk artikel, behalve de dubbelen, verschillend is.

7. Voorpagina

- Staat het artikel over archeologie op de voorpagina?
- Doel: nagaan of het artikel in het oog moet springen om in te schatten hoeveel belang aan archeologie wordt gehecht.

- Voor de variabele *Voorpagina* werd één indicator *Voorpagina* (numeriek) gebruikt, waarvoor twee antwoordcategorieën werden geformuleerd. Die moeten antwoorden op de vraag staat het artikel op de voorpagina?
 - 0 = nee
 - 1 = ja

8. Pagina

- De pagina waarop het artikel over archeologie staat.
- Doel: nagaan of het artikel in het oog moet springen of niet om in te schatten hoeveel belang aan archeologie wordt gehecht.
- Voor de variabele *Pagina* werd één indicator *Pagina* (numeriek) gebruikt. Er werden geen antwoordcategorieën geformuleerd omdat de pagina voor elk artikel verschillend is.

9. Grootte

- De grootte van de artikelen uitgedrukt in de ruimte die het artikel over archeologie inneemt op één of meerdere pagina's in de krant.
- Doel: meten hoeveel ruimte een artikel over archeologie krijgt in de krant om in te schatten hoeveel belang aan archeologie wordt gehecht.
- Voor de variabele *Grootte* werd één indicator *Grootte* (numeriek) gebruikt, waarvoor zes antwoordcategorieën werden geformuleerd.
 - 1 = 2 pagina's
 - 2 = 1 pagina
 - 3 = $\frac{3}{4}$ pagina
 - 4 = $\frac{1}{2}$ pagina
 - 5 = $\frac{1}{4}$ pagina
 - 6 = andere

10. Paginapositie

- De plaats van het artikel over archeologie op de pagina waarop het is verschenen.
- Doel: nagaan of het artikel in het oog moet springen of niet om in te schatten hoeveel belang aan archeologie wordt gehecht.
- Voor de variabele *Paginapositie* werd één indicator *Paginapositie* (numeriek) gebruikt, waarvoor veertien antwoordcategorieën werden geformuleerd.
 - 1 = rechtsboven
 - 2 = rechtsonder
 - 3 = linksboven
 - 4 = linksonder
 - 5 = centrumrechts
 - 6 = centrumlinks
 - 7 = centrumboven
 - 8 = centrumonder
 - 9 = centrumcentrum
 - 10 = volledige breedte links
 - 11 = volledige breedte rechts
 - 12 = volledige lengte boven
 - 13 = volledige lengte onder

- 14 = volledige pagina

11. Rubriek

- De rubriek waarin het artikel over archeologie is verschenen.
- Doel: nagaan of archeologie wordt beschouwd als een wetenschappelijke discipline.
- Voor de variabele *Rubriek* werd één indicator *Rubriek* (numeriek) gebruikt, waarvoor acht antwoordcategorieën werden geformuleerd.
 - 1 = binnenland
 - 2 = buitenland
 - 3 = wetenschap
 - 4 = economie
 - 5 = opinie
 - 6 = cultuur & media
 - 7 = lifestyle
 - 8 = andere

12. Genre

- Het genre van het artikel over archeologie.
- Doel: nagaan hoe/in welke vorm archeologie de krant haalt en hoeveel belang aan het archeologie wordt gehecht.
- Voor de variabele *Genre* werd één indicator *Genre* (numeriek) gebruikt, waarvoor zeven antwoordcategorieën werden geformuleerd.
 - 1 = nieuwsbericht
 - 2 = reportage/verslag
 - 3 = opiniestuk
 - 4 = fait divers
 - 5 = recensie
 - 6 = interview
 - 7 = andere

13. Onderwerp

- Het onderwerp van het artikel over archeologie.
- Doel: nagaan welke aspecten archeologie als nieuwswaardige worden bestempeld.
- Voor de variabele *onderwerp* werden twee indicatoren gebruikt: *Onderwerp* en *Onderwerp_Andere*.
- Voor indicator *Onderwerp* (numeriek) werden veertien antwoordcategorieën geformuleerd.
 - 1 = geïsoleerde archeologische vondst binnenland
 - 2 = geïsoleerde archeologische vondst buitenland
 - 3 = archeologische vondst op een archeologische vindplaats binnenland
 - 4 = archeologische vondst op een archeologische vindplaats buitenland
 - 5 = ontdekking archeologische vindplaats binnenland
 - 6 = ontdekking archeologische vindplaats buitenland
 - 7 = archeologisch onderzoek bij geplande ingreep in de bodem
 - 8 = archeologie als voedingsbodem voor conflict
 - 9 = archeologie als toeristische trekpleister
 - 10 = archeologie als inspiratiebron

- 11 = archeologische theorie & methode
 - 12 = tentoonstellingen en museuminitiatieven
 - 13 = interpretatie van archeologische data allerhande
 - 14 = archeologisch vooronderzoek bij geplande ingreep in de bodem
 - 15 = andere
- Voor indicator *Onderwerp_Andere* (nominaal) werden geen antwoordcategorieën geformuleerd omdat hier de ‘andere’ onderwerpen worden ingegeven die overeenstemmen met de vijftiende antwoordcategorie van de indicator *Onderwerp*.

14. Thema

- Het overkoepelend thema van het artikel over archeologie.
- Doel: nagaan welke aspecten archeologie als nieuwswaardige worden bestempeld.
- Voor de variabele *Thema* werd twee indicatoren gebruikt: *Thema* en *Thema_Andere*.
- Voor de indicator *Thema* (numeriek) werden acht antwoordcategorieën geformuleerd.
 - 1 = interpretatieve aangelegenheden i.v.m. archeologie
 - 2 = methodologische aangelegenheden i.v.m. archeologie
 - 3 = juridische aangelegenheden i.v.m. archeologie
 - 4 = vondst binnenland
 - 5 = vondst buitenland
 - 6 = beleidsaangelegenheden i.v.m. archeologie
 - 7 = museale aangelegenheden i.v.m. archeologie
 - 8 = andere
- Voor indicator *Thema_Andere* (nominaal) werden geen antwoordcategorieën geformuleerd omdat hier de ‘andere’ thema’s worden ingegeven die overeenstemmen met de achtste antwoordcategorie van de indicator *Thema*.

15. Lengte

- De lengte van het artikel over archeologie uitgedrukt in het aantal woorden.
- Doel: meten hoeveel ruimte een artikel over archeologie krijgt in de krant om in te schatten hoeveel belang aan archeologie wordt gehecht.
- Voor de variabele *Lengte* werd één indicator *Lengte* (numeriek) gebruikt. Er werden geen antwoordcategorieën geformuleerd omdat het aantal woorden voor elk artikel verschillend is.

16. Nieuwsbron

- De informatiebron die in het artikel expliciet aan bod kan komen.
- Doel: nagaan of de archeologische wereld actief wordt betrokken bij het artikel.
- Voor de variabele *Nieuwsbron* werden vier indicatoren gebruikt: *Nieuwsbron*, *nieuwsbron1*, *nieuwsbron2* en *nieuwsbron3*
- Voor de indicator *Nieuwsbron* (numeriek) werden twee antwoordcategorieën geformuleerd. Die moeten antwoorden op de vraag: wordt er minstens één nieuwsbron in het artikel expliciet vermeld?
 - 0 = nee
 - 1 = ja
- Voor de indicatoren *Nieuwsbron1*, *Nieuwsbron2* en *Nieuwsbron3* (numeriek) werden tien identieke antwoordcategorieën geformuleerd omdat er mogelijk meer dan één nieuwsbron per artikel kan worden vermeld.

- 1 = nieuwsagentschap
- 2 = wetenschappelijk tijdschrift
- 3 = archeoloog (als er geen instantie wordt genoemd).
- 4 = binnenlands onderzoeksteam
- 5 = buitenlands onderzoeksteam
- 6 = internationaal onderzoeksteam
- 7 = niet-archeologische instantie
- 8 = amateurarcheoloog
- 9 = andere
- 99 = NVT

17. Instantie

- De archeologische instantie die in het artikel expliciet aan bod kan komen.
- Doel: nagaan of de archeologische wereld actief wordt betrokken bij het artikel.
- Voor de variabele *Instantie* werden vijf indicatoren gebruikt: *Instantie*, *Instantie1*, *Instantie2*, *Instantie3* en *Instantie_Andere*.
- Voor de indicator *Instantie* (numeriek) werden twee antwoordcategorieën geformuleerd. Die moeten antwoorden op de vraag of er in het artikel minstens één archeologische instantie expliciet wordt vermeld?
 - 0 = nee
 - 1 = ja
- Voor de indicatoren *Instantie1*, *Instantie2* en *Instantie3* (numeriek) werden drieënveertig identieke antwoordcategorieën geformuleerd omdat er mogelijk meer dan één instantie per artikel kan worden vermeld.
 - 1 = internationale instantie⁴¹
 - 2 = buitenlandse instantie⁴²
 - 3 = Agentschap Onroerend Erfgoed
 - 4 = AdAK
 - 5 = aDeDe bvba
 - 6 = ADW
 - 7 = All-Archeo bvba
 - 8 = ArchEBo bvba
 - 9 = ARCHEO7
 - 10 = Archeologie en Erfgoed bvba
 - 11 = Archeologische dienst provincie Antwerpen
 - 12 = Archeologische dienst provincie Oost-Vlaanderen
 - 13 = Archeologische dienst provincie Vlaams-Brabant
 - 14 = Archeologische eenheid KU Leuven
 - 15 = Archeologische eenheid UGent
 - 16 = Archeologische eenheid VUBrussel
 - 17 = Archeologische stadsdienst Antwerpen
 - 18 = Archeologische stadsdienst Dendermonde
 - 19 = Archeologische stadsdienst Gent

⁴¹ als er Belgen deel uitmaken van het gezelschap

⁴² Als er geen Belgen deel uitmaken van het gezelschap

- 20 = Archeologische stadsdienst Maaseik
 - 21 = Archeologische stadsdienst Mechelen
 - 22 = ARON bvba
 - 23 = BAAC Vlaanderen
 - 24 = BIE/RADAR
 - 25 = Condor Archaeological Research bvba
 - 26 = Culturele dienst provincie West-Vlaanderen
 - 27 = Fenikx bvba
 - 28 = Gallo-Romeins museum/archeologische dienst provincie Limburg
 - 29 = Ghent Archaeological Team bvba
 - 30 = Group Monument/Monument Vandekerckhove bvba
 - 31 = KLAD
 - 32 = PORTIVA
 - 33 = RAAKVLAKE
 - 34 = Ruben Willaert bvba
 - 35 = SOLVA/Antea group bvba
 - 36 = Studiebureau Archeologie bvba
 - 37 = Target Archaeological Geophysics bvba
 - 38 = TriHArch onderzoek & advies bvba
 - 39 = WinAr
 - 40 = ZOLAD+
 - 41 = amateurarcheoloog
 - 42 = andere
 - 99 = NVT
- Voor indicator *Instantie_Andere* (nominaal) werden geen antwoordcategorieën geformuleerd omdat hier de ‘andere’ instanties worden ingegeven die overeenstemmen met de tweeënveertigste antwoordcategorie van de indicatoren *Instantie1*, *Instantie2* en *Instantie3*.

18. Woordvoerder

- De persoon of personen die expliciet aan het woord worden gelaten in het artikel.
- Doel: nagaan of de archeologische wereld actief wordt betrokken bij het artikel.
- Voor de variabele *Woordvoerder* werden drie indicatoren gebruikt: *Woordvoerder1*, *Woordvoerder2* en *Woordvoerder3*.
- Er wordt geen indicator *Woordvoerder* geformuleerd voor de vraag of er een woordvoerder is omdat elk artikel een woordvoerder heeft, nl. de persoon verantwoordelijk voor het schrijven van het artikel.
- Voor de indicatoren *Woordvoerder1*, *Woordvoerder2* en *Woordvoerder3* (numeriek) werden tien identieke antwoordcategorieën geformuleerd omdat er mogelijk meer dan één woordvoerder per artikel kan worden vermeld.
 - 1 = journalist
 - 2 = archeolo(o)g(en)
 - 3 = woordvoerder archeologische instantie
 - 4 = woordvoerder niet-archeologische instantie
 - 5 = burgemeester, schepen(en) en/of ambtena(a)r(en)

- 6 = voorzitter/lid/leden heemkundige kring
- 7 = particulier(en)
- 8 = onderzoeker(s)/deskundige(n)
- 9 = amateurarcheoloog
- 10 = andere

19. Auteur

- De auteur van het artikel over archeologie.
- Doel: nagaan of er gespecialiseerde journalisten bestaan die schrijven over archeologie als indicatie voor de maatschappelijke relevantie van de discipline.
- Voor de variabele *Auteur* werd één indicator *Auteur* (nominaal) gebruikt. Er werden geen antwoordcategorieën geformuleerd omdat de auteur voor elk artikel verschillend kan zijn.

20. Periode

- De archeologische periode die in het artikel expliciet aan bod kan komen.
- Doel: nagaan of er een dominantie bestaat van een aantal archeologische gegevens.
- Voor de variabele *periode* werden vier indicatoren gebruikt: *Periode*, *Periode1*, *Periode2* en *Periode3*.
- Voor de indicator *Periode* (numeriek) werden twee antwoordcategorieën geformuleerd. Die moeten antwoorden op de vraag of er in het artikel minstens één archeologische periode expliciet wordt vermeld?
 - 0 = nee
 - 1 = ja
- Voor de indicatoren *Periode1*, *Periode2* en *Periode3* (numeriek) werden dezelfde negen antwoordcategorieën geformuleerd omdat er mogelijk meer dan één periode per artikel kan worden vermeld.
 - 1 = paleolithicum 2,5 miljoen jaar geleden (j.g.) tot 11.000 j.g.
 - 2 = mesolithicum 11.000 tot 10.000/8.000 j.g.
 - 3 = neolithicum 10.000/8.000 tot 5.000/4.000 j.g.
 - 4 = koper-/bronsstijd 5.000/4.000 tot 2.500 j.g.
 - 5 = ijzertijd/romeinse tijd 2.500 tot 1.500 j.g.
 - 6 = middeleeuwen 1.500 tot 500 j.g.
 - 7 = post-middeleeuwen 500 j.g. tot heden
 - 8 = andere
 - 99 = NVT

21. Locatie

- De locatie waar het onderwerp van het artikel over archeologie zich afspeelt.
- Doel: nagaan of er een dominantie bestaat van een aantal archeologische gegevens.
- Voor de variabele *locatie* werden vijf indicatoren gebruikt: *Locatie*, *Situering*, *Plaatsnaam*, *Land* en *Vlaanderen*.
- Voor de indicator *Locatie* (numeriek) werden twee antwoordcategorieën geformuleerd die moeten antwoorden op de vraag of er in het artikel expliciet een locatie wordt vermeld.
 - 0 = nee
 - 1 = ja

- Voor de indicator *Situering* (numeriek) geeft een indicatie van de bredere geografische situering van de locatie vermeld in het artikel. Er werd gekozen voor de continenten omdat de afbakening van deze geografische entiteiten grotendeels vaststaat. Er werden negen antwoordcategorieën geformuleerd.
 - 1 = Europa
 - 2 = Azië⁴³
 - 3 = Noord-Amerika⁴⁴
 - 4 = Zuid-Amerika⁴⁵
 - 5 = Centraal-Amerika⁴⁶
 - 6 = Oceanië⁴⁷
 - 7 = Afrika
 - 8 = Andere
 - 99 = NVT
- Voor de indicator *Plaatsnaam* (nominaal) werden er geen antwoordcategorieën geformuleerd omdat de plaatsnaam voor elk artikel verschillend kan zijn.
- Voor de indicator *Land* (nominaal) werden er geen antwoordcategorieën geformuleerd omdat het land voor elk artikel verschillend kan zijn.
- Voor de indicator *Vlaanderen* werden er twee antwoordcategorieën geformuleerd die moeten antwoord geven over op de vraag of het artikel gaat over een archeologisch onderwerp in Vlaanderen.
 - 0 = nee
 - 1 = ja

22. Cultuur

- De archeologische cultuur dat eventueel wordt vermeld in de artikelen.
- Doel: nagaan of er een dominantie bestaat van een aantal archeologische gegevens.
- Voor de variabele *cultuur* werden vijf indicatoren gebruikt: *Cultuur*, *Cultuur1*, *Cultuur2*, *Cultuur3* en *Cultuur_andere*.
- Voor de indicator *Cultuur* (numeriek) werden twee antwoordcategorieën geformuleerd die moeten antwoorden op de vraag of er in het artikel expliciet een archeologische cultuur wordt vermeld.
 - 0 = nee
 - 1 = ja
- Voor de indicator *Cultuur1*, *Cultuur2* en *Cultuur3* (numeriek) werden dezelfde zevenendertig antwoordcategorieën geformuleerd omdat er mogelijk meer dan één cultuur per artikel kan worden vermeld⁴⁸.
 - 1 = Archaische hominidae (*Homo neanderthalensis*, *Homo erectus*,...)

⁴³ d.i. van Rusland, Turkije, Syrië, Beirut, Israël en het Arabische schiereiland tot Japan, Taiwan, Filipijnen en Indonesië

⁴⁴ d.i. Canada, V.S.A. en Groenland

⁴⁵ d.i. vanaf Panama tot Chili en Argentinië

⁴⁶ d.i. vanaf Mexico tot Costa Rica

⁴⁷ d.i. Australië, Nieuw-Zeeland en Papua Nieuw Guinea

⁴⁸ Voor het formuleren van de antwoordcategorieën voor de indicatoren cultuur1, cultuur2 en cultuur3 werd een beroep gedaan op het werk Scarre, C. 2009. *The Human Past*. Thames & Hudson: Londen.

- 2 = Natufiaan 20.000 tot 9.500 voor Christus ^(Zuidwest-Azië)
 - 3 = Aceramisch Neolithicum 9.500 tot 6.900 voor Christus ^(Zuidwest-Azië)
 - 4 = Ceramisch Neolithicum 6.900 tot 6.000 voor Christus ^(Zuidwest-Azië)
 - 5 = Ubaidcultuur 6.000 tot 4.000 voor Christus ^(Zuidwest-Azië)
 - 6 = Soemeriërs (Uruk) 4.000 tot 3.000 voor Christus ^(Zuidwest-Azië)
 - 7 = Maricultuur 2.800 tot 1.800 voor Christus ^(Zuidwest-Azië)
 - 8 = Hittieten 1.900 tot 1.400 voor Christus ^(Zuidwest-Azië)
 - 9 = Neo-Assiërs 900 tot 600 voor Christus ^(Zuidwest-Azië)
 - 10 = Neo-Babyloniërs 900 tot 500 voor Christus ^(Zuidwest-Azië)
 - 11 = Minoïsche beschaving 3.500 tot 1.500 voor Christus ^(Griekenland/Kreta)
 - 12 = Vroeg Helladische beschaving 3.200 tot 1.600 voor Christus ^(Griekenland)
 - 13 = Myckeense beschaving 1.600 tot 1.000 voor Christus ^(Griekenland)
 - 14 = Predynastisch Egypte 5.000 tot 3.000 voor Christus ^(Egypte)
 - 15 = Dynastisch Egypte 3.000 voor Christus tot 0 ^(Egypte)
 - 16 = “Doriërs” 1.000 tot 750 voor Christus ^(Griekenland)
 - 17 = Archaische Grieken 750 tot 500 voor Christus ^(Griekenland)
 - 18 = Klassieke Grieken 500 tot 320 voor Christus ^(Griekenland)
 - 19 = Hellenistische Grieken 320 voor Christus tot 0 ^(Griekenland)
 - 20 = Feniciërs/Puniërs 900 tot 150 voor Christus ^(Libanon en Noord-Afrika)
 - 21 = Etrusken 700 tot 400 voor Christus ^(Noord-Italië)
 - 22 = Romeinen 600 voor Christus tot 476 na Christus ^(Europa, Zuidwest-Azië en Afrika)
 - 23 = Byzantijnen 100 tot 1453 na Christus ^(Oost-Europa en Zuidwest-Azië)
 - 24 = Bandceramiek 5.600 tot 5.000 voor Christus ^(Europa)
 - 25 = Ertebollecultuur 5.000 tot 4.000 voor Christus ^(Noord-Europa)
 - 26 = Trechterbekercultuur 4.300 tot 2.800 voor Christus ^(Europa)
 - 27 = Klokbekercultuur 2.500 tot 1.500 voor Christus ^(Europa)
 - 28 = Urnenveldcultuur 1.500 tot 500 voor Christus ^(Europa)
 - 29 = Kelten 500 voor Christus tot 0 ^(Europa)
 - 30 = Merovingiërs 500 tot 800 na Christus ^(Europa)
 - 31 = Karolingiërs 800 tot 1.000 na Christus ^(Europa)
 - 32 = Franken 250 tot 500 na Christus ^(Europa)
 - 33 = Olmeken 1.100 tot 400 voor Christus ^(Centraal-Amerika)
 - 34 = Maya's 2.000 voor Christus tot 1.520 na Christus ^(Centraal-Amerika)
 - 35 = Azteken 1.000 tot 1.500 na Christus ^(Centraal-Amerika)
 - 36 = Inca's 1.200 tot 1.533 na Christus ^(Zuid-Amerika)
 - 37 = andere
 - 99 = NVT
- Voor de indicator *Cultuur_Andere* (nominaal) werden geen antwoordcategorieën geformuleerd omdat hier de ‘andere’ culturen worden ingegeven die overeenstemmen met de zevenendertigste antwoordcategorie van de indicatoren *Cultuur1*, *Cultuur2* en *Cultuur3*.

23. Fout

- Fouten in de archeologische inhoud van het artikel.
- Doel: fouten tellen en beschrijven om het belang van en de kennis over archeologie in te schatten.
- Voor de variabele *fout* werden zes indicatoren gebruikt: *Fout*, *Fout1*, *Fout2*, *Fout3*, *Fout_Uitleg* en *Fout_Andere*.
- Voor de indicator *Fout* (numeriek) werden twee antwoordcategorieën geformuleerd die moeten antwoorden op de vraag of er in het artikel minstens één fout is gemaakt tegen de archeologische inhoud.
 - 0 = nee
 - 1 = ja
- Voor de indicator *Fout1*, *Fout2* en *Fout3* (numeriek) werden er zeven identieke antwoordcategorieën geformuleerd omdat er mogelijk meer dan één fout per artikel kan staan.
 - 1 = problemen met de archeologische cultuur
 - 2 = problemen met de periode
 - 3 = problemen i.v.m. de archeologische theorie
 - 4 = problemen i.v.m. de archeologische methode
 - 5 = problemen met de interpretatie van de archeologische data
 - 6 = paleontologie i.p.v. archeologie
 - 7 = andere
- Voor de indicator *Fout_Uitleg* (nominaal) werden geen antwoordcategorieën geformuleerd omdat hier indien nodig wat meer uitleg kon worden geschreven bij de antwoorden voor de indicatoren *Fout1*, *Fout2* en *Fout3*.
- Voor de indicator *Fout_Andere* (nominaal) werden geen antwoordcategorieën geformuleerd omdat hier de ‘andere’ fouten worden ingegeven die overeenstemmen met de zevende antwoordcategorie van de indicatoren *Fout1*, *Fout2* en *Fout3*.

24. Stereotype

- Clichématige representaties over archeologie in de artikelen.
- Doel: stereotypen tellen en beschrijven om het belang van en de kennis over archeologie in te schatten.
- Voor de variabele *stereotype* werden 14 indicatoren gebruikt: *stereotype*, *Aantal_Stereotypen*, *Stereotype1_Locatie*, *Stereotype2_Graven*, *Stereotype3_Vondst*, *Stereotype4_Avontuur*, *Stereotype5_Mysterie*, *Stereotype6_Alien*, *Stereotype7_Superlatieven*, *Stereotype8_Adoratie*, *Stereotype9_Geld*, *Stereotype10_Tijd*, *Stereotype11_Maatschappij* en *Stereotype_Andere*.
- Voor de indicator *Stereotype* (numeriek) werden twee antwoordcategorieën geformuleerd die moeten antwoorden op de vraag of er in het artikel minstens één stereotype weergave over archeologie voorkomt.
 - 0 = nee
 - 1 = ja
- Voor de indicator *Aantal_Stereotypen* (numeriek) werden geen antwoordcategorieën geformuleerd omdat het aantal stereotypen per artikel kan verschillen.

- Voor de indicator *Stereotype1_Locatie* (numeriek) werden twee antwoordcategorieën geformuleerd die moeten antwoorden op de vraag of de klemtoon van het artikel op de exotische locatie ligt.
 - 0 = nee
 - 1 = ja
- Voor de indicator *Stereotype2_Graven* (numeriek) werden twee antwoordcategorieën geformuleerd die moeten antwoorden op de vraag of de klemtoon van het artikel op het graafproces ligt.
 - 0 = nee
 - 1 = ja
- Voor de indicator *Stereotype3_Vondst* (numeriek) werden twee antwoordcategorieën geformuleerd die moeten antwoorden op de vraag of de klemtoon van het artikel op de vondsten ligt.
 - 0 = nee
 - 1 = ja
- Voor de indicator *Stereotype4_Avontuur* (numeriek) werden twee antwoordcategorieën geformuleerd die moeten antwoorden op de vraag of archeologie wordt geassocieerd met avontuur.
 - 0 = nee
 - 1 = ja
- Voor de indicator *Stereotype5_Mysterie* (numeriek) werden twee antwoordcategorieën geformuleerd die moeten antwoorden op de vraag of archeologie wordt geassocieerd met het oplossen van een mysterie.
 - 0 = nee
 - 1 = ja
- Voor de indicator *Stereotype6_Alien* (numeriek) werden twee antwoordcategorieën geformuleerd die moeten antwoorden op de vraag of archeologie wordt geassocieerd met het bovennatuurlijke of het buitenaardse.
 - 0 = nee
 - 1 = ja
- Voor de indicator *Stereotype7_Superlatieven* (numeriek) werden twee antwoordcategorieën geformuleerd die moeten antwoorden op de vraag of het artikel gretig gebruik maakt van superlatieven, zoals de mooiste, de oudste,....
 - 0 = nee
 - 1 = ja
- Voor de indicator *Stereotype8_Adoratie* (numeriek) werden twee antwoordcategorieën geformuleerd die moeten antwoorden op de vraag of de archeologen worden weergegeven als helden of als sekssymbolen.
 - 0 = nee
 - 1 = ja
- Voor de indicator *Stereotype9_Geld* (numeriek) werden twee antwoordcategorieën geformuleerd die moeten antwoorden op de vraag of er wordt beweerd in het artikel dat archeologie duur is.
 - 0 = nee

- 1 = ja
- Voor de indicator *Stereotype10_Tijd* (numeriek) werden twee antwoordcategorieën geformuleerd die moeten antwoorden op de vraag of er wordt beweerd in het artikel dat archeologie tijdrovend is.
 - 0 = nee
 - 1 = ja
- Voor de indicator *Stereotype11_Maatschappij* (numeriek) werden twee antwoordcategorieën geformuleerd die moeten antwoorden op de vraag of er wordt beweerd in het artikel dat archeologie niet maatschappelijk relevant is.
 - 0 = nee
 - 1 = ja
- Voor de indicator *Stereotype_Andere* (numeriek) werden geen antwoordcategorieën geformuleerd omdat hier de stereotypen moeten worden ingegeven die niet overeenstemmen met indicatoren *Stereotype1_Locatie*, *Stereotype2_Graven*, *Stereotype3_Vondst*, *Stereotype4_Avontuur*, *Stereotype5_Mysterie*, *Stereotype6_Alien*, *Stereotype7_Superlatieven*, *Stereotype8_Adoratie*, *Stereotype9_Geld*, *Stereotype10_Tijd* en *Stereotype11_Maatschappij*.

ANALYSENIVEAU 3: HET BEELDMATERIAAL

25. Beeldmateriaal

- De uiterlijke kenmerken van beeldmateriaal bij de artikelen over archeologie
- Doel: nagaan of het artikel in het oog moet springen door de aan- of afwezigheid van het beeldmateriaal, het aantal beelden en de grootte van de beelden.
- Voor de variabele *beeldmateriaal* werden acht indicatoren gebruikt: *Beeldmateriaal*, *Aantal_Beelden*, *Grootte_Beeld 1*, *Grootte_Beeld 2*, *Grootte_Beeld 3*, *Grootte_Beeld 4*, *Grootte_Beeld 5*, *Grootte_Beeld 6* en *Totale_Opp_Beeld*.
- Voor de indicator *Beeldmateriaal* (numeriek) werden twee antwoordcategorieën geformuleerd die moeten antwoorden op de vraag of er het artikel wordt geïllustreerd.
 - 0 = nee
 - 1 = ja
- Voor de indicator *Aantal_Beelden* (numeriek) werden geen antwoordcategorieën geformuleerd omdat het aantal beelden per artikel kan verschillen.
- Voor de indicator *Grootte_Beeld 1* (numeriek) werden geen antwoordcategorieën geformuleerd omdat de grootte van de beelden per artikel kan verschillen⁴⁹.
- Voor de indicator *Grootte_Beeld 2* (numeriek) werden geen antwoordcategorieën geformuleerd omdat de grootte van de beelden per artikel kan verschillen⁴⁷.
- Voor de indicator *Grootte_Beeld 3* (numeriek) werden geen antwoordcategorieën geformuleerd omdat de grootte van de beelden per artikel kan verschillen⁴⁷.
- Voor de indicator *Grootte_Beeld 4* (numeriek) werden geen antwoordcategorieën geformuleerd omdat de grootte van de beelden per artikel kan verschillen⁴⁷.

⁴⁹ Er werd gekozen om alleen de eerste zes beelden van elk artikel te onderzoeken. Indien een artikel meer dan zes beelden bevatte, werden deze meegeteld bij de indicator *aantal_beelden* maar niet verder onderzocht. De groottes van de beelden werd uitgedrukt in vierkante centimeter.

- Voor de indicator *Grootte_Beeld 5* (numeriek) werden geen antwoordcategorieën geformuleerd omdat de grootte van de beelden per artikel kan verschillen⁴⁷.
- Voor de indicator *Grootte_Beeld 6* (numeriek) werden geen antwoordcategorieën geformuleerd omdat de grootte van de beelden per artikel kan verschillen⁴⁷.
- Voor de indicator *Grootte_Beeld6* (numeriek) werden geen antwoordcategorieën geformuleerd omdat de grootte van de beelden per artikel kan verschillen⁴⁷.
- Voor de indicator *Totale_Opp_Beeld* (numeriek) werden geen antwoordcategorieën geformuleerd omdat de totale oppervlakte van de beelden per artikel kan verschillen.

26. Beeldmateriaal_Inhoud

- De inhoud van het beeldmateriaal bij de artikelen over archeologie
- Doel: het onderwerp, de actoren en de visuele stereotypen onderzoeken om het belang van en de kennis over archeologie in te schatten.
- Voor de variabele *Beeldmateriaal_Inhoud* werden negentien indicatoren gebruikt: *Onderwerp_Beeld1*, *Onderwerp_Beeld2*, *Onderwerp_Beeld3*, *Onderwerp_Beeld4*, *Onderwerp_Beeld5*, *Onderwerp_Beeld6*, *Actor_Beeld*, *Actor1_Beeld*, *Actor2_Beeld*, *Actor3_Beeld*, *Actor4_Beeld*, *Actor5_Beeld*, *Actor6_Beeld*, *Stereotypen_Beeld*, *Aantal_Stereotypen_Beeld*, *Stereotype1_Beeld_Locatie*, *Stereotype2_Beeld_Graven*, *Stereotype3_Beeld_Vondst* en *Stereotype_Andere_Beeld*.
- Voor de indicator *Onderwerp_Beeld1*, *Onderwerp_Beeld2*, *Onderwerp_Beeld3*, *Onderwerp_Beeld4*, *Onderwerp_Beeld5* en *Onderwerp_Beeld6* (numeriek) werden elf dezelfde antwoordcategorieën geformuleerd omdat een artikel mogelijk meer dan één afbeelding kan bevatten.
 - 1 = Vondst(en)
 - 2 = Archeolo(o)g(en)/perso(o)n(en)
 - 3 = Archeolo(o)g(en)/perso(o)n(en) én vondst/site
 - 4 = Landschap mét duidelijke archeologische relict(en)
 - 5 = Landschap zonder duidelijke archeologische relict(en)
 - 6 = Situeringkaart, plattegrond of luchtfoto
 - 7 = Archeologische methode – opgraven
 - 8 = Archeologische methode - data-analyse
 - 9 = Reconstructie(s) allerhande
 - 10 = (Vitrine(s) van) een expo of museum
 - 11 = Andere
 - 99 = NVT
- Voor de indicator *Actor_Beeld* (numeriek) werden twee antwoordcategorieën geformuleerd die moeten antwoorden op de vraag of het beeldmateriaal van het artikel een actor bevat.
 - 0 = nee
 - 1 = ja
 - 99 = NVT
- Voor de indicator *Actor1_Beeld*, *Actor2_Beeld*, *Actor3_Beeld*, *Actor4_Beeld*, *Actor5_Beeld* en *Actor6_Beeld* (numeriek) werden zeven dezelfde antwoordcategorieën geformuleerd omdat een afbeelding mogelijk meer dan één actor kan bevatten.

- 1 = Archeolo(o)g(en)
 - 2 = Voorzitter/leden heemkundige kring
 - 3 = Burgemeester, schepen(en) en ambtena(a)r(en)
 - 4 = (gemeente)Arbeiders
 - 5 = Particulieren
 - 6 = Amateurarcheolo(o)g(en)
 - 7 = Andere
 - 99 = NVT
- Voor de indicator *Stereotype_Beeld* (numeriek) werden twee antwoordcategorieën geformuleerd die moeten antwoorden op de vraag of het beeldmateriaal van het artikel visuele stereotypen bevat.
 - 0 = nee
 - 1 = ja
 - 99 = NVT
 - Voor de indicator *Aantal_Stereotypen_Beelden* (numeriek) werden geen antwoordcategorieën geformuleerd omdat het aantal visuele stereotypen per artikel kan verschillen.
 - Voor de indicator *Stereotype1_Beeld_Locatie* (numeriek) werden twee antwoordcategorieën geformuleerd die moeten antwoorden op de vraag of de klemtoon van het beeld op de exotische locatie ligt.
 - 0 = nee
 - 1 = ja
 - 99 = NVT
 - Voor de indicator *Stereotype2_Beeld_Graven* (numeriek) werden twee antwoordcategorieën geformuleerd die moeten antwoorden op de vraag of de klemtoon van het beeld op het graafproces ligt.
 - 0 = nee
 - 1 = ja
 - 99 = NVT
 - Voor de indicator *Stereotype3_Beeld_Vondst* (numeriek) werden twee antwoordcategorieën geformuleerd die moeten antwoorden op de vraag of de klemtoon van het beeld op de vondsten ligt.
 - 0 = nee
 - 1 = ja
 - 99 = NVT
 - Voor de indicator *Stereotype_Beeld_Andere* (numeriek) werden geen antwoordcategorieën geformuleerd omdat hier de visuele stereotypen moeten worden ingegeven die niet overeenstemmen met indicatoren *Stereotype1_Beeld_Locatie*, *Stereotype2_Beeld_Graven* en *Stereotype3_Beeld_Vondst*.

Bijlage 2: definities

RUBRIEK

1. Binnenlands nieuws

Al het nieuws dat handelt over of betrekking heeft op een gebeurtenis binnen de landsgrenzen van België (Van Daele, 1999, p. 421).

2. Buitenlands nieuws

Al het nieuws dat handelt over of betrekking heeft op een gebeurtenis buiten de landsgrenzen van België (Van Dale, 1999, p. 554).

3. Wetenschappelijk nieuws

Al het nieuws met betrekking op de wetenschap in de brede zin van het woord – het systematisch geordend geheel van het weten en van de regel, wetmatigheden, theorieën, hypothesen en systemen waarmee verder kennis verkregen kan worden (van Dale, 1999, p. 3965).

4. Economisch nieuws

Het nieuws met betrekking op de economie in de brede zin van het woord – het geheel van financiële middelen, de handel en de industrie van een land of streek (Van Dale, 1999, p. 850).

5. Opinie

De mening van iemand over een bepaalde materie (Van Dale, 1999, p.2365).

6. Cultureel nieuws

Al het nieuws met betrekking op de cultuur in de brede zin van het woord, zowel het geheel betreffende beschaving, ontwikkeling, verfijning van het geestelijke en het zedelijke leven als het geheel manifestaties van kunst, ontspanning en vermaak (Van Dale, 1999, p. 668).

7. Lifestylenieuws

Al het nieuws in verband met de (levens)stijl, de manier van leven (van Dale, 1999, p. 1864 en 1881).

GENRE⁵⁰

1. Nieuwsbericht

Het nieuwsbericht is het krantengenre bij uitstek, een journalistieke vorm waarbij het nieuws in een beperkt aantal regels wordt weergegeven. Een nieuwsbericht moet onpartijdig zijn (wie, wat, waar, wanneer en waarom?)

2. Reportage/verslag

Bij een reportage staat de ervaring van de journalist centraal, omdat hij de gebeurtenis heeft meegemaakt. Essentieel voor een journalistiek verslag is dat de journalist in het verhaal aanwezig is: hij observeert, noteert wat er zich ergens heeft afgespeeld en geeft commentaar.

3. Opiniestuk

In opiniestukken formuleert een redactielid (of een buitenstaander) zijn mening.

4. Fait divers

Kort bericht, weetje (van Dale, 1999, p. 941).

⁵⁰ Verleyen, 2005, p. 48 kaderstuk Journalistieke vormen en genres

5. Recensie

De recensie geeft een oordeel over een cultureel gebeurtenis. De lezer is daarmee op de hoogte van de programmatie en kan een geargumenteerde keuze maken uit het gevarieerde aanbod.

6. Interview

In een nieuwsinterview geeft de geïnterviewde zijn visie op nieuwsfeiten. Een achtergrondinterview is eerder beschouwend en gaat in op een onderwerp dat al langer in het nieuws is, waarbij de geïnterviewde zijn visie geeft op achtergrond, ontwikkeling,... bij het nieuwsthema. Een portretterend interview stelt vooral de geïnterviewde zelf in de kijker: leven, werk, ideeën. Interviews kunnen in vraag/antwoordvorm, citaatvorm of in monoloogvorm worden uitgewerkt.

ONDERWERP

1. Geïsoleerde vondsten binnenland

Een geïsoleerde binnenlandse vondst is een vondst die niet wordt aangetroffen op een gekende archeologische vindplaats in België – al dan niet tijdens archeologische werkzaamheden.

2. Geïsoleerde vondsten buitenland

Een geïsoleerde buitenlandse vondst is een vondst die niet wordt aangetroffen op een gekende archeologische vindplaats buiten België – al dan niet tijdens archeologische werkzaamheden.

3. Archeologische vondsten op een binnenlandse vindplaats

Een archeologische vondst op een binnenlandse vindplaats is een vondst die wordt aangetroffen op een gekende archeologische vindplaats in België – al dan niet tijdens archeologische werkzaamheden.

4. Archeologische vondsten op een buitenlandse vindplaats

Een archeologische vondst op een buitenlandse vindplaats is een vondst die wordt aangetroffen op een gekende archeologische vindplaats buiten België – al dan niet tijdens archeologische werkzaamheden.

5. Ontdekking van een binnenlandse archeologische vindplaats

De ontdekking van een binnenlandse archeologische vindplaats is de vondst van een geheel van archeologische vondsten op een locatie in België die voordien niet bekend stond als archeologische vindplaats – al dan niet tijdens archeologische werkzaamheden.

6. Ontdekking van een buitenlandse archeologische vindplaats

De ontdekking van een buitenlandse archeologische vindplaats is de vondst van een geheel van archeologische vondsten op een locatie buiten België die voordien niet bekend stond als archeologische vindplaats – al dan niet tijdens archeologische werkzaamheden.

7. Archeologie als voedingsbodem voor conflict

Archeologie mag worden beschouwd als een voedingsbodem voor conflict als het aan de basis ligt van discussie, onenigheid, ruzie, frustratie of wrevel tussen de archeologen onderling of tussen de archeologen en andere belanghebbende partijen.

8. Archeologie als toeristische trekpleister

Archeologie mag worden beschouwd als een toeristische trekpleister als het de voornaamste reden is waarom toeristen een bepaalde locatie opzoeken of bezoeken.

9. Archeologie als inspiratiebron

Archeologie mag worden beschouwd als een inspiratiebron wanneer het de stof levert voor fictie- en non-fictie werken, zoals boeken, films, stripverhalen, documentaires, theaterstukken enzovoort.

10. Archeologische theorie en methode

Archeologische theorie is alle gangbare theoretische concepten in verband met de wetenschappelijke discipline archeologie. Archeologische methode is alle gangbare methodologische technieken in verband met de wetenschappelijke discipline archeologie.

11. Tentoonstellingen en andere museuminitiatieven

Tentoonstellingen en andere museuminitiatieven zijn alle initiatieven uitgaande van een officieel erkend museum in België en in het buitenland.

12. Interpretaties van archeologische data allerhande.

Een interpretatie van archeologische data allerhande is de veronderstelde reconstructie volgens de deskundigen van een denkwijze of levenswijze van groep in het verleden aan de hand van teruggevonden archeologische vondsten.

13. Een archeologisch onderzoek bij een geplande ingreep in de bodem.

Het gebruik van technieken en methoden waarmee archeologische sites, archeologische zones of delen ervan worden opgespoord en onderzocht met inbegrip van archeologisch vooronderzoek en archeologisch onderzoek.

14. Archeologisch vooronderzoek bij een geplande ingreep in de bodem

Het gebruik van wetenschappelijke methoden en technieken waarmee doelbewust archeologische artefacten en archeologische sites worden opgespoord en gewaardeerd zonder de erfgoedwaarden in situ wezenlijk aan te tasten, te onderscheiden in archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem met mogelijk enig effect op de erfgoedwaarden in situ zoals de aanleg van proef sleuven, proefputten, vlakken of andere intrusieve methoden met grondverzet en archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem zonder aanwending van grondwerkzaamheden of activiteiten die enige effect hebben op de erfgoedwaarden in situ. Voorbeelden van archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem zijn veldprospectie, luchtfotografische prospectie, geofysische prospectie en archivalisch onderzoek.

THEMA

1. Interpretatieve aangelegenheden i.v.m. archeologie

Alle vormen van interpretatie van archeologische data om een idee te vormen van een toestand in het verleden.

2. Methodologische aangelegenheden i.v.m. archeologie

Alle vormen van archeologische onderzoek waarbij een locatie door archeologen moet worden onderzocht met of zonder destructieve technieken.

3. Juridische aangelegenheden i.v.m. archeologie.

Alle schendingen van de wetgeving inzake archeologie en de gevolgen van die overtredingen.

4. Vondst binnenland

Alle archeologische vondst in België, ontdekt al dan niet tijdens archeologische werkzaamheden.

5. Vondst buitenland

Alle archeologische vondst buiten België, ontdekt al dan niet tijdens archeologische werkzaamheden.

6. Museale aangelegenheid i.v.m. archeologie

Alle onderwerpen in verband met museale initiatieven, zoals expo's, opendeurdagen, ateliers, workshops, enzovoort.

7. Beleidsaangelegenheden i.v.m. archeologie

Alle vormen van overheidsbesluiten op alle bestuursniveaus over archeologie in de breedste zin van het woord⁵¹.

NIEUWSBRON

1. Nieuwsagentschap

Een bureau dat berichten uit de hele wereld ontvangt en aan de voornaamste dagbladen per telegraaf, telex enz. meedeelt (van Dale, 1999, p. 2182)

2. Wetenschappelijk tijdschrift

Drukwerk waarvan bij tussenpozen afleveringen verschijnen over wetenschappelijk nieuws (van Dale, 1999, p. 3430)

3. Archeoloog (als er geen instantie wordt genoemd)

Elke professionele beoefenaar van de archeologie (van Dale, 1999, p. 224)

4. Binnenlands onderzoeksteam

Een groep van deskundigen dat actief onderzoek verricht binnen de landsgrenzen van België (van Dale, p. 421).

5. Buitenlands onderzoeksteam

Een groep van deskundigen dat actief onderzoek verricht buiten de landsgrenzen van België (van Dale, p. 554).

6. Internationaal onderzoeksteam

Een landsgrenzen overschrijdend groep van deskundigen dat actief onderzoek verricht.

7. Niet-archeologische instantie

Een bedrijf of instelling dat normaliter niet werkzaam is in de archeologische sector.

8. Amateurarcheoloog

Iemand die archeologie uit liefhebberij beoefent, er niet zijn beroep van maakt (van Dale, 1999, p.183).

⁵¹ Archeologie is het bestuderen van overblijfselen en voorwerpen of een ander spoor van menselijk bestaan in het verleden, alsook de bestaansomgeving van de mens, waarvan het behoud en de bestudering bijdragen tot het reconstrueren van de bestaansgeschiedenis van de mensheid en haar relatie tot de natuurlijke omgeving en ten aanzien waarvan opgravingen, ontdekkingen en andere methoden van onderzoek betreffende de mensheid en haar omgeving betekenisvolle bronnen van informatie zijn.

Bijlage 3: Tabellen

3.1 Aantal, maand, lengte en editie

zie ook SPSS_Output_3.1_Masterproef_Ine_Leonard

1. Het aantal artikelen over archeologie in de populaire en de kwaliteitspers.

		Artikel		
		Frequentie	Percentage	Cumulatief percentage
Type krant	Kwaliteitskrant	182	23,8	23,8
	Populaire krant	584	76,2	100,0
	Totaal	766	100,0	

2. Het aantal artikelen over archeologie per krant.

		Artikel		
		Frequentie	Percentage	Cumulatief percentage
Naam van de krant	De Morgen	65	8,5	8,5
	De Standaard	107	14,0	22,5
	De Tijd	10	1,3	23,8
	De Gazet van Antwerpen	104	13,6	37,3
	Belang van Limburg	81	10,6	47,9
	Nieuwsblad	157	20,5	68,4
	Het Laatste Nieuws	242	31,6	100,0
	Totaal	766	100,0	

3. Het aantal artikelen over archeologie verschenen per dag.

		Artikel		
		Frequentie	Percentage	Cumulatief percentage
Dag	Maandag	58	7,6	7,6
	Dinsdag	114	14,9	22,5
	Woensdag	100	13,1	35,5
	Donderdag	125	16,3	51,8
	Vrijdag	139	18,1	70,0
	Zaterdag	230	30,0	100,0
	Totaal	766	100,0	

4. Het aantal artikelen over archeologie verschenen per maand.

		Artikel		
		Frequentie	Percentage	Cumulatief percentage
Maand	Januari	52	6,8	6,8
	Februari	58	7,6	14,4
	Maart	63	8,2	22,6
	April	85	11,1	33,7
	Mei	67	8,7	42,4
	Juni	67	8,7	51,2
	Juli	83	10,8	62,0
	Augustus	63	8,2	70,2
	September	55	7,2	77,4
	Oktober	41	5,4	82,8
	November	67	8,7	91,5
	December	65	8,5	100,0
Totaal	766	100,0		

5. Het aantal artikelen over archeologie per uitgave.

		Artikel		
		Frequentie	Percentage	Cumulatief percentage
Uitgave	Regionale editie	514	67,1	67,1
	Nationale editie	252	32,9	100,0
	Totaal	766	100,0	

6. Het aantal artikelen over archeologie per kranttype.

		Artikel		
		Frequentie	Percentage	Cumulatief percentage
Kranttype	Kwaliteitskrant	182	23,8	23,8
	Populaire krant	584	76,2	100,0
	Totaal	766	100,0	

7. Het aantal artikelen over archeologie per maand per kranttype en de Chi-kwadraattoets tussen de indicator *Maand* en de indicator *Type*.

		Kranttype	
		Kwaliteitskrant	Populaire krant
Maand	Januari	12	40
	Februari	13	45
	Maart	15	48
	April	16	69
	Mei	15	52
	Juni	19	48
	Juli	24	59
	Augustus	14	49
	September	10	45
	Oktober	8	33
	November	21	46
	December	15	50
	Totaal	182	584

Pearson Chi-Square Tests

		Is de krant een kwaliteitskrant of een populaire krant?
Maand	Chi-square	6,864
	df	11
	Sig.	,810

Results are based on nonempty rows and columns in each innermost subtable.

8. De lengte van de artikelen over archeologie per krant.

	N	Mean	Std. Deviation	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
				Lower Bound	Upper Bound		
				De Morgen	65		
De Standaard	107	345,71	292,139	289,72	401,70	29	1326
De Tijd	10	586,70	572,385	177,24	996,16	71	1716
De Gazet van Antwerpen	104	235,51	218,270	193,06	277,96	40	1254
Belang van Limburg	81	291,78	216,721	243,86	339,70	51	1334
Nieuwsblad	157	270,03	152,810	245,94	294,12	46	1023
Het Laatste Nieuws	242	226,46	144,620	208,15	244,78	34	684
Totaal	766	285,62	253,591	267,63	303,61	29	1942

9. De grootte van de artikelen over archeologie per krant.

		Krant								
		DM	DS	DT	GVA	BVL	NB	HLN		
Artikelgrootte	2 pagina's	7	12	0	3	3	3	0	28	3,7 %
	1 pagina	5	4	2	4	0	0	0	15	2 %
	3/4 pagina	8	22	1	15	13	16	2	77	10,5 %
	1/2 pagina	1	4	1	6	10	45	29	96	12,5 %
	1/4 pagina	6	14	0	14	16	22	32	104	13,6 %
	andere	38	51	6	62	39	71	179	446	58,2 %
									766	100 %

10. Het aantal artikelen over archeologie per maand per kranttype en de Chi-kwadraattoets tussen de indicator *Grootte* en de indicator *Type*.

		Kranttype	
		Kwaliteitskrant	Populaire krant
Artikelgrootte	2 pagina's	19	9
	1 pagina	11	4
	3/4 pagina	31	46
	1/2 pagina	6	90
	1/4 pagina	20	84
	Andere	95	351
	Totaal	182	584

Pearson Chi-Square Tests

Artikelgrootte	Chi-square	80,895
	df	5
	Sig.	0,000*

Results are based on nonempty rows and columns in each innermost subtable.

This Chi-square statistic is significant at the 0,05 level.

11. Het aantal artikelen over archeologie per maand per kranttype en de Chi-kwadraattoets tussen de indicator *Grootte* en de indicator *Uitgave*.

		Uitgave	
		Regionaal	Nationaal
Artikelgrootte	2 pagina's	4	24
	1 pagina	4	11
	3/4 pagina	37	40
	1/2 pagina	77	19
	1/4 pagina	70	34
	Andere	322	124
	Totaal	514	252

Pearson Chi-Square Tests

Artikelgrootte	Chi-square	71,868
	df	5
	Sig.	0,000*

Results are based on nonempty rows and columns in each innermost subtable.

This Chi-square statistic is significant at the 0,05 level.

12. De gemiddelde lengte van de artikelen per kranttype en een t-test voor twee gemiddelden bij onafhankelijke groepen met eventueel ongelijke varianties tussen de indicator *Lengte* en de indicator *Type*.

		Group Statistics								
Kranttype		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean					
Lengte	Kwaliteitskrant	182	403,62	394,472	29,240					
	Populaire krant	584	248,85	174,277	7,212					
		Independent Samples Test								
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
Lengte	Equal variances assumed	141,241	0,000	7,440	764	,000	154,769	20,802	113,934	195,605
	Equal variances not assumed			5,139	203,456	,000	154,769	30,116	95,389	214,150

13. De gemiddelde lengte van de artikelen per uitgave en een t-test voor twee gemiddelden bij onafhankelijke groepen met eventueel ongelijke varianties tussen de indicator *Lengte* en de indicator *Uitgave*.

		Group Statistics								
Uitgave		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean					
Lengte	Regionaal	514	232,38	147,596	6,510					
	Nationaal	252	394,21	365,833	23,045					
		Independent Samples Test								
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
Lengte	Equal variances assumed	134,991	0,000	-8,693	764	,000	-161,825	18,615	-198,368	-125,282
	Equal variances not assumed			-6,758	291,751	,000	-191,825	23,947	-208,956	-114,694

14. Het aantal artikelen per krant per kranttype en per uitgave.

		Kranttype		Uitgave	
		Kwaliteitskrant	Populaire krant	Regionaal	Nationaal
Krant	De Morgen	65	0	0	65
	De Standaard	107	0	42	65
	De Tijd	10	0	0	10
	De Gazet van Antwerpen	0	104	92	12
	Belang van Limburg	0	81	21	60
	Nieuwsblad	0	157	150	7
	Het Laatste Nieuws	0	242	209	33

15. Het aantal artikelen over archeologie verschenen in de verschillende regionale edities. De edities zijn gegroepeerd volgens de provincies.

		Artikelen		
		N		Percentage
Regionale editie	Nationaal	252	252	31,3
	Antwerpen	22	138	17,2
	Metropool Noord	12		
	Metropool Stad	15		
	Metropool Zuid	21		
	Mechelen	20		
	Mechelen-Lier	21		
	Kempen	27		
	Oost-Vlaanderen	14		
	Vlaamse Ardennen	35		
	Mandelstreek	15		
	Waasland	53		
	Leiestreek	22		
	Dendermonde	7		
	Denderstreek	11		
	Gent	6		
	Gent-Eeklo-Deinze	10		
	Gent-Wetteren-Lochristi	8		
	Vlaams-Brabant/Brussel	5	62	7,7
	Leuven-Brabant	12		
	Leuven-Hageland	13		
	Brabant-Hageland	8		
	Brussel-Noordrand	7		
	De Ring-Brussel	4		
	Pajottenland	13		
	Limburg	30	48	6
	Bilzen	1		
	Heusden-Zolder	1		
	Lommel	3		
	Maaseik	3		
	Maasmechelen	3		
	Sint-Truiden	4		
Tongeren	3			
West-Vlaanderen	13	123	15,3	
Kortrijk-Waregem-Menen	5			
Middenkust	19			
Oostkust	10			
Roeselare-Tielt-Izegem	9			
Westhoek	47			
Westkust	20			
Totaal	804	804	100%	

3.2 Rubriek, genre, onderwerp en thema

zie ook SPSS_Output_3.2_Masterproef_Ine_Leonard

16. Het aantal artikelen over archeologie per krant per rubriek.

		Krant								
		DM	DS	DT	GVA	BVL	NB	HLN		
Rubriek	Binnenland/regio	6	50	0	95	70	148	225	594	77 %
	Buitenland	6	12	0	3	6	3	7	37	4,8 %
	Wetenschap	26	29	0	1	0	0	0	56	7,3 %
	Economie	0	0	0	0	0	0	0	0	0 %
	Opinie	3	1	0	0	0	0	0	4	0,5 %
	Cultuur & media	2	8	5	0	0	1	0	16	2,1 %
	Lifestyle	0	0	0	0	0	1	0	1	0,1 %
	Andere	22	7	5	5	5	4	10	58	7,6 %
									766	100 %

17. De gemiddelde pagina waarop de artikelen over archeologie van een rubriek is verschenen en het gemiddeld aantal woorden per artikel over archeologie per rubriek

		Gemiddelde pagina	Gemiddeld aantal woorden per artikel
Rubriek	Binnenland/regionaal	29	246
	Buitenland	14	292
	Wetenschap	32	490
	Economie	.	.
	Opinie	20	473
	Cultuur & media	22	421
	Lifestyle	20	66
	Andere	17	443

18. Het aantal artikelen over archeologie per krant per genre.

		Krant								
		DM	DS	DT	GVA	BVL	NB	HLN		
Genre	Nieuwsbericht	19	26	2	22	23	32	98	222	29 %
	Reportage/verslag	7	18	0	29	30	83	58	225	29,4 %
	Opiniestuk	1	1	0	0	0	1	0	3	0,4 %
	Fait divers	25	35	3	45	21	30	75	234	30,5 %
	Recensie	1	0	2	1	0	0	1	5	0,7 %
	Interview	5	1	1	2	0	1	6	16	2,1 %
	Andere	7	26	2	5	7	10	4	61	7,9 %
										766

19. De gemiddelde pagina van de artikelen over archeologie en het gemiddeld aantal woorden per artikel over archeologie per genre.

		Gemiddelde pagina	Gemiddeld aantal woorden per artikel
Genre	Nieuwsbericht	24	243
	Reportage/verslag	28	418
	Opiniestuk	21	487
	Fait divers	31	106
	Recensie	26	670
	Interview	33	823
	Andere	25	459

20. Het aantal artikelen over archeologie per onderwerp per krant.

		Krant								
		DM	DS	DT	GVA	BVL	NB	HLN		
Onderwerp	Geïsoleerde archeologische vondst binnenland	0	0	0	3	3	3	7	16	2,1 %
	Geïsoleerde archeologische vondst buitenland	8	0	0	0	0	0	0	8	1,0 %
	Archeologische vondst op archeologische site binnenland	2	8	0	6	2	9	9	36	4,7 %
	Archeologische vondst op archeologische site buitenland	10	11	2	2	2	1	5	33	4,3 %
	Ontdekking archeologische site binnenland	0	2	0	1	2	2	3	10	1,3 %
	Ontdekking archeologische site buitenland	4	3	2	1	3	0	2	15	2,0 %
	Archeologisch onderzoek bij geplande ingreep in de bodem	4	7	0	31	5	30	66	143	18,7 %
	Archeologie als voedingsbodem voor conflict	8	3	2	7	6	11	16	55	7,2 %
	Archeologie als toeristische trekpleister	0	7	1	9	13	11	5	44	5,7 %
	Archeologie als inspiratiebron	2	2	0	2	1	12	5	24	3,1 %
	Archeologische theorie & methode	2	13	0	0	3	5	5	28	3,7 %
	Tentoonstelling of museumaangelegenheden	3	8	3	5	17	20	28	84	11,0 %
	Interpretatie archeologische data	13	15	0	2	0	2	5	37	4,8 %
	Archeologisch vooronderzoek bij geplande ingreep in de bodem	1	6	0	13	7	17	34	78	10,2 %
Andere	8	22	0	21	17	34	52	155	20,2 %	

21. Het aantal artikelen over archeologie met een 'ander' onderwerp per krant.

		Krant								
		DM	DS	DT	GVA	BVL	NB	HLN		
Ander onderwerp	Archeologie en ruimtelijke ordening	0	0	0	0	0	0	1	1	0,1 %
	Archeologisch depot	0	2	0	0	0	3	3	8	1 %
	Archeologische samenwerkingsverbanden	0	0	0	1	0	2	1	4	0,5 %
	Begraven radioactief afval	1	0	0	0	0	0	0	1	0,1 %
	Belgisch pionierswerk in Spanje	0	1	0	0	0	0	0	1	0,1 %
	Bescherming van een archeologisch relict	2	6	0	1	0	3	5	17	2,2 %
	Eerbetoon gesneuvelde soldaat	1	0	0	0	0	1	0	2	0,3 %
	Eerbetoon overleden archeoloog	0	0	0	0	0	0	2	2	0,3 %
	Extra personeel voor een archeologische dienst	0	1	0	2	0	0	1	4	0,5 %
	Fraude	0	1	0	0	0	0	0	1	0,1 %
	Herbestemming van een archeologisch relict	0	1	0	1	1	3	0	6	0,8 %
	Inhuldiging	0	0	0	0	0	1	1	2	0,3 %
	Internationaal gezelschap bezoekt archeologisch relict	0	0	0	0	0	1	0	1	0,1 %
	Kunstroof	3	2	0	1	0	0	1	7	0,9 %
	Kunstwerk	0	0	0	0	1	0	0	1	0,1 %
	Prijs	0	1	0	0	2	1	1	5	0,7 %
	Project van een archeologische instantie	0	0	0	5	3	2	8	18	2,3 %
	Reanactment	0	1	0	0	0	1	3	5	0,7 %
	Reconstructie van een archeologisch relict	0	1	0	2	0	0	7	10	1,3 %
	Redactionele correctie	0	1	0	1	0	0	0	2	0,3 %
	Restauratie van een archeologisch relict	1	1	0	0	4	6	8	20	2,6 %
	Schenking	0	0	0	0	1	1	2	4	0,5 %
	Schepen archeologie	0	0	0	0	0	1	0	1	0,1 %
Schoolbezoek	0	0	0	0	3	2	0	5	0,7 %	
Sluiting/sloop/verdwijnen van een archeologisch relict	0	2	0	4	0	7	0	13	8,3 %	
Subsidies	0	1	0	0	2	0	6	9	5,8 %	
Terugblik op een archeologisch relevante gebeurtenis	0	0	0	4	0	0	0	4	2,6 %	
Vrijwilligerswerk op een archeologische site	0	0	0	0	0	0	2	2	0,3 %	
								156	20,4 %	

22. Het aantal artikelen over archeologie per onderwerp per uitgave.

	Uitgave				
	Regionaal	Nationaal			
Onderwerp	Geïsoleerde archeologische vondst binnenland	11	5	16	2,1 %
	Geïsoleerde archeologische vondst buitenland	0	8	8	1,0 %
	Archeologische vondst op archeologische site binnenland	27	9	36	4,7 %
	Archeologische vondst op archeologische site buitenland	2	31	33	4,3 %
	Ontdekking archeologische site binnenland	7	3	10	1,3 %
	Ontdekking archeologische site buitenland	0	15	15	2,0 %
	Archeologisch onderzoek bij geplande ingreep in de bodem	126	17	143	18,7 %
	Archeologie als voedingsbodem voor conflict	32	21	55	6,9 %
	Archeologie als toeristische trekpleister	32	14	44	6 %
	Archeologie als inspiratiebron	17	6	24	3 %
	Archeologische theorie & methode	13	15	28	3,7 %
	Tentoonstelling of museumaangelegenheden	59	25	84	11,0 %
	Interpretatie archeologische data	5	32	37	4,8 %
	Archeologisch vooronderzoek bij geplande ingreep in de bodem	69	9	78	10,2 %
	Andere	114	42	156	20,4 %

23. Het aantal artikelen over archeologie per onderwerp per maand.

	Maand												
	Jan	Feb	Maart	April	Mei	Jun	Jul	Aug	Sept	Okt	Nov	Dec	
Onderwerp	Geïsoleerde archeologische vondst binnenland	0	0	4	5	1	2	0	0	1	2	1	0
	Geïsoleerde archeologische vondst buitenland	0	0	0	2	0	1	2	2	0	1	0	0
	Archeologische vondst op archeologische site binnenland	1	2	0	2	2	13	2	2	3	1	6	2
	Archeologische vondst op archeologische site buitenland	1	1	0	2	4	4	10	2	1	1	2	5
	Ontdekking archeologische site binnenland	0	0	1	0	1	2	1	1	2	2	0	0
	Ontdekking archeologische site buitenland	0	0	0	0	1	5	0	1	0	1	6	1
	Archeologisch onderzoek bij geplande ingreep in de bodem	9	8	15	22	10	16	22	13	8	6	3	11
	Archeologie als voedingsbodem voor conflict	5	3	1	7	6	1	8	7	7	3	2	3
	Archeologie als toeristische trekpleister	3	4	2	7	3	0	5	4	5	1	8	4
	Archeologie als inspiratiebron	2	1	3	4	2	0	1	0	4	0	4	2
	Archeologische theorie & methode	1	1	3	2	2	0	6	3	1	5	2	2
	Tentoonstelling of museumaangelegenheden	5	7	13	5	15	8	5	4	4	2	3	13
	Interpretatie archeologische data	3	4	2	0	3	4	3	1	4	4	3	6
	Archeologisch vooronderzoek bij geplande ingreep in de bodem	11	3	8	14	9	3	4	5	5	4	7	5
	Andere	11	24	11	13	8	8	14	18	10	8	20	11

24. Het aantal artikelen over archeologie per ‘ander’ onderwerp per maand.

		Maand											
		Jan	Feb	Maart	April	Mei	Jun	Jul	Aug	Sept	Okt	Nov	Dec
Ander onderwerp	Archeologie en ruimtelijke ordening	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Archeologisch depot	2	4	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0
	Archeologische samenwerkingsverbanden	0	2	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0
	Begraven radioactief afval	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
	Belgisch pionierswerk in Spanje	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
	Bescherming van een archeologisch relict	2	4	4	3	0	1	0	2	0	0	1	0
	Eerbetoon gesneuvelde soldaat	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
	Eerbetoon overleden archeoloog	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Extra personeel voor een archeologische dienst	0	0	1	0	0	0	1	0	0	2	0	0
	Fraude	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Herbestemming van een archeologisch relict	1	2	0	1	0	0	0	1	0	0	1	0
	Inhuldiging	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
	Internationaal gezelschap bezoekt archeologisch relict	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
	Kunstroof	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	4	0
	Kunstwerk	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Prijs	0	0	0	2	0	0	1	0	2	0	0	0
	Project van een archeologische instantie	2	6	2	0	1	0	0	2	0	2	2	1
	Reanactment	0	0	0	0	1	0	1	0	3	0	0	0
	Reconstructie van een archeologisch relict	0	0	0	1	1	2	1	2	0	0	3	0
	Redactionele correctie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	Restauratie van een archeologisch relict	2	0	3	1	1	2	3	1	1	1	3	2
	Schenking	0	0	0	1	1	1	0	0	1	0	0	0
	Schepen archeologie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
	Schoolbezoek	0	0	0	2	0	0	0	0	1	1	0	1
Sluiting/sloop/verdwijnen van een archeologisch relict	0	1	0	1	2	0	2	6	0	0	0	1	
Subsidies	0	0	0	0	0	0	2	0	1	0	1	5	
Terugblik op een archeologisch relevante gebeurtenis	0	0	1	0	0	0	0	2	0	0	1	0	
Vrijwilligerswerk op een archeologische site	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	

25. Het aantal artikelen over archeologie per onderwerp per rubriek.

		Rubriek							
		Binnenland/regio	Buitenland	Wetenschap	Economie	Opinie	Cultuur & media	Lifestyle	Andere
Onderwerp	Geïsoleerde archeologische vondst binnenland	16	0	0	0	0	0	0	0
	Geïsoleerde archeologische vondst buitenland	0	0	3	0	0	0	0	5
	Archeologische vondst op archeologische site binnenland	35	0	0	0	0	1	0	0
	Archeologische vondst op archeologische site buitenland	2	11	13	0	0	4	0	3
	Ontdekking archeologische site binnenland	9	0	1	0	0	0	0	0
	Ontdekking archeologische site buitenland	1	7	2	0	0	2	0	3
	Archeologisch onderzoek bij geplande ingreep in de bodem	139	0	1	0	0	0	0	3
	Archeologie als voedingsbodem voor conflict	36	4	1	0	4	1	0	7
	Archeologie als toeristische trekpleister	35	2	0	0	0	1	0	8
	Archeologie als inspiratiebron	17	2	0	0	0	4	0	0
	Archeologische theorie & methode	18	1	9	0	0	0	0	0
	Tentoonstellingen en andere museuminiciatieven	73	1	2	0	0	1	0	7
	Interpretatie archeologische data	7	4	22	0	0	0	0	4
	Archeologisch vooronderzoek bij geplande ingreep in de bodem	76	0	0	0	0	0	0	2
Andere	130	5	2	0	0	2	1	16	

26. Het aantal artikelen over archeologie per thema per krant.

		Krant									
		DM	DS	DT	GVA	BVL	NB	HLN			
Thema	Interpretatieve aangelegenheden i.v.m. archeologie	15	22	0	1	1	12	9	60	7,8 %	
	Methodologische aangelegenheden i.v.m. archeologie	7	24	0	38	11	41	61	182	23,8 %	
	Juridische aangelegenheden i.v.m. archeologie	4	5	1	1	0	2	7	20	2,6 %	
	Vondst binnenland	5	12	2	20	11	31	54	135	17,6 %	
	Vondst buitenland	20	16	2	5	5	0	7	55	7,2 %	
	Beleidsaangelegenheden i.v.m. archeologie	7	13	2	9	3	17	20	71	9,3 %	
	Museale aangelegenheden i.v.m. archeologie	1	8	2	9	31	20	38	109	14,2 %	
	Andere	6	7	1	21	19	34	46	134	17,5 %	
									766	100 %	

27. Het aantal artikelen over archeologie per 'ander' thema per krant.

		Krant									
		DM	DS	DT	GVA	BVL	NB	HLN			
ander thema	Amateurarcheologie	0	0	0	3	2	1	1	7	0,9 %	
	Commerciële aangelegenheden i.v.m. archeologie	3	1	0	2	1	6	5	18	2,3 %	
	Doctoraat	0	0	0	0	0	1	0	1	0,1 %	

Ontsluiting van een archeologisch project of relict	3	6	0	15	14	25	38	101	13,2 %
Oorlogsschade	0	0	0	0	1	0	0	1	0,1 %
Ramptoerisme	0	0	1	1	1	0	0	3	0,4 %
Reactie op betreurenswaardige uitspra(a)k(en)	0	0	0	0	0	1	0	1	0,1 %
Rouwregister	0	0	0	0	0	0	2	2	0,3 %
								134	17,5 %

28. Het aantal artikelen over archeologie per thema per kranttype.

		Kranttype	
		Kwaliteitskrant	Populaire krant
Thema	Interpretatieve aangelegenheden i.v.m. archeologie	37	23
	Methodologische aangelegenheden i.v.m. archeologie	31	151
	Juridische aangelegenheden i.v.m. archeologie	10	10
	Vondst binnenland	19	116
	Vondst buitenland	38	17
	Beleidsaangelegenheden i.v.m. archeologie	22	49
	Museale aangelegenheden i.v.m. archeologie	11	98
	Andere	14	120

29. Het aantal artikelen per thema per uitgave.

		Uitgave	
		Regionaal	Nationaal
Thema	Interpretatieve aangelegenheden i.v.m. archeologie	16	44
	Methodologische aangelegenheden i.v.m. archeologie	156	26
	Juridische aangelegenheden i.v.m. archeologie	7	13
	Vondst binnenland	102	33
	Vondst buitenland	1	54
	Beleidsaangelegenheden i.v.m. archeologie	47	24
	Museale aangelegenheden i.v.m. archeologie	79	30
	Andere	106	28
	Totaal	514	252

30. Het aantal artikelen over archeologie per thema per maand in 2012.

		Maand											
		Jan	Feb	Maart	April	Mei	Jun	Jul	Aug	Sept	Okt	Nov	Dec
Onderwerp	Interpretatieve aangelegenheden i.v.m. archeologie	0	1	0	2	0	1	3	0	0	0	0	0
	Methodologische aangelegenheden i.v.m. archeologie	0	0	4	1	0	0	0	1	5	0	4	3
	Juridische aangelegenheden i.v.m. archeologie	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
	Vondst binnenland	6	5	6	14	8	7	10	11	12	4	13	5
	Vondst buitenland	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
	Beleidsaangelegenheden i.v.m. archeologie	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2
	Museale aangelegenheden i.v.m. archeologie	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
	Andere	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

31. Het aantal artikelen over een ‘ander’ thema per rubriek in 2012.

		Rubriek							
		Binnenland/regio	Buitenland	Wetenschap	Economie	Opinie	Cultuur & media	Lifestyle	Andere
Thema	Amateurarcheologie	7	0	0	0	0	0	0	0
	Commerciële aangelegenheden i.v.m. archeologie	13	1	0	0	0	4	0	0
	Doctoraat	1	0	0	0	0	0	0	0
	Ontsluiting van een archeologisch project of relict	91	0	1	0	0	0	1	8
	Oorlogsschade	0	1	0	0	0	0	0	0
	Ramptoerisme	0	0	0	0	0	0	0	3
	Reactie op betreurenswaardige uitspraak	1	0	0	0	0	0	0	0
	Rouwregister	2	0	0	0	0	0	0	0

32. Het aantal artikelen over een ‘ander’ thema per genre in 2012.

		Genre						
		Nieuwsbericht	Reportage/verslag	Opiniestuk	Fait divers	Recensie	Interview	Andere
Ander thema	Amateurarcheologie	1	4	0	0	0	2	0
	Commerciële aangelegenheden i.v.m. archeologie	5	2	1	5	0	3	2
	Doctoraat	1	0	0	0	0	0	0
	Ontsluiting van een archeologisch project of relict	28	50	0	20	0	1	2
	Oorlogsschade	0	0	0	0	0	0	1
	Ramptoerisme	0	2	0	0	0	0	1
	Reactie op betreurenswaardige uitspraak	0	0	0	1	0	0	0
	Rouwregister	1	0	0	1	0	0	0

3.3 Nieuwsbron, instantie, woordvoerder en auteur zie ook SPSS_Output_3.3_Masterproef_Ine_Leonard

33. Het aantal vermeldingen van een nieuwsbron per krant in 2012.

		Vermeldingen				
		De eerste nieuwsbron die wordt genoemd	De tweede nieuwsbron die wordt genoemd	De derde nieuwsbron die wordt genoemd		
Krant	De Morgen	34	9	0	43	13 %
	De Standaard	43	5	1	49	14,8 %
	De Tijd	3	0	0	3	0,9 %
	De Gazet van Antwerpen	15	2	0	17	5,2 %
	Belang van Limburg	30	0	0	30	9,1 %
	Nieuwsblad	25	0	0	25	7,6 %
	Het Laatste Nieuws	144	19	0	163	49,4 %
	Totaal	294	35	1	330	100 %

34. Het aantal vermelde nieuwsbronnen per krant in 2012.

		Krant								
		DM	DS	DT	GVA	BVL	NB	HLN		
Nieuwsbron	Nieuwsagentschap of -medium	2	12	0	1	4	0	1	20	6,1 %
	Wetenschappelijk tijdschrift	11	25	0	0	0	0	0	36	10,9 %
	Archeoloog (als er geen instantie wordt vermeld)	4	3	0	0	3	0	12	22	6,7 %
	Binnenlandse archeologische instantie	4	3	0	9	7	16	64	103	31,2 %
	Buitenlandse archeologische instantie	10	1	1	1	0	0	4	17	5,2 %
	Internationale archeologische instantie	4	0	0	0	0	0	0	4	1,2 %
	Niet-archeologische instantie	3	5	1	4	9	8	77	107	32,4 %
	Amateurarcheoloog	1	0	0	1	1	1	5	9	2,7 %
	Andere	4	0	1	1	6	0	0	12	3,6 %
	Totaal	43	49	3	17	30	25	163	330	100 %

35. Het aantal artikelen over archeologie per maand per kranttype en de Chi-kwadraattoets tussen de indicator *Nieuwsbron* en de indicator *Type*.

		Kranttype	
		Kwaliteitskrant	Populaire krant
Nieuwsbron	Nee	101	372
	Ja	81	212
	Totaal	182	584

Pearson Chi-Square Tests

Nieuwsbron	Chi-square	3,954
	df	1
	Sig.	0,047*

Results are based on nonempty rows and columns in each innermost subtable.

*This Chi-square statistic is significant at the 0,05 level.

36. Het aantal artikelen over archeologie per maand per kranttype en de Chi-kwadraattoets tussen de indicator *Nieuwsbron* en de indicator *Uitgave*.

		Uitgave	
		Regionaal	Nationaal
Nieuwsbron	Nee	327	146
	Ja	187	106
	Totaal	514	252

Pearson Chi-Square Tests

Nieuwsbron	Chi-square	2,311
	df	1
	Sig.	0,128

Results are based on nonempty rows and columns in each innermost subtable.

37. Het aantal artikelen met minstens één vermelde nieuwsbron per onderwerp in 2012

		Komt de informatiebron expliciet aan bod?	
		Nee	Ja
Onderwerp	Geïsoleerde archeologische vondst binnenland	9	7
	Geïsoleerde archeologische vondst buitenland	5	3
	Archeologische vondst op archeologische site binnenland	26	10
	Archeologische vondst op archeologische site buitenland	17	16
	Ontdekking archeologische site binnenland	8	2
	Ontdekking archeologische site buitenland	6	9
	Archeologisch onderzoek bij geplande ingreep in de bodem	91	52
	Archeologie als voedingsbodem voor conflict	25	30
	Archeologie als toeristische trekpleister	30	14
	Archeologie als inspiratiebron	14	9
	Archeologische theorie & methode	11	17
	Tentoonstellingen en andere museuminitiatieven	60	24
	Interpretatie archeologische data	18	19
	Archeologisch vooronderzoek bij geplande ingreep in de bodem	55	23
	Andere	98	58
	Totaal	473	293

38. Het aantal artikelen met minstens één vermelde nieuwsbron per thema in 2012.

		Komt de informatiebron expliciet aan bod?	
		Nee	Ja
Thema	Interpretatieve aangelegenheden i.v.m. archeologie	23	37
	Methodologische aangelegenheden i.v.m. archeologie	129	53
	Juridische aangelegenheden i.v.m. archeologie	12	8
	Vondst binnenland	86	49
	Vondst buitenland	30	25
	Beleidsaangelegenheden i.v.m. archeologie	46	25
	Museale aangelegenheden i.v.m. archeologie	67	42
	Andere	80	54
	Totaal	473	293

39. Het aantal vermelde nieuwsbron per onderwerp in 2012.

		Onderwerp														
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Nieuwsbron	Nieuwsagentschap of -medium	0	0	1	1	1	5	1	2	0	1	2	2	1	0	4
	Wetenschappelijk tijdschrift	0	1	0	0	10	1	0	3	0	1	7	0	13	0	1
	Archeoloog (als er geen instantie wordt vermeld)	1	1	2	2	1	1	4	0	1	1	2	1	3	0	3
	Binnenlandse archeologische instantie	2	0	4	4	1	1	22	9	5	3	6	12	2	15	19
	Buitenlandse archeologische instantie	0	1	0	0	3	2	2	1	0	0	0	0	3	0	3
	Internationale archeologische instantie	0	0	0	0	1	0	6	6	0	0	1	0	1	0	0
	Niet-archeologische instantie	1	0	3	4	0	0	22	15	4	4	0	7	1	10	26
	Amateurarcheoloog	2	1	0	0	0	0	1	1	1	0	1	0	0	0	2
	Andere	0	0	0	0	1	0	0	1	3	1	0	1	0	0	3

40. Het aantal expliciet vermelde nieuwsbron per thema in 2012.

		Thema							
		1	2	3	4	5	6	7	8
Nieuwsbron	Nieuwsagentschap of -medium	2	4	3	1	6	2	0	2
	Wetenschappelijk tijdschrift	22	0	1	0	12	1	0	0
	Archeoloog (als er geen instantie wordt vermeld)	4	5	0	6	2	0	2	3
	Binnenlandse archeologische instantie	3	18	0	29	2	7	24	23
	Buitenlandse archeologische instantie	4	2	1	1	5	3	0	1
	Internationale archeologische instantie	3	0	0	1	0	0	0	1
	Niet-archeologische instantie	6	27	4	19	0	11	14	24
	Amateurarcheoloog	1	2	0	1	1	0	1	2
	Andere	3	0	0	0	1	1	5	1

41. Het aantal vermeldingen van een archeologische instantie per krant in 2012.

		Vermeldingen		
		De eerste instantie die wordt genoemd	De tweede instantie die wordt genoemd	De derde instantie die wordt genoemd
Krant	De Morgen	34	3	1
	De Standaard	71	14	4
	De Tijd	9	0	0
	De Gazet van Antwerpen	63	13	1
	Belang van Limburg	52	10	2
	Nieuwsblad	93	17	3
	Het Laatste Nieuws	164	37	6
	Totaal	486	94	17

42. Het aantal artikelen over archeologie per maand per kranttype en de Chi-kwadraattoets tussen de indicator *Nieuwsbron* en de indicator *Type*.

		Kranttype	
		Kwaliteitskrant	Populaire krant
Nieuwsbron	Nee	101	372
	Ja	81	212
	Totaal	182	584

Pearson Chi-Square Tests

Nieuwsbron	Chi-square	3,954
	df	1
	Sig.	0,047*

Results are based on nonempty rows and columns in each innermost subtable.

*This Chi-square statistic is significant at the 0,05 level.

43. Het aantal artikelen over archeologie per maand per kranttype en de Chi-kwadraattoets tussen de indicator *Nieuwsbron* en de indicator *Uitgave*.

		Uitgave	
		Regionaal	Nationaal
Nieuwsbron	Nee	327	146
	Ja	187	106
	Totaal	514	252

Pearson Chi-Square Tests

Nieuwsbron	Chi-square	2,311
	df	1
	Sig.	0,128

Results are based on nonempty rows and columns in each innermost subtable.

44. Het aantal vermeldingen van een archeologische instantie⁵².

		Vermeldingen			
		Eerste instantie	Tweede instantie	Derde instantie	
Archeologische instantie	Internationaal team/instantie	20	0	0	20
	Buitenlandse instantie	35	0	1	36
	Agentschap Onroerend Erfgoed	51	3	0	54
	AdAK	3	0	0	3
	aDeDe bvba	2	0	0	2
	ADW	19	10	0	29
	All-Archeo bvba	9	0	2	11
	ArchEBo bvba	2	0	0	2
	ARCHEO7	21	1	0	22
	Archeologische dienst provincie Antwerpen	1	0	0	1
	Archeologische dienst provincie Oost-Vlaanderen	2	0	0	2
	Archeologische dienst provincie Vlaams-Brabant	1	0	0	1
	Archeologische eenheid KU Leuven	23	1	0	24
	Archeologische eenheid UGent	11	5	4	20
	Archeologische eenheid VUB	1	0	0	1
	Archeologische stadsdienst Antwerpen	21	0	0	21
	Archeologische stadsdienst Gent	4	1	0	5
	Archeologische stadsdienst Maaseik	2	0	0	2
	Archeologische stadsdienst Mechelen	12	0	0	12
	BAAC Vlaanderen	2	1	0	3
	BIE/RADAR	6	0	0	6
	Condor Archaeological Research bvba	5	2	0	7
	Gallo-Romeïnmuseum	17	8	0	25
	Ghent Archaeological Team bvba	2	2	0	4
	Group Monument	7	3	0	10
	KLAD	7	2	0	9
	PORTIVA	4	0	0	4
	RAAKVLAK	2	0	0	2
	Ruben Willaert bvba	5	4	0	9
	SOLVA	16	3	0	19
	Studiebureau Archeologie	8	1	1	10
	TriHArch onderzoek & advies bvba	1	0	0	1
	ZOLAD+	5	3	0	8
Amateurarcheoloog	18	6	1	25	
Andere	141	38	8	187	
Totaal	486	94	17	597	
OVERZICHT					
Amateurarcheologen				25	
Buitenlandse instanties				36	
Internationale instanties				20	
Binnenlandse overheidsinstellingen				251	
Binnenlandse commerciële privébedrijven				78	
Andere				187	
				597	

⁵² Er werd rekening gehouden met de mogelijkheid dat er meer dan één instantie werd vermeld in één artikel.

45. Het aantal artikelen waarin één of meerdere archeologische instanties worden vermeld per kranttype in 2012.

	Kranttype			
	Kwaliteitskrant	Populaire krant		
Archeologische instantie	Internationaal team/instantie	18	2	
	Buitenlandse instantie	25	11	
	Agentschap Onroerend Erfgoed	9	45	
	AdAK	0	3	
	aDeDe bvba	1	1	
	ADW	2	27	
	All-Archeo bvba	0	11	
	ArchEBo bvba	0	2	
	ARCHEO7	3	19	
	Archeologie en Erfgoed	0	0	
	Archeologische dienst provincie Antwerpen	0	1	
	Archeologische dienst provincie Oost-Vlaanderen	1	1	
	Archeologische dienst provincie Vlaams-Brabant	0	1	
	Archeologische eenheid KU Leuven	6	18	
	Archeologische eenheid UGent	7	13	
	Archeologische eenheid VUB	1	0	
	Archeologische stadsdienst Antwerpen	2	19	
	Archeologische stadsdienst Dendermonde	0	0	
	Archeologische stadsdienst Gent	1	4	
	Archeologische stadsdienst Maaseik	0	2	
	Archeologische stadsdienst Mechelen	1	11	
	ARON bvba	0	0	
	BAAC Vlaanderen	0	2	
	BIE/RADAR	0	6	
	Condor Archaeological Research bvba	0	7	
	Culturele dienst provincie West-Vlaanderen	0	0	
	Fenikx bvba	0	0	
	Gallo-Romeïnmuseum	5	20	
	Ghent Archaeological Team bvba	0	4	
	Group Monument	0	10	
	KLAD	2	7	
	PORTIVA	0	4	
	RAAKVLAK	0	2	
	Ruben Willaert bvba	0	9	
	SOLVA	1	18	
	Studiebureau Archeologie	3	7	
	Target Archaeological Geophysics	0	0	
	TriHArch onderzoek & advies bvba	0	1	
	WinAr	0	0	
	ZOLAD+	0	8	
Amateurarcheoloog	2	22		
Andere	46	141		
Totaal	136	461	597	

46. Het aantal artikelen met minstens één vermelding van een archeologische instantie per onderwerp in 2012.

erw		Wordt er minstens één archeologische instantie bij naam genoemd?	
		Nee	Ja
	Geïsoleerde archeologische vondst binnenland	3	13
	Geïsoleerde archeologische vondst buitenland	5	3

Archeologische vondst op archeologische site binnenland	13	23
Archeologische vondst op archeologische site buitenland	14	19
Ontdekking archeologische site binnenland	3	7
Ontdekking archeologische site buitenland	4	11
Archeologisch onderzoek bij geplande ingreep in de bodem	55	88
Archeologie als voedingsbodem voor conflict	28	25
Archeologie als toeristische trekpleister	14	32
Archeologie als inspiratiebron	10	13
Archeologische theorie & methode	2	26
Tentoonstellingen en andere museuminitiatieven	16	68
Interpretatie archeologische data	14	23
Archeologisch vooronderzoek bij geplande ingreep in de bodem	30	48
Andere	69	87
Totaal	280	486

47. Het aantal artikelen met minstens één vermelding van een archeologische instantie per thema in 2012.

		Wordt er minstens één archeologische instantie bij naam genoemd?	
		Nee	Ja
Thema	Interpretatieve aangelegenheden i.v.m. archeologie	21	39
	Methodologische aangelegenheden i.v.m. archeologie	79	103
	Juridische aangelegenheden i.v.m. archeologie	11	9
	Vondst binnenland	48	87
	Vondst buitenland	22	33
	Beleidsaangelegenheden i.v.m. archeologie	20	51
	Museale aangelegenheden i.v.m. archeologie	15	94
	Andere	64	70
	Totaal	280	486

48. Het aantal personen dat aan het woord wordt gelaten in de kranten in 2012⁵³.

		Vermeldingen			
		Woordvoerder1	Woordvoerder2	Woordvoerder3	
Woordvoerder	Journalist	749	0	0	749
	Archeolo(o)g(en)	0	164	1	165
	Woordvoerder archeologische instantie	2	49	9	60
	Woordvoerder niet-archeologische instantie	9	68	20	97
	Burgemeester, schepen(en), ambtena(a)r(en) en politici allerhande	0	115	34	149
	Voorzitter/leden heemkundige kring	1	11	7	19
	Particulier(en)	4	16	13	33
	Onderzoeker(s)/deskundige(n)	1	21	11	33
	Amateurarcheolo(o)g(en)	0	15	9	24
	Andere	0	5	1	6
	Totaal	766	464	105	1335

49. Het aantal woordvoerders per onderwerp in 2012.

		Onderwerp														
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
rdvo	Journalist	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Archeolo(o)g(en)	4	0	15	13	7	3	47	8	5	3	8	8	12	17	15

⁵³ Er werd rekening gehouden met de mogelijkheid dat er meer dan één woordvoerder aan bod kwam in één artikel.

Woordvoerder archeologische instantie	1	0	3	1	0	0	2	3	1	2	5	16	2	8	14
Woordvoerder niet-archeologische instantie	1	0	7	1	1	0	25	10	3	2	4	7	0	10	17
Burgemeester, schep(en), ambtena(a)r(en) en politici allerhande	1	0	7	0	2	1	36	20	11	2	2	3	1	20	43
Voorzitter/leden heemkundige kring	1	0	2	0	0	0	1	1	4	0	1	5	1	1	1
Particulier(en)	4	0	0	1	0	0	0	5	2	3	0	2	0	0	12
Onderzoeker(s)/deskundige(n)	1	3	1	5	0	2	2	3	0	0	6	1	6	0	2
Amateurarcheolo(o)g(en)	8	0	1	0	0	0	1	1	2	1	1	4	1	1	3
Andere	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	3	0	0	0

50. Het aantal expliciet vermelde woordvoerders per thema in 2012.

		Thema							
		1	2	3	4	5	6	7	8
Woordvoerder	Journalist	56	181	20	135	55	70	99	0
	Archeolo(o)g(en)	18	35	1	58	15	8	4	16
	Woordvoerder archeologische instantie	1	14	3	8	0	7	21	6
	Woordvoerder niet-archeologische instantie	6	30	3	17	1	10	13	16
	Burgemeester, schep(en) en/of ambtena(a)r(en)	6	49	4	24	1	18	12	35
	Voorzitter/leden heemkundige kring	3	2	0	4	0	2	4	7
	Particulier(en)	2	2	1	2	1	5	5	15
	Onderzoeker(s)/deskundige(n)	12	5	0	1	11	2	2	0
	Amateurarcheolo(o)g(en)	4	2	1	4	0	0	6	7
Andere	0	0	0	0	0	0	3	3	

51. Het aantal artikelen per auteur per onderwerp in 2012⁵⁴.

		Onderwerp														
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Auteur	Barbara Debusschere	0	2	0	7	0	0	1	0	0	0	0	5	0	0	
	Dieter Dujardin	0	0	0	0	2	0	6	1	0	0	0	0	0	4	
	Dirk Roefflaer	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	3	0	0	
	Gudrun Steen	0	0	0	0	0	0	3	1	0	0	1	2	0	2	
	Hilde Van den Eynde	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	3	0	3	0	
	Isabel Van Tendeloo	0	0	1	0	0	0	1	1	0	0	0	0	1	0	
	Jan Bex	1	0	0	0	2	0	0	0	1	0	0	0	0	2	
	Kristof Pieters	0	0	2	0	1	0	11	1	0	0	0	0	0	2	
	Piet Lesage	0	0	1	0	0	0	6	3	2	1	0	0	0	2	
	Steven Tindemans	0	0	2	0	0	0	6	0	1	0	0	0	0	2	
	Xavier Lenaers	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	5	0	4	

52. Het aantal artikelen per auteur per thema in 2012⁵⁵.

		Thema							
		1	2	3	4	5	6	7	8
Auteur	Barbara Debusschere	5	1	0	1	8	0	0	0
	Dieter Dujardin	0	1	0	6	0	3	0	3
	Dirk Roefflaer	0	0	0	0	0	1	4	2
	Gudrun Steen	0	6	0	1	0	0	2	2
	Hilde Van den Eynde	5	0	0	0	2	0	0	0

⁵⁴ Enkel met de auteurs die het meest over archeologie hebben geschreven.

⁵⁵ Enkel met de auteurs die het meest over archeologie hebben geschreven.

	Isabel Van Tendeloo	2	2	0	0	0	1	1	1
	Jan Bex	0	1	0	4	0	0	1	1
	Kristof Pieters	0	7	0	9	0	1	1	2
	Piet Lesage	0	7	1	5	0	5	0	4
	Steven Tindemans	0	6	0	4	0	0	0	2
	Xavier Lenaers	0	0	0	1	0	2	5	2

53. Het aantal artikelen per auteur per rubriek in 2012⁵⁶.

		Rubriek							
		1	2	3	4	5	6	7	8
Auteur	Barbara Debusschere	0	0	15	0	0	0	0	0
	Dieter Dujardin	13	0	0	0	0	0	0	0
	Dirk Roefflaer	7	0	0	0	0	0	0	0
	Gudrun Steen	11	0	0	0	0	0	0	0
	Hilde Van den Eynde	0	0	7	0	0	0	0	0
	Isabel Van Tendeloo	6	0	0	0	0	0	0	1
	Jan Bex	7	0	0	0	0	0	0	0
	Kristof Pieters	20	0	0	0	0	0	0	0
	Piet Lesage	21	0	0	0	0	0	1	0
	Steven Tindemans	12	0	0	0	0	0	0	0
	Xavier Lenaers	10	0	0	0	0	0	0	0

54. Het aantal artikelen per auteur per genre in 2012⁵⁷.

		Genre						
		1	2	3	4	5	6	7
Auteur	Barbara Debusschere	2	0	0	12	0	1	0
	Dieter Dujardin	4	5	0	4	0	0	0
	Dirk Roefflaer	3	4	0	0	0	0	0
	Gudrun Steen	7	1	0	3	0	0	0
	Hilde Van den Eynde	2	0	0	0	0	0	5
	Isabel Van Tendeloo	2	3	0	1	0	0	1
	Jan Bex	2	3	0	1	0	0	1
	Kristof Pieters	8	7	0	5	0	0	0
	Piet Lesage	3	12	0	7	0	0	0
	Steven Tindemans	2	3	0	7	0	0	0
	Xavier Lenaers	5	4	0	1	0	0	0

⁵⁶ Enkel met de auteurs die het meest over archeologie hebben geschreven.

⁵⁷ Enkel met de auteurs die het meest over archeologie hebben geschreven.

3.4 Archeologische periode en cultuur

zie ook SPSS_Output_3.4_Masterproef_Ine_Leonard

55. De artikelen met minstens één vermelding van een archeologische periode per krant.

		Kranten								
		DM	DS	DT	GVA	BVL	NB	HLN		
Wordt er een periode vermeld?	Nee	19	23	2	37	27	72	84	264	34,5 %
		44			220					
	Ja	46	84	8	67	54	85	158	502	65,5 %
		138 (75,8 %)			364 (62,3 %)					

56. Het aantal artikelen over archeologie per maand per kranttype en de Chi-kwadraattoets tussen de indicator *Periode* en de indicator *Type*.

		Kranttype	
		Kwaliteitskrant	Populaire krant
Periode	Nee	44	220
	Ja	138	364
	Totaal	182	584

Pearson Chi-Square Tests

Periode	Chi-square	11,189
	df	1
	Sig.	0,001*

Results are based on nonempty rows and columns in each innermost subtable.

*This Chi-square statistic is significant at the 0,05 level.

57. Het aantal artikelen over archeologie per maand per kranttype en de Chi-kwadraattoets tussen de indicator *Periode* en de indicator *Uitgave*.

		Uitgave	
		Regionaal	Nationaal
Periode	Nee	202	62
	Ja	312	190
	Totaal	514	252

Pearson Chi-Square Tests

Periode	Chi-square	16,170
	df	1
	Sig.	0,000*

Results are based on nonempty rows and columns in each innermost subtable.

*This Chi-square statistic is significant at the 0,05 level

58. Het aantal vermeldingen van een archeologische periode⁵⁸.

		Vermeldingen			
		Periode1	Periode2	Periode3	
Periode	paleolithicum 2,5 miljoen tot 11.000 j.g. ⁵⁹	53	1	0	54
	mesolithicum 11.000 tot 10.000/8.000 j.g.	19	5	1	25
	neolithicum 10.000/8.000 tot 5.000/4.000 j.g.	31	12	5	48
	koper- & bronstijd 5.000/4.000 tot 2.500 j.g.	48	8	0	56
	ijzertijd & romeinse tijd 2.500 tot 1.500 j.g.	114	35	5	154
	middeleeuwen 1.500 tot 500 j.g.	131	29	12	172
	post-middeleeuwen 500 j.g tot heden	100	49	17	166
	Andere	7	0	2	9
Totaal	503	139	42	684	

⁵⁸ Er werd rekening gehouden met de mogelijkheid dat er meer dan één periode werd vermeld in één artikel.

⁵⁹ J.g. = jaar geleden.

59. Het aantal vermeldingen van een archeologische periode per krant in 2012.

		Kranten							
		DM	DS	DT	GVA	BVL	NB	HLN	
Periode	paleolithicum 2,5 miljoen tot 11.000 j.g.	8	16	0	6	5	8	11	54
	mesolithicum 11.000 tot 10.000/8.000 j.g.	1	7	0	5	2	4	6	25
	neolithicum 10.000/8.000 tot 5.000/4.000 j.g.	3	15	2	7	5	4	12	48
	koper- & bronstijd 5.000/4.000 tot 2.500 j.g.	5	12	1	12	4	6	16	56
	ijzertijd & romeinse tijd 2.500 tot 1.500 j.g.	9	13	2	23	27	24	56	154
	middeleeuwen 1.500 tot 500 j.g.	11	22	2	17	20	31	69	172
	post-middeleeuwen 500 j.g tot heden	13	26	3	21	12	33	58	166
	Andere	2	0	0	2	0	4	1	9
Totaal		52	111	10	93	75	114	229	684

60. Het aantal vermeldingen van een archeologische cultuur in 2012^{60 61}.

		Vermeldingen				
		Cultuur1	Cultuur2	Cultuur3		
Culturen	Archaïsche hominidae, 2,5 miljoen j.g. tot 20.000 v.Chr.	33	0	0	33	8,6 %
	Soemeriërs, 4.000 tot 3.000 v.Chr. (ZW-Azië)	1	0	0	1	0,3 %
	Predynastisch Egypte, 5.000 tot 3.000 v.Chr.	5	0	0	5	1,3 %
	Dynastisch Egypte, 3.000 v.Chr. tot 0	10	2	0	12	3,1 %
	Hellenistische beschaving, 300 v.Chr. tot 0	10	1	0	11	2,9 %
	Feniciërs/Puniërs, 900 tot 150 v.Chr.	1	0	0	1	0,3 %
	Etrusken, 700 tot 400 vC (Noord-Italië)	0	2	0	2	3,1 %
	Romeinse Rijk, 600 v.Chr. tot 476 nC	102	15	1	118	30,6 %
	Trechterbekercultuur, 4.300 tot 2.800 v.Chr. (Europa)	1	0	0	1	0,3 %
	Kelten, 500 v.Chr. tot 0 (Europa)	8	5	0	13	3,4 %
	Merovingische Rijk, 500 tot 800 nC (Europa)	10	3	0	13	3,4 %
	Karolingische Rijk, 800 tot 1.000 nC (Europa)	3	4	0	7	18,2 %
	Franken 250 tot 500 nC (Europa)	0	0	1	1	0,3 %
	Maya's, 2.000 v.Chr. tot 1.520 nC (Centraal-Amerika)	10	0	0	10	2,6
	Azteken, 1.000 tot 1.500 nC (Centraal-Amerika)	1	0	0	1	0,3 %
	Andere	112	12	5	129	33,5 %
	Totaal		358			

61. De artikelen met minstens één vermelding van een archeologische cultuur per krant⁶².

		Kranten								
		DM	DS	DT	GVA	BVL	NB	HLN		
Wordt er een cultuur vermeld?	Nee	33	58	6	76	42	103	144	462	60,3 %
		97 (53,3 %)			365 (62,5 %)					
	Ja	32	49	4	28	39	54	98	304	39,7 %
		85 (46,7 %)			219 (37,5 %)					

⁶⁰ Enkel de culturen die minstens één keer aan bod komen in de artikelen zijn in de tabel opgenomen.

⁶¹ Er werd rekening gehouden met de mogelijkheid dat er meer dan één cultuur werd vermeld in één artikel.

⁶² De percentages in het zwart werden berekend ten opzichte van het aantal artikelen in de kwaliteitskranten (n=182) enerzijds en in de populaire kranten (n=584) anderzijds. De percentages in het blauw werden berekend ten opzichte van het totaal aantal artikelen (n=766)

62. Het aantal artikelen over archeologie per maand per kranttype en de Chi-kwadraattoets tussen de indicator *Cultuur* en de indicator *Type*.

		Kranttype	
		Kwaliteitskrant	Populaire krant
Cultuur	Nee	97	365
	Ja	85	219
	Totaal	182	584

Pearson Chi-Square Tests

Cultuur	Chi-square	4,910
	df	1
	Sig.	0,027*

Results are based on nonempty rows and columns in each innermost subtable.

*This Chi-square statistic is significant at the 0,05 level.

63. Het aantal artikelen over archeologie per maand per kranttype en de Chi-kwadraattoets tussen de indicator *Cultuur* en de indicator *Uitgave*.

		Uitgave	
		Regionaal	Nationaal
Cultuur	Nee	333	129
	Ja	181	123
	Totaal	514	252

Pearson Chi-Square Tests

Cultuur	Chi-square	13,058
	df	1
	Sig.	0,000*

Results are based on nonempty rows and columns in each innermost subtable.μ

*This Chi-square statistic is significant at the 0,05 level

64. Het aantal vermeldingen van een archeologische cultuur per krant in 2012⁶³.

		Krant								
		DM	DS	DT	GVA	BVL	NB	HLN		
Culturen	Archaïsche hominidae	5	11	0	4	2	5	6	33	9,2 %
	Soemeriërs	0	1	0	0	0	0	0	1	0,3 %
	Predynastisch Egypte	1	2	0	0	0	0	2	3	0,8 %
	Dynastisch Egypte	2	3	1	2	1	0	3	12	3,4 %
	Hellenistische beschaving	0	0	1	2	4	1	3	11	3,1 %
	Feniciërs/Puniërs	1	0	0	0	0	0	0	1	0,3 %
	Etrusken	0	0	1	0	0	0	1	2	0,6 %
	Romeinse Rijk	8	8	0	10	21	21	50	118	33 %
	Trechterbekercultuur	1	0	0	0	0	0	0	1	0,3 %
	Kelten	1	3	0	2	3	2	2	13	3,6 %
	Merovingische Rijk	1	1	0	0	4	3	4	13	3,6 %
	Karolingische Rijk	0	1	0	1	1	2	2	7	2 %
	Franken	0	0	0	0	1	0	0	1	0,3 %
	Maya's	4	1	1	1	3	0	0	10	2,8 %
	Azteken	1	0	0	0	0	0	0	1	0,3 %
	Andere	11	28	2	12	9	27	40	129	36 %
	Totaal	101			257				358	100%

⁶³ Enkel de culturen die minstens één keer aan bod komen in de artikelen zijn in de tabel opgenomen.

65. Het aantal vermeldingen van een 'andere' archeologische cultuur per krant in 2012.

	Kranten								
	DM	DS	DT	GVA	BVL	NB	HLN		
Aboriginals (Australië)	0	1	0	0	0	0	0	1	0,1 %
Aduatuci (België; 1ste eeuw vC)	0	1	0	0	0	0	0	1	0,1 %
Amarna (Egypte; 14de eeuw vC)	0	2	0	0	0	0	0	2	0,3 %
Amerikanen t.t.v. Wereldoorlog II	2	0	0	0	0	0	0	2	0,3 %
Aurignacien (Europa; 40.000 tot 26.000 j.g.)	0	2	0	0	0	0	0	2	0,3 %
Belgen t.t.v. Wereldoorlog I	0	0	0	0	0	2	0	2	0,3 %
Bewoners bouwblok 'de Teerling'	0	0	0	0	0	1	0	1	0,1 %
Bewoners van 18e-eeuwse Blauwhof	0	0	0	1	0	0	0	1	0,1 %
Bisschoppen van Doornik (12de eeuw)	0	0	0	0	0	1	0	1	0,1 %
Boerenkrijgers	0	0	0	2	0	0	0	2	0,3 %
Bourgondiërs (Hertogdom Bourgondië; 9de tot 15de eeuw)	0	0	0	0	0	2	1	3	0,4 %
Brits-Normandische Coriosolitae-stam	1	0	0	0	0	0	0	1	0,1 %
Britten o.l.v. koning Eduard I (Engeland; 13-14de eeuw)	1	0	0	0	0	0	0	1	0,1 %
Britten o.l.v. Richard III bij slag bij Bosworth (1485)	2	1	0	0	0	0	0	3	0,4 %
Britten t.t.v. Wereldoorlog I	0	1	0	0	0	1	1	3	0,4 %
Britten t.t.v. Wereldoorlog II	0	2	0	0	0	0	1	3	0,4 %
Cro-magnonmens (Europa; 40.000 tot 30.000 j.g.)	0	0	0	0	0	1	0	1	0,1 %
Duitsers t.t.v. Wereldoorlog I	0	1	0	0	0	3	2	6	0,8 %
Duitsers t.t.v. Wereldoorlog II	0	0	0	0	0	1	2	3	0,4 %
Eburonen (België; 1ste eeuw vC)	0	1	0	0	0	1	0	2	0,3 %
El Argar-cultuur (ZO-Spanje; 1.800-1.300 vC)	0	1	0	0	0	0	0	1	0,1 %
Ferri de Picquigny, een raadsheer van de Franse koning Filips VI van Valois	0	0	0	0	0	1	0	1	0,1 %
Fransen o.l.v. koning Filips II August (Frankrijk; 12de tot 13de eeuw)	0	1	0	0	0	0	0	1	0,1 %
Fransen t.t.v. Slag bij Waterloo (18 juni 1815)	0	0	0	0	0	0	1	1	0,1 %
Geslacht de Montmorency	0	0	0	0	0	1	0	1	0,1 %
Geslacht Merode (1632)	0	0	0	0	0	1	0	1	0,1 %
Graafschap Vlaanderen	0	0	0	1	0	0	3	4	0,5 %
Heren van Assebroek t.t.v. Graafschap Vlaanderen	0	0	0	0	0	1	0	1	0,1 %
Hertogdom Brabant	0	0	0	0	0	1	1	2	0,3 %
Jan II van Bronshorn, heer van Kessenich	0	0	0	0	0	1	0	1	0,1 %
Karel V	0	0	0	0	0	0	1	1	0,1 %
Keizer Karel	0	0	0	0	0	0	1	1	0,1 %
Khmer (Cambodja; 2de eeuw)	0	1	0	0	0	0	0	1	0,1 %
Lierse Furie	0	0	0	2	0	0	0	2	0,3 %
Limburgse mijnbouwcultuur	0	1	0	0	1	0	0	2	0,3 %
Madan of Moerasarabieren (Irak)	0	1	0	0	0	0	0	1	0,1 %
Ming-dynastie (China; 14de tot 17de eeuw)	0	0	1	0	0	0	0	1	0,1 %
Nazca-indianen (Peru)	0	0	0	0	0	0	1	1	0,1 %
Paiute (Z-V.S.A.; 19de eeuw)	0	0	0	0	0	0	1	1	0,1 %
Qin-dynastie (China; 3de eeuw vC)	0	1	0	0	0	0	2	3	0,4 %
Rapa Nui (Paaseiland; 5de eeuw nC)	1	1	0	0	0	0	0	2	0,3 %
Scythen (Centraal-Azië; 7de eeuw vC tot 3de eeuw nC)	0	1	0	0	0	0	0	1	0,1 %
Slag bij Waterloo (18 juni 1815)	1	0	0	0	0	0	1	2	0,3 %
Solutréen (ZW-Europa; 22.000 tot 16.500 j.g.)	1	0	0	0	0	0	1	2	0,3 %
Spaanse Furie (16de eeuw)	1	1	0	3	0	1	3	9	1,2 %
Spaanse Successieoorlog (18de eeuw)	0	0	0	0	0	0	1	1	0,1 %
Swifterbantcultuur (Nederland; 5.300 tot 3.400 vC)	0	0	0	1	1	0	0	2	0,3 %
Tachtigjarige oorlog	0	0	0	0	0	1	1	2	0,3 %
Tang-dynastie (China; 7de tot 10de eeuw)	0	0	0	0	5	0	0	5	0,7 %

Andere culturen

Tempeliers en Hospitaalridders	0	0	0	0	1	0	1	2	0,3 %
Topadel die de graaf van Vlaanderen uitdaagde	0	1	0	0	0	0	0	1	0,1 %
Troepen van maarschalk Gérard (belegering Antwerpen in 1832)	0	0	0	0	0	1	0	1	0,1 %
Vikingen (Scandinavië; 789 tot 1100)	0	1	1	1	0	1	0	4	0,5 %
Waalse mijnbouwcultuur	0	1	0	0	0	0	0	1	0,1 %
Wereldoorlog I	0	2	0	1	1	3	13	20	2,6 %
Wereldoorlog II	0	1	0	0	0	0	0	1	0,1 %
Zeger II (heer van Edingen; 14de eeuw)	0	1	0	0	0	1	1	3	0,4 %
	40			88					

66. Het aantal de artikelen over archeologie met een locatiebepaling per krant⁶⁴.

		Het aantal artikelen per krant								
		DM	DS	DT	GVA	BVL	NB	HLN		
Wordt er een locatie vermeld?	Nee	12	8	0	0	0	0	3	23	3,0 %
		20					3			
	Ja	53	99	10	104	81	157	239	743	97,0 %
162 (89,0 %)			581 (99,5 %)							

67. Het aantal artikelen over archeologie per maand per kranttype en de Chi-kwadraattoets tussen de indicator *Locatie* en de indicator *Type*.

		Kranttype	
		Kwaliteitskrant	Populaire krant
Locatie	Nee	20	3
	Ja	162	581
	Totaal	182	584

Pearson Chi-Square Tests		
Locatie	Chi-square	52,279
	df	1
	Sig.	0,000*

Results are based on nonempty rows and columns in each innermost subtable.

*This Chi-square statistic is significant at the 0,05 level.

68. Het aantal artikelen over archeologie per maand per kranttype en de Chi-kwadraattoets tussen de indicator *Locatie* en de indicator *Uitgave*.

		Uitgave	
		Regionaal	Nationaal
Locatie	Nee	2	21
	Ja	512	231
	Totaal	514	252

Pearson Chi-Square Tests		
Locatie	Chi-square	36,642
	df	1
	Sig.	0,000*

Results are based on nonempty rows and columns in each innermost subtable.

*This Chi-square statistic is significant at the 0,05 level

69. Het aantal artikelen over archeologie met een vermelding van een locatie per onderwerp.

		Wordt er een locatie expliciet vermeld?	
		Nee	Ja
Onderwerp	Geïsoleerde archeologische vondst binnenland	0	16
	Geïsoleerde archeologische vondst buitenland	0	8
	Archeologische vondst op archeologische site binnenland	0	36
	Archeologische vondst op archeologische site buitenland	0	33
	Ontdekking archeologische site binnenland	0	10
	Ontdekking archeologische site buitenland	0	15
	Archeologisch onderzoek bij geplande ingreep in de bodem	1	142
	Archeologie als voedingsbodem voor conflict	3	50
	Archeologie als toeristische trekpleister	1	45

⁶⁴ De percentages in het zwart zijn berekend ten opzichte van het aantal artikelen per kranttype (kwaliteit en populair). De blauw percentages zijn berekend ten opzichte van het totaal aantal artikelen.

	Archeologie als inspiratiebron	3	20
	Archeologische theorie & methode	1	27
	Tentoonstellingen en andere museuminitiatieven	0	84
	Interpretatie archeologische data	11	26
	Archeologisch vooronderzoek bij geplande ingreep in de bodem	0	78
	Andere	3	153

70. Het aantal artikelen over archeologie per ‘ander’ onderwerp met een vermelding van een locatie.

		Wordt er een locatie expliciet vermeld?	
		Nee	Ja
Ander onderwerp	Archeologie en ruimtelijke ordening	0	8
	Archeologisch depot	0	4
	Archeologische samenwerkingsverbanden	1	0
	Begraven radioactief afval	0	1
	Belgisch pionierswerk in Spanje	1	16
	Bescherming van een archeologisch relict	0	2
	Eerbetoon gesneuvelde soldaat	0	2
	Eerbetoon overleden archeoloog	0	4
	Extra personeel voor een archeologische dienst	0	1
	Fraude	0	6
	Herbestemming van een archeologisch relict	0	2
	Inhuldiging	0	1
	Internationaal gezelschap bezoekt archeologisch relict	0	7
	Kunstroof	0	1
	Kunstwerk	0	5
	Prijs	0	18
	Project van een archeologische instantie	0	5
	Reanactment	0	10
	Reconstructie van een archeologisch relict	1	1
	Redactionele correctie	0	20
	Restauratie van een archeologisch relict	0	4
	Schenking	0	1
	Schepen archeologie	0	5
Schoolbezoek	0	13	
Sluiting/sloop/verdwijnen van een archeologisch relict	0	9	
Subsidies	0	4	
Terugblik op een archeologisch relevante gebeurtenis	0	2	
Vrijwilligerswerk op een archeologische site	0	8	

71. Het aantal artikelen over archeologie met een vermelding van een locatie per thema.

		Wordt er een locatie expliciet vermeld?	
		Nee	Ja
Thema	Interpretatieve aangelegenheden i.v.m. archeologie	12	48
	Methodologische aangelegenheden i.v.m. archeologie	2	180
	Juridische aangelegenheden i.v.m. archeologie	0	20
	Vondst binnenland	0	135
	Vondst buitenland	1	54
	Beleidsaangelegenheden i.v.m. archeologie	3	68
	Museale aangelegenheden i.v.m. archeologie	1	108
	Andere	4	130

72. Het aantal artikelen over archeologie per ‘ander’ thema met een vermelding van een locatie.

		Wordt er een locatie expliciet vermeld?	
		Nee	Ja
Ander Thema	Amateurarcheologie	0	7
	Commerciële aangelegenheden i.v.m. archeologie	3	15
	Doctoraat	0	1
	Ontsluiting van een archeologisch project of reliet	1	100
	Oorlogsschade	0	1
	Ramptoerisme	0	3
	Reactie op betreurenswaardige uitspraak	0	1
	Rouwregister	0	2

73. Het aantal artikelen over archeologie met een vermelding van een locatie per rubriek.

		Wordt er een locatie expliciet vermeld?	
		Nee	Ja
Rubriek	Binnenland/regio	3	591
	Buitenland	0	37
	Wetenschap	11	45
	Economie	0	0
	Opinie	2	2
	Cultuur & media	3	13
	Lifestyle	0	1
	Andere	4	54

74. Het aantal artikelen over archeologie met een vermelding van een locatie per genre.

		Wordt er een locatie expliciet vermeld?	
		Nee	Ja
Genre	Nieuwsbericht	5	217
	Reportage/verslag	1	224
	Opiniestuk	2	1
	Fait divers	6	228
	Recensie	0	5
	Interview	4	12
	Andere	5	56

75. De geografische situering vermeld in de artikelen over archeologie per krant.

		Krant								
		DM	DS	DT	GVA	BVL	NB	HLN		
Geografische situering	Europa	30	80	6	100	74	154	232	676	88,3 %
	Azië	10	5	2	1	2	3	1	24	3,1 %
	Noord-Amerika	1	2	0	0	0	0	1	4	0,5 %
	Zuid-Amerika	2	1	0	0	0	0	0	3	0,4 %
	Centraal-Amerika	3	1	1	1	3	0	1	10	1,3 %
	Oceanië	0	2	0	0	0	0	0	2	0,3 %
	Afrika	6	8	1	2	2	0	4	23	3 %
	Andere	1	0	0	0	0	0	0	1	0,1 %

76. Het aantal artikelen over archeologie per geografische situering per editie.

		Gaaf het om de nationale editie?			
		Nee	Ja		
Geografische situering	Europa	509	167	676	88,3
	Azië	2	22	24	3,1 %
	Noord-Amerika	0	4	4	0,5 %
	Zuid-Amerika	0	3	3	0,4 %
	Centraal-Amerika	0	10	10	1,3 %
	Oceanië	0	2	2	0,3 %
	Afrika	1	22	23	3 %
	Andere	0	1	1	0,1 %

77. Het gemiddeld aantal woorden en de gemiddelde pagina van de artikelen over archeologie per geografische situering.

		Gemiddeld aantal woorden	Gemiddelde pagina
Geografische situering	Europa	259	28
	Azië	382	27
	Noord-Amerika	182	25
	Zuid-Amerika	470	28
	Centraal-Amerika	778	34
	Oceanië	463	8
	Afrika	444	16
	Andere	1264	61

78. Het aantal artikelen over archeologie per geografische situering per onderwerp.

		Geografische situering							
		Europa	Azië	Noord-Amerika	Zuid-Amerika	Centraal-Amerika	Oceanië	Afrika	Andere
Onderwerp	Geïsoleerde archeologische vondst binnenland	16	0	0	0	0	0	0	0
	Geïsoleerde archeologische vondst buitenland	6	2	0	0	0	0	0	0
	Archeologische vondst op archeologische site binnenland	36	0	0	0	0	0	0	0
	Archeologische vondst op archeologische site buitenland	17	2	1	0	5	1	7	0
	Ontdekking archeologische site binnenland	9	0	0	0	0	0	1	0
	Ontdekking archeologische site buitenland	7	2	0	0	1	0	5	0
	Archeologisch onderzoek bij geplande ingreep in de bodem	142	0	0	0	0	0	0	0
	Archeologie als voedingsbodem voor conflict	42	5	1	0	0	0	2	0
	Archeologie als toeristische trekpleister	40	1	0	0	3	0	1	0
	Archeologie als inspiratiebron	16	2	0	0	1	0	1	0
	Archeologische theorie & methode	23	1	0	1	0	0	1	0
	Tentoonstellingen en andere museuminitiatieven	81	3	0	0	0	0	0	0
Interpretatie archeologische data	18	2	0	2	0	1	4	0	

Archeologisch vooronderzoek bij geplande ingreep in de bodem	78	0	0	0	0	0	0	0
Andere	145	4	2	0	0	0	1	1

79. Het aantal artikelen over archeologie per geografische situering per thema.

		Geografische situering							
		Europa	Azië	Noord-Amerika	Zuid-Amerika	Centraal-Amerika	Oceanië	Afrika	Andere
Thema	Interpretatieve aangelegenheden i.v.m. archeologie	34	3	0	2	1	1	7	0
	Methodologische aangelegenheden i.v.m. archeologie	176	2	0	0	0	0	1	0
	Juridische aangelegenheden i.v.m. archeologie	13	4	3	0	0	0	0	0
	Vondst binnenland	134	0	0	0	1	0	0	0
	Vondst buitenland	28	6	1	0	5	1	13	0
	Beleidsaangelegenheden i.v.m. archeologie	63	3	0	0	0	0	1	1
	Museale aangelegenheden i.v.m. archeologie	106	2	0	0	0	0	0	0
	Andere	122	4	0	1	3	0	1	0

80. Het aantal artikelen over archeologie per geografische situering per rubriek.

		Geografische situering							
		Europa	Azië	Noord-Amerika	Zuid-Amerika	Centraal-Amerika	Oceanië	Afrika	Andere
Rubriek	Binnenland/regio	584	3	0	0	0	0	3	0
	Buitenland	19	7	2	1	3	0	5	0
	Wetenschap	25	5	1	2	3	1	8	1
	Economie	0	0	0	0	0	0	0	0
	Opinie	2	0	0	0	0	0	0	0
	Cultuur & media	10	1	0	0	0	0	2	0
	Lifestyle	1	0	0	0	0	0	0	0
	Andere	35	8	1	0	4	1	5	0

81. Het aantal artikelen over archeologie per geografische situering per genre.

		Geografische situering							
		Europa	Azië	Noord-Amerika	Zuid-Amerika	Centraal-Amerika	Oceanië	Afrika	Andere
Genre	Nieuwsbericht	192	5	2	1	5	1	10	0
	Reportage/verslag	217	4	0	0	2	0	1	0
	Opiniestuk	1	0	0	0	0	0	0	0
	Fait divers	211	10	2	1	1	0	4	0
	Recensie	3	1	0	0	0	0	1	0
	Interview	10	1	0	0	0	0	1	0
	Andere	42	3	0	1	2	1	6	1

82. Het aantal artikelen over archeologie per geografische situering per maand.

		Geografische situering							
		Europa	Azië	Noord-Amerika	Zuid-Amerika	Centraal-Amerika	Oceanië	Afrika	Andere
Maand	Januari	49	0	0	0	0	0	1	0
	Februari	54	1	1	0	0	0	0	0
	Maart	58	1	0	0	1	0	0	1
	April	78	2	1	0	0	0	3	0
	Mei	59	1	0	1	2	0	1	0
	Juni	58	1	0	0	0	1	7	0
	Juli	78	2	0	0	0	0	0	0
	Augustus	54	6	1	0	1	0	0	0
	September	50	2	0	0	0	0	0	0
	Oktober	33	4	0	2	2	0	0	0
	November	55	2	1	0	0	0	6	0
	December	50	2	0	0	4	1	5	0

83. Het aantal artikelen per geografische situering per periode in 2012.

		Geografische situering							
		Europa	Azië	Noord-Amerika	Zuid-Amerika	Centraal-Amerika	Oceanië	Afrika	Andere
Periode	paleolithicum	38	3	0	0	0	2	5	0
	mesolithicum	23	0	0	0	0	1	1	0
	neolithicum	38	2	0	0	0	1	7	0
	koper- & bronstijd	40	3	1	0	1	0	11	0
	ijzertijd & romeinse tijd	139	6	0	0	6	0	1	0
	middeleeuwen	158	2	3	2	4	0	0	0
	post-middeleeuwen	156	2	2	2	0	0	1	1
	Andere	8	0	0	1	0	0	0	0

84. Het aantal artikelen over archeologie per geografische situering per cultuur.

		Geografische situering							
		Europa	Azië	Noord-Amerika	Zuid-Amerika	Centraal-Amerika	Oceanië	Afrika	Andere
Cultuur	Archaische hominiden	21	0	0	0	0	1	5	0
	Soemeriërs	0	1	0	0	0	0	0	0
	Predynastisch Egypte	0	0	0	0	0	0	5	0
	Dynastisch Egypte	1	0	0	0	0	0	10	0
	Hellenistische beschaving	8	3	0	0	0	0	0	0
	Feniciërs/Puniërs	0	0	0	0	0	0	1	0
	Etrusken	2	0	0	0	0	0	0	0
	Romeinse Rijk	111	4	0	0	0	0	1	0
	Trechterbekercultuur	1	0	0	0	0	0	0	0
	Kelten	12	0	0	0	0	0	0	0
	Merovingische Rijk	13	0	0	0	0	0	0	0
	Karolingische Rijk	7	0	0	0	0	0	0	0
	Franken 250 tot 500 nC	1	0	0	0	0	0	0	0
	Maya's	0	0	0	0	8	0	0	0
	Azteken	0	0	0	0	1	0	0	0
	Andere	140	5	3	2	0	1	1	0

85. Het aantal artikelen over archeologie per geografische situering per 'andere' cultuur .

		Geografische situering							
		Europa	Azië	Noord-Amerika	Zuid-Amerika	Centraal-Amerika	Oceanië	Afrika	Andere
'Andere' cultuur	Aboriginals (Australië)	0	0	0	0	0	1	0	0
	Aduatuci (België; 1ste eeuw vC)	1	0	0	0	0	0	0	0
	Amarna (Egypte; 14de eeuw vC)	1	0	0	0	0	0	1	0
	Amerikanen t.t.v. Wereldoorlog II	2	0	0	0	0	0	0	0
	Aurignacien (Europa; 40.000 tot 26.000 j.g.)	2	0	0	0	0	0	0	0
	Belgen t.t.v. Wereldoorlog I	2	0	0	0	0	0	0	0
	Bewoners bouwblok 'de Teerling'	1	0	0	0	0	0	0	0
	Bewoners van 18e-eeuwse Blauwhof	1	0	0	0	0	0	0	0
	Bisschoppen van Doornik (12de eeuw)	1	0	0	0	0	0	0	0
	Boerenkrijgers	2	0	0	0	0	0	0	0
	Bourgondiërs (Hertogdom Bourgondië; 9de tot 15de eeuw)	3	0	0	0	0	0	0	0
	Brits-Normandische Coriosolitae-stam	1	0	0	0	0	0	0	0
	Britten o.l.v. koning Eduard I (Engeland; 13-14de eeuw)	1	0	0	0	0	0	0	0
	Britten o.l.v. Richard III bij slag bij Bosworth (1485)	3	0	0	0	0	0	0	0
	Britten t.t.v. Wereldoorlog I	3	0	0	0	0	0	0	0
	Britten t.t.v. Wereldoorlog II	3	0	0	0	0	0	0	0
	Cro-magnonmens (Europa; 40.000 tot 30.000 j.g.)	1	0	0	0	0	0	0	0
	Duitsers t.t.v. Wereldoorlog I	6	0	0	0	0	0	0	0
	Duitsers t.t.v. Wereldoorlog II	3	0	0	0	0	0	0	0
	Eburonen (België; 1ste eeuw vC)	1	0	0	0	0	0	0	0
	El Argar-cultuur (ZO-Spanje; 1.800-1.300 vC)	1	0	0	0	0	0	0	0
	Ferri de Picquigny, een raadsheer van de Franse koning Filips VI van Valois	1	0	0	0	0	0	0	0
	Fransen o.l.v. koning Filips II August (Frankrijk; 12de tot 13de eeuw)	1	0	0	0	0	0	0	0
	Fransen t.t.v. Slag bij Waterloo (18 juni 1815)	1	0	0	0	0	0	0	0
	Geslacht de Montmorency	1	0	0	0	0	0	0	0
	Geslacht Merode (1632)	1	0	0	0	0	0	0	0
Graafschap Vlaanderen	4	0	0	0	0	0	0	0	
Heren van Assebroek t.t.v. Graafschap Vlaanderen	1	0	0	0	0	0	0	0	
Hertogdom Brabant	2	0	0	0	0	0	0	0	
Jan II van Bronshorn, heer van Kessenich	1	0	0	0	0	0	0	0	

Karel V	1	0	0	0	0	0	0	0
Keizer Karel	1	0	0	0	0	0	0	0
Khmer (Cambodja; 2de eeuw)	0	0	1	0	0	0	0	0
Lierse Furie	2	0	0	0	0	0	0	0
Limburgse mijnbouwcultuur	2	0	0	0	0	0	0	0
Madan of Moerasarabieren (Irak)	0	1	0	0	0	0	0	0
Ming-dynastie (China; 14de tot 17de eeuw)	1	0	0	0	0	0	0	0
Nazca-indianen (Peru)	1	0	0	0	0	0	0	0
Paiute (Z-V.S.A.; 19de eeuw)	0	0	1	0	0	0	0	0
Qin-dynastie (China; 3de eeuw vC)	2	1	0	0	0	0	0	0
Rapa Nui (Paaseiland; 5de eeuw nC)	0	0	0	2	0	0	0	0
Slag bij Waterloo (18 juni 1815)	2	0	0	0	0	0	0	0
Solutréen (ZW-Europa; 22.000 tot 16.500 j.g.)	1	0	0	0	0	0	0	0
Spaanse Furie (16de eeuw)	9	0	0	0	0	0	0	0
Spaanse Successieoorlog (18de eeuw)	1	0	0	0	0	0	0	0
Swifterbantcultuur (Nederland; 5.300 tot 3.400 vC)	2	0	0	0	0	0	0	0
Tachtigjarige oorlog	2	0	0	0	0	0	0	0
Tang-dynastie (China; 7de tot 10de eeuw)	5	0	0	0	0	0	0	0
Tempeliers en Hospitaalridders	1	1	0	0	0	0	0	0
Topadel die de graaf van Vlaanderen uitdaagde	1	0	0	0	0	0	0	0
Troepen van maarschalk Gérard (belegering Antwerpen in 1832)	1	0	0	0	0	0	0	0
Vikingen (Scandinavië; 789 tot 1100)	4	0	0	0	0	0	0	0
Waalse mijnbouwcultuur	1	0	0	0	0	0	0	0
Wereldoorlog I	20	0	0	0	0	0	0	0
Wereldoorlog II	0	0	1	0	0	0	0	0
Zeger II (heer van Edingen; 14de eeuw)	3	0	0	0	0	0	0	0

86. Het aantal artikelen over Vlaanderen per krant en gegroepeerd per kranttype in 2012.

		Krant								
		DM	DS	DT	GVA	BVL	NB	HLN		
Gaaf het artikel over Vlaanderen?	Nee	57	57	10	9	11	11	23	178	23,2 %
		124			54					
	Ja	8	50	0	95	70	146	219	588	76,8 %
		58			530					

87. Het aantal artikelen over archeologie per maand per kranttype en de Chi-kwadraattoets tussen de indicator *Vlaanderen* en de indicator *Type*.

		Kranttype	
		Kwaliteitskrant	Populaire krant
Vlaanderen	Nee	124	54
	Ja	58	530
	Totaal	182	584

Pearson Chi-Square Tests

Vlaanderen	Chi-square	368,592
	df	1
	Sig.	0,000*

Results are based on nonempty rows and columns in each innermost subtable.

*This Chi-square statistic is significant at the 0,05 level.

88. Het aantal artikelen over archeologie per maand per kranttype en de Chi-kwadraattoets tussen de indicator *Vlaanderen* en de indicator *Uitgave*.

		Uitgave	
		Regionaal	Nationaal
Vlaanderen	Nee	14	164
	Ja	500	88
	Totaal	514	252

Pearson Chi-Square Tests

Vlaanderen	Chi-square	268,730
	df	1
	Sig.	0,000*

Results are based on nonempty rows and columns in each innermost subtable.μ

*This Chi-square statistic is significant at the 0,05 level

89. Het gemiddeld aantal woorden en de gemiddelde pagina van de artikelen over Vlaanderen.

		Gemiddeld aantal woorden	Gemiddelde pagina
Gaaf het artikel over Vlaanderen?	Nee	419	23
	Ja	245	29

90. De grootte van de artikelen over Vlaanderen.

		Grootte					Andere
		2 pagina's	1 pagina	¾ pagina	½ pagina	¼ pagina	
Gaaf het artikel over Vlaanderen?	Nee	18	10	26	11	24	89
	Ja	10	5	51	85	80	357

91. Het aantal artikelen over archeologie in Vlaanderen per onderwerp in 2012.

		Gaaf het artikel over Vlaanderen?			
		Nee	Ja		
Onderwerp	Geïsoleerde archeologische vondst binnenland	0	16	16	2,1 %
	Geïsoleerde archeologische vondst buitenland	8	0	8	1,0 %
	Archeologische vondst op archeologische site binnenland	2	34	36	4,7 %
	Archeologische vondst op archeologische site buitenland	33	0	33	4,3 %
	Ontdekking archeologische site binnenland	1	9	10	1,3 %
	Ontdekking archeologische site buitenland	15	0	15	2,0 %
	Archeologisch onderzoek bij geplande ingreep in de bodem	5	138	143	18,7 %
	Archeologie als voedingsbodem voor conflict	12	41	53	6,9 %
	Archeologie als toeristische trekpleister	9	37	46	6 %
	Archeologie als inspiratiebron	9	14	23	3 %

Archeologische theorie & methode	12	16	28	3,7 %
Tentoonstelling of museumaangelegenheden	15	69	84	11,0 %
Interpretatie archeologische data	30	7	37	4,8 %
Archeologisch vooronderzoek bij geplande ingreep in de bodem	0	78	78	10,2 %
Andere	27	129	156	20,4 %
	178	588	766	100 %

92. Het aantal artikelen over archeologie per thema in Vlaanderen.

Thema	Gaat het artikel over Vlaanderen?	
	Nee	Ja
Interpretatieve aangelegenheden i.v.m. archeologie	41	19
Methodologische aangelegenheden i.v.m. archeologie	14	168
Juridische aangelegenheden i.v.m. archeologie	13	7
Vondst binnenland	9	126
Vondst buitenland	55	0
Beleidsaangelegenheden i.v.m. archeologie	13	58
Museale aangelegenheden i.v.m. archeologie	14	95
Andere	19	115
Totaal	178	588

93. Het aantal artikelen over Vlaanderen per thema per maand.

Thema	Vlaanderen?	Maand											
		Jan	Feb	Ma	April	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Interpretatieve aangelegenheden i.v.m. archeologie	Nee	3	5	4	2	2	3	1	1	4	6	5	5
	Ja	0	1	4	1	1	2	3	1	0	2	1	3
Methodologische aangelegenheden i.v.m. archeologie	Nee	1	0	0	3	0	1	3	3	1	0	1	1
	Ja	17	12	13	23	14	8	19	9	14	14	12	13
Juridische aangelegenheden i.v.m. archeologie	Nee	0	3	0	1	0	0	0	2	2	1	4	0
	Ja	1	0	0	1	1	0	0	0	0	1	3	0
Vondst binnenland	Nee	1	0	0	0	1	3	3	0	0	1	0	0
	Ja	8	7	12	17	12	18	15	12	8	5	4	8
Vondst buitenland	Nee	1	0	1	3	6	11	10	5	1	2	8	7
	Ja	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Beleidsaangelegenheden i.v.m. archeologie	Nee	3	0	2	1	0	1	0	4	1	0	1	0
	Ja	2	11	3	5	3	1	8	6	2	3	7	7
Museale aangelegenheden i.v.m. archeologie	Nee	0	1	1	2	3	1	0	1	1	0	3	1
	Ja	9	10	12	9	14	10	8	6	4	2	1	10
Andere	Nee	0	0	3	1	3	1	2	2	1	1	1	4
	Ja	6	8	8	16	7	7	11	11	16	3	16	6

3.6 Fouten en stereotypen

zie ook SPSS_Output_3.6_Masterproef_Ine_Leonard

94. Het aantal fouten in de berichtgeving over archeologie.

		Fout			
		Fout1	Fout2	Fout3	
Fouten	problemen met de archeologische cultuur	144	0	0	144
	problemen met de periode	39	50	0	89
	problemen i.v.m. de archeologische theorie	33	4	1	38
	problemen i.v.m. de archeologische methode	44	2	1	47
	paleontologie in plaats van archeologie	6	2	0	8
	Andere	40	6	4	50
		376			

95. Het aantal artikelen met minstens één inhoudelijke fout per krant, gegroepeerd per kranttype.

		Krant								
		DM	DS	DT	GVA	BV L	NB	HL N		
Bevat het artikel een fout?	Nee	34	55	7	55	51	66	193	461	60,2 %
	Ja	31	52	3	49	30	91	49	305	39,8 %
		86 (47,3 %)			219 (37,5 %)					

96. Het aantal fouten in de berichtgeving over archeologie per krant.

		Krant							
		DM	DS	DT	GV A	BV L	NB	HLN	
Fout	problemen met de archeologische cultuur	16	27	0	40	7	51	3	144
	problemen met de periode	0	11	0	19	13	39	7	89
	problemen i.v.m. de archeologische theorie	7	16	0	0	2	2	11	38
	problemen i.v.m. de archeologische methode	3	7	2	4	4	6	21	47
	paleontologie in plaats van archeologie	3	0	0	2	1	2	0	8
	Andere	3	4	1	5	9	17	11	50
		100			276				376

97. Het aantal artikelen met minstens één fout tegen archeologie per uitgave.

		Uitgave			
		Regionaal	Nationaal		
Fout	Nee	312	149	461	60,2 %
	Ja	202	103	305	39,8 %

98. Het aantal artikelen met minstens één fout per onderwerp.

		Fout	
		Nee	Ja
Onderwerp	Geïsoleerde archeologische vondst binnenland	5	11
	Geïsoleerde archeologische vondst buitenland	3	5
	Archeologische vondst op archeologische site binnenland	11	25
	Archeologische vondst op archeologische site buitenland	16	17
	Ontdekking archeologische site binnenland	5	5
	Ontdekking archeologische site buitenland	7	8
	Archeologisch onderzoek bij geplande ingreep in de bodem	89	54
	Archeologie als voedingsbodem voor conflict	36	20
	Archeologie als toeristische trekpleister	25	19
	Archeologie als inspiratiebron	11	12
	Archeologische theorie & methode	17	11

	Tentoonstellingen en andere museuminitiatieven	53	31
	Interpretatie archeologische data	14	23
	Archeologisch vooronderzoek bij geplande ingreep in de bodem	49	29
	Andere	121	35

99. Het aantal artikelen met minstens één fout per ‘ander’ onderwerp.

		Fout	
		Nee	Ja
Ander onderwerp	Archeologie en ruimtelijke ordening	1	0
	Archeologisch depot	8	0
	Archeologische samenwerkingsverbanden	4	0
	Begraven radioactief afval	1	0
	Belgisch pionierswerk in Spanje	1	0
	Bescherming van een archeologisch relict	11	6
	Eerbetoon gesneuvelde soldaat	2	0
	Eerbetoon overleden archeoloog	2	0
	Extra personeel voor een archeologische dienst	4	0
	Fraude	1	0
	Herbestemming van een archeologisch relict	2	4
	Inhuldiging	1	1
	Internationaal gezelschap bezoekt archeologisch relict	0	1
	Kunstroof	6	1
	Kunstwerk	0	1
	Prijs	5	0
	Project van een archeologische instantie	15	3
	Reenactment	4	1
	Reconstructie van een archeologisch relict	10	0
	Redactionele correctie	1	1
	Restauratie van een archeologisch relict	17	3
	Schenking	2	2
	Schepen archeologie	1	0
	Schoolbezoek	3	2
Sluiting/sloop/verdwijnen van een archeologisch relict	6	7	
Subsidies	9	0	
Terugblik op een archeologisch relevante gebeurtenis	2	2	
Vrijwilligerswerk op een archeologische site	2	0	

100. Het aantal fouten per type fout per onderwerp.

		Fout					
		Cultuur	Periode	Theorie	Methode	Archeologie vs. paleontologie	Andere
Onderwerp	Geïsoleerde archeologische vondst binnenland	2	0	0	0	0	10
	Geïsoleerde archeologische vondst buitenland	3	0	0	0	0	2
	Archeologische vondst op archeologische site binnenland	14	6	2	6	1	2
	Archeologische vondst op archeologische site buitenland	8	0	6	5	0	0
	Ontdekking archeologische site binnenland	2	1	1	1	0	2
	Ontdekking archeologische site buitenland	3	0	0	5	0	0
	Archeologisch onderzoek bij geplande ingreep in de bodem	23	10	2	19	2	6
	Archeologie als voedingsbodem voor conflict	14	7	2	3	1	2
	Archeologie als toeristische trekpleister	13	10	1	0	1	4
	Archeologie als inspiratiebron	3	7	0	0	0	5
	Archeologische theorie & methode	6	4	2	0	0	1

Tentoonstellingen en andere museuminiciatieven	15	16	0	0	0	8
Interpretatie archeologische data	7	0	17	0	1	1
Archeologisch vooronderzoek bij geplande ingreep in de bodem	10	11	3	8	1	2
Andere	21	17	2	0	1	5

101. Het aantal fouten per type fout per ‘ander’ onderwerp.

		Fout					
		Cultuur	Periode	Theorie	Methode	Archeologie vs. paleontologie	Andere
Ander onderwerp	Bescherming van een archeologisch relict	1	2	2	0	0	1
	Herbestemming van een archeologisch relict	2	4	0	0	0	0
	Inhuldiging	1	1	0	0	0	0
	Internationaal gezelschap bezoekt archeologisch relict	1	0	0	0	0	1
	Kunstroof	0	0	0	0	1	0
	Kunstwerk	0	1	0	0	0	0
	Project van een archeologische instantie	2	2	0	0	0	1
	Reenactment	1	0	0	0	0	0
	Redactionele correctie	1	0	0	0	0	0
	Restauratie van een archeologisch relict	3	1	0	0	0	0
	Schenking	0	0	0	0	0	2
	Schoolbezoek	1	2	0	0	0	0
	Sluiting/sloop/verdwijnen van een archeologisch relict	6	3	0	0	0	0
Terugblik op een archeologisch relevante gebeurtenis	2	1	0	0	0	0	

102. Het aantal artikelen met minstens één fout per kranttype en de Chi-kwadraattoets tussen de indicatoren *Type* en *Fout*.

		Zijn er fouten in het artikel?	
		Nee	Ja
Is de krant een kwaliteitskrant of een populaire krant?	Kwaliteitskrant	96	86
	Populaire krant	365	219
Pearson Chi-Square Tests			
Is de krant een kwaliteitskrant of een populaire krant?	Chi-square	5,508	
	df	1	
	Sig.	,019*	

Results are based on nonempty rows and columns in each innermost subtable.

*The Chi-square statistic is significant at the ,05 level.

103. Het aantal artikelen met minstens één fout per uitgave en de chi-kwadraattoets tussen de indicatoren *Uitgave* en *Fout*.

		Zijn er fouten in het artikel?	
		Nee	Ja
Gaat het om de nationale	Regionale editie	312	202

editie?	Nationale uitgave	150	102
Pearson Chi-Square Tests			
Gaat het om de nationale editie?	Chi-square	,098	
	df	1	
	Sig.	,754	

Results are based on nonempty rows and columns in each innermost subtable.

104. Het aantal artikelen met minstens één stereotype over archeologie per uitgave.

		Uitgave			
		Regionaal	Nationaal		
Stereotypen	Nee	82	43	125	16,3 %
	Ja	432	209	641	83,7 %

105. Het aantal artikelen met minstens één stereotype over archeologie per krant, gegroepeerd per kranttype.

		Krant							
		DM	DS	DT	GV A	BV L	NB		HLN
Stereotypen	Nee	19	16	1	11	16	24	38	125
		36			89				
	Ja	46	91	9	93	65	133	204	641
		146			495				

106. ANOVA-test van het aantal stereotypen in de verschillende kranten onderling.

Dependent Variable: Het aantal stereotypische representaties van archeologie							
	(I) Krant	(J) Krant	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
						Lower Bound	Upper Bound
Gabriel	De Morgen	De Standaard	-,795*	,209	,003	-1,42	-,17
		De Tijd	-,892	,451	,483	-2,15	,36
		De Gazet van Antwerpen	-,702*	,210	,017	-1,34	-,07
		Belang van Limburg	-,384	,221	,833	-1,05	,29
		Nieuwsblad	-,610*	,196	,031	-1,19	-,03
	De Standaard	Het Laatste Nieuws	-,779*	,185	,000	-1,32	-,24
		De Morgen	,795*	,209	,003	,17	1,42
		De Tijd	-,097	,439	1,000	-1,28	1,08
		De Gazet van Antwerpen	,093	,183	1,000	-,46	,65
		Belang van Limburg	,411	,195	,526	-,18	1,00
	De Tijd	Nieuwsblad	,186	,166	,998	-,32	,69
		Het Laatste Nieuws	,016	,154	1,000	-,44	,48
		De Morgen	,892	,451	,483	-,36	2,15
		De Standaard	,097	,439	1,000	-1,08	1,28
		De Gazet van Antwerpen	,190	,439	1,000	-,99	1,37
	De Gazet van Antwerpen	Belang van Limburg	,509	,445	,992	-,71	1,73
		Nieuwsblad	,283	,433	1,000	-,85	1,41
		Het Laatste Nieuws	,113	,428	1,000	-,97	1,20
		De Morgen	,702*	,210	,017	,07	1,34
		De Standaard	-,093	,183	1,000	-,65	,46
	Belang van Limburg	De Tijd	-,190	,439	1,000	-1,37	,99
		Belang van Limburg	,318	,197	,901	-,28	,92
		Nieuwsblad	,092	,168	1,000	-,42	,60
		Het Laatste Nieuws	-,077	,156	1,000	-,54	,39
		De Morgen	,384	,221	,833	-,29	1,05
		De Standaard	-,411	,195	,526	-1,00	,18
		De Tijd	-,509	,445	,992	-1,73	,71
		De Gazet van Antwerpen	-,318	,197	,901	-,92	,28
Nieuwsblad		-,226	,182	,992	-,77	,32	

		Het Laatste Nieuws	-,395	,170	,294	-,90	,10
Nieuwsblad		De Morgen	,610*	,196	,031	,03	1,19
		De Standaard	-,186	,166	,998	-,69	,32
		De Tijd	-,283	,433	1,000	-1,41	,85
		De Gazet van Antwerpen	-,092	,168	1,000	-,60	,42
		Belang van Limburg	,226	,182	,992	-,32	,77
		Het Laatste Nieuws	-,170	,136	,993	-,58	,24
Het Laatste Nieuws		De Morgen	,779*	,185	,000	,24	1,32
		De Standaard	-,016	,154	1,000	-,48	,44
		De Tijd	-,113	,428	1,000	-1,20	,97
		De Gazet van Antwerpen	,077	,156	1,000	-,39	,54
		Belang van Limburg	,395	,170	,294	-,10	,90
		Nieuwsblad	,170	,136	,993	-,24	,58

*. The mean difference is significant at the 0.05 level.

107. Het aantal artikelen per stereotype per krant, gegroepeerd per kranttype.

		Krant								
		DM	DS	DT	GVA	BVL	NB	HLN		
De exotische locatie krijgt (te)veel aandacht?	Nee	61	86	9	99	66	153	227	701	91,5 %
		156			545					
	Ja	4	21	1	5	15	4	15	65	8,5 %
		26			39					
Het graafproces krijgt (te)veel aandacht?	Nee	58	79	8	56	58	92	133	484	63,2 %
		145			339					
	Ja	7	28	2	48	23	65	109	282	36,8 %
		37			245					
De vondsten krijgen (te)veel aandacht?	Nee	45	33	2	40	43	67	89	319	41,6 %
		80			239					
	Ja	20	74	8	64	38	90	153	447	58,4 %
		102			345					
Archeologie wordt geassocieerd met avontuur.	Nee	63	104	8	99	77	152	234	737	96,2 %
		175			562					
	Ja	2	3	2	5	4	5	8	29	3,8 %
		7			22					
Archeologie wordt geassocieerd met mysterie of met het oplossen van een raadsel.	Nee	56	79	6	97	73	140	211	662	86,4 %
		141			521					
	Ja	9	28	4	7	8	17	31	104	13,6 %
		41			63					
Archeologie wordt geassocieerd met het bovennatuurlijke of het buitenaardse.	Nee	62	106	10	104	80	155	240	757	98,8 %
		178			579					
	Ja	3	1	0	0	1	2	2	9	1,2 %
		4			5					
Er worden (te)veel superlatieven gebruikt.	Nee	49	70	5	82	63	131	190	590	77,0 %
		124			466					
	Ja	16	37	5	22	18	26	52	176	23,0 %
		58			118					
Archeologen worden voorgesteld als helden of sekssymbolen.	Nee	64	106	10	102	81	154	237	754	98,4 %
		180			574					
	Ja	1	1	0	2	0	3	5	12	1,6 %
		2			10					
Er wordt beweerd dat archeologie duur is.	Nee	56	102	10	93	73	143	196	673	87,9 %
		168			505					
	Ja	9	5	0	11	8	14	46	93	12,1 %
		14			79					
Er wordt beweerd dat archeologie tijdrovend is.	Nee	60	105	10	90	78	142	207	692	90,3 %
		175			517					
	Ja	5	2	0	14	3	15	35	74	9,7 %
		7			67					

Er wordt beweerd dat archeologie maatschappelijk onbelangrijk is.	Nee	59	104	10	94	81	139	222	709	92,6 %
		173			536					
	Ja	6	3	0	10	0	18	20	57	7,4 %
		9			48					

108. Het aantal artikelen per 'ander' stereotype per krant, gegroepeerd per kranttype.

	Krant								
	DM	DS	DT	GVA	BVL	NB	HLN		
Aandacht gaat vooral naar topstuk(ken)	0	1	0	0	1	6	0	8	1,0
Archeologen worden vergeleken met neerstrijkende vogels	0	0	0	0	0	1	0	1	,1
Archeologen zijn mollen	0	0	0	0	0	0	1	1	,1
Archeologen zijn speurneuzen	0	6	0	2	1	1	2	12	1,6
Archeologie is een verplichte hindernis	1	1	0	11	5	9	8	1	,1
Archeologie neemt veel plaats in beslag	0	0	0	0	0	2	0	34	4,4
Archeologie wordt geminimaliseerd om bespottelijkheid van het voorval aan te tonen	0	0	0	1	0	0	4	2	,3
Archeologisch onderzoek zorgt voor overlast	0	0	0	0	0	1	0	5	,7
Associatie archeologie als wetenschappelijk discipline en reanactment	0	1	0	2	2	5	4	1	,1
Drang om te reconstrueren/visualiseren want anders is er niets 'interessants' zichtbaar	0	1	0	4	8	13	14	14	1,8
Drang om te vergelijken met een spectaculaire vondst uit een ander werelddeel of een andere periode	0	0	0	0	0	1	0	40	5,2
Een schepen verantwoordelijk voor archeologie in een gemeente wordt beschouwd als een rareiteit.	0	0	0	0	0	1	0	1	,1
Geen communicatie over activiteiten	0	0	0	0	0	2	0	1	,1
Legende krijgt meer aandacht dan vondstmateriaal	0	0	0	0	0	1	0	2	,3
Onenigheid over theorieën en interpretaties	3	7	0	0	0	1	0	1	,1
Ontgoocheling als verhoopte vondsten uitblijven	0	2	0	0	0	1	0	11	1,4
Ook over recentere politieke ontwikkelingen in de streek spreken i.f.v. sensibilisering	0	2	0	0	0	0	0	3	,4
Schattenjacht	0	0	0	0	2	0	2	2	,3
Schrik voor de gevolgen van een bescherming ifv de ruimtelijke ordening	0	1	0	0	0	0	0	4	,5
Totaal	4	22	0	20	19	45	35	145	18,9
MISSING	621								81,1

109. Het aantal artikelen met het stereotype dat het graafproces beklemtoont, de vondsten beklemtoont en het graafproces én de vondsten beklemtoont.

		Krijgen de vondsten te veel aandacht? Of worden de vondsten schatten genoemd?	
		Nee	Ja
Krijgt het graafproces te veel aandacht?	Nee	277	207
	Ja	42	240

110. Het aantal artikelen met het stereotype dat beweert dat archeologie duur is, dat archeologie veel tijd vergt en dat beweert dat archeologie duur is én veel tijd vergt.

		Wordt er beweerd dat archeologie tijdrovend is?	
		Nee	Ja
Wordt er beweerd dat archeologie duur is?	Nee	638	35
	Ja	54	39

111. Het aantal artikelen met minstens één stereotype per kranttype en de Chi-kwadraattoets tussen de indicatoren *Type* en *Stereotype*.

		Bevat het artikel stereotypische representaties van archeologie?		
		Nee	Ja	
Is de krant een kwaliteitskrant of een populaire krant?	Kwaliteitskrant	36	146	
	Populaire krant	89	495	
	Chi-kwadraattoets			
	Chi-square	2,095		
	df	1		
	Sig.	,148		

Results are based on nonempty rows and columns in each innermost subtable.

112. Het aantal artikelen met minstens één stereotype per kranttype en de Chi-kwadraattoets tussen de indicatoren *Uitgave* en *Stereotype*.

		Bevat het artikel stereotypische representaties van archeologie?		
		Nee	Ja	
Gaat het om een nationale editie?	Regionale editie	82	432	
	Nationale uitgave	43	209	
	Chi-kwadraattoets			
	Chi-square	0,153		
	df	1		
	Sig.	0,696		

Results are based on nonempty rows and columns in each innermost subtable.

113. Het aantal artikelen met minstens één stereotype over Vlaanderen en de Chi-kwadraattoets tussen de indicatoren *Vlaanderen* en *Stereotype*.

		Bevat het artikel stereotypische representaties van archeologie?		
		Nee	Ja	
Gaat het artikel over Vlaanderen?	Nee	29	149	
	Ja	96	492	
	Chi-kwadraattoets			
	Chi-square	0,000		
	df	1		
	Sig.	0,991		

Results are based on nonempty rows and columns in each innermost subtable.

114. Het aantal artikelen met minstens één stereotype over Vlaanderen en de Chi-kwadraattoets tussen de indicatoren *Periode* en *Stereotype*.

		Bevat het artikel stereotypische representaties van archeologie?	
		Nee	Ja
Wordt er een periode	Nee	70	194

expliciet vermeld?	Ja	55	447
	Chi-kwadraattoets		
	Chi-square	30,671	
	df	1	
	Sig.	0,000*	

Results are based on nonempty rows and columns in each innermost subtable.

*The Chi-square statistic is significant at the ,05 level.

115. Het aantal artikelen met minstens één stereotype over Vlaanderen en de Chi-kwadraattoets tussen de indicatoren *Cultuur* en *Stereotype*.

		Bevat het artikel stereotypische representaties van archeologie?	
		Nee	Ja
Wordt er een archeologische cultuur expliciet vermeld?	Nee	90	372
	Ja	35	269
	Chi-kwadraattoets		
	Chi-square	8,523	
	Sig.	0,004*	

Results are based on nonempty rows and columns in each innermost subtable.

*The Chi-square statistic is significant at the ,05 level.

116. Het aantal artikelen met minstens één stereotype over Vlaanderen en de Chi-kwadraattoets tussen de indicatoren *Fout* en *Stereotype*.

		Bevat het artikel stereotypische representaties van archeologie?	
		Nee	Ja
Zijn er fouten in het artikel?	Nee	91	370
	Ja	34	271
	Chi-kwadraattoets		
	Chi-square	9,924	
	Sig.	0,002*	

Results are based on nonempty rows and columns in each innermost subtable.

*The Chi-square statistic is significant at the ,05 level.

117. Het aantal beelden bij de artikelen over archeologie per krant⁶⁵.

	Kranten							
	DM	DS	DT	GVA	BVL	NB	HLN	
Aantal artikelen	39	55	6	47	42	104	117	410
	100			310				
Aantal gemeten beelden	72	88	19	82	85	141	139	626
	179			447				
Aantal beelden	72	88	19	85	88	142	139	633
	179			454				

118. ANOVA-test van het aantal beelden in de verschillende kranten onderling.

Dependent Variable: Het aantal beelden							
	(I) Krant	(J) Krant	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
						Lower Bound	Upper Bound
<i>Tukey HSD</i>	De Morgen	De Standaard	,285	,175	,663	-,23	,80
		De Tijd	-,792	,378	,356	-1,91	,32
		De Gazet van Antwerpen	,290	,176	,649	-,23	,81
		Belang van Limburg	,021	,185	1,000	-,53	,57
		Nieuwsblad	,203	,164	,879	-,28	,69
		Het Laatste Nieuws	,533*	,155	,011	,07	,99
	De Standaard	De Morgen	-,285	,175	,663	-,80	,23
		De Tijd	-1,078	,368	,054	-2,17	,01
		De Gazet van Antwerpen	,005	,153	1,000	-,45	,46
		Belang van Limburg	-,264	,164	,675	-,75	,22
		Nieuwsblad	-,082	,139	,997	-,49	,33
		Het Laatste Nieuws	,248	,129	,467	-,13	,63
	De Tijd	De Morgen	,792	,378	,356	-,32	1,91
		De Standaard	1,078	,368	,054	-,01	2,17
		De Gazet van Antwerpen	1,083	,368	,052	-,01	2,17
		Belang van Limburg	,814	,373	,307	-,29	1,92
		Nieuwsblad	,996	,363	,089	-,08	2,07
		Het Laatste Nieuws	1,326*	,359	,004	,26	2,39
	De Gazet van Antwerpen	De Morgen	-,290	,176	,649	-,81	,23
		De Standaard	-,005	,153	1,000	-,46	,45
		De Tijd	-1,083	,368	,052	-2,17	,01
		Belang van Limburg	-,269	,165	,661	-,76	,22
		Nieuwsblad	-,087	,141	,996	-,50	,33
		Het Laatste Nieuws	,243	,130	,506	-,14	,63
	Belang van Limburg	De Morgen	-,021	,185	1,000	-,57	,53
		De Standaard	,264	,164	,675	-,22	,75
		De Tijd	-,814	,373	,307	-1,92	,29
		De Gazet van Antwerpen	,269	,165	,661	-,22	,76
		Nieuwsblad	,182	,152	,896	-,27	,63
		Het Laatste Nieuws	,512*	,143	,007	,09	,93
	Nieuwsblad	De Morgen	-,203	,164	,879	-,69	,28
		De Standaard	,082	,139	,997	-,33	,49
		De Tijd	-,996	,363	,089	-2,07	,08
		De Gazet van Antwerpen	,087	,141	,996	-,33	,50
		Belang van Limburg	-,182	,152	,896	-,63	,27
		Het Laatste Nieuws	,330	,114	,059	-,01	,67
	Het Laatste Nieuws	De Morgen	-,533*	,155	,011	-,99	-,07
		De Standaard	-,248	,129	,467	-,63	,13
		De Tijd	-1,326*	,359	,004	-2,39	-,26
		De Gazet van Antwerpen	-,243	,130	,506	-,63	,14

⁶⁵ Het aantal beelden stemt niet overeen met de zes variabelen omdat een aantal artikelen meer dan zes beelden bevatten. Deze werden bij deze tabel wel in rekening gebracht.

		Belang van Limburg	-,512*	,143	,007	-,93	-,09
		Nieuwsblad	-,330	,114	,059	-,67	,01
<i>Gabriel</i>	De Morgen	De Standaard	,285	,175	,890	-,24	,81
		De Tijd	-,792	,378	,377	-1,85	,26
		De Gazet van Antwerpen	,290	,176	,880	-,24	,82
		Belang van Limburg	,021	,185	1,000	-,54	,58
		Nieuwsblad	,203	,164	,992	-,28	,69
		Het Laatste Nieuws	,533*	,155	,007	,08	,98
	De Standaard	De Morgen	-,285	,175	,890	-,81	,24
		De Tijd	-1,078*	,368	,020	-2,07	-,09
		De Gazet van Antwerpen	,005	,153	1,000	-,46	,47
		Belang van Limburg	-,264	,164	,905	-,76	,23
		Nieuwsblad	-,082	,139	1,000	-,50	,34
		Het Laatste Nieuws	,248	,129	,660	-,14	,63
	De Tijd	De Morgen	,792	,378	,377	-,26	1,85
		De Standaard	1,078*	,368	,020	,09	2,07
		De Gazet van Antwerpen	1,083*	,368	,019	,09	2,07
		Belang van Limburg	,814	,373	,282	-,21	1,84
		Nieuwsblad	,996*	,363	,030	,05	1,94
		Het Laatste Nieuws	1,326*	,359	,000	,42	2,24
	De Gazet van Antwerpen	De Morgen	-,290	,176	,880	-,82	,24
		De Standaard	-,005	,153	1,000	-,47	,46
		De Tijd	-1,083*	,368	,019	-2,07	-,09
		Belang van Limburg	-,269	,165	,894	-,77	,23
		Nieuwsblad	-,087	,141	1,000	-,51	,34
		Het Laatste Nieuws	,243	,130	,709	-,15	,63
	Belang van Limburg	De Morgen	-,021	,185	1,000	-,58	,54
		De Standaard	,264	,164	,905	-,23	,76
		De Tijd	-,814	,373	,282	-1,84	,21
		De Gazet van Antwerpen	,269	,165	,894	-,23	,77
		Nieuwsblad	,182	,152	,995	-,27	,64
		Het Laatste Nieuws	,512*	,143	,005	,09	,93
	Nieuwsblad	De Morgen	-,203	,164	,992	-,69	,28
		De Standaard	,082	,139	1,000	-,34	,50
		De Tijd	-,996*	,363	,030	-1,94	-,05
		De Gazet van Antwerpen	,087	,141	1,000	-,34	,51
		Belang van Limburg	-,182	,152	,995	-,64	,27
		Het Laatste Nieuws	,330	,114	,075	-,01	,67
	Het Laatste Nieuws	De Morgen	-,533*	,155	,007	-,98	-,08
		De Standaard	-,248	,129	,660	-,63	,14
		De Tijd	-1,326*	,359	,000	-2,24	-,42
		De Gazet van Antwerpen	-,243	,130	,709	-,63	,15
		Belang van Limburg	-,512*	,143	,005	-,93	-,09
		Nieuwsblad	-,330	,114	,075	-,67	,01

*. The mean difference is significant at the 0.05 level.

119. Het aantal artikelen met minstens één beeld per onderwerp van de artikelen en het aantal beelden per onderwerp van de artikelen.

		Beeldmateriaal?	
		Nee	Ja
Onderwerp (artikel)	Geïsoleerde archeologische vondst binnenland	3	13
	Geïsoleerde archeologische vondst buitenland	1	7
	Archeologische vondst op archeologische site binnenland	21	15
	Archeologische vondst op archeologische site buitenland	10	23
	Ontdekking archeologische site binnenland	4	6
	Ontdekking archeologische site buitenland	8	7
	Archeologisch onderzoek bij geplande ingreep in de bodem	69	74
	Archeologie als voedingsbodem voor conflict	30	23
	Archeologie als toeristische trekpleister	20	26
	Archeologie als inspiratiebron	9	14
	Archeologische theorie & methode	8	20
	Tentoonstellingen en andere museuminitiatieven	36	48

	Interpretatie archeologische data	17	20
	Archeologisch vooronderzoek bij geplande ingreep in de bodem	51	27
	Andere	69	87

120. De gemiddelde aantal beelden van de artikelen per kranttype en een t-test voor twee gemiddelden bij onafhankelijke groepen met eventueel ongelijke varianties tussen de indicator *Aantal_Beeld* en de indicator *Type*.

		Group Statistics			
Kranttype		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
Beeld_Aantal	Kwaliteitskrant	182	0,98	1,214	0,090
	Populaire krant	584	0,78	1,100	0,046

Independent Samples Test										
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
								Lower		Upper
Beeld_Aantal	Equal variances assumed	5,027	0,025	2,153	764	0,032	0,206	0,096	0,018	0,394
	Equal variances not assumed			2,043	279,657	0,042	0,206	0,101	0,008	0,405

121. De gemiddelde aantal beelden van de artikelen per uitgave en een t-test voor twee gemiddelden bij onafhankelijke groepen met eventueel ongelijke varianties tussen de indicator *Aantal_Beeld* en de indicator *Uitgave*.

		Group Statistics			
Uitgave		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
Beeld_Aantal	Regionaal	514	0,64	0,817	0,036
	Nationaal	252	1,21	1,520	0,096

Independent Samples Test										
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
								Lower		Upper
Beeld_Aantal	Equal variances assumed	52,110	0,000	-6,771	764	0,000	-0,572	0,85	-0,738	-0,406
	Equal variances not assumed			-5,593	324,026	0,000	-0,572	0,102	-0,773	-0,371

122. De oppervlakte van het beeldmateriaal.

		N	Minimum	Maximum	Gemiddelde	Som
Grootte beeldmateriaal	De grootte van het eerste beeld	410	1,56	1391,13	129,18	52.965,32
	De grootte van het tweede beeld	124	2,70	583,44	89,9	11147,41
	De grootte van het derde beeld	52	2,55	285,96	82,24	4276,73
	De grootte van het vierde beeld	20	15,19	739,51	134,26	2685,18
	De grootte van het vijfde beeld	12	20,35	497,76	78,09	937,15
	De grootte van het zesde beeld	8	15,64	50,22	36,65	401,75
			626	9,67	591,34	115,68

123. De gemiddelde oppervlakte per beeld per krant.

	Kranten							
	DM	DS	DT	GVA	BVL	NB	HLN	
De gemiddelde oppervlakte van het eerste beeld.	187,40	223,19	192,18	138,54	129,90	100,94	83,45	129,18
	207,37			103,96				
De gemiddelde oppervlakte van het tweede beeld.	98,21	117,3	19,21	89,82	98,87	72,94	20,98	89,90
	100,18			84,44				
De gemiddelde oppervlakte van het derde beeld.	132,5	72,84	111,06	50,59	83,78	51,76	26,21	82,24
	106,06			60,19				
De gemiddelde oppervlakte van het vierde beeld.	66,04	173,58	30,16	291,09	50,32	281,51	0	134,26
	86,51			159,97				
De gemiddelde oppervlakte van het vijfde beeld.	0	0	30,16	55,78	113,40	29,10	0	78,10
	30,16			87,68				
De gemiddelde oppervlakte van het zesde beeld.	0	0	21,32	92,99	39,78	53,77	0	50,22
	21,32			59,85				

124. De gemiddelde oppervlakte van de beelden van de artikelen per kranttype en een t-test voor twee gemiddelden bij onafhankelijke groepen met eventueel ongelijke varianties tussen de indicator *Totale_Opp_Beeld* en de indicator *Type*.

		Group Statistics				
Kranttype		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	
Totale_Opp_Beeld	Kwaliteitskrant	100	283,923	268,4265	26,8427	
	Populaire krant	310	142,156	147,3638	8,3697	

		Independent Samples Test								
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
								Lower		Upper
Totale_Opp_Beeld	Equal variances assumed	55,539	0,000	6,692	408	0,000	141,76716	21,18380	100,124	183,410
	Equal variances not assumed			5,042	118,826	0,000	141,76716	28,11725	86,0914	197,443

125. De gemiddelde aantal beelden van de artikelen per uitgave en een t-test voor twee gemiddelden bij onafhankelijke groepen met eventueel ongelijke varianties tussen de indicator *Totale_Opp_Beeld* en de indicator *Uitgave*.

		Group Statistics				
Uitgave		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	
Totale_Opp_Beeld	Regionaal	253	132,668	115,2956	7,2486	
	Nationaal	157	247,747	262,2677	20,9312	

		Independent Samples Test								
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
								Lower		Upper
Totale_Opp_Beeld	Equal variances assumed	81,941	0,000	-6,097	408	0,000	-115,07347	18,87367	-152,175	-77,9717
	Equal variances not assumed			-5,195	193,934	0,000	-115,07347	22,15082	-158,761	-71,3860

126. De gemiddelde totale oppervlakte van het beeldmateriaal per krant

	Kranten							
	DM	DS	DT	GVA	BVL	NB	HLN	
Som van de oppervlakte van het beeldmateriaal	10.864,26	15.814,51	1.726,37	10.050,39	9.141,51	13.380,81	11.435,69	72.413,54
Gemiddelde totale oppervlakte van het beeldmateriaal	28.405,14			44.008,4				176,73
	278,50	287,35	287,73	215,95	215,40	129,02	97,89	
	283,92			142,16				

127. Het aantal beelden over archeologie per onderwerpen van het beeldmateriaal.

	Beelden							
	B1	B2	B3	B4	B5	B6		
Vondst(en)	69	42	16	7	2	3	139	22,2 %
Perso(o)n(en)	11	3	2	0	0	0	16	2,6 %
Perso(o)n(en) mét vondst/vindplaats	57	8	0	0	1	1	67	10,7 %
Landschap mét duidelijke archeologische relict(en)	81	18	13	4	3	3	122	19,5 %
Landschap zonder duidelijke archeologische relict(en)	76	14	3	0	0	1	94	15 %
Situeringkaart, plattegrond of luchtfoto	7	4	2	1	3	0	17	2,7 %
Archeologische methode – opgraven	21	6	6	0	0	0	33	5,3 %
Archeologische methode - data-analyse	2	0	0	1	0	0	3	0,5 %
Reconstructie(s) allerhande	46	16	8	4	1	0	75	12 %
(Vitrine(s) van) een expo of museum	30	3	0	2	2	0	37	5,9 %
Andere	10	10	2	1	0	0	23	3,7 %
Totaal	410	124	52	20	12	8	626	100 %
	65,5 %	19,8 %	8,3 %	3,2 %	1,9 %	1,3 %		

128. Het aantal beelden over archeologie per onderwerpen van het beeldmateriaal per uitgave.

	Uitgave			
	Regionaal	Nationaal		
Vondst(en)	39	100	139	22,2 %
Perso(o)n(en)	12	4	16	2,6 %
Perso(o)n(en) mét vondst/vindplaats	50	17	67	10,7 %
Landschap mét duidelijke archeologische relict(en)	56	66	122	19,5 %
Landschap zonder duidelijke archeologische relict(en)	73	21	94	15 %
Situeringkaart, plattegrond of luchtfoto	4	13	17	2,7 %
Archeologische methode – opgraven	23	10	33	5,3 %
Archeologische methode - data-analyse	1	2	3	0,5 %
Reconstructie(s) allerhande	38	37	75	12 %
(Vitrine(s) van) een expo of museum	24	13	37	5,9 %
Andere	8	15	23	3,7 %
	328	298	626	100 %
	52,4 %	47,6 %		

129. Het aantal beelden over archeologie per onderwerpen van het beeldmateriaal per krant.

	Beelden								
	DM	DS	DT	GVA	BVL	NB	HLN		
Vondst(en)	20	31	14	16	19	15	24	139	22,2 %
Perso(o)n(en)	1	0	0	1	3	5	6	16	2,6 %
Perso(o)n(en) mét vondst/vindplaats	2	8	3	7	10	18	19	67	10,7 %
Landschap mét duidelijke archeologische relict(en)	12	23	1	20	21	18	27	122	19,5 %
Landschap zonder duidelijke archeologische relict(en)	6	7	0	11	9	25	36	94	15 %

Situeringkaart, plattegrond of luchtfoto	4	2	0	2	3	3	3	17	2,7 %
Archeologische methode – opgraven	5	1	0	8	2	15	2	33	5,3 %
Archeologische methode - data-analyse	2	0	0	0	0	0	1	3	0,5 %
Reconstructie(s) allerhande	9	15	0	12	9	22	8	75	12 %
(Vitrine(s) van) een expo of museum	0	1	0	3	8	15	10	37	5,9 %
Andere	11	0	1	2	1	5	3	23	3,7 %
	72	88	19	82	85	141	139	626	100 %
	11,5 %	14,1 %	3 %	13,1 %	13,6 %	22,5 %	22,2 %		
	179			447					
	28,6 %			71,4 %					

130. Het aantal artikelen met beeldmateriaal met minstens één actor per krant.

		Krant								
		DM	DS	DT	GVA	BVL	NB	HLN		
Actor	Nee	18	38	4	17	17	22	43	159	20,8 %
	Ja	21	17	2	30	25	82	74		
		60			99					
		40			211					

131. Het aantal beelden over archeologie per actor van het beeldmateriaal.

		Beelden							
		B1	B2	B3	B4	B5	B6		
Actor beeldmateriaal	Archeoloog/archeologen	103	12	1	0	1	1	118	36,5 %
	Voorzitter/leden heemkundige kring	8	3	1	0	0	0	12	3,7 %
	Burgemeester, schepen(en) en ambtena(ar)en	28	16	3	0	0	0	47	14,6 %
	(gemeente)Arbeiders	9	8	2	0	0	0	19	5,9 %
	Particulieren	46	16	2	1	0	0	65	20,1 %
	Amateurarcheolo(o)g(en)	8	4	0	0	0	0	12	3,7 %
	Andere	32	8	8	2	0	0	50	15,5 %
Totaal	234	67	17	3	1	1	323	100 %	
		72,4 %	20,7 %	5,3 %	0,9 %	0,3 %	0,3 %		

132. Het aantal artikelen over archeologie per maand per kranttype en de Chi-kwadraattoets tussen de indicator *Actor_Beeld* en de indicator *Type*.

		Kranttype	
		Kwaliteitskrant	Populaire krant
Actor_Beeld	Nee	60	99
	Ja	40	211
	Totaal	182	584

Pearson Chi-Square Tests

Actor_Beeld	Chi-square	25,084
	df	1
	Sig.	0,000*

Results are based on nonempty rows and columns in each innermost subtable.

*The Chi-square statistic is significant at the 0,05 level

133. Het aantal artikelen over archeologie per maand per kranttype en de Chi-kwadraattoets tussen de indicator *Actor_Beeld* en de indicator *Uitgave*.

		Uitgave	
		Regionaal	Nationaal
Actor_Beeld	Nee	65	94
	Ja	188	63
	Totaal	514	252

Pearson Chi-Square Tests

Actor_Beeld	Chi-square	47,676
-------------	------------	--------

	df	1
	Sig.	0,000*

Results are based on nonempty rows and columns in each innermost subtable.μ

*The Chi-square statistic is significant at the 0,05 level

134. Het aantal beelden over archeologie per actor van het beeldmateriaal per krant.

		Beelden								
		DM	DS	DT	GVA	BVL	NB	HLN		
Actor beeldmateriaal	Archeoloog/archeologen	10	6	3	16	16	33	34	118	36,5 %
	Voorzitter/leden heemkundige kring	1	2	0	3	2	2	2	12	3,7 %
	Burgemeester, schepen(en) en ambtena(ar)en	3	0	0	4	4	16	20	47	14,6 %
	(gemeente)Arbeiders	0	2	0	2	1	3	11	19	5,9 %
	Particulieren	2	5	0	10	6	24	18	65	20,1 %
	Amateurarcheolo(o)g(en)	0	1	0	2	0	1	8	12	3,7 %
	Andere	11	1	0	4	1	28	5	50	15,5 %
	Totaal	27	17	3	41	30	107	98	323	100 %
		8,4 %	5,3 %	0,9 %	12,7 %	9,3 %	33,1 %	30,3 %		
		47			276					
		20,3 %			85,4 %					

135. Het aantal beelden over archeologie per actor van het beeldmateriaal per uitgave.

		Uitgave			
		Regionaal	Nationaal		
Actor beeldmateriaal	Archeoloog/archeologen	83	35	118	36,5 %
	Voorzitter/leden heemkundige kring	9	3	12	3,7 %
	Burgemeester, schepen(en) en ambtena(ar)en	40	7	47	14,6 %
	(gemeente)Arbeiders	17	2	19	5,9 %
	Particulieren	52	13	65	20,1 %
	Amateurarcheolo(o)g(en)	10	2	12	3,7 %
	Andere	36	14	50	15,5 %
	Totaal	247	76	323	100 %
		76,5 %	23,5 %		

136. Het aantal artikelen per visuele stereotype per krant, gegroepeerd per kranttype.

		Krant									
		DM	DS	DT	GVA	BVL	NB	HLN			
De exotische locatie krijgt (te)veel aandacht?	Nee	64	104	9	102	77	157	238	751	98 %	
	Ja	1	3	1	2	4	0	4	15	2 %	
Het graafproces krijgt (te)veel aandacht?	Nee	60	100	9	88	70	134	214	675	88,1 %	
	Ja	5	7	1	16	11	23	28	91	11,9 %	
De vondsten krijgen (te)veel aandacht?	Nee	44	82	5	88	63	129	188	599	78,2 %	
	Ja	21	25	5	16	18	28	54	167	21,8 %	

137. Het aantal artikelen over archeologie per maand per kranttype en de Chi-kwadraattoets tussen de indicator *Stereotype_Beeld* en de indicator *Type*.

		Kranttype	
		Kwaliteitskrant	Populaire krant
Stereotype_Beeld	Nee	25	54
	Ja	75	256
	Totaal	182	584

Pearson Chi-Square Tests

Stereotype_Beeld	Chi-square	2,793
	df	1
	Sig.	0,95

Results are based on nonempty rows and columns in each innermost subtable.

138. Het aantal artikelen over archeologie per maand per kranttype en de Chi-kwadraattoets tussen de indicator *Stereotype_Beeld* en de indicator *Uitgave*.

		Uitgave	
		Regionaal	Nationaal
Stereotype_Beeld	Nee	46	33
	Ja	207	124
	Totaal	514	252

Pearson Chi-Square Tests

Stereotype_Beeld	Chi-square	0,501
	df	1
	Sig.	0,479

Results are based on nonempty rows and columns in each innermost subtable.

139. De gemiddelde oppervlakte van de beelden van de artikelen per kranttype en een t-test voor twee gemiddelden bij onafhankelijke groepen met eventueel ongelijke varianties tussen de indicator *Stereotypen_Beeld* en de indicator *Type*.

Group Statistics					
Kranttype		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
Totale_Opp_Beeld	Kwaliteitskrant	182	0,63	0,959	0,071
	Populaire krant	584	0,65	0,984	0,041

Independent Samples Test										
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
								Lower	Upper	
Totale_Opp_Beeld	Equal variances assumed	0,032	0,857	-0,227	764	0,821	-0,019	0,083	-0,182	0,144
	Equal variances not assumed			-0,230	309,093	0,818	-0,19	0,082	-0,180	0,142

140. De gemiddelde aantal beelden van de artikelen per uitgave en een t-test voor twee gemiddelden bij onafhankelijke groepen met eventueel ongelijke varianties tussen de indicator *Stereotypen_Beeld* en de indicator *Uitgave*.

Group Statistics					
Uitgave		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
Totale_Opp_Beeld	Regionaal	514	0,55	0,839	0,037
	Nationaal	252	0,84	1,190	0,075

Independent Samples Test										
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
Totale_Opp_Beeld	Equal variances assumed	15,863	0,000	-3,902	764	0,000	-0,291	0,074	-0,437	-0,144
	Equal variances not assumed			-3,476	377,236	0,001	-0,291	0,084	-0,455	-0,126

141. Het aantal artikelen over archeologie per maand per kranttype en de Chi-kwadraattoets tussen de indicator *Stereotype_Beeld* en de indicator *Stereotype*.

		Stereotype_Beeld	
		Nee	Ja
Stereotype	Nee	26	28
	Ja	53	303
	Totaal	182	584

Pearson Chi-Square Tests

Stereotype	Chi-square	33,345
	df	1
	Sig.	0,000*

Results are based on nonempty rows and columns in each innermost subtable.

***The Chi-square statistic is significant at the 0,05 level**

Bijlage 4: Overzicht van de officiële websites van de archeologische instanties in Vlaanderen.

1	AdAK	http://www.adak.be/
2	aDeDe bvba	http://www.adede.com/nederlands/archo.asp
3	ADW	http://www.a-d-w.be/ndl/
4	Agentschap onroerend erfgoed van de Vlaamse gemeenschap	http://www.onroenderfgoed.be/
5	All-archeo bvba	http://www.all-archeo.be/
6	Archebo bvba	http://www.archebo.be/
7	Archeo7	http://www.co7.be/nl/archeo7.html
8	Archeologische dienst provincie Antwerpen	http://www.provant.be/vrije_tijd/cultuur/erfgoed/archeologie/
9	Archeologische dienst provincie Oost-Vlaanderen	http://www.oost-Vlaanderen.be/public/cultuur_vrijetijd/cultuur/erfgoed_monumenten/archeologie_prov/index.cfm#_UKPIHfAd6g
11	Archeologische dienst provincie Vlaams-Brabant	http://www.vlaamsbrabant.be/vrije-tijd-cultuur/cultuur/archeologie/index.jsp
12	Culturele dienst provincie West-Vlaanderen	http://www.west-vlaanderen.be/genieten/Cultuur/erfgoed/Pages/default.aspx
13	Archeologische eenheid KUL	http://www2.arts.kuleuven.be/info/OE_archeologie
14	Archeologische eenheid UGent	http://www.archaeology.ugent.be/
16	Archeologische eenheid VUB	http://www.vub.ac.be/SKAR/
15	Archeologische stadsdienst Gent	http://www.gent.be/eCache/THE/2/132.html
19	Archeologische stadsdienst Antwerpen	http://archeologie.antwerpen.be/2007/home/home.asp?lni=nl
17	Archeologische stadsdienst Dendermonde	http://www.dendermonde.be/product.aspx?id=4787
18	Archeologische stadsdienst Maaseik	http://www.maaseik.be/Dienst-Musea.html
20	Archeologische stadsdienst Mechelen	http://www.mechelen.be/organisation/31/archeologie.html
21	Aron bvba	http://www.aron-online.be/
22	BAAC Vlaanderen	http://www.baac.be/
23	BIE/RADAR	http://www.bieradar.be/
24	Condor Archaeological Research bvba	http://www.condorarch.be/
25	Fenikx bvba	http://www.fenikx.be/
26	Gallo-Romeinsmuseum Archeologische dienst provincie Limburg	http://www.galloromeinsmuseum.be/onderzoek_en_ontwikkeling/contactpunt_archeologie
27	Ghent Archaeological Team bvba	http://www.gatearchaeology.be/
28	Groep Monument	http://www.monument.be/
29	KLAD	http://www.deklad.be/
30	PORTIVA	http://www.glabbeek.be/website/14-www/41-www/43-www.html
31	RAAKVLAK	http://www.raakvlak.be/
32	Ruben Willaert bvba	http://www.rubenwillaert.be/Archeologie
33	Solva	http://be.anteagroup.com/nl
34	Studiebureau Archeologie	http://www.studiebureau-archeologie.be/
35	Target Archaeological Geophysics	http://targetgeophysics.com/nl/
36	TriHArch onderzoek & advies bvba	http://www.triharch.be/
37	WinAr	http://www.winar.be/
38	ZOLAD+	http://zolad.be/

Bijlage 5: De vragenlijst voor de archeologische instanties.

Masterproef: relatie van de pers met de archeologische instanties in Vlaanderen

1a) Wordt u gecontacteerd door populaire kranten zoals Het Nieuwsblad, Het Laatste Nieuws, De Gazet van Antwerpen en Het Belang van Limburg?

1b) Hoe vaak contacteren deze kranten u dan?

2a) Wordt u ook gecontacteerd door kwaliteitskranten zoals De Standaard, De Morgen of De Tijd?

2b) Hoe vaak contacteren deze kranten u dan?

3) Wordt volgens u de gecommuniceerde boodschap duidelijk weergegeven door de journalisten?

4) Beschikken journalisten volgens u over te weinig of voldoende (archeologische) achtergrondkennis?

5) Ondervindt u soms dat journalisten met een agenda/een bepaald vooroordeel langskomen met als doel van u een bevestiging te krijgen?

6) Wordt er vooral gevraagd naar lokale projecten, internationale bevindingen of conflictsituaties i.v.m. archeologie?